

መንግሥትና ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ።

ተጻፈ ፡

ከነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ባይከፃኝ ።

መዝሙረዎ ፡ በልዑል ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ ተፈሪ ፡
መከላከል ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ የካቲት ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፲፮ ፡ ዓመተ ፡
ምሕረት ፡ ታተመ ።

ሁለተኛ ፡ በግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ቀዳማዊ ፡ ኀይለ ፡ ሥላሴ ፡
በ፴፩ኛው ፡ ዘመን ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፻፶፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡

በንግድ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

አዲስ ፡ አበባ ፡ ኢትዮጵያ ።

ግርማዊ፡ ቀዳማዊ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ ንጉሠ፡ ነገሥት፡ ዘኢትዮጵያ።

ይህንን ፡ የነጋድራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወትን ፡ መጽሐፍ ፡ ለመዝመሪያ ፡ ጊዜ ፡
 ለማሳተም ፡ ያሰቡበት ፡ ምክንያቱ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ከተጻፈው ፡ ደብዳቤ ፡ ጋር ፡
 መጽሐፉን ፡ ስለገኙት ፡ ነው ።

ጳውሎስ ፡ መናመድ ፡

ይድረስ ።

ለልዑል ፡ ጌታዬ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ ተፈሪ ፡ መኰንን ፤ መድኅኔ ፡ ዓለም ፡ ጤና ፡ ይስጥልኝ ፡ ብዬ ፡ እጅ ፡ እነሣለሁ ።

በልዑልነትዎ ፡ ፊት ፡ የማቀርበው ፡ ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ነጋድ ራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥትና ፡ ለሀገሩ ፡ ሕዝብ ፡ ዋና ፡ ምክር ፡ እንዲሆን ፡ አስቦ ፡ ካራት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ የጻፈው ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ነበረበትና ፡ ጊዜ ፡ ካለማግኘቱ ፡ የተነሣ ፡ ባንድነት ፡ ሳይሰበስበው ፡ ስለ ፡ ሞተ ፡ እኩሉ ፡ በርሳስ ፡ ጽሕፈት ፡ እኩሉ ፡ በቀለም ፡ ጽሕፈት ፡ እየሆነ ፡ ተበታትኖ ፡ አገኘሁት ።

እኔም ፡ የወዳጄ ፡ የነጋድ ራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ እንዳይቀር ፡ ብዬ ፡ ለመንግሥቱና ፡ ለሕዝቡም ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ የሚገኝበት ፡ መሆኑን ፡ ዐውቄ ፡ ከየተበታተነበት ፡ ሰብስቤ ፡ ባንድ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ጻፍሁት ።

ነጋድ ራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ በትምርቱና ፡ በዕውቀቱ ፡ በጣም ፡ የተመሰገነ ፡ ነበረ ። በታዘዘውም ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ በጣም ፡ ትጉህ ፡ እንደ ነበረ ፡ ጌታዬ ፡ ልዑልነትዎም ፡ ያውቁታል ። ነገር ፡ ግን ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞትን ፡ የሚያክል ፡ ዕዳ ፡ አለና ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ያሰበውን ፡ ለመፈጸም ፡ ባለመቻሉ ፡ እጅግ ፡ ያሳዝናል ። ደግሞም ፡ ዕውቀት ፡ የሚሉትን ፡ ሀብት ፡ ለማንም ፡ ሰው ፡ ማውረስ ፡ የማይቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ የነጋድ ራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ዕውቀት ፡ እንዲያው ፡ በከንቱ ፡ መቅረቱ ፡ ለወዳጆቹ ፡ ሁሉ ፡ በጣም ፡ ያሳዝናል ። ነጋድ ራስ ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡ ሲሞት ፡ ዕድሜው ፡ ገና ፡ ፴፩ ፡ ዓመት ፡ ነበረ ። እስከ ፡ ፶ና ፡ እስከ ፡ ፷ ፡ ዓመት ፡ ቈይቶ ፡ ቢሆን ፡ አሳቡ ፡ እየተደላደለ ፡ ዕውቀቱ ፡ እየሰፋ ፡ ለመንግሥቱና ፡ ለሕዝቡ ፡ የሚጠቅም ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ይሠራ ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተናገርሁት ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞትን ፡ የሚያክል ፡ ዕዳ ፡ አለና ፡ በልጅነቱ ፡ እንዲህ ፡ ለመሆን ፡ ደረሰ ።

አሁንም ፡ ለዕውቀቱና ፡ ለሰውነቱ ፡ መታሰቢያ ፡ የሚሆን ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ጽፎልን ፡ ስለ ፡ ሞተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለነፍ

ሱ : ዕረፍት : ይስጣት ። ለኛም : ለመጽሐፉ : አንባቢዎች :
ያገራችንን : የኢትዮጵያን : ፍቅር : በልቡናችን : ያሳድርብን ።

ልዑል : ሆይ ።

ነጋድራስ : ገብረ : ሕይወት : የጸፈውን : ይህን : መጽሐፍ : ተበታትኖ : አግኝቼ : ባንድነት : ከሰበሰብሁት : በኋላ : የልዑል : ጌታዬም : አሳብዎ : ሁሉ : የኢትዮጵያ : ልጆች : ፍጹም : ዕውቀት : የሚያገኙበትን : ሥራ : ለመሥራት : እንደ : ሆነ : ዐውቄ ፤ በገንዘብዎና : በጽሕፈት : ማተሚያዎ : አሳትመው : ለኢትዮጵያ : ልጆች : እንዲያድሉት : ብዬ : ከዚህ : ደብዳቤዬ : ጋራ : መጽሐፉን : እንዳቀርብልዎ : ቀርባለሁ : አደረግሁ ።

ልዑል : ሆይ ።

የነጋድራስ : ገብረ : ሕይወት : ስሙ : እንዳይጠፋ : ማሰብዎንማ : በገንዘብዎ : ልጁን : ከትምርት : ቤት : አግብተው : በማስተማርዎ : ተረድተነዋል ። ደግሞም : ልጁን : ቢያስተምሩለት : ጥቅሙ : ለልጁ : ብቻ : ነው ። ይህን : መጽሐፉን : ቢያሳትሙለት : ግን : አስቀድሞ : ለስሙ : መታሰቢያ : ይሆናል ። ቀጥሎም : ለመንግሥትዎና : ለሕዝብዎ : ሁሉ : ትልቅ : ጥቅም : የሚያስገኝ : ነውና : ለማሳተሙ : ፈቃድዎ : እንዲሆን : አጥብቄ : እለምንዎታለሁ ።

መስከረም : ፳ : ቀን : ፲፱፻፲፬ : ዓመተ : ምሕረት :

ፈቃደኛዎና : ታዛዥዎ : ጳውሎስ : መናመኖ ።

መቅደም ።

የዚህ ፡ ዓለም ፡ ነገር ፡ እጅግ ፡ ይገርማል ። ሰው ፡ ከዚህ ፡
ቦታ ፡ መጣ ፡ ሳይባል ፡ ይወለዳል ። በዚህም ፡ ዓለም ፡ ጥቂት ፡
ጊዜ ፡ ሲታገል ፡ ቁይቶ ፡ በሱ ፡ ፈንታ ፡ የሚታገሉትን ፡ አዲሶች ፡
ሰዎች ፡ ተክቶ ፡ ያልፋል ፤ ይረሳልም ። ሰው ፡ ለምን ፡ እንዲፈጠር ፡
ለምንስ ፡ እንዲሞት ፡ እንዲህ ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ ግን ፡ ሥራ
ችን ፡ አይደለም ። ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለራሱ ፡ የሃይማኖት ፡ ካህናት ፡
አሉትና ፡ ከነዚያ ፡ ይጠይቅ ። እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፡ ሕዝቦች ፡
ይወለዳሉ ፤ ይሞታሉም ፤ ያልፋሉም ፤ ይረሳሉም ። ሕዝቦች ፡
ከተፈጠሩ ፡ ዝምሮ ፡ እስኪያልፉ ፡ ድረስ ፡ ምንም ፡ ሕዝቦች ፡
ዘራቸውና ፡ ቋንቋቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ቢሆን ፡ አስማምቶ ፡ የሚያ
ስኬደው ፡ ሥርዐት ፡ ግን ፡ መሠረቱ ፡ አንድ ፡ ነው ። ሕዝቦች ፡
ሁሉ ፡ የሚፈጠሩ ፡ በዚህች ፡ ምድር ፡ ላይ ፡ ነው ። ሁሉም ፡
ምድር ፡ የምትሰጠውን ፡ ሲሳይ ፡ ለማግኘት ፡ ይጥራሉ ። ቢያገኙ ፡
ይበላሉ ፤ ይጠጣሉ ፤ ይለብሳሉ ፤ ይመቻቸዋልም ። ቢያጠም ፡
ይራባሉ ፤ ይጠማሉ ፤ ይታረዛሉ ፤ ይቸገራሉም ።

ሕዝቦችን ፡ ሁሉ ፡ የሚፈጥር ፡ አንድ ፡ አምላክ ፡ ነው ።
ይህም ፡ አምላክ ፡ የምንለው ፡ የሕዝቦች ፡ ፈጣሪ ፡ ሕዝቦችን ፡
ሁሉ ፡ ትክክል ፡ አድርጎ ፡ ፈጥሮ ፡ ላኗኗራቸውና ፡ ለልማታቸው ፡
የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከሙሉ ፡ ፈቃድና ፡ ሥልጣን ፡
ጋራ ፡ በጃቸው ፡ ሰጥቷቸዋል ። ስለዚህ ፡ ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡
ቢለማም ፡ ቢጠፋም ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ነው ። ሕዝብ ፡ የሚጠፋበት ፡
አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ምክንያት ፡ ቢገኝ ፡ ያውም ፡ ምክንያት ፡
ባንዳንድ ፡ ሰው ፡ ቢመካኝ ፡ ነገሩ ፡ ትክክል ፡ አይሆንም ።
የልማትን ፡ መንገድ ፡ ለማግኘት ፡ የሚጥር ፡ ሕዝብ ፡ ቢገኝ ፡
ባንዳንድ ፡ ክፉ ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ ሊጠፋ ፡ አይችልም ። እንዲሁም ፡
ደግሞ ፡ የልማትን ፡ መንገድ ፡ ለማግኘት ፡ የማይጣጣር ፡ ሕዝብ ፡
ባንዳንድ ፡ ደኅና ፡ ሰው ፡ ጎይል ፡ ልማት ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።
ደግሞም ፡ ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ የሚለማበት ፡ መንገድ ፡ አንድ ፡
መንገድ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠፋ ፡ ይህንን ፡
የልማት ፡ መንገድ ፡ ትቶ ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ የሄደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ነው ። የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ ትምርት ፡ ሲባል ፡ ሕዝቦች ፡

የሚለሙበትንና ፡ የሚጠፉበትን ፡ መንገድ ፡ የሚያሳይ ፡ ትም
ርት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ ይህን ፡ በፈትህ ፡ የተዘረጋ
ውን ፡ መጽሐፍ ፡ አንብቡኝ ፡ ለመረዳት ፡ ከፈለግኸ ፡ ከሥር ፡ እስ
ከ ፡ ጫፉ ፡ በርጋታ ፡ አንብቡኝ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ አንዱን ፡ መሥመ
ር ፡ ወይም ፡ አንዱን ፡ ምዕራፍ ፡ አንብቡኝ ፡ አትፍረድ ። እስከ ፡
መጨረሻው ፡ ዝለቀው ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ፍረድ ፡ እስከ ፡ መጨ
ረሻው ፡ ለማንበብ ፡ ፈቃድኸ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ነገሩ ፡ ምንም ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ አትረዳውምና ፡ ጊዜኸ ፡ በከንቱ ፡ ይባክንብኻል ፤
ስለዚህ ፡ ባትዠምረው ፡ ይሻልኻል ።

መንግሥትና ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ።

፩ኛ ፡ ምዕራፍ ።

እስቲ ፡ ሶምሎ ፡ የሚባል ፡ የጀርመን ፡ ሊቅ ፡ እንዲህ ፡ ይላል ፤ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ አጥቅቶ ፡ ለብቻው ፡ እንደ ፈቃዱ ፡ እንዲኖር ፡ ይወዳል ። መንግሥት ፡ ግን ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩትን ፡ ጎይለኞች ፡ ሁሉ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እንዲተፋፈሩ ፡ የግድ ፡ ይላቸዋል ። የመንግሥት ፡ ጥረቱ ፡ ሕዝቡን ፡ ሁሉ ፡ አስማምቶ ፡ በመካከላቸው ፡ ሰላም ፡ ለማድረግ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ የተሻለውን ፡ ሥርዐት ፡ እያወጣ ፡ ያወጣውንም ፡ ሥርዐት ፡ እንዳይፈርስበት ፡ ባለቤቱ ፡ ይጠብቃል ። ሥርዐት ፡ አውጪውም ፡ ዳኛም ፡ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ ነው ። ከዳኝነቱ ፡ በቀር ፡ ሕዝቡን ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ እንዲደርስ ፡ የማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እያወጣ ፡ ባወጣውም ፡ ደንብ ፡ ሕዝቡን ፡ በሥርዐት ፡ ያስተዳድራል ። ሕዝቡንም ፡ ማስተዳደር ፡ ማለት ፡ ጥንት ፡ የቈየውን ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ እንዳይጠፋ ፡ መጠበቅ ፡ ነው ። ሌላውንም ፡ አዲስ ፡ ጥቅም ፡ አዘጋጅቶ ፡ አውጥቶ ፡ በግድ ፡ ማስፈጸም ፡ ነው ። የሕዝቡ ፡ ዕውቀትና ፡ ሀብት ፡ ሲያድግ ፡ የመንግሥቱ ፡ ሀብትና ፡ አሳብም ፡ ይሰፋል ። የሕዝብ ፡ አሳብና ፡ ሀብት ፡ ሲሰፋ ፡ መንግሥት ፡ አሳቡን ፡ ለማስፈጸም ፡ የበለጠ ፡ ጎይል ፡ ያገኛል ።

እንግዲህ ፡ እንደ ፡ ሊቁ ፡ ቃል ፡ ከሄድን ፡ ዘንድ ፡ በመንግሥቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚያድር ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለውና ፡ ድኻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መንግሥቱ ፡ ጎይል ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። እንኳን ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሊታፈር ፡ የገዛ ፡ ሕዝቡም ፡ ቢሆን ፡ አያፍሩትም ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ሽፍታና ፡ ወንበዴ ፡ ሌባም ፡ ይበዛበቃል ። ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ሲያድርበት ፡ ግን ፡ መንግሥት ፡ ዐዋቂዎች ፡ ሠራተኞችንና ፡ ሹማምቶችን ፡ ያገኛል ። ሕዝቡም ፡ ሲበለጽግ ፡ መንግሥት ፡ በግብር ፡ የሚያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ቀኝና ፡ ወደ ፡ ግራ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ቢያሠራ ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ሽፍታና ፡ ወንበዴ ፡ የተነሣበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍጥነት ፡ ሊያጠፋው ፡ ይችላል ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ ጎይል ፡ ለማግኘት ፡

ኘት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕዝቡ ፡ እንዲበለጽግና ፡ እንዲማር ፡ መጣር ፡ ያስፈልገዋል ።

ሊቁ ፡ እንደሚለው ፡ ሕዝቦች ፡ በላያቸው ፡ ባሉት ፡ ነገሥታት ፡ ውስጥ ፡ ሲያድሩ ፡ አስተዳደራቸው ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ነገር ፡ ነው ። መዝናኛ ፡ ሕዝቡ ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንዲፈጽሙለት ፡ ይገባል ።

ሁለተኛም ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንዳያጣ ፡ ከሽፍታና ፡ ከወንበዴ ፡ ከሌባም ፡ እንዲጠብቀው ፡ ይገባዋል ።

መንግሥት ፡ ሥርዐቱንና ፡ ደንቡን ፡ ያወጣል ። ሥርዐቱንና ፡ ደንቡን ፡ ካወጣ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በገዛ ፡ ዐዋጁ ፡ ጸንቶ ፡ በዚያው ፡ ባወጣው ፡ ሥርዐትና ፡ ደንብ ፡ ሕዝቡ ፡ ይሄዳል ።

በያንዳንዱም ፡ መንግሥት ፡ የሚያድሩ ፡ ብዙ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነገሮች ፡ ይኖሩ ፡ ይሆናል ። ስለ ፡ ሆነ ፡ መንግሥት ፡ አንዱን ፡ ነገድ ፡ አጥቅቶ ፡ ሌላውን ፡ ነገድ ፡ ለመጥቀም ፡ ሥራው ፡ አይደለም ። አስተካክለን ፡ ካሰብን ፡ ዘንድ ፡ መንግሥት ፡ መቆሙ ፡ ለሕዝቡ ፡ ሁሉ ፡ ጥቅም ፡ ነው ። መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ ሁሉ ፡ በትክክል ፡ ለመጥቀም ፡ ካላሰበ ፡ መንግሥት ፡ በዙፋኑ ፡ ሊቆም ፡ አይችልም ። ላንዱ ፡ ነገድ ፡ ወይም ፡ ለጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ብቻ ፡ ማድላት ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባ ፡ ሥራው ፡ አይደለም ።

ባንድ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ የሚያድረው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ለብቻውም ፡ እየሆነ ፡ እየተባበረም ፡ ለጥቅሙ ፡ ሲል ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ያንዱ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ጥቅም ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለማኅበሩ ፡ ጉዳት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ አመለክታለሁ ፤ ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ የተሠራ ፡ ሸማ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ በፈቀድለት ፡ ዋጋው ፡ አንሶ ፡ በገበያ ፡ ብዙ ፡ እየተሸጠለት ፡ ብዙ ፡ ጥቅም ፡ ባገኘበት ፡ ነበር ። በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሸማ ፡ እየሠራ ፡ የሚያድር ፡ ሸማ ኔ ፡ በኤሮፓ ፡ የተሠራ ፡ ሸማ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እንዳይመጣ ፡ ጭራሹን ፡ ቢከለከልለት ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ቀረጡና ፡ ዋጋው ፡

በዝቶ ፡ በገበያ ፡ ቢሸጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሸማኔ ፡ ዋጋው ፡ ቅሉ ፡ በብዙ ፡ ቢሸጥለት ፡ እጅግ ፡ አድርጎ ፡ ይጠቀምበት ፡ ነበር ።

ደግሞም ፡ ሌላ ፡ ምሳሌ ፡ ባመጣ ፡ አይከፋም ። ባንድ ፡ መንግሥት ፡ የሚያድሩ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ማኅበሮች ፡ ጥቅማቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ማገጃም ፡ ባይኖር ፡ ይህ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ጥቅማቸው ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ እየተጋጨ ፡ ሁሉም ፡ ይጎዱ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ አጋጁ ፡ መንግሥት ፡ ነውና ፡ በውስጡም ፡ ያሉትን ፡ ጥቅማቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ሰዎችንና ፡ ማኅበሮችን ፡ በዚያው ፡ ባወጣው ፡ ደንብ ፡ አስማምቶ ፡ ያሳድራቸዋል ።

ሕዝብ ፡ የሚጠቀምበት ፡ የማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቅርጽ ፡ መወሰን ፡ አይቻልም ።

ዛሬ ፡ ደግ ፡ የተባለው ፡ ደንብ ፡ የሕዝቡ ፡ ዕውቀትና ፡ ሀብት ፡ ሲሰፋ ፡ ጥቂት ፡ ዘመን ፡ ቁይቶ ፡ የማይጠቅም ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ። እንዲሁም ፡ ዕውቀት ፡ ላላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ደግ ፡ የሆነው ፡ ደንብ ፡ ዕውቀት ፡ ለሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ይሆንባቸዋል ።

ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ደንብ ፡ ለዘወትር ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ አይሆንም ። የሚጠቅምበት ፡ ጊዜ ፡ አለው ። አንዱንም ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠቅም ፡ ደንብ ፡ ሌላውንም ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ሳይጠቅም ፡ አይቀርም ፡ አያሰኝም ። ስለዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተፈጸመውን ፡ ቃል ፡ ለመናገር ፡ ይቻላል ፤ ደንብ ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ቢጠቅም ፡ በተለየ ፡ ጊዜያት ፡ ውስጥና ፡ ለተለየ ፡ ሕዝብ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ስለዚህም ፡ ጸሐፊው ፡ መልካሙ ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ እንዴት ፡ ነው ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ለማሳየት ፡ መጣሩ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ ለመጥቀም ፡ ከፈለገ ፡ ዘንድ ፡ መልካሙን ፡ ያስተዳደር ፡ መንገድ ፡ ማሳየት ፡ ሳንገምር ፡ ግን ፡ ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ ለምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማወቅ ፡ ያስፈልጋል ። ተፈጥሮም ፡ ምን ፡ እንዳገኘ ፤ የተፈጠረ በትንሹ ፡ ነገር ፡ ያገኘው ፡ በስንት ፡ ዘመንና ፡ ድካም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባጭሩ ፡ እንመልከት ።

፪ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ሰው ፡ ሲፈጠር ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ አእምሮ ፡ ተሰጠው ፤ ከፍ ፡ ባለው ፡ አእምሮውም ፡ ላይ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ዕውቀት ፡ ጨምሮ በት ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆነ ። ይህንን ፡ ዕውቀቱንና ፡ ጌትነቱን ፡ ግን ፡ ሰው ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ አላገኘም ። ከተፈጠረበት ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ባለፈው ፡ ዘመን ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በትጋት ፡ ታግሎ ፡ ነው ፡ ያገኘው ።

ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ስንት ፡ ዘመን ፡ እንዳለፈ ፡ ለይተን ፡ ለመናገር ፡ አይቻለንም ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ የኤርፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ከ፪፻፲ ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ሰው ፡ እንደነበረ ፡ የሚበቃ ፡ ምስክር ፡ አግኝተናል ፡ ይላሉ ።

በዳንማርክ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ትልልቅ ፡ ረግረጎች ፡ አሉ ፤ እነዚህም ፡ ረግረጎች ፡ በያመቱ ፡ ዐፈር ፡ እየተጨመረባቸው ፡ ከታች ፡ እየደረቁ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ያብጣሉ ። በያመቱ ፡ ስንት ፡ ዐፈር ፡ እንደተጨመረባቸው ፡ ቢለካ ፡ በስምንት ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ሦስት ፡ ክንድ ፡ እንዲያብጡ ፡ በሒሳብ ፡ ተገኘ ። ከእነዚህም ፡ ረግረጎች ፡ በታች ፡ ከበሰበሱ ፡ ብዙ ፡ ዛፎች ፡ መካከል ፡ ሰው ፡ ከደንጊያ ፡ ያበጀው ፡ መጥረቢያ ፡ ተገኘ ። ከአባይ ፡ ወንዝም ፡ ውሃ ፡ ጋራ ፡ በያመቱ ፡ የሚሄደው ፡ ዐፈር ፡ ምስር ፡ ሲደርስ ፡ በወንዙ ፡ ውስጥ ፡ ይረጋል። ከእንደዚህም ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በአባይ ፡ ወንዝ ፡ በታች ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ በያመቱ ፡ ይወፍራል። በያመቱ ፡ ስንት ፡ ዐፈር ፡ እንደተጨመረበት ፡ ተለክቶ ፡ ታውቋል ።

በምስርም ፡ አገር ፡ ከአባይ ፡ ወንዝ ፡ ውስጥ ፡ በታች ፡ የሸክላ ፡ ስባሪ ፡ ስለ ፡ ተገኘ ፡ የወንዙ ፡ መሬት ፡ በያመቱ ፡ ስንት ፡ እንዲወፍር ፡ ታይቶ ፡ በዚያው ፡ ቢታሰብ ፡ ሌላውስ ፡ ይቅርና ፡ በምስር ፡ አገርም ፡ ቢሆን ፡ ፲፩፻፲ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በሥራ ፡ የሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ የነበረ ፡ ይመስላል ፡ ይላሉ።

ከየባሕሩም ፡ ውስጥ ፡ የዕንቁ፡ ትሎች ፡ የሚባሉ፡ ትንንሽ ፡
አውሬዎች ፡ አሉ ። ምሥጥም ፡ በየበረሐው ፡ ትልልቅ ፡ ህይዳ ፡
እንደሚሠራ ፡ የዕንቁ፡ ትሎችም ፡ ከየወንዙ ፡ ውሃ ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡
ባሕር ፡ የሚሄደውን ፡ ዐፈር ፡ እየተቀበሉ ፡ በባሕሩ ፡ ውስጥ ፡
ወይም ፡ ከባሕሩ ፡ ዳር ፡ በዚያው ፡ ዐፈር ፡ ቤቶቻቸውን ፡ ይሠሩበታል ።

እነዚህም ፡ ትሎች ፡ የሚሠሩት ፡ ቤት ፡ በያመቱ ፡ እያደገ ፡
በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ከባሕሩ ፡ መካከል ፡ ወይም ፡ ከባሕሩ ፡
ዳር ፡ ትልልቅ ፡ ደሴትና ፡ አገር ፡ ይሆናል ። በአሜሪካም ፡ አገር ፡
ፍሎሪዳ ፡ በሚባለው ፡ ወረዳ ፡ የባሕር ፡ ጠረፍ ፡ እንደነዚህ ፡
ያሉት ፡ የዕንቁ፡ ትሎች ፡ ቤቶች ፡ ተገኝተው ፡ በያመቱ ፡ ስንት ፡
ቁመት ፡ እንደሚጨምሩ ፡ ታይቶ ፡ ቢታሰብ ፡ ከተመሠረተ ፡
ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ፻፴፭ሺ ፡ ዓመት ፡ አልፏል ፡ ይባላል ።

እንሆም ፡ ከነዚህ ፡ የዕንቁ፡ ትሎች ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡
በላዩ ፡ ላይ ፡ ትሎቹ ፡ ቤቶቻቸውን ፡ ሠርተውበት ፡ የሰው ፡ ዐጥንት ፡
ተገኘ ፡ ይላሉ ። ሰውም ፡ ዱሮ ፡ የውሃ ፡ መቅጃ ፡ መሳሪያ ፡
ሳይኖረው ፡ ለውሃ ፡ እንዲቀርበው ፡ ሲል ፡ እንዳውሬ ፡ ከወንዙ ፡
ዳር ፡ ጉድጓድ ፡ እየቆፈረ ፡ ይኖር ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳል ። እንሆም ፡
ያንዳንዱ ፡ ወንዞች ፡ መሬት ፡ ውሃው ፡ በያመቱ ፡ እየበላው ፡
ወደ ፡ ታች ፡ ሲሰጥም ፡ ሰው ፡ ሲኖርበት ፡ የነበረው ፡ ጉድጓድ ፡
፪፻ ፡ ከንድ ፡ የሚያክል ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ቀረ ። ወንዙም ፡ በያመቱ ፡
ወደ ፡ ታች ፡ የሚሰጥመው ፡ ልክ ፡ ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡
ታየ ፡ ጉድጓድ ፡ ከተቆፈረ ፡ ቀን ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡
ብዙሃ ፡ አልፍ ፡ ዘመናት ፡ አልፏል ፡ ይባላል ።

ከእንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ጉድጓድ ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ያጥንት ፡
ምልክትና ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ የተሠራ ፡ የደንጊያ ፡ መሳሪያ ፡ ተገኘ ።
ከዚህ ፡ ሁሉ ፡ ምርማሪ ፡ የተነሣ ፡ የኤሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ሰው ፡
ከተፈጠረ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ቢያንስ ፡ ፻፶ሺ ፡
ዓመት ፡ አልፏል ፡ ይላሉ ። እንደ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ቃል ፡
የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ዓለም ፡ ከተፈጠረ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
ድረስ ፡ ከ፯ሺ ፡ ፬፻፰ ፡ ዓመት ፡ የሚበልጥ ፡ ይመስላል ።

ይህንን ፡ ግን ፡ የኤሮፓ ፡ የሃይማኖት ፡ ሊቃውንት ፡ ሲተረጉሙት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ ፩ ፡ ቀን ፡ የሚባለው ፡ በሰው ፡ ዘንድ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ነውና ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓለምን ፡ የፈጠረ ፡ በ፮ ፡ ቀን ፡ ነው ፡ ቢባል ፡ በ፮ ፡ ክፍል ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ያክል ፡ ነው ። እስራኤላውያንም ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ያለፈውን ፡ ዘመን ፡ አሳጥረው ፡ ቢቁጥሩት ፡ ይህንን ፡ ባያስተውሉ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ብዙን ፡ እልፍ ፡ ዘመናት ፡ እንዳለፈ ፡ ምንስ ፡ ምስክር ፡ ቢገኝም ፡ የቅዱስ ፡ መጽሐፍን ፡ ቃል ፡ አያስነቅፍም ፡ ይላሉ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እውነት ፡ ይሁን ፡ አይሁን ፡ ለመከራከር ፡ ግን ፡ ለኛ ፡ አያስፈልግም ። እኛ ፡ ይህንን ፡ አጭር ፡ ቃል ፡ መጻፋችን ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ መሠረት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማሳየት ፡ ነውና ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ክርክር ፡ ባሳባችን ፡ አይገባም ።

ከላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የሊቃውንት ፡ ሐሳብ ፡ ማስታወቃችን ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ በፍጹም ፡ ለማስረዳት ፡ ስንል ፡ ነው ።

ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ያለፈውን ፡ ዘመን ፡ የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ በ፪ ፡ ትልልቅ ፡ ክፍል ፡ ይከፍሉታል ። መዝሙሪያው ፡ ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለው ፡ ዘመን ። ሁለተኛውም ፡ ታሪኩ ፡ የታወቀ ፡ ዘመን ፡ ይባላል ። ይህም ፡ ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለው ፡ ዘመን ፡ ለብቻው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በሦስት ፡ ክፍል ፡ ይከፈላል ።

አንደኛው ፡ የደንጊያ ፡ ዘመን ።

ሁለተኛው ፡ የመዳብ ፡ ዘመን ።

ሦስተኛው ፡ የብረት ፡ ዘመን ።

የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ መሬትን ፡ እየቈፈሩ ፡ ሲመረምሩ ፡ ከሁሉ ፡ በታች ፡ የሰውን ፡ ዐጥንትና ፡ ከደንጊያ ፡ የተበጀ ፡ የሰውን ፡ መሣሪያ ፡ አገኙ ፡ ይባላል ። ይህም ፡ በመዝሙሪያ ፡ ዘመን ፡ የሰው ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ከደንጊያ ፡ ብቻ ፡ የተበጀ ፡

እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳል ። በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የሰው ፡ ኑሮ ፡ ካውሬ ፡ ኑሮ ፡ እጅግ ፡ የተሻለ ፡ አይመስልም ። የቤት ፡ ሥራ ፡ አልታወቀም ፡ ነበረ ። ሰው ፡ በጉድጓድና ፡ በዋሻ ፡ ውስጥ ፡ ሲኖር ፡ ነበር ። ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ከመሬት ፡ የሚገኙት ፡ መዳብና ፡ ዚን ፡ ታወቁ ። ሰውም ፡ እነሱን ፡ ባንድነት ፡ አቅልጦ ፡ ብሮንስ ፡ የሚባለውን ፡ ጠንካራ ፡ ቈርቂሮ ፡ ሠራባቸው ። የቤቱንም ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ከዚህ ፡ ከብሮንስ ፡ አበጁ ። የብሮንስንም ፡ ሥራ ፡ ካወቀ ፡ ወዲህ ፡ ደኅና ፡ ቤት ፡ መሥራት ፡ ለመደ ። በዚያ ፡ ጊዜም ፡ ሲኖርባቸው ፡ የነበሩ ፡ የቤቶች ፡ ፍሬሾችና ፡ ብዙ ፡ የቤት ፡ መሣሪያ ፡ መሬቱ ፡ ቢቈፈር ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡ ተገኝተው ፡ ብሮንስ ፡ ከታወቀ ፡ ወዲህ ፡ የሰው ፡ ኑሮ ፡ እየተሻለ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ ያስረዳሉ ። ከዚያም ፡ የብረት ፡ ሥራ ፡ ታውቆ ፡ መሣሪያው ፡ ጠንክሮለት ፡ ሰው ፡ በፍጹም ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በቃ ።

ርግጠኛ ፡ ታሪክ ፡ የሌለውም ፡ የደንጊያ ፡ የብሮንስ ፡ የብረት ፡ ዘመን ፡ ተብሎ ፡ በ፫ ፡ ደረጃ ፡ መከፈሉ ፡ መሣሪያ ፡ እየተሻሻለለት ፡ በጊዜው ፡ ብዛት ፡ ሰው ፡ በነሮው ፡ እንዴት ፡ እየተመቸው ፡ ዕውቀቱም ፡ እንዴት ፡ እየሰፋለት ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ ለማስረዳት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ሰው ፡ መሣሪያው ፡ ደንጊያ ፡ ሆኖ ፡ ብሮንስን ፡ እስኪያውቅ ፡ ድረስ ፡ ስንትና ፡ ስንት ፡ ዘመን ፡ በመካከሉ ፡ እንዳለፈ ፡ በርግጡ ፡ ለመናገር ፡ ለማናቸውም ፡ ሊቅ ፡ አይቻለውም ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ሰው ፡ በላይ ፡ ከተጠራው ፡ ካንዱ ፡ ደረጃ ፡ ወዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ እስኪወጣ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ብዙ ፡ ሺሕ ፡ ዘመናት ፡ እንዳለፉ ፡ ጥርጥር ፡ የሌለው ፡ ነገር ፡ ይመስላል ። የምድሩ ፡ መልክና ፡ አየር ፡ እየተለዋወጠበት ፡ ሰው ፡ ከተፈጠረ ፡ ወዲህ ፡ ያገኘው ፡ መከራ ፡ ብዙ ፡ ነው ። አንድ ፡ ጊዜ ፡ ሙቅ ፡ የነበረው ፡ አየር ፡ ነፋሱ ፡ ተለውጦ ፡ የበረዶ ፡ ሜዳና ፡ ከራብታ ፡ ሲሆን ፡ አንድ ፡ ጊዜም ፡ መሬት ፡ ተናውጦ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ አንዱ ፡ አገር ፡ ሰምጦ ፡ ባሕር ፡ ሲሆን ፡ በሌላው ፡ ወገንም ፡ ባሕር ፡ የነበረው ፡ ቦታ ፡ ውሃው ፡ ሸሽቶበት ፡ እንደ ፡ እሳት ፡ የሚያቃጥል ፡ በረሃ ፡ ሲሆን ። በዚህ ፡ ዓለም ፡ ላይ ፡ እየተመላለሰ ፡ የወረደበት ፡ መዓት ፡ ብዙ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይመስላል ።

አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ ባፍሪቃ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ሰሐራ ፡ የሚባለው ፡ ትልቅ ፡ በረሃ ፡ ቀድሞ ፡ ባሕር ፡ የነበረው ፡ ነው ። ዛሬም ፡ ለም ፡ የሆነው ፡ ኤሮፓ ፡ ዱሮ ፡ አትክልት ፡ የማያበቅል ፡ የበረዶ ፡ አገር ፡ ነበር ። በሰሜን ፡ አሜሪካ ፡ ያለው ፡ ግሬን ላንድ ፡ የሚባለውም ፡ አገር ፡ በዛሬው ፡ ዘመናችን ፡ በበረዶ ፡ ተሸፍኖ ፡ ዘወትር ፡ የሚኖረው ፡ አገር ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አታክልት ፡ መልቶበት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ የሚመስክሩ ፡ የደኖች ፡ ትራፊ ፡ ዛሬውንም ፡ ቢሆን ፡ ከበረዶው ፡ በታች ፡ ተቀብረው ፡ ይገኛሉ።

እንደዚሁም ፡ በህንድኩሽና ፡ በታውሩስ ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ በምሥራቅ ፡ የሂማሊያ ፡ ተራሮች ፡ በምዕራብም ፡ ያራራትና ፡ የካውካዝ ፡ ተራሮች ፡ የወሰኑት ፡ አገር ፡ መልኩና ፡ አየሩ ፡ የቀድሞው ፡ ከዛሬው ፡ ልዩ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ይመስላል ። የዛሬው ፡ የኤውሮፓ ፡ ሕዝቦችና ፡ ህንዶች ፡ ሺናውያንም ፡ የሴም ፡ ዘር ፡ የሆኑትም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ ቀድሞ ፡ በዚያው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባንድነት ፡ ሲኖሩ ፡ ነበሩ ።

ብዙ ፡ ሺሕ ፡ ዓመታትም ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በዚያው ፡ አገር ፡ የእሳትና ፡ የውሃ ፡ መዓት ፡ እየተለዋወጠ ፡ እንደ ፡ ወረደበት ፡ የዛሬው ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ያስታውቃል ። ያገሩ ፡ ተራሮች ፡ ከልዩ ፡ ልዩ ፡ መሬትና ፡ ደንጊያ ፡ መደራረብ ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ትልልቅ ፡ ቀልል ፡ ሁነው ፡ የቆሙ ፡ ናቸው ። በዚያውም ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ሜዳ ፡ ቢመረመር ፡ በፊት ፡ ብዙ ፡ ተራራና ፡ ብዙ ፡ ጉብታ ፡ ኑሮበት ፡ በኋላም ፡ ወንዛወንዙ ፡ በዐፈርና ፡ ውሃ ፡ በሰበሰበው ፡ ደንጊያ ፡ በአሸዋም ፡ በዐቧራም ፡ ተመልቶ ፡ የተደለደለ ፡ ሁኖ ፡ ተገኘ ። ይህ ፡ ሁሉ ፡ የሆነው ፡ መቼም ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ በመሬት ፡ መነዋወጥና ፡ በውሃም ፡ በእሳትም ፡ ነው ። በዚያው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሲኖሩ ፡ የነበሩ ፡ ነገዶች ፡ ሁሉ ፡ አንዳንዳቸው ፡ ወደ ፡ ሺን ፡ አገርና ፡ ወደ ፡ ህንድ ፡ አገር ፡ ግድም ፡ አንዳንዳቸውም ፡ ወደ ፡ ኤሮፓና ፡ ወደ ፡ አፍሪቃ ፡ ግድም ፡ ተሰደው ፡ ሌሎች ፡ አገሮች ፡ አቅንተው ፡ ሰፍረውበት ፡ ኖሩ ።

እነዚህም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ መከራውን ፡ የተቀበሉት ፡ ባንድነት ፡ ሳሉ ፡ ነውና ፤ ምንም ፡ ቋንቋቸውና ፡ ባሕርያቸው ፡

በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ቢለዋወጥና ፡ ቢለያይ ፤ ይህን ፡ የተቀበሉትን ፡ መከራ ፡ አልረሱትም ፡ ነበር። ምንም ፡ እንኳ ፡ ባይጠራና ፡ ቃሉ ፡ ባይተካከል ፡ በተረቶቻቸውና ፡ በመጻሕፍቶቻቸው ፡ ውስጥ ፡ የዚያው ፡ መከራ ፡ መታሰቢያ ፡ ምልክት ፡ ሳይገኝ ፡ አይቀርም ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ በአሪት ፡ ውስጥ ፡ የጥፋት ፡ ውሃ ፡ ተብሎ ፡ የተጻፈው ፡ የኖሳ ፡ ታሪክ ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ መከራ ፡ መታሰቢያ ፡ ነው ። ይህም ፡ የሆነበት ፡ ዘመን ፡ በጣም ፡ ሩቅ ፡ አይደለም ። የኤሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ እንደሚገምቱት ፡ ከኖሳ ፡ ጥፋት ፡ ወዲህ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ ፲፩ሺ ፡ ዓመት ፡ እጅግም ፡ ቢበዛ ፡ ፲፯ሺ ፡ ዓመት ፡ አልፏል ፡ ይላሉ ።

በሰው ፡ ላይ ፡ የወረደው ፡ መዓት ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ አይደለም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አሪትን ፡ ያስተማሩ ፡ አይሁዳውያን ፡ የዱሮ ፡ አባቶቻቸው ፡ ከተቀበሉት ፡ መከራ ፡ ሁሉ ፡ ትዝ ፡ ያላቸው ፡ ይህ ፡ ከላይ ፡ የተጠራው ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ የጥፋት ፡ ውሃ ፡ ብለው ፡ በክርስቲያኖች ፡ ሁሉ ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ጽፈው ፡ ስለ ፡ አቄዩልን ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ አልተረጎም ።

ዘመናቱ ፡ እየራቀ ፡ ወሬው ፡ ቢረሳ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከዚህ ፡ የከፋ ፡ መዓት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ እየተመላለሰ ፡ ወርዶ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በያገሩ ፡ ብንሄድ ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ይነግራል ። እስቲ ፡ አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ ሩቅ ፡ ሳንሄድ ፡ በኢትዮጵያችን ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የፈንታሌንና ፡ የመታሐራን ፡ በረሐ ፡ እንመልከት ። ከፈንታሌ ፡ ተራራ ፡ ውስጥ ፡ የተተፋ ፡ የእሳት ፡ ጎርፍ ፡ ሜዳውን ፡ ሁሉ ፡ መልቶታል ።

ይህም ፡ የእሳት ፡ ጎርፍ ፡ በርዶ ፡ አሁን ፡ በመካከሉ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ተዘርግቶበታል። በፈንታሌም ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ የበረደው ፡ የእሳት ፡ ጎርፍ ፡ ከመሬት ፡ ውስጥ ፡ ከተተፋ ፡ ወዲህ ፡ እጅግ ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ አላለፈም ። ዛሬ ፡ በፈንታሌ ፡ ግድም ፡ የሚኖሩት ፡ የከረዩና ፡ ያዳል ፡ ነገዶች ፡ ግን ፡ የጥቅሩን ፡ ደንጊያ ፡ ብዛት ፡ አይተው ፡ ይገረማሉ። ግን ፡ ነገሩ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲህስ ፡ የሆነው ፡ መቼ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ታሪኩን ፡ አይተው ፡ አያውቁትም ፤ ነገሩ ፡ ተረስቷል ። እንደዚሁም ፡ በያገሩ ፡ ከዚህ ፡

የሚበልጥ ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ይገኛል ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ተረስቶ ፡ ኑሮ ፡ ሊቃውንት ፡ እየመረመሩ ፡ የመሬቱ ፡ መልክ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነበትን ፡ የያንዳንዱ ፡ አገር ፡ አየር ፡ ለብቻው ፡ የሆነበት ፡ ሁሉ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ ተረድተው ፡ ደግሞ ፡ ለዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ለማስረዳት ፡ ይጣጣራሉ ።

እውነትም ፡ የኤውሮፓ ፡ ሊቃውንት ፡ ስለዚህም ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ደክመዋል ። ድካማቸው ፡ ግን ፡ ከንቱ ፡ አልሆነም ። ታሪክ ፡ ሳይጻፍ ፡ የነበሩ ፡ ሰዎችና ፡ ሕዝቦች ፡ ምንስ ፡ ስማቸውና ፡ ሞያቸው ፡ በርግጥ ፡ ባይታወቅ ፡ ኑሯቸውም ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በዘመናቸውም ፡ የሆነው ፡ የአየርና ፡ የመሬት ፡ መለዋወጥ ፡ በምርምር ፡ ተለይቶ ፡ ታውቋል ።

የኤሮፓም ፡ ሊቃውንት ፡ በሚነግሩን ፡ መንገድ ፡ ከሄድን ፡ ዘንድ ፡ ሰው ፡ የዛሬውን ፡ ዕውቀትና ፡ የኑሮ ፡ ምቹነት ፡ ያገኘ ፡ ካንዱ ፡ ደረጃ ፡ ወዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ እየወጣነው ፡ እንጂ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ አይደለም ።

፫ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የሰውም ፡ አስተዳደር ፡ ከጥንት ፡ ከመሠረት ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ እንዴትስ ፡ እየተለዋወጠ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ በፍጹም ፡ እንድንረዳው ፡ ትልቁ ፡ ያሜሪካ ፡ ሊቅ ፡ ካሬ ፡ እንደ ፡ ጻፈው ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ ለብቻው ፡ ተለይቶ ፡ ሌላ ፡ አጋዥ ፡ ሳይኖረው ፡ መሣሪያም ፡ አልባ ፡ ሆኖ ፡ ወዳንድ ፡ የባሕር ፡ ደሴት ፡ መሰደዱን ፡ እናስብ ።

በመካከልም ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ የሱና ፡ የልጆቹ ፡ የልጅ ፡ ልጆቹም ፡ ኑሮ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ እንዴት ፡ እየተለዋወጠና ፡ እየሰፋም ፡ እንዲሄድ ፡ በተራ ፡ አስተውለን ፡ እናስብ ።

ይህ ፡ የምናስበው ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ ባንድ ፡ ሰፊ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ብቻውን ፡ ሲሆን ፡ መሣሪያም ፡ ሳይኖረው ፡ ትዳ

ሩ ፡ በመዝናኛ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ ኑሮ ፡ ኑሮት ፡ ይሆን ። መቼ
ም ፡ ደሴቱ ፡ ሰፊ ፡ ነውና ፤ እሱ ፡ ግን ፡ ሁለት ፡ ራሱን ፡ ብቻ ፡
ነውና ፡ የሄደ ፡ የሚመቸውን ፡ አይቶ ፡ ለትዳሩ ፡ የሚሆነውን ፡
በታና ፡ መሬት ፡ ሳይመርጥ ፡ አይቀርም ። ፍሬያማውን ፡ መሬት ፡
እንዳያቀና ፡ ግን ፡ ትልልቅ ፡ ዛፎችና ፡ ቊጥቋጦ ፡ መልተውበታ
ል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ትልልቅ ፡ ረግረግ ፡ ይሆንበታል ። ዛፎቹ
ንም ፡ ለመቅረጥ ፡ ቡቃዮቹንም ፡ ለመንቀል ፡ ረግረጎቹንም ፡
ለማድረቅ ፡ ጉልበትና ፡ መሣሪያ ፡ ያጣል ።

ደግሞም ፡ የደኑና ፡ የረግረጉ ፡ አየር ፡ ከነከታቱውም ፡ ለጤና
ው ፡ የማይመቸው ፡ ይሆናል ። በእጁም ፡ የሚነቅለው ፡ ቊጥቋ
ጦ ፡ ወዲያው ፡ እንደ ፡ ነቀለው ፡ ተመልሶ ፡ እንዳይበቅልበት ፡
ያስፈራዋል ። ስለዚህም ፡ በተራራው ፡ አግድመት ፡ ያለው ፡
ገላጣ ፡ መሬት ፡ ዛፍና ፡ ብዙ ፡ ቊጥቋጦ ፡ የለበትም ። ውሃም ፡
አይቆምበትም ፤ ረግረግም ፡ አይሆንምና ፤ ከዚያው ፡ ላይ ፡
የሚበቃውን ፡ መሬት ፡ አይቶ ፡ መሬቱንም ፡ ባንድ ፡ በትር ፡
ምሶ ፡ ፍሬ ፡ ይተክልበታል ። ይህም ፡ የተከለው ፡ ፍሬ ፡ በመከር ፡
ጊዜ ፡ ዕጥፍ ፡ ሆኖ ፡ ይገባለታል ።

ይህንንም ፡ ፍሬ ፡ በሁለት ፡ ደንጊያ ፡ መካከል ፡ አድርጎ ፡
ይፈጠራል ። ባንድ ፡ ደንጊያም ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ቂጣ ፡ ዐይነት ፡
አድርጎ ፡ ጋጣሮ ፡ ይበላዋል ። የተከለው ፡ ፍሬ ፡ እስቲበቅልለት ፡
ድረስ ፡ ግን ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ አይቀመጥም ፡
ይሆናል ። ዐውቆ ፡ የበቀለውን ፡ የደን ፡ ፍሬ ፡ ለመሰብሰብ ፡
አውሬውንም ፡ ለመያዝ ፡ ወይም ፡ ለመግደል ፡ ወዲያና ፡ ወዲህ ፡
ሲመላለስ ፡ ይቈያል ። እንዲህና ፡ እንዲህም ፡ ሲል ፡ ለራሱና ፡
ለሚስቱ ፡ የሚሆን ፡ የዕለት ፡ ምግብ ፡ ያገኛል ። ይህም ፡ ሲሆን
ለት ፡ ኑሮው ፡ እየተሻለ ፡ ይሄዳል ። የሚመቸውንም ፡ አንድ ፡
ደንጊያ ፡ አይቶ ፡ መጥረቢያ ፡ እንዲሆንለት ፡ በሌላ ፡ ደንጊያ ፡
ይስለዋል ። በብዙ ፡ ድካምም ፡ ዛፎቹን ፡ ይጥልበታል ። ነገር ፡
ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ የመዳበን ፡ ዐፈር ፡ ያገኛል ፤ አቀላለጡን
ም ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ አስቦ ፡ ይማራል ። በዚሁም ፡ ባዲስ ፡ ዕውቀ
ቱ ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ የተሻለ ፡ መጥረቢያ ፡ ለማበጀት ፡ ይችላ
ል ፤ ከመዳበም ፡ አንደኛ ፡ መናኛ ፡ ደማ ፡ ያበጃል ።

በደማውም ፡ መሬቱን ፡ አጥብቆ ፡ ወደ ፡ ውስጥ ፡ ዘለቃ ፡
ይቈፍረዋል ፤ መሬቱም ፡ ደኅና ፡ ሁኖ ፡ ስለ ፡ ተቈፈረ ፡ የሚዘራው
ንም ፡ ፍሬ ፡ ፀሐይ ፡ ያደርቀዋል ፡ ጎርፍም ፡ ይወስደዋል ፡ ተብ
ሎ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ አያስፈራም ።

መከሩም ፡ የተዘራውን ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ አኸሎ ፡ ሳይገባ ፡
አይቀርም ። ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ ዚን ፡ ያለበትን ፡ ዐፈር ፡ ያገኛል ።
ዚኑንና ፡ መዳቡንም ፡ ባንድነት ፡ አጋጥሞ ፡ ቢያቀልጠው ፡ ብሮ
ንስ ፡ ይሆንለታል ። ከብሮንስም ፡ ከዱሮ ፡ የበለጠ ፡ መሣሪያ ፡
ያበጃል ። ሥራውም ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡
በጣም ፡ ይቀልለታል ።

ያንን ፡ በፊት ፡ በማይረባ ፡ መሣሪያ ፡ ሲቈፍረው ፡ የነበረ
ውንም ፡ መሬት ፡ ከእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ አጥብቆ ፡ ሊቈፍረው ፡
ይችላል ። ከፍሬያማውም ፡ መሬት ፡ ቡቃያ ፡ ከነበረበቱ ፡
ጥቂቱን ፡ በዚህ ፡ ባዲሱ ፡ መሣሪያ ፡ ያቀናዋል ፤ መሬቱንም ፡
በደኅና ፡ ይቈፍረዋል ። ቡቃያው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በቅሎ ፡ የዘራው
ን ፡ ፍሬ ፡ እንዳይውጥበት ፡ አያስፈራውም ፤ በዚህ ፡ መካከል ፡
መቼም ፡ ልጆች ፡ ይወልዳል ፤ ልጆቹም ፡ ለሥራ ፡ ይደርሳሉ ።
የሱ ፡ ጉልበትና ፡ የልጆቹ ፡ ጉልበት ፡ ይተባበራል ። ከመተባበራ
ቸውም ፡ የተነሣ ፡ የበለጠ ፡ ኀይል ፡ ያገኛሉ ። የሚያስፈልጋቸው
ንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ። መሬት ፡ በሆዱ ፡ እንደ ፡ ያዘኙ ፡ ተረድተውታ
ል ። ለመሣሪያም ፡ የሚሆናቸውን ፡ ነገር ፡ ከመዳብና ፡ ከዚን ፡
የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ እንዲያገኙ ፡ ይመረምራሉ ። እንሆም ፡
የብረት ፡ ዐፈር ፡ ያገኛሉ ፤ ያቀልጡታልም ። እንዲሁም ፡ ሆ
ኖ ፡ ከሚወጣው ፡ ብረት ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ጨርሶ ፡ ለጊዜው ፡
ባያምር ፡ እውነተኛ ፡ ብረት ፡ ያገኛሉ ። ወዲያው ፡ ዶማና ፡
መጥረቢያ ፡ ያበጁና ፡ ሥራቸውን ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ በበለጠ ፡
ይሠሩበታል ።

እንግዲህም ፡ ይህ ፡ መዠመሪያ ፡ ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ከልጆ
ቹ ፡ ጋራ ፡ ሁኖ ፡ በተራራው ፡ አግድመት ፡ የነበረውን ፡ ትልቁ
ን ፡ ጥድ ፡ ጥሎ ፡ እርሻውን ፡ ያሰፋል ። በብረቱም ፡ ዶማ ፡ መሬቱ
ን ፡ በጣም ፡ እስከ ፡ ውስጡ ፡ ድረስ ፡ ዘለቃ ፡ ይቈፍረዋል ። የላ
ይኛውንም ፡ ዐፈር ፡ ከታችኛው ፡ ዐፈር ፡ ጋራ ፡ ያደባልቀዋል ።

ልጆቹም ፡ ልጆች ፡ ይወልዳሉ ፤ የልጅ ፡ ልጆቹም ፡ ያደጉ ለታል ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ከልጆቹና ፡ ከልጅ ፡ ልጆቹ ፡ ጋራ ፡ ሁኖ ፡ ብቻውን ፡ ሳለ ፡ ለመሥራት ፡ ያልቻለውን ፡ አሁን ፡ ግን ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹን ፡ ይዞ ፡ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላል ።

ቤተ ፡ ሰቡም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሚያገኘው ፡ ምግብ ፡ እየበዛ ፡ የያንዳንዱም ፡ ድካም ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። ቤተ ፡ ሰቦቹም ፡ ከበዙ ፡ ዘንድ ፡ ሥራውን ፡ ይከፋፈሉታል ። እኩሌቶቹ ፡ የእርሻን ፡ ሥራ ፡ ይሠራሉ ፤ እኩሌቶቹም ፡ ደግሞ ፡ ብረትና ፡ መዳብ ፡ ዜንም ፡ የሚገኝበትን ፡ ዐፈር ፡ እያቀለጡ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ደኅና ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ይሠራሉ ። እኩሌቶቹ ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ የተበላሹትን ፡ መሣሪያዎች ፡ እያሻሻሉ ፡ ያድሳሉ ።

ለእንክርዳድ ፡ መንቀያ ፡ የሚሆናቸውንም ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ ዐይነት ፡ ደማ ፡ ይሠራሉ ። ይህንንም ፡ አዲስ ፡ መሣሪያ ፡ ይዘው ፡ ትንንሾቹም ፡ ልጆች ፡ ቢሆኑ ፡ እንክርዳዱን ፡ በመንቀላቸው ፡ ማለፊያ ፡ አድርገው ፡ ሥራውን ፡ ይረዳሉ ። ሰዎቹ ፡ እንደዚህም ፡ በመተባበራቸው ፡ ትዳራቸው ፡ እየሰፋ ፡ እነሱም ፡ እየበረቱና ፡ እየተጠቀሙ ፡ ይሄዳሉ ።

እንግዲህም ፡ በሥራና ፡ ባሳብ ፡ እየተረዳዱ ፡ የጠነከረ ፡ መሣሪያ ፡ አብጅተዋልና ፡ ከተራራው ፡ አግድመት ፡ በታች ፡ ወዳለው ፡ ቊጥቋጦ ፡ ወደ ፡ በዛበት መሬት ፡ እርሻቸውን ፡ ለማስፋት ፡ ይወርዳሉ ። ወርደውም ፡ ቊጥቋጦውን ፡ በእሳት ፡ ያቃጥሉታል ። ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ትልልቆቹን ፡ ዛፎች ፡ በመጥረቢያ ፡ ይጥላሉ ። በጊዜም ፡ ብዛት ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ በሬውን ፡ ለማሠራት ፡ ያስባሉ ። በሬውም ፡ በጉልበቱ ፡ እንዲረዳቸው ፡ የሚረዳበትን ፡ መሣሪያ ፡ አስበው ፡ ያወጣሉ ፡ ይህንንም ፡ መሣሪያ ፡ በጠፍር ፡ አጋጥመው ፡ ከበሬው ፡ ዐንገት ፡ በዕንጨትና ፡ በጠፍር ፡ ያስሩታል ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ያርሱበታል ። እንሆ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መሣሪያ ፡ ባልሠለጠኑት ፡ ሕዝቦች ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ይኖራል ።

እንሆም ፡ ዱሮ ፡ በዶማ ፡ ዐሥር ፡ ሰዎች ፡ ሲቈፍፍ ፡ ይውሉበት ፡ የነበረውን ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ኋላ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሁለት ፡

በሬ ፡ አርሶት ፡ ይውል ፡ ዝሮመር ። እንደዚህም ፡ ሲሆን ፡ እርሻቸው ፡ ከዱሮው ፡ በጣም ፡ የተሻለ ፡ እክል ፡ የሚያበቅልና ፡ የሰፋም ፡ ይሆናል ። የሰዎቹም ፡ ቅጥር ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። በመሣሪያና ፡ በእክል ፡ በልብስም ፡ ሀብታቸው ፡ ይበዛል ። የሚኖሩበትም ፡ ቤት ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ የተሻለ ፡ ይሆናል ።

ያ ፡ በደሴት ፡ የገባው ፡ የመዝሮመሪያው ፡ ሰው ፡ ከነሚስቱ ፡ እንደ ፡ አውሬ ፡ በጉድጓድ ፡ ወይም ፡ በዋሻ ፡ ውስጥ ፡ ይኖር ፡ ነበር ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ዐውቆ ፡ የወደቀውን ፡ ዕንጨት ፡ ሰባሰቦ ፡ አንዲት ፡ ጐዢ ፡ ሠራ ። የመዝሮመሪያው ፡ ቤት ፡ መቼም ፡ መስኮትና ፡ የጢስ ፡ መውጫ ፡ አልነበረውምና ፡ ሰውየው ፡ በብርድ ፡ እንዳልሞት ፡ ሲል ፡ በጢስ ፡ ውስጥ ፡ ታፍኖ ፡ ይኖር ፡ ነበር ።

ነፋሱም ፡ ሲበረታበት ፡ መዝጊያውንም ፡ ለመዝጋት ፡ የግድ ፡ እየሆነበት ፡ በጢስ ፡ ውስጥ ፡ በጨለማ ፡ ሥራ ፡ እየፈታ ፡ ሲቀመጥ ፡ ነበረ ። ይህ ፡ ኑሮ ፡ ግን ፡ ለጤናው ፡ እጅግ ፡ የሚስማማው ፡ አልነበረም ። ልጆቹና ፡ የልጅ ፡ ልጆቹ ፡ ካደጉና ፡ ለሥራ ፡ ከደረሱ ፡ በኋላ ፡ ከእነሱ ፡ ጋራ ፡ በኅብረት ፡ ተጋግዞ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አውጥቶ ፡ ጎይሉ ፡ ሲሰፋለት ፡ አይቶ ፡ ጥዱንና ፡ ዝግባውን ፡ ቈርጦ ፡ ፈልጦ ፡ የተሻለ ፡ ቤት ፡ ሠራ ። የሚኖርበትም ፡ ቤት ፡ እየተሻለ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ እየተመቻቸው ፡ ይበዛሉ ። ከመብዛታቸውም ፡ የተነሣ ፡ ባሕርያቸውና ፡ ሞያቸውም ፡ ይለያያል ። እኩሌቶቹ ፡ በእርሻ ፡ የሠለጠኑ ፡ ይሆናሉ ። ያውሬንና ፡ የከብትን ፡ ቆዳ ፡ እየፋቁ ፡ ልብስ ፡ ያበጃሉ ። እኩሌቶቹም ፡ መሣሪያውን ፡ በማበጀት ፡ ይሠለጥናሉ ። ከዚህም ፡ ሥራ ፡ መከፋፈል ፡ የተነሣ ፡ የያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ድካም ፡ እየተቃለለ ፡ ይሄዳል ። በዚህ ፡ ሥራ ፡ ብዛት ፡ ገንዘብ ፡ እየተረፋቸው ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ለክፉ ፡ ቀን ፡ እንዲሆነን ፡ እያሉ ፡ ትርፉን ፡ ያከማቻሉ ።

እርሻቸውም ፡ ብዙ ፡ ፍሬ ፡ ከማይሰጠው ፡ አግድመት ፡ ወደ ፡ ፍሬያማው ፡ ሚዳና ፡ የወንዝ ፡ ዳር ፡ እየሰፋ ፡ ሲሄድ ፡ ሰዎቹም ፡ ደኑን ፡ መንጥረው ፡ ረግረጉንም ፡ አድርቀው ፡ እየዘሩ ፡ ከዱሮው ፡ በጣም ፡ የተሻለ ፡ መከር ፡ ያገኛሉ ። ለከብትም ፡ መሰማሪያ ፡ የሚሆን ፡ አይተው ፡ ደኅና ፡ ግጦሽ ፡ ይለያሉ ።

እንሆም ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ሥጋና ፡
ወተት ፡ ቅቤም ፡ ቆዳም ፡ ለማግኘት ፡ ይሆንላቸዋል ።

በበታቹ ፡ ያለው ፡ ሜዳ ፡ የተሻለ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ስለ ፡
ተገኘበት ፡ ያ ፡ ዱሮ ፡ ሲታረስ ፡ የነበረው ፡ የተራራው ፡ እግ
ድመት ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ለፍየልና ፡ ለበግ ፡ መስማሪያ ፡
እንዲሆን ፡ ይለቀቅና ፡ ወደ ፡ አዲሱ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ይወረ
ዳል ።

ይህም ፡ ሁሉ ፡ ነገር ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ትውል
ዶች ፡ አልፈዋል ።

አዲሶቹ ፡ ትውልዶች ፡ አባቶቻቸውና ፡ አያቶቻቸው ፡
ባከማቹት ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ ተጠቅመው ፡ ነበርና ፡ ለወደ ፡
ፊት ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ እንዲያገኙ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡
ለማግኘት ፡ በመጣጣር ፡ ይሆንላቸዋል ።

እንሆ ፡ ነፋስና ፡ ውሃ ፡ እንኳ ፡ ሳይቆሩ ፡ እንዲያገለግሏቸው ፡
አድርገው ፡ ድካማቸውን ፡ ከቀድሞው ፡ ያቃልላሉ ። በነ
ፋስ ፡ የሚዘወር ፡ ወፍጮና ፡ በውሃ ፡ የሚዘወር ፡ የዕንጨት ፡
መቀረጫ ፡ መጋዝ ፡ ያበጃሉ ።

የዕንጨት ፡ ከሰልም ፡ የሚነድበትን ፡ የብረት ፡ ማቅለጫ ፡
ሸክላ ፡ ያበጃሉ ።

እንሆም ፡ ዱሮ ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የሚደከምበትን ፡ ጥቅም ፡ ባን
ድ ፡ ቀን ፡ ለማግኘት ፡ ይቻላቸዋል ። ሕዝቡም ፡ በዝቶ ፡ የደሴ
ቱን ፡ ተራራና ፡ ሜዳ ፡ ሁሉ ፡ እያቀና ፡ ይመላዋል ።

የሰዎቹም ፡ ቍጥር ፡ ሲበዛ ፡ ሥራቸውና ፡ ሞያቸው ፡ ዐይ
ነቱ ፡ በጣም ፡ የተለያየ ፡ ይሆናል ፤ አራሾች ፡ ሰፊዎች ፡ ቤት ፡
ሠሪዎች ፡ ብረት ፡ ሠሪዎች ፡ እየተባሉ ፡ ሞያ ፡ ሞያቸውን ፡ ይይዛሉ ።
ረግረጎች ፡ በሰው ፡ ብልጎት ፡ ይደርቃሉ ።

እንሆም ፡ በዱሮዎቹ ፡ ሰፈሮችና ፡ ባዲሶቹ ፡ ሰፈሮች ፡ መካ
ከል ፡ መንገድ ፡ ይጠረጋል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ከነከታቴው ፡
የዱሮዎቹ ፡ አሮጌዎቹ ፡ ሰፈሮች ፡ በደኅና ፡ ሁኔወ ፡ ይሠራሉ ።
እንሆም ፡ ካንዱ ፡ ሰፈር ፡ ወዳንዱ ፡ ሰፈር ፡ እየመጡ ፡ በእ

ኸል ፡ ወይም ፡ በበግ ፡ ጠቅላይ ፡ የተሻለ ፡ ደማም ፡ ማረሻም ፡ ልብ ስም ፡ የብርድ ፡ ልብስም ፡ ሌላም ፡ ደግሞ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ መሣሪያና ፡ ዕቃ ፡ ይለዋወጣሉ ። በነዚህም ፡ ሥራ ፡ የለውጥ ፡ ንግድ ፡ ይዘመራል ።

ምሹትም ፡ ሲገኝ ፡ ሕዝቡ ፡ በጣም ፡ ይበዛል ። ሀብቱና ፡ ኀይሉም ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። እያንዳንዱም ፡ ሰው ፡ በዛሬው ፡ ኑሮውና ፡ ባለፉት ፡ ትውልድ ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ምን እንደ ፡ ነበረ ፡ እያሰበ ፡ መንፈሱ ፡ ለሥራ ፡ ይተጋል ።

ለዝናቡና ፡ ለፀሐዩም ፡ መመከቻ ፡ ልብስና ፡ ቆብ ፡ አበጅቷልና ፡ እንዳለፉት ፡ ትውልዶች ፡ ከሥራው ፡ አይተንገሱም ።

በዱሮ ፡ ጊዜ ፡ ለመከር ፡ የሚሆን ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አልነበረምና ፡ የመከሩ ፡ ጊዜ ፡ አጭር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ደኅና ፡ ሁኖ ፡ ከበቀለው ፡ እኸል ፡ ጊዜ ፡ እየተላለፈበት ፡ ግማሹ ፡ በስብሶ ፡ ይቀር ፡ ነበር ።

አሁን ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ትንሽና ፡ ትልቅ ፡ ማጭድ ፡ የዕንጨትና ፡ የብረት ፡ መንሽም ፡ ስለ ፡ ተበጀ ፡ የመከሩም ፡ ሥራ ፡ ይፋጠናል ። ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ የሚያጭድ ፡ መኪና ፡ ይሠራል ። እነዚህም ፡ መሣሪያዎች ፡ ሁሉ ፡ የሰውን ፡ ድካም ፡ ያቀላሉ ። ሌላውን ፡ ደግሞ ፡ የጎደጎደውን ፡ መሬት ፡ ለመምላት ፡ በዝናብ ፡ የሚናደውንም ፡ መሬት ፡ እንዳይናድ ፡ ማገጃ ፡ ተሠራ ። ላራሹ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጡታል ፤ ከመመራመሩም ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ አህያና ፡ ፈረስም ፡ ለምደውለት ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ተበጀለት ። ጋሪና ፡ ፈረስ ፡ አህያም ፡ ሰውን ፡ ያገለግሉ ፡ ዝመር ። በነዚህም ፡ ርዳታ ፡ ሰው ፡ ከሰልና ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ መሣሪያ ፡ ከሩቅ ፡ ሰፍራ ፡ እያመላለሰ ፡ የኖራ ፡ አቀላሰጥም ፡ ዐወቀና ፡ ለጥቅሙ ፡ አደረገው ። ኖራውንም ፡ ለሥራው ፡ እንደሚመች ፡ አድርጎ ፡ ያበጀዋል ። ኖራውንም ፡ አቃጥሎ ፡ ከእርሻው ፡ ዐፈር ፡ ጋራ ፡ ሲደባልቀው ፡ እርሻው ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ይለሰልሰለትና ፡ ከቀድሞው ፡ ይበልጥ ፡ መልካም ፡ አድርጎ ፡ እኸል ፡ ያበቅልለታል ።

የሰውም ፡ ቁጥር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እየበዛ ፡ ሀብቱም ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ሰውም ፡ ረግረጉን ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ የሚያደ

ርቅ : በውሃና : በእሳትም : የሚንቀሳቀስ : ዕቃውንም : በፍጥነት : የሚያመላልስ : አንድ : መኪና : አስቦ : ያወጣል ። እሱም : ለጉዳዩ : ካንዱ : ወዳንዱ : ቦታም : የሚሄድበት : ከፈረስ : ጋሪ : የተሻለ : ሌላ : ነገር : አስቦ : ይሠራል ። ይህም : የሚሻለው : የምድር : ባቡር : ነው ።

ከዚህም : በቀር : ሌላ : ጥቅም : የሚሆነውን : መሣሪያና : ሌላ : ልዩ : ልዩ : የሆነ : ብልጎት : ያወጣል ። ያንንም : የታየውን : አሳቡንና : ምኞቱንም : ለመፈጸም : አይሳነውም ፤ መሣሪያም : አያንሰውም ፤ ቦታም : አይርቀውም ። የምድር : ባቡርና : መርከብ : የዓለምን : አራት : ማእዘኖች : ያቀርቡለታል ።

እንሆን : በዚህ : ምሳሌ : እንደምናየው : ሰው : በመዝናኛ መሪያ : የምድር : ተገዢ : ሁኖ : ዐውቃ : የሰጠችውን : ስጦታ : ሲቀበል : የነሳችውንም : ሲያጣ : ነበረ ። በጊዜ : ብዛት : ግን : ጌታዋ : ሆነ ፤ ነፋስና : ውሃም : ተገዙለትና : ተመችቶት : እየተባዛም : ሄደ ። ሰው : በመዝናኛ መሪያ : ያውሬን : ሥጋና : ዐውቆ : የበቀለውን : የደን : ፍሬ : ሲመገብ : ደካማውንና : በሽተኛውን : ልጁን : የደከመውንም : ሽምግሎ : ወይም : ታሞ : የማይድን : ወይም : የዱር : ፍሬ : ለመሰብሰብ : የማይችለውን : አባቱንና : ወይም : ወንድሙን : ለወደ : ፊት : እንዳያስቸግረኝ : ብሎ : ፈርቶ : ከበረሓ : እየጣለ : ባውሬ : ሲያስፈጀው : ይኖር : ነበር ። እርሻ : ከተዘናኛ መሪያ : በኋላ : ግን : ርኅራኄ : ገባና : ጭከና : እያነሰ : ሄደ ። ሰውም : መሬቱ : ረቂቅ : ሁኖ : በመዝናኛ መሪያ : ያለብዙ : ድካም : ሲያርሰው : ከነበረው : የተራራ : አግድመት : ወርዶ : ደንና : ረግረግ : ወደ : በዛበት : መሬቱም : ወፍራም : ወደ : ሆነበት : ሜዳና : የወንዝ : ዳር : ወርዶ : ከጊዜ : ብዛት : በኋላ : ባገኘውም : ዕውቀት : ደኑን : መንጥሮ : ረግረጉን : አድርቆ : መሬቱንም : አለስልሶ : መከሩ : ከበዛለት : በኋላ : ወንድሙ : ሲታመምና : ሲሸመግልም : ሊራራለት : እንዲገባው : ተረዳ ። ከዕውቀቱ : የተነሣ : በጊዜ : ብዛት : በምድር : ላይ : ችጋር : እያነሰ : ሄደ ። ሀብትና : ምችትም : ሰፋ ። ሞትና : በሽታም : እያነሰ : ሰውም : እየበዛ : ይሄድ : ዝናም ። ርኅራኄም : አድ

ፎብት ፡ ተፋቅሮ ፡ ተባበረ ። ከመተባበሩም ፡ የተነሣ ፡ ጎይል ፡ አግኝቶ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በቃ ።

በመካከሉ ፡ ግን ፡ ዕንቅፋትና ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ከላይ ፡ በተጻፈው ፡ ምሳሌ ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትሎ ፡ ቢሄድ ፡ በዘመናቱ ፡ እስከ ፡ ፍጻሜው ፡ በደኅና ፡ እንዲደርስ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። ካውሬ ፡ አደንም ፡ ወደ ፡ እርሻ ፡ ሲመለስ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያም ፡ ካወጣ ፡ በኋላ ፡ መጥፎውን ፡ መሬት ፡ ትቶ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ አቅንቶ ፡ ሲያርስ ፡ ዕውቀቱም ፡ ሲሰፋ ፡ እየተመቸውና ፡ እየበዛ ፡ እንዲሄድ ፡ ርግጥ ፡ ነው ። የዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ በመካከሉ ፡ ዕንቅፋት ፡ ባያገኛቸው ፡ ይህንን ፡ ከላይ ፡ የተጻፈውንና ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትለው ፡ ሊሄዱ ፡ ነበር ። ዛሬም ፡ የዕውቀታቸውና ፡ የሀብታቸው ፡ ደረጃ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ሁኖ ፡ ባሕርያቸውና ፡ ልማዳቸው ፡ የመለያየቱ ፡ ምክንያት ፡ አጭር ፡ ነው ። ከመረመርነውም ፡ ዘንድ ፡ በቶሎ ፡ እንረዳዋለን ። ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ መቼም ፡ ይህንን ፡ ከላይ ፡ በምሳሌ ፡ ያሳየነውን ፡ መንገድ ፡ ተከትሎ ፡ ወደ ፡ ፍጻሜው ፡ መድረስ ፡ የሚችል ፡ በመካከሉ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ያላገኘው ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። እንደሚያገኘውም ፡ መሰናክል ፡ መጠን ፡ የሚደርስበት ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ ከፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ይሆናል ። ስለዚህም ፡ ነገር ፡ ሕዝብን ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ እንዳያገኝ ፡ ሊከለክል ፡ የሚችል ፡ መሰናክል ፡ ሁሉ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ እንደሆነ ፡ ልንመረምር ፡ ይገባናል ።

፬ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ሰው ፡ መቼም ፡ እርሻን ፡ ሳይዝምርም ፡ ቢሆን ፡ ያውሬን ፡ ሥጋና ፡ የደንን ፡ ፍሬ ፡ እየበላ ፡ ተባዝቶ ፡ ነበረ ። መሬት ፡ ሲቈፍርና ፡ እርሻንም ፡ ማረስ ፡ ሲዝምር ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ ሰፈረ ፤ በያለበትም ፡ ይሠራ ፡ ዝምር ። ነገር ፡ ግን ፡ በያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እየተለዋወጡ ፡ የተሻለ ፡ ኑሮ ፡ ለማግኘት ፡ ይችሉ ፡ ነበር ።

ዛሬ ፡ እንደምናየው ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ ድክነት ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ አይሰፋም ፡ ነበር ። ካየርና ፡ ከመሬት ፡ ክፋት ፡ የሚበልጥ ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ለሕዝቦቹም ፡ ኑሮ ፡ ዕንቅፋት ፡ የሚሆን ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ አለ ። ርሱም ፡ ሽፍታና ፡ ጦርነት ፡ ነው ። በገዛ ፡ እጃቸው ፡ ሠርተው ፡ ለመብላት ፡ የማይወዱ ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ ይኖሩ ፡ ይሆናል ። ከነዚህም ፡ ሥራ ፡ ከማይወዱ ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ የጉልበትና ፡ የዕውቀት ፡ ብልጫ ፡ ይኖረዋል ። የቀሩትንም ፡ ይሰበስባቸዋል ፤ ዋናቸውም ፡ ሁኖ ፡ ለራሱና ፡ ለሚከተሉት ፡ ጓደኞች ፡ የሚበቃ ፡ ምግብ ፡ ከሌሎቹ ፡ ይቀማል ።

አራሾች ፡ ግን ፡ የሰፈሩት ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ አልፈው ፡ አልፈው ፡ ነበርና ፡ ሰፈራቸው ፡ ስለ ፡ ተራራቀ ፡ ደኅና ፡ መንገድም ፡ ስለሌላቸው ፡ ባንድነት ፡ ሁነው ፡ ለቀማኞቹ ፡ መመከት ፡ አይቻላቸውም ፡ ነበር ።

ስለዚህም ፡ ነገር ፡ የወንበዴው ፡ ወገኖች ፡ ሥራ ፡ ፈቶችም ፡ ይበዛሉ ። እሱም ፡ ጥቂት ፡ ቁይቶ ፡ የብዙ ፡ ወገን ፡ ቆሮ ፡ ገዢ ፡ ይሆናል ። ለሱና ፡ ሥራ ፡ ለሌላቸው ፡ ተከታዮቹም ፡ ምግብ ፡ የሚሆን ፡ ቁፋሪዎቹና ፡ አራሾቹ ፡ ለፍተው ፡ ካገኙት ፡ ሀብት ፡ ከፍለው ፡ እንደ ፡ ግብር ፡ እንዲሰጡት ፡ የግድ ፡ ይላቸዋል ። መቼም ፡ ሰው ፡ ለፍቶ ፡ ሠርቶ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ባንድም ፡ ነገድ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ የማይወዱና ፡ በሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ድካም ፡ የሚመገቡ ፡ ሰዎች ፡ ሲበዙ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ መብዛቱ ፡ ነውና ፤ ሕዝቡና ፡ ሀብቱ ፡ በቶሎ ፡ እንዳይበዛ ፡ ዕንቅፋት ፡ ይሆናል ። ይህም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ባገራችን ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ሲደረግ ፡ ይኖራል ።

አራሾቹ ፡ ግን ፡ ምንም ፡ ግብሩና ፡ ጉዳቱ ፡ ቢበዛባቸው ፡ በቀስታ ፡ ከተራራው ፡ ጥግ ፡ ወደ ፡ ሜዳው ፡ ከሜዳውም ፡ ረግረግ ፡ ወደ ፡ ሆነው ፡ እወንዙ ፡ ዳር ፡ ድረስ ፡ እርሳቸውንና ፡ ንብረታቸውን ፡ ያሰፋሉ ። በቀን ፡ ብዛትም ፡ ሌላ ፡ ነገድ ፡ ወደሚያርሰውና ፡ ከብቱን ፡ ወደሚያሰማራበት ፡ አገር ፡ ስፍራ ፡ ይደርሳሉ ። ይህም ፡ ሌላ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ እንደዚሁ ፡ ለብቻው ፡ ቆሮ ፡ ገዢ ፡ ወጥቶበት ፡ ይሆናል ። እነዚህም ፡ ሁለት ፡ ቆሮዎች ፡ ጎረ ፡

ቤቶች ፡ ሲሆኑ ፡ እኔ ፡ እበልጥ ፡ እኔ ፡ እበልጥ ፡ ሲሉ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ይቀናናሉ ።

አንዱም ፡ ያንዱን ፡ ዜጎች ፡ ለማስገበር ፡ ይፈልጋል ፤ በዚህም ፡ በመቀናናታቸው ፡ ምክንያት ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ።

የያንዳንዱ ፡ ቆሮ ፡ አሳብ ፡ መቼም ፡ ለመቀማት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ እውነተኛውን ፡ አሳባቸውን ፡ ሸፍነው ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ለመፈለግ ፡ የተነሡ ፡ ያስመስሉታል ። አንዱም ፡ ቆሮ ፡ በሌላው ፡ ቆሮ ፡ አገር ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ይጥላል ። ባለጋራውም ፡ እንዲደክምለት ፡ ገባሮቹን ፡ በብዙ ፡ ይገድልበታል ፤ ቤታቸውንም ፡ ያቃጥላል ፤ እርሻቸውንም ፡ ያጠፋል ። ቆሮዎቹ ፡ ግን ፡ በመገመሪያ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለመጋደል ፡ አይፈላለጉም ፡ ነበር ። ያንዱም ፡ ቆሮ ፡ ገባር ፡ የጌታውን ፡ ጠላት ፡ የሆነውን ፡ ቆሮ ፡ ለመግደል ፡ አይደፍርም ፤ ቢማርከውም ፡ እንኳ ፡ በብዙ ፡ ትሕትና ፡ ያገለግለዋል ።

ገባሮቻቸውን ፡ እያስተራረዱ ፡ ቆሮዎቹ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ በፍቅር ፡ ለመላላክ ፡ አይመለሱም ። ይልቁንም ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ይኖራቸው ፡ ይሆናል ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተሸነፈው ፡ ቆሮ ፡ ገባሮቹ ፡ ያነን ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ ያቀኑትን ፡ ሜዳና ፡ የወንዝ ፡ ዳር ፡ ትተው ፡ ለመመከት ፡ ይመቻቸዋልና ፡ ዱሮ ፡ ወደ ፡ ነበሩበት ፡ ስፍራ ፡ ወደ ፡ ተራራው ፡ ጥግ ፡ ይሸሻሉ ። እንሆም ፡ ያ ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ የቀና ፡ ሜዳ ፡ ተመልሶ ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ደን ፡ ይሆናል ። በድካም ፡ ብዛትም ፡ ያደረቁት ፡ የወንዙ ፡ ዳር ፡ ረግረግ ፡ ተመልሶ ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ይሆናል ።

ከሁለት ፡ ወይም ፡ ከሦስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በሁለቱ ፡ ቆሮዎች ፡ መካከል ፡ ዕርቅ ፡ ይደረጋል ። ሽሽተውም ፡ የነበሩት ፡ ገባሮች ፡ ወደ ፡ ዱሮ ፡ ቦታቸው ፡ ተመልሰው ፡ ይገባሉ ። ሥራውንም ፡ አንድ ፡ ብለው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይዝምራሉ ። በጦርነቱ ፡ ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ሙተውባቸው ፡ ስላነሱ ፡ ጉልበት ፡ አጥሯቸዋልና ፡ መሬቱን ፡ በቶሎ ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ለመመለስ ፡ ይቸግራቸዋል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ ይሆንላቸዋል ። ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በሰላም ፡ እንደ ፡ ኖሩ ፡ ግን ፡ ማንኛው ፡ ቆሮ ፡

ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቀርጦ ፡ እንዲታወቅ ፡ እንደ ፡
ገና ፡ ትልቅ ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ። አንዱም ፡ ቆሮ ፡ በጦርነቱ ፡
ከሞተ ፡ ወይም ፡ ከተማረከ ፡ በኋላ ፡ ቀሪው ፡ ቆሮ ፡ ዋና ፡ ገዢ ፡
ሁኖ ፡ የሁለቱን ፡ ነገዶች ፡ ግብር ፡ ይቀበላል ። የማዕርገንም ፡
ስም ፡ ለይቶ ፡ ትንሽ ፡ ንጉሥም ፡ ተብሎ ፡ ይቀመጣል ። እንደዚህ ፡
ያለውም ፡ ጦርነት ፡ የሚደረገው ፡ በእነዚህ ፡ በሁለቱ ፡ ቆሮዎች ፡
መካከል ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። በሌሎቹ ፡ ቆሮዎች ፡ መካከልም ፡
ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ።

በጊዜ ፡ ብዛትም ፡ በያገሩ ፡ ትንንሽ ፡ ነገሥታት ፡ ይቆማ
ሉ ። አንዱም ፡ ያንዱን ፡ አገር ፡ ሊጠቀልል ፡ ሲፈልግ ፡ በመካከ
ላቸው ፡ እየተመላለሰ ፡ ጦርነት ፡ ይሆናል ። የቀናውም ፡ አገ
ር ፡ ተመልሶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠፋል ። ከአራሾቹም ፡ እኩሌቶቹ ፡
በጦርነቱ ፡ ይሞታሉ ። እኩሌቶቹም ፡ ይሸሻሉ ። በሸሹበትም ፡
ስፍራ ፡ ደግሞ ፡ ረኃብና ፡ በሽታ ፡ ይፈጃቸዋል ። ያንዱን ፡ ትን
ሽ ፡ ንጉሥ ፡ አገር ፡ ሌላው ፡ እየጠቀለለው ፡ ይሄዳል ። በጊዜ ፡
ብዛትም ፡ ትልልቅ ፡ ነገሥታት ፡ ይወጣሉ ። በውስጣቸውም ፡
በግዳይና ፡ በዘረፋ ፡ የበለጠውን ፡ እያየ ፡ ራስ ፡ ይጃዝማች ፡ እ
ያሉ ፡ ይሾማሉ ፤ የነገሡበትንም ፡ አገር ፡ ለነርሱ ፡ ያካፍላሉ ፤
የቀረው ፡ ሁሉ ፡ የነዚህን ፡ ማዕርግ ፡ እያየ ፡ ስምና ፡ ሹመት ፡
አገኛለሁ ፡ እያለ ፡ በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡
በግዳይና ፡ በዘረፋ ፡ እንዲመሰገን ፡ ይጥራል ። ጦርነቱም ፡ ከዱ
ሮ ፡ የባሰ ፡ ይሆናል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ አገሮች ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ከልማት ፡
ወደ ፡ ጥፋት ፡ ይወድቃሉ ። ከተሞቻቸውና ፡ መንደሮቻቸውም ፡
ይቃጠላሉ ። በሁከትም ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ደክይቶ ፡ ከሠራተ
ኛው ፡ በላተኛው ፡ በዝቶ ፡ ለንጉሡ ፡ ስለ ፡ ግብር ፡ የሚገባለት ፡
ገንዘብ ፡ ጥቂት ፡ ነውና ፤ ባገሩ ፡ ውስጥም ፡ ሽፍታ ፡ ቢነሣ ፡
ሰራዊቱ ፡ በፍጥነት ፡ የሚሄድበት ፡ የተበጀ ፡ መንገድና ፡ የም
ድር ፡ ባቡር ፡ ስለሌለው ፡ ሽፍታ ፡ ያለበትንና ፡ የተነሣበትን ፡
አገር ፡ በፍጥነት ፡ ሊረዳው ፡ አይችልም ። ንጉሡ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡
በሾማቸው ፡ መኳንንት ፡ ምሉ ፡ ሥልጣን ፡ የለውምና ፡ ምንም ፡
እነርሱ ፡ ባንድ ፡ ንጉሥ ፡ ውስጥ ፡ ቢያድሩ ፡ ቢገዙም ፡ ርስ ፡ በ

ርሳቸው ፡ መዋጋትን ፡ አይተዉም ። ይልቁንም ፡ ጉልበት ፡ ሲሰማቸው ፡ ንጉሡን ፡ አጥፍተው ፡ ራሳቸው ፡ ለመንገሥ ፡ ያስባሉ ። በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ፤ በጦርነቱም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ይሞታል ፤ አገሩም ፡ ከልማት ፡ ወደ ፡ ጥፋት ፡ ይደርሳል ። ሁከትና ፡ ቅሚያ ፡ ጦርነት ፡ ሲበዛ ፡ ሕዝቡ ፡ ደክሞ ፡ ሠርቶ ፡ ጥሮ ፡ የሰበሰበውን ፡ ሁሉ ፡ እንዲቀሙት ፡ ያውቃልና ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሁከት ፡ ተስፋ ፡ ቈርጦ ፡ የጠፋውን ፡ መሬት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማቅናት ፡ አይጣጣርም ። ስለዚህ ፡ ድኽነትና ፡ ስደት ፡ በሽታና ፡ ሞት ፡ ባገሩ ፡ ሁሉ ፡ ይበዛል ። የሰውም ፡ ጎይልና ፡ ሀብት ፡ እየገደለ ፡ ይሄዳል ። ሰውም ፡ የምድራቱ ፡ ጌታ ፡ መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ ችጋረኛና ፡ ተገዢዋ ፡ ይሆናል ። ከእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ባርነት ፡ ለመውጣትም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ ያስፈልገዋል ። እንሆ ፡ የዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ የዕውቀታቸውና ፡ የሀብታቸው ፡ ደረጃ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ መሆኑ ፡ ምክንያቱ ፡ ከጦርነት ፡ የተነሣ ፡ ነው ። ጦርነቱንም ፡ የሚያነሡ ፡ ነገሥታቱና ፡ አለቆቹ ፡ ሁሉ ፡ ልባቸው ፡ ሀብት ፡ እንደ ፡ ፈለገ ፡ አይገልጹም ። ነገር ፡ ግን ፡ ስም ፡ ለመፈለግና ፡ ለማግኘት ፡ ወይም ፡ ሃይማኖትን ፡ ለማስፋት ፡ ወይም ፡ የተጠቃውን ፡ ለመርዳት ፡ አስመስለው ፡ ይነሣሉ ። የጦርነቱ ፡ ሁሉ ፡ ፍጻሜና ፡ ምኞት ፡ ግን ፡ መዝረፍና ፡ ማስገበር ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ስላልነ ፡ ዕውቀታቸው ፡ የሰፋ ፡ ነገሥታትም ፡ ቢሆኑ ፡ መዝረፍን ፡ አይተዉም ። አዘራረፋቸው ፡ ግን ፡ የዕውቀት ፡ አዘራረፍ ፡ ነው ፤ ማለት ፡ ከባላገሩ ፡ ቤት ፡ መዝረፍና ፡ መቀማትን ፡ ትተው ፡ ድል ፡ ካደረጉት ፡ መንግሥት ፡ የጦር ፡ ኪሳራ ፡ የሚሉት ፡ ገንዘብ ፡ ጠቅልለው ፡ ባንድነት ፡ ይቀበላሉ ። ያ ፡ ድል ፡ የሆነው ፡ መንግሥት ፡ ይህንን ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ የሚሰበሰበው ፡ ከገባሮች ፡ ነው ። የዚህ ፡ የዕውቀት ፡ አዘራረፍ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ደግነት ፡ አለው ፤ ማለት ፡ የጦርነቱ ፡ መከራ ፡ ወይም ፡ ዕዳ ፡ ጠላት ፡ ከደረሰባቸው ፡ አገሮች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ አይወድቅም ። ነገር ፡ ግን ፡ የዚያ ፡ ድል ፡ የሆነው ፡ መንግሥት ፡ በመላው ፡ ሕዝብ ፡ እንደ ፡ ሀብቱና ፡ እንደ ፡ ድኽነቱ ፡ መጠን ፡ አዋጥቶ ፡ ይከፍለዋል ። እነዚህ ፡ ዐቅምና ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ነገሥታት ፡ ዐቅም ፡ ከሌለው ፡ ንጉሥ ፡ አገር ፡ ሊቀሙ ፡ ሲፈልጉ ፡

ይህም ፡ ዐቅም ፡ የሌለው ፡ ንጉሥ ፡ ዕውቀት ፡ አንሶት ፡ ሕዝቡ
ን ፡ ቢበድል ። ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ነገሥታት ፡ ዝም ፡ ብለው ፡
ቢያዩት ፡ ዕውቀታቸው ፡ የሚዋረድባቸው ፡ ያስመስሉታልና ፡
ሕዝቡን ፡ የሚረዱ ፡ አስመስለው ፡ ንጉሡን ፡ ሽረው ፡ አገሩን ፡
ይቀሙታል ። እንደዚህ ፡ የመሰለ ፡ ከጥቂት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡
ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ያዘኑ ፡ መሰለው ፡ ጎረ ፡ ቤቶቻችን ፡ የሆኑ
ት ፡ ነገሥታት ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ የተዋዋሉትን ፡ ውል ፡ ስናይ ፡
እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ልንረዳው ፡ እንችላለን ።

እንግዲህ ፡ ጦርነት ፡ ሁሉ ፡ ፍጻሜው ፡ ዘረፋና ፡ ቅሚያ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ በግልጽ ፡ ተረዳነው ። ዘረፋና ፡ ቅሚያም ፡ ሲበዛበት ፡
ሕዝቡ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ ለመመከት ፡ ወደሚመ
ቸው ፡ ስፍራ ፡ ይሰደዳል ። ስለዚህ ፡ ሕዝቡ ፡ የሠራው ፡ ሥራ ፡
እየተመላለሰ ፡ ሲፈርስበት ፡ የዕውቀትን ፡ ዋና ፡ ደረጃ ፡ በቶሎ ፡
ለማግኘት ፡ አይቻለውም ። ይህ ፡ ነገር ፡ እውነት ፡ መሆኑ ፡ ተተ
ካክሎ ፡ እንዲገባን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ባጭር ፡ ረድፍ ፡
እንመልከተው ።

ያገራችን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ሊቃውንት ፡ እንደሚነ
ግሩን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ዋና ፡ ከተማው ፡ ዱሮ ፡ አኩስ
ም ፡ መሠረተ ፡ መንግሥት ፡ የሆነው ፡ አባቶቻችን ፡ ስለ ፡ መረጡ
ት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ምናልባት ፡ ከሌሎቹ ፡ አውራጃዎች ፡ የተሻለ ፡
ሆኖ ፡ አይደለም ። የአኩስምን ፡ መሬት ፡ ያየ ፡ የዛሬ ፡ ዘመን ፡
ሰው ፡ እንደዚህ ፡ ባለ ፡ ጭንጫና ፡ ሙቀት ፡ የበዛበት ፡ ውሃም ፡
ያነሰበት ፡ ብዙ ፡ እኽል ፡ የማይበቅልበት ፡ አገር ፡ ላይ ፡ አኩስ
ምን ፡ የሚያከል ፡ ከተማ ፡ እንዴት ፡ ተዝመረ ፡ ብሎ ፡ ይገረም ፡
ይሆናል ፤ አስተውሎ ፡ ካሰበ ፡ ግን ፡ ነገሩን ፡ ያገኘዋል ።

በአኩስም ፡ ዙሪያ ፡ ራቅ ፡ ብሎ ፡ ያለው ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡
ዛፍና ፡ ቊጥቋጥ ፡ የበዛበት ፡ አገር ፡ ነው ። ጥቂት ፡ ራቅ ፡ ብለን ፡
ወደ ፡ ሽሬና ፡ ወደ ፡ ተከዜ ፡ ወደ ፡ ወርዒ ፡ ብንጓዝ ፡ ከዚያ ፡ ትል
ልቅ ፡ የቈላ ፡ ዛፍና ፡ በክረምት ፡ ረግረግ ፡ የሚሆን ፡ ብዙ ፡
ሜዳ ፡ እናገኛለን ። ደኑ ፡ ስላልተመነጠረ ፡ ሚዳውም ፡ ስላል
ቀና ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ ንዳድና ፡ ሌላው ፡ በሽታ ፡ ከዛሬ ፡ ይልቅ ፡
ያን ፡ ጊዜ ፡ ይበዛ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ አይጠረጠርም ። አባቶቻችንም ፡

በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አልነበራቸውም ፤ በቅጥራቸው
ም ፡ ጥቂቶች ፡ ነበሩና ፡ ያነን ፡ ደንና ፡ ሜዳ ፡ ለማቅናት ፡ አል
ተቻላቸውም ። ስለዚህ ፡ የአኩስምን ፡ መጥፎ ፡ መሬት ፡ ለመም
ረጥ ፡ የግድ ፡ ሆነባቸውና ፡ ከተማቸውን ፡ በዚህ ፡ ላይ ፡ መሠረቱት ።

በኋላ ፡ ግን ፡ እየበዙ ፡ ሲሄዱ ፡ ኅይላቸውም ፡ እያደገ ፡
ሄደና ፡ ደንና ፡ ረግረግ ፡ የማያግዳቸው ፡ ሆነ ። ወደ ፡ ግራና ፡
ወደ ፡ ቀኝም ፡ እየተመለከቱ ፡ እርሻቸውን ፡ አስፉና ፡ ወርዲንና ፡
ተከዜንም ፡ ተሻገሩ ። እንዲህ ፡ እያሉም ፡ የዛሬዋን ፡ ኢትዮጵያ ፡
የሚበዛውን ፡ ሕዝብ ፡ አቀኑት ። እንደዚሁም ፡ ቅጥራቸውና ፡
ሀብታቸው ፡ እየበዛ ፡ ስለሄደ ፡ ጉልበት ፡ ተሰማቸው ። ካገራቸ
ውም ፡ ውጭ ፡ የታወቁ ፡ ሕዝቦች ፡ ሆኑ ። ልጆቻቸውና ፡ የልጅ ፡
ልጆቻቸውም ፡ ያባቶቻቸውንና ፡ ያያቶቻቸውን ፡ ሞያ ፡ አይተ
ው ፡ ለሥራ ፡ እንዲተጉ ፡ ሐውልት ፡ እያቆሙ ፡ ደንባቸውንና ፡
ሥራቸውን ፡ እየጸፉ ፡ ለኋለኞቹ ፡ ትውልዶች ፡ መታሰቢያ ፡ ይተ
ወላቸው ፡ ዠመር ። የእንደዚህ ፡ ያሉትንም ፡ ሐውልቶች ፡ ት
ራሬ ፡ ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ በአኩስም ፡ ከተማ ፡ እናገኛለን ። እነዚ
ህም ፡ ሐውልቶች ፡ የቆሙበት ፡ ዘመን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝ
ብ ፡ ዋና ፡ ብልጽግናውንና ፡ የበለጠ ፡ ኅይል ፡ ያገኘበት ፡ ዘመ
ን ፡ እንደነበረ ፡ ያስረዳል ። መሰናክልም ፡ በመካከሉ ፡ ባያገኘው ፡
እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረ
ጃ ፡ ይደርስ ፡ ነበር ። ይህም ፡ የሀብትና ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ መሰ
ናክል ፡ የሆነው ፡ ጦርነት ፡ ነው ።

አኩስምን ፡ የመሠረቱና ፡ ያኩስምን ፡ መንግሥት ፡ ወደ
ክብር ፡ ያደረሱ ፡ አባቶቻችንም ፡ እንደቀድሞ ፡ ሌሎች ፡ ሕዝቦ
ች ፡ ሁሉ ፡ ብዙ ፡ አማልክት ፡ ያመልኩ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡
የእስራኤል ፡ ሃይማኖት ፡ ተሰማ ። ይህም ፡ የእስራኤል ፡ ሃይ
ማኖት ፡ ተሰበከና ፡ በጊዜ ፡ በዛት ፡ በአኩስም ፡ መንግሥት ፡
ተከታዮች ፡ ውስጥ ፡ ተገኘ ። የዚህም ፡ ያዲሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ተከ
ታዮች ፡ እየበዙ ፡ ሄዱና ፡ አንድ ፡ ትልቅ ፡ ወገንም ፡ ሆኑ ። በዚ
ሁም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የአሕዛብና ፡ የእስራኤል ፡ ወገን ፡
ተብሎ ፡ ከሁለት ፡ ተለያየ ። የሁለቱም ፡ ሕዝብ ፡ ወገን ፡ አለቆ
ች ፡ የኢትዮጵያ ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ እኔ ፡ ልሁን ፡ እኔ ፡ ልሁን ፡

ሲሉ ፡ በመቀናናት ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙ ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡
 የእስራኤል ፡ ወገን ፡ የሆኑት ፡ አለቆች ፡ ድል ፡ አድርገው ፡ ኢት
 ዮጵያን ፡ ጠቅልለው ፡ ለመግዛት ፡ በቁ ። በዚህ ፡ ጦርነት ፡ ምክ
 ንያት ፡ ግን ፡ ተከማችቶ ፡ የነበረው ፡ ብዙ ፡ ሀብትና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡
 ጠፋ ። ለምቶ ፡ የነበረው ፡ ብዙ ፡ አገር ፡ ተመልሶ ፡ ረግረግና ፡
 ምድረ ፡ በዳ ፡ ሆነ ። ይህንም ፡ ረግረግና ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ ወደ ፡
 ዱሮው ፡ ልማቱ ፡ ለመመለስ ፡ ብዙ ፡ ዘመናትና ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡
 አስፈለገ ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ግን ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ቀና ።
 ጥቂት ፡ ዘመናት ፡ ቈይቶ ፡ ደግሞ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በኋላ ፡
 ባገሩ ፡ ሌላ ፡ ትልቅ ፡ ሁከት ፡ ተነሣ ። ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በኢያ
 ሩሳሌም ፡ ሁኖ ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖት ፡ መሠረተ ። ሐዋርያ
 ቶቹም ፡ በዓለም ፡ ሁሉ ፡ ወንጌሉን ፡ ይሰብኩ ፡ ዠመር ። በኢት
 ዮጵያም ፡ አዲሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ተሰማ ፤ ብዙም ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡
 አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ በቶሎ ፡ ተከተሉ ። የአኩስም ፡ ንጉሥ ፡
 አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ በትልቅ ፡ ውዴታ ፡ ተቀበለው ። ነገር ፡
 ግን ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ አዲሱን ፡ ሃይማኖት ፡ አንቀበልም ፡ የሚ
 ሉ ፡ ሰዎች ፡ ነበሩና ፡ ተነሡበት ። እነሱም ፡ ፈላሾች ፡ ናቸው፤
 እንሆም ፡ ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በሀገሩ ፡ ሁከትና ፡ ችግ
 ር ፡ በሽታ ፡ ገባና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ሞተ ። ሲታረስም ፡ የነበረው ፡
 ደኅና ፡ መሬት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሶ ፡ ተበላሸ ። የነዚህም ፡ የሁ
 ለቱ ፡ ሃይማኖት ፡ አለቆች ፡ ጦርነት ፡ ገጠሙና ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡
 የክርስቲያኑ ፡ አለቃ ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ የፈላሻው ፡ አለቃ ፡ ድል ፡ ሲያ
 ደርግ ፡ ጦርነቱ ፡ ብዙኅ ፡ መቶ ፡ ዓመታት ፡ ቈየ ። የኢትዮጵያም ፡
 ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀትና ፡ የሀብት ፡ ደረጃ ፡ እንዳይ
 ደርስ ፡ ዋና ፡ መሰናክል ፡ የሆነው ፡ ይህ ፡ ነው ። በጊዜ ፡ ብዛት ፡
 ግን ፡ ፈላሾች ፡ ድል ፡ ሆኑ ፤ የክርስቶስም ፡ የወንጌል ፡ ቃል ፡ ተ
 ሰብኮ ፡ እየሰፋ ፡ ሄደና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሃይማኖት ፡ ሆነ ። ባገሩ
 ም ፡ ሰላም ፡ ገባ ። እንሆም ፡ ሕዝቡ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በዛ ። አገሩም ፡
 እየለማ ፡ ሄደ ፤ መጥፎውንም ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ የኢትዮጵያ ፡
 ሕዝብ ፡ እርሻውን ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ አሰፋ ፤ አኩስምም ፡ የክርስ
 ቲያን ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ ሁና ፡ ቀረች ። የቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ከተ
 ማ ፡ ግን ፡ በኤረር ፡ ተሠራ ። ይህ ፡ አሁን ፡ በቅርቡ ፡ ዐፄ ፡ ምኒ

ልክ ፡ እንደ፡ገና ፡ ያቀኑትም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ዱሮ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ሁኖ ፡ የለማ ፡ እርሻ ፡ ነበረ ።

በአሩሲ ፡ በከንባታ ፡ በያገሩም ፡ ሁሉ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የዱሮ ፡ ቤተ፡ክርስቲያንና ፡ የሐበሻ ፡ ቤቶች ፡ ፍራሽ ፡ የሚገኘው ፡ ምክንያቱ ፡ ይህ ፡ ነው ። በኤረርም ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ኑሮው ፡ እንደ ፡ አሁኑም ፡ ጊዜ ፡ እንኳ ፡ ባይሆን ፡ ከፊተኛው ፡ ዘመን ፡ ተሸሎ ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ፡ገና ፡ ደግሞ ፡ ሁከት ፡ ተነሣ ። ግራኝ ፡ የሚባል ፡ የእስላሞች ፡ መሪ ፡ ሁኖ ፡ ባገሩ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ጣለበት ። ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሙሉም ፡ በሰው ፡ ላይ ፡ ሞት ፡ በቤቱም ፡ ላይ ፡ እሳት ፡ አወረደበት ። መከረኛውም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ያቀናውን ፡ ፍሬያማውን ፡ መሬት ፡ ትቶ ፡ ዱሮ ፡ ወደ ፡ ነበረበት ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ወደማይበቅልበት ፡ አገር ፡ ለመመከት ፡ ወደሚመቸው ፡ ወደየተራራውና ፡ ወደየገደሉ ፡ ጥግ ፡ ተመለሰ ። ይህ ፡ ዛሬ ፡ ዳር ፡ አገር ፡ የሚባለውም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በጋላና ፡ በሻንቅላ ፡ በእስላም ፡ እጅ ፡ ገባ ።

እነዚህም ፡ ጋሎች ፡ የዕውቀታቸው ፡ ደረጃ ፡ ዝቅ ፡ ያለ ፡ ሁኖ ፡ የእርሻን ፡ ሥራ ፡ አለመዱም ፡ ነበርና ፡ አገሩ ፡ ተመልሶ ፡ ረግረግና ፡ ደን ፡ ሆነ ። ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ግራኝ ፡ ድል ፡ ሆኖ ፡ ሞተ ፤ የእስላሞች ፡ ጎይል ፡ ፈጽሞ ፡ እንኳ ፡ ባይጠፋ ፡ ለጊዜው ፡ ተሰበረ ። በዚህ ፡ ባሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ በችጋርና ፡ በጦር ፡ በበሽታም ፡ ሲል ፡ የሚበዛው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ አለቀ ። የተወለዱት ፡ ሕፃናትም ፡ ከመንገላታት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ሳያድጉ ፡ ሞቱ ። ግራኝ ፡ ድል ፡ ከሆነ ፡ ወዲህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ዐቅም ፡ አንሶት ፡ ዱሮ ፡ ቀንቶ ፡ የነበረውን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ በቶሎ ፡ እንደ፡ገና ፡ ለማቅናት ፡ አልተቻለውም ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ዋናው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ከተማ ፡ ጌንደር ፡ ሆነ ። ከከተማውም ፡ ወደ ፡ ምሥራቅና ፡ ወደ ፡ ምዕራብ ፡ ወደ ፡ ሰሜንና ፡ ወደ ፡ ደቡብ ፡ መንገድ ፡ ተዘረጋ ፤ በትልልቆች ፡ ወንዞች ፡ ድልድይ ፡ ተሠራ ፤ ስለዚህ ፡ ግራኝ ፡ የዘራው ፡ መርዝ ፡ ፈጽሞ ፡ ጠፍቶ ፡ በሆነ ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብትና ፡ ዕውቀት ፡ እንደዚያ ፡ ጊዜ ፡ አዝማመሩ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ በጣም ፡ ይሰፋ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ግራኝ ፡ ብዙ ፡ ዓመታት ፡

አገሩን ፡ ሲያጠፋ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ሥራውን ፡ ትቶ ፡
 ኑሮው ፡ ሁሉ ፡ በጦርነት ፡ ነበር ፤ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የተለመደው ፡
 መዝረፍና ፡ መቀማት ፡ የሕዝቡ ፡ ባሕርይና ፡ ልምድ ፡ ሆኖ ፡ እስ
 ከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ቀረ ። በጎንደር ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜም ፡ በያገሩ ፡
 ሽፍታ ፡ አልታጣም ፡ ነበርና ፡ በየወረዳው ፡ ሁሉ ፡ ትልልቅ ፡
 ሽፍቶች ፡ ተነሥተው ፡ ለጎንደር ፡ ነገሥታት ፡ አንገዛም ፡ አሉ ፤
 ከነዚህ ፡ ሽፍቶች ፡ አንዱ ፡ ትግሬው ፡ ሚካኤል ፡ የጎንደርን ፡
 ዐፄ ፡ ገድለው ፡ የኢትዮጵያን ፡ መንግሥት ፡ አንድነቷን ፡ ፈጽ
 መው ፡ አጠፋች ። ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ በትግሬ ፡ በስሜን ፡ በጎንደርም ፡
 በወሎም ፡ በበጌምድርም ፡ በሸዋም ፡ ራሳቸውን ፡ የቻሉ ፡ መሳፍ
 ንት ፡ ወጡ ። ከነዚህም ፡ ያንዱን ፡ አገር ፡ አንዱ ፡ እጠቀልላለሁ ፡
 ሲል ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ይዋጉ ፡ ነበር ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝ
 ብ ፡ ከጦርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ሥራ ፡ ጠልቶ ፡ ባሕሪው ፡ ዘረ
 ፋና ፡ ሰውን ፡ መግደል ፡ ወደደ ። ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ ፍሬያማውን ፡ መ
 ሬት ፡ የሚያርሰው ፡ ጠፋ ፤ ሕዝቡ ፡ በሞላው ፡ ከድኽነት ፡ ገባ ፤ ከድኽ
 ነት ፡ ብዛትም ፡ የተነሣ ፡ በኤረር ፡ ነገሥታት ፡ ጊዜ ፡ ቀንቶ ፡
 የነበረውን ፡ መሬት ፡ ከጋሎችና ፡ ከእስላሞች ፡ እጅ ፡ አስጥሎ ፡
 እንደ ፡ ገና ፡ ማቅናት ፡ አቃተው ። ኢትዮጵያም ፡ ብዙ ፡ ዘመናት ፡
 በሁከትና ፡ በድኽነት ፡ ከኖረች ፡ በኋላ ፡ ዐፄ ፡ ቴዎድሮስ ፡
 ተነሥተው ፡ በየወረዳው ፡ ገነው ፡ የነበሩትን ፡ መሳፍንት ፡ ሁሉ ፡
 አሸንፈው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አንድነቷን ፡ መለሱላት ። ባገሩ
 ም ፡ ሰላምና ፡ ዕረፍት ፡ መግባት ፡ ሲዝምር ፡ ሥራን ፡ መውደድ ፡
 ተዝመረ ። ቴዎድሮስም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ደቡብ ፡ ያለውን ፡ አገ
 ር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማቅናት ፡ አሰቡ ። የሸዋንም ፡ ንጉሥ ፡ ጎይለ ፡
 መለኮትን ፡ ድል ፡ አድርገው ፡ ልጃቸውን ፡ ምኒልክን ፡ ከነመኳ
 ንንቶቻቸው ፡ ከማረኩ ፡ በኋላ ፡ በአዳና ፡ በሜጫ ፡ በጉድፋ ፡
 በጎንደርም ፡ አድርገው ፡ የደረሱበትን ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እያስገበሩ ፡
 ወደ ፡ በጌምድር ፡ ተመለሱ ። ነገር ፡ ግን ፡ አሳባቸውን ፡ ለመፈ
 ጸም ፡ አልሆነላቸውም ፡ ነበር ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ከጦ
 ርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ባሕሪው ፡ ቅሚያንና ፡ መዝረፍን ፡
 ወደ ፡ ነበርና ፡ ይህንን ፡ ባሕሪውን ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ለማስተው ፡
 ለብርቱው ፡ ቴዎድሮስ ፡ እንኳ ፡ የማይቻል ፡ ነገር ፡ ሆነ ። በያ
 ገሩም ፡ ቀማኞችና ፡ ሽፍቶች ፡ በዙባቸው ። ከመናደድም ፡ ብዛ

ት ፡ የተነሣ ፡ ጨካኝ ፡ ሆኑ ። ሕዝቡም ፡ ጠልቷቸው ፡ ለባዕድ ፡ አሳልፎ ፡ ሰጣቸው ። ርሳቸውም ፡ ውርደትን ፡ ጠልተው ፡ በገዛ ፡ እጃቸው ፡ ሞቱ ። ያህን ፡ ቲዎድሮስ ፡ ሥራ ፡ ግን ፡ አልጠፋም ፡ ነበር ፤ የትግሬው ፡ ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ወርሰው ፡ አስፋት ፡ እንጂ ። አዘቦና ፡ ወለጋ ፡ ሐረርጌና ፡ አሩሲ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሰው ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ገቡ ። ነገር ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ የውጭ ፡ ጠላቶች ፡ ተነሡ ። እነሱም ፡ ደርቡ ሾችና ፡ ጣሊያኖች ፡ ናቸው ። እነዚህም ፡ የውጭ ፡ ጠላቶች ፡ ባገሩ ፡ ሁከት ፡ ዘሩበት ፤ ጣሊያኖች ፡ የትግሬውን ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትና ፡ የሸዋውን ፡ ንጉሥ ፡ ልብ ፡ ለያዩ ። የትግሬንም ፡ መኳንንት ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ እንዳይስማሙ ፡ አደረጉ ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ጠብ ፡ ባገሩ ፡ ተዘራ ። ደርቡሾችም ፡ በመተማ ፡ ወጥተው ፡ ደምቢያንና ፡ ጎንደርን ፡ አጠፉ ። ዐፄ ፡ ዮሐንስም ፡ በሁለት ፡ የውጭ ፡ ጠላቶቻቸው ፡ መካከል ፡ ተከበው ፡ ተጨነቁ ። ባገራቸውም ፡ ውስጥ ፡ የሸዋው ፡ ንጉሥ ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ተነሡባቸው ። በብስጭትም ፡ ተስፋ ፡ ቁርጠው ፡ ነበርና ፡ ሞታቸውን ፡ ሲፈልጉ ፡ ከደርቡሾች ፡ ጋራ ፡ ለመዋጋት ፡ ወደ ፡ መተማ ፡ ወረዱ ፤ የፈለጉትንም ፡ ሞት ፡ ለዘለዓለም ፡ በማይረሳ ፡ ዝግንነት ፡ በጦርነት ፡ ውስጥ ፡ አገኙት ። የኢትዮጵያም ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ አልጋ ፡ በሸዋው ፡ ባላባት ፡ ባሄ ፡ ምኒልክ ፡ ተወረሰ ። ዐፄ ፡ ምኒልክም ፡ ጣሊያኖችን ፡ በዐድዋ ፡ ላይ ፡ ድል ፡ ካደረጉ ፡ በኋላ ፡ እግዚአብሔር ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሰላም ፡ አወረደባት ። በኤረር ፡ ነገሥታትም ፡ ጊዜ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ የነበረ ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እስከሉግና ፡ ቦረና ፡ ባኮ ፡ ከፋ ፡ ማጂ ፡ ጊሚራ ፡ ገምቤላ ፤ ተመልሶ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ይቀና ፡ ዝመር ። ከሻያ ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ የበለጠ ፡ ፈጽሞ ፡ ሰላም ፡ ሆነ ። ሕዝቡም ፡ ሥራን ፡ ይወድ ፡ ዝመር ፤ ሀብቱም ፡ አድኅ ፡ ተመችቶት ፡ እየተባዛ ፡ ሄደ ።

እንሆ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ አጭር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ንድፍ ፡ እንደምናየው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ሀብቱና ፡ ዕውቀቱ ፡ ሊያድግ ፡ ሲዝምር ፡ ዘወትር ፡ ባገሩ ፡ አዲስ ፡ ሁከትና ፡ ጦርነት ፡ ይነሣል ። ስለዚህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡

አቅንቶት ፡ የነበረውን ፡ ደኅና ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ ሁከትና ፡ ጦር
ነት ፡ በተነሣ ፡ ቊጥር ፡ ለመመከት ፡ እንዲመቸው ፡ ሲል ፡ ዱ
ሮ ፡ ወደ ፡ ነበረበት ፡ ወደ ፡ መጥፎው ፡ መሬት ፡ ይመለስ ፡ ነበር ።
አሁን ፡ ግን ፡ ሰላም ፡ ሰላገኘ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ነቃና ፡ ሀብ
ቱም ፡ እያደገ ፡ ይሄድ ፡ ዝመር ።

የሌሎቹንም ፡ ሕዝቦች ፡ ታሪክ ፡ አስተውለን ፡ ብንመረምር ፡
ሁከት ፡ ካላገኛቸው ፡ ቊጥራቸውም ፡ እንዲበዛ ፡ ቊጥራቸው ፡ ከበ
ዛ ፡ ዘንድ ፡ በዕውቀታቸውና ፡ በሀብታቸው ፡ እየተረዳዱ ፡ ኃይ
ላቸው ፡ እንዲያድግ ፤ ኃይላቸውም ፡ ሲያድግ ፡ መጥፎውን ፡
መሬት ፡ ትተው ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ እንዲያርሱ ፡ በግልጽ ፡
እንረዳለን ።

ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ወደ ፡ ወለጋ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ጊሚራ ፡ ብን
ሄድ ፡ ሕዝቦቹ ፡ ገላጣውን ፡ መሬት ፡ እየተወ ፡ በተራራው ፡
ላይ ፡ ወይም ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ እየመረጡ ፡ እንደሚሰፍሩ ፡
እናያለን ። በየተራራው ፡ በታች ፡ ያለው ፡ ዱር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡
ቀደም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ያልገባበት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡
የተመነጠረው ፡ ደን ፡ ይታያል ። ሰውም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ለወ
ደ ፡ ፊት ፡ ደኑም ፡ ሁሉ ፡ ሳይመነጠር ፡ አይቀርም ። ይልቁንም ፡
በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ደኑ ፡ ፈጽሞ ፡ እንዳይጠፋ ፡ የሚያስፈራ ፡ ነው ።
ዐፄ ፡ ምኒልክም ፡ ቢሆኑ ፡ ያዲስ ፡ አበባን ፡ ከተማ ፡ ሲመሠርቱ ፡
አስቀድመው ፡ በእንጦጦ ፡ ዝመሩ ። የዛሬው ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡
ከተማ ፡ ግን ፡ ጥንት ፡ ዝኖን ፡ የሚታደንበት ፡ በረሐ ፡ ነበር ፡
ይላሉ ። ከተማውም ፡ የቀናው ፡ ያፄ ፡ ምኒልክ ፡ ሰራዊት ፡ ከበዛ ፡
በኋላ ፡ ነው ።

ወደ ፡ ጎንደርምና ፡ ወደ ፡ በጌምድር ፡ ወደ ፡ ትግሬም ፡ ወደ ፡
ላስታና ፡ ወደ ፡ ወሎም ፡ ብንሄድ ፡ የዚህን ፡ መንገድ ፡ ዛሬም ፡
ቢሆን ፡ ተመስክሮ ፡ እናገኘዋለን ። ከካይ ፡ ስድስት ፡ ዓመት ፡
በፊት ፡ ከጦርነት ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ በነዚህ ፡ በኢትዮጵያ ፡
አውራጃዎች ፡ አስቀድሞ ፡ ከብቱ ፡ በበሽታ ፡ አለቀ ። ሰውም ፡ በጦ
ርነት ፡ በበሽታና ፡ በረዓብ ፡ ተቀሠፈ ። የቀረውም ፡ ጥቂቱ ፡
ወደ ፡ ሸዋ ፡ ተሰደደ ። በያገሩ ፡ የቀሩትም ፡ ሰዎች ፡ ደኅናውን ፡
መሬት ፡ ለማረስ ፡ ዐቅም ፡ አጥተው ፡ የወንዙን ፡ ዳርና ፡ ደኅና

ውን : ሜዳ : እየተዉ : በየተራራው : ጥግ : በዶማ : እየቈፈሩ :
ይዘሩ : ነበሩ ። በኋላ : ግን : ከእነዚህ : ችጋር : ከገባባቸው : አገ
ሮች : ብዙ : ሰው : ወደ : ሐማሴንና : ወደ : ሸዋ : እየተሰደደ :
ሠርቶ : ለበሬና : ለላም : መግዣ : የሚሆን : ገንዘብ : አግኝቶ :
እየተመለሰ : እንደ : ገና : ያባቱን : መሬት : አቀና ። ዐፄ : ምኒ
ልክም : በብዙ : ረዱት ። በዚህ : ምክንያት : ሕዝቡ : ዐቅም :
አግኝቶ : ዛሬ : የወንዙን : ዳርና : ሜዳውን : ያርስ : ዠመር ፤
ሁሉን : ግን : ጨርሶ : አላለማውም ፤ ወደ : ፊት : ግን : እንደ :
ዛሬው : ሰላም : ከቈየለት : ዘንድ : ሁከትና : ጦርነት : እንደ :
ገና : ካልተነሣበት : ሕዝቡ : ሳይበዛ : አይቀርምና : በጊዜ :
ብዛት : አገሩ : እንደ : ዱሮ : ሳይለማ : አይቀርም ።

፩ኛ : ምዕራፍ ።

የሥራን : ሚዛንና : የዋጋን : ትርጉም : ከሦስት : ትንንሽ :
ክፍል : ይከፍሏል ።

አርእስት ።

የአይሁዶችና : የክርስቲያኖች : የሃይማኖት : መጽሐፍ :
በአሪት : ዘፍጥረት : ፩ : እስከ : ፳፰ : እንደሚያስተምረን :
እግዚአብሔር : ሰው : ዓለምን : እንዲገዛ : ፈጠረው ። አለውም :
ብዙ : ተባዙ : ምድርንም : ምሏት : ግዚትም ። እውነትም :
የሰው : ጥረቱ : ምድርን : ለመግዛት : ነው ። በመገመሪያ : ግን :
ተገዢዋ : እንደ : ነበረ : ከዚህ : ቀደም : ተረድተነዋል ፤ ጌታዋ :
የሆነ : በጊዜ : ብዛት : ነው ። መሣሪያዎችና : ሌላም : ብዙ : ነገ
ር : አግኝቶ : ተጣጥሮም : ተባዝቶም : የምድር : ጌታ : ለመሆን :
በቃ ። እነዚህንም : በጊዜ : ብዛት : ያገኛቸውን : መሣሪያዎች :
ከፍና : ዝቅ : አድርጎ : ይገምታቸው : ዠመር ። እንዴት : ባለ :
ሐሳብ : እንደ : ገመታቸው : ለመረዳት : የፈለግን : እንደ : ሆነ :
ግን : ወደ : ቀድሞው : ምሳሌያችን : እንመለስ ።

ውን ፡ ሜዳ ፡ እየተዉ ፡ በየተራራው ፡ ጥግ ፡ በዶማ ፡ እየቆፈሩ ፡
ይዘሩ ፡ ነበሩ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ከእነዚህ ፡ ችጋር ፡ ከገባባቸው ፡ አገ
ሮች ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ሐማሴንና ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ እየተሰደደ ፡
ሠርቶ ፡ ለበሬና ፡ ለላም ፡ መግዣ ፡ የሚሆን ፡ ገንዘብ ፡ አግኝቶ ፡
እየተመለሰ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያባቱን ፡ መሬት ፡ አቀና ። ዐፄ ፡ ምኒ
ልክም ፡ በብዙ ፡ ረዱት ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ሕዝቡ ፡ ዐቅም ፡
አግኝቶ ፡ ዛሬ ፡ የወንዙን ፡ ዳርና ፡ ሜዳውን ፡ ያርስ ፡ ዠመር ፤
ሁሉን ፡ ግን ፡ ጨርሶ ፡ አላለማውም ፤ ወደ ፡ ፊት ፡ ግን ፡ እንደ ፡
ዛሬው ፡ ሰላም ፡ ከቆየለት ፡ ዘንድ ፡ ሁከትና ፡ ጦርነት ፡ እንደ ፡
ገና ፡ ካልተነሣበት ፡ ሕዝቡ ፡ ሳይበዛ ፡ አይቀርምና ፡ በጊዜ ፡
ብዛት ፡ አገሩ ፡ እንደ ፡ ዱሮ ፡ ሳይለማ ፡ አይቀርም ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የሥራን ፡ ሚዛንና ፡ የዋጋን ፡ ትርጉም ፡ ከሦስት ፡ ትንንሽ ፡
ክፍል ፡ ይከፍሏል ።

አርእስት ።

የአይሁዶችና ፡ የክርስቲያኖች ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡
በአሪት ፡ ዘፍጥረት ፡ ፩ ፡ እስከ ፡ ፳፰ ፡ እንደሚያስተምረን ፡
እግዚአብሔር ፡ ሰው ፡ ዓለምን ፡ እንዲገዛ ፡ ፈጠረው ። አለውም ፡
ብዙ ፡ ተባዙ ፡ ምድርንም ፡ ምሏት ፡ ግዟትም ። እውነትም ፡
የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ነው ። በመዝናመሪያ ፡ ግን ፡
ተገዢዎች ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተረድተነዋል ፤ ጌታዋ ፡
የሆነ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ነው ። መሣሪያዎችና ፡ ሌላም ፡ ብዙ ፡ ነገ
ር ፡ አግኝቶ ፡ ተጣጥሮም ፡ ተባዝቶም ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡
በቃ ። እነዚህንም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ያገኛቸውን ፡ መሣሪያዎች ፡
ከፍና ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ ይገምታቸው ፡ ዠመር ። እንዴት ፡ ባለ ፡
ሐሳብ ፡ እንደ ፡ ገመታቸው ፡ ለመረዳት ፡ የፈለገን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ግን ፡ ወደ ፡ ቀድሞው ፡ ምሳሌያችን ፡ እንመለስ ።

መዝሙሪያ ፡ ክፍል ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡
 ሰውዬ ፡ እደሴቱ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ በዙሪያው ፡ የደን ፡ ፍሬ
 ና ፡ አበባ ፡ ወፎችና ፡ የደን ፡ አራዊት ፡ በያይነቱ ፡ ከበውት ፡
 ይኖሩ ፡ ነበር ። የነዚህም ፡ ሁሉ ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ በመዝሙሪያ ፡
 ዐቅም ፡ አላገኘም ፡ ነበር ። በኑሮው ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተሳካለትና ፡
 እንዳልሆነለት ፡ እናያለን ፤ ሚዳቋዬቱ ፡ በሩጫዋ ፡ ስታመልጠ
 ው ፡ ወፋም ፡ በክንፉ ፡ ሲበርበት ፡ ዓሳውም ፡ ወደ ፡ ውሃው ፡
 ውስጥ ፡ ሲጠልቅበት ፡ የዛፉም ፡ ፍሬ ፡ ሲደርቅበት ፡ ለምግቡ ፡
 የሚሆን ፡ ነገር ፡ አጥቶ ፡ ጥቂት ፡ ጊዜ ፡ መቸገሩ ፡ አይቀርም ።
 ያ ፡ ለምግቡ ፡ የሚሆነው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በዙሪያው ፡ ሳለ ፡ ስደተ
 ኛው ፡ ሰውዬ ፡ በረኃብ ፡ ሲቸገር ፡ ይኖር ፡ ነበር ። መጥረቢያ ፡
 ቢኖረው ፡ ዛፉን ፡ ቈርጦ ፡ ዕንጨቱን ፡ ፈልጦ ፡ ደኅና ፡ ቤት ፡
 ለመሥራት ፡ አይሳነውም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ መጥረቢያ ፡
 ስላልኖረው ፡ በጉድጓድ ፡ ለመኖር ፡ ግድ ፡ ሆነበት ። በመ
 ዝሙሪያ ፡ ዶማ ፡ ስላልኖረው ፡ የደኑን ፡ ፍሬ ፡ እየለቀመ ፡ ሲመ
 ገብ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ ቀስትና ፡ ጀልባ ፡ በድንጋይና ፡ በእሳት ፡
 አበጅቶ ፡ ለምግቡ ፡ የአውሬና ፡ የዓሳ ፡ ሥጋ ፡ ይመግብ ፡ ዝሙ
 ሪ ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ምግብ ፡ እንደ ፡ ዛፉ ፡ ፍሬ ፡ በፍጥነ
 ት ፡ የማይገኝ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በርሱ ፡ ዐይን ፡ ከፍሬው ፡ ይልቅ ፡
 ሥጋው ፡ ተወደደ ፤ ስለዚህ ፡ ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ሥጋውን ፡
 እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ ዕንቅፋት ፡ የሚሆነው ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ነበ
 ረና ፡ አስቀድሞ ፡ ይህን ፡ ሁሉ ፡ ማሸነፍ ፡ ያስፈልገዋል ። ዋጋው
 ም ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ከሚለቀመው ፡ የዛፍ ፡ ፍሬ ፡ ይበልጥበ
 ታል ። አንባቢው ፡ ግን ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ።
 ሰውዬው ፡ ፍሬውንና ፡ ሥጋውን ፡ ያገኘው ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ነው ፤
 ከሌላ ፡ ሰው ፡ አልገዛውም ፡ ቢባል ፡ ስለዚህ ፡ የሥጋው ፡ ዋጋ ፡
 ከፍሬው ፡ ዋጋ ፡ እንዲበልጥ ፡ በምን ፡ ዐወቀው ፡ ይሆን ፤ የዚህ ፡
 ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ ግን ፡ አጭር ፡ ነው ። ሰውዬው ፡ የደኑን ፡
 ፍሬና ፡ ሥጋውን ፡ ምንም ፡ ከሌላ ፡ ሰው ፡ ባይገዛው ፡ ሠርቶና ፡
 ለፍቶ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በከንቱ ፡ አላገኘውም ። ይህም ፡ ሥራው ፡
 ዋጋ ፡ መሆኑ ፡ ነው ። የደኑን ፡ ፍሬ ፡ ለመልቀም ፡ እዛፉ ፡ ላይ ፡

ከመውጣት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ድካም ፡ አልነበረበትም ፤ ሥጋው ፡ የሆነ ፡ እንደ፡ሆነ፡ግን፡እንደ፡ፍሬው ፡ በቀላል ፡ ድካም ፡ አይገኝም ። ሥጋውን ፡ ለማግኘት ፡ ግን ፡ አስቦ ፡ ቀስት ፡ አበጅቶ ፡ አጨማመት ፡ ተምሮ ፡ በሜዳና ፡ በዳገት ፡ በቅልቅላት ፡ ሩጦ ፡ ሁል ፡ ጊዜም ፡ አይቀናውም ፡ ይሆናል ። በቀስቱም ፡ አውሬን ፡ ለመግደል ፡ አዘጋገቡና ፡ አወራውሩም ፡ የብዙ ፡ ጊዜ ፡ ትምርት ፡ ያስፈልገዋል ። ባዘገበ ፡ ቊጥር ፡ ሁለግዜ ፡ አውሬ ፡ አይገድልም ፤ ዓሣ ፡ ለመልቀምም ፡ አስቦ ፡ ጀልባና ፡ መረብ ፡ አበጅቶ ፡ ጀልባውንም ፡ ማዕበል ፡ እንዳይሰብርበት ፡ ያስፈራው ፡ ነበር ። መረቡንም ፡ በጣለው ፡ ቊጥር ፡ ዓሣ ፡ አይዘለትም ። አንዳንድ ፡ ቀንስ ፡ ባዶ ፡ እጁን ፡ ይገባ ፡ ይሆናል ፤ ስለዚህ ፡ የአውሬና ፡ የዓሣ ፡ ሥጋ ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ አስቀድሞ ፡ መሰናክል ፡ የሆነውን ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ማሸነፍ ፡ ያስፈልገዋልና ፡ ከፍሬው ፡ ይልቅ ፡ ሥጋው ፡ ይወደድበታል ። በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ የማናቸውም ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ ሲገመት ፡ ያ ፡ ነገር ፡ እስኪገኝ ፡ ያለው ፡ ድካም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መገመት ፡ ያክል ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አስተውል ። ማናቸውም ፡ ነገር ፡ እስኪገኝ ፡ ድረስ ፡ መሰናክሉ ፡ ድካሙ ፡ እያነሰ ፡ ሲሄድ ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ዋጋው ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ለማግኘት ፡ መሰናክሉ ፡ ድካሙ ፡ ከበዛ ፡ ዘንድ ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። ማለት ፡ በምሳሌ ፡ ብንተረጉመው ፡ ሰውዬው ፡ ቀስት ፡ ሳይሠራ ፡ የአውሬን ፡ ሥጋ ፡ ሲፈልግ ፡ አውሬውን ፡ በሩጫው ፡ ይዞ ፡ መግደል ፡ ያስፈልገው ፡ ነበር ። ስለዚህ ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ ውድ ፡ ነበር ። ቀስት ፡ ካበጀ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ድካሙ ፡ ቀለለና ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋ ፡ ቀለለት ። ደግሞም ፡ በኋላ ፡ ጠመንገን፡አበጀ ። የአውሬን ፡ ሥጋ ፡ ለማግኘት ፡ ድካሙ ፡ ፈጽሞ ፡ ቀለለ ። እንሆም ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ በጣም ፡ ዝቅ ፡ አለ ። ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ባገር ፡ ያለው ፡ ጠመንገ ፡ ሁሉ ፡ ጠፍቶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ቀስት ፡ ቢመለስ ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡ ዋጋው ፡ እንደሚወደድ ፡ የታወቀ ፡ ነው ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ቀጥሎ ፡ ቀስት ፡ ሁሉ ፡ ካገር ፡ ጠፍቶ ፡ የአውሬን ፡ ሥጋ ፡ ለማግኘት ፡ እንደ ፡ ቀድሞ ፡ ሩጦ ፡ መያዝ ፡ የሚያስፈልግበት ፡ ጊዜ ፡ ቢመጣ ፡ የአውሬው ፡ ሥጋ ፡

እንደ ፡ ገና ፡ በጣም ፡ በተወደደ ፡ ነበር ። በእኸልም ፡ በልብ ስም ፡ በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ ማናቸውንም ፡ ለኑሮ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ለማግኘት ፡ መሰናክሉና ፡ ድካሙ ፡ ያንሳልና ፡ የዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ ያንሳል ። ዕውቀት ፡ ቢያንስ ፡ ግን ፡ ለኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ማናቸውም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ መሰናክሉና ፡ ድካሙ ፡ ከበዛ ፡ ዘንድ ፡ የዕቃውም ፡ ዋጋ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ።

አንባቢው ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ በቶሎ ፡ አይገባውምና ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ፤ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ከነገሡ ፡ ወዲህ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ዕውቀት ፡ እየበዛ ፡ ሄደ ። የእኸል ፡ ዋጋ ፡ ግን ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ ዛሬ ፡ ተወደደ ፤ ዱሮ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ጤፍ ፡ ይሸመት ፡ ነበር ። ዛሬ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ጤፍ ፡ ዋጋው ፡ ዐሥር ፡ ብር ፡ ሆነ ። ስለዚህ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ የሁሉም ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ ያንሳል ፡ የተባለው ፡ ሐሰት ፡ አይሆንምን ፤ የዚህ ፡ መልስ ፡ እንዲህ ፡ ነው ። አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አንተ ፡ ብትሳሳት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የጤፍ ፡ ዋጋ ፡ ከዱሮው ፡ ዋጋ ፡ አነስ ፡ እንጂ ፡ አላደገም ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ማናቸውም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ እስቲገኝ ፡ ድረስ ፡ ያለው ፡ መሰናክልና ፡ ድካም ፡ ዋጋ ፡ ሲገመት ፡ ያ ፡ ነገር ፡ እስቲገኝ ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ መሰናክልና ፡ ድካም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መገመት ፡ ያኸል ፡ ነው ፡ ብለን ፡ ነበር ።

እንግዲህ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ። እንግዲያስ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ አስተውል ። ብርኸን ፡ ይዘኸ ፡ ጤፍ ፡ ለመሸመት ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ብትሄድ ፤ ባለጤፍ ፡ አራት ፡ ቊና ፡ ወይም ፡ ሁለት ፡ ቊና ፡ ይልኸል ። ምነው ፡ ዱሮ ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ሲሸመት ፡ አልነበርምን ፡ ብለኸ ፡ ብትጠይቀው ፤ ባለጤፍ ፡ የቀድሞ ፡ ዘመንን ፡ ገበያ ፡ የሚያውቅ ፡ ሽማግሌ ፡ ከሆነ ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይመልስልኸል ። ወዳጄ ፡ ሆይ ፡ ዱሮ ፡ እንጂ ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ለማግኘት ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ ያስፈልግ ፡ ነበር ። ያውም ፡ ቢገኝ ፡ በነጋዴዎች ፡ እጅ ፡ ነበር ። እነዚህም ፡ ነጋዴዎች ፡ ብሯን ፡ ለማግኘት ፡ ሲሉ ፡ በደንከሊ ፡ አገርና ፡ በአውሳ ፡ በረሃ ፡ ያለውን ፡ መከራ ፡ ሁሉ ፡ ሲቀበሉ ፡ ነበር ። ሽፍታና ፡ በ

ሽታም ፡ ብዙ ፡ ሰውና ፡ ከብትም ፡ ያስቀርባቸው ፡ ነበር ። ዛሬ ፡ ግን ፡ ብርን ፡ ለማግኘት ፡ ይህን ፡ ሁሉ ፡ ድካም ፡ አያስፈልግም ፤ ዱሮ ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ለማግኘት ፡ ሲደክም ፡ የነበረውን ፡ ድካም ፡ ዛሬ ፡ ሠላሳ ፡ ብር ፡ ያተርፍበታል ። የእርሻው ፡ ድካም ፡ ያው ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ ነው ፤ ድካሙም ፡ አላነሰውም ። እንግዲህ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ ዳውላ ፡ ስለ ፡ ተሸመተ ፡ ዛሬ ፡ ዳውላውን ፡ በሠላሳ ፡ ብር ፡ እንደ መሸመት ያኸል ነው ። ዛሬም ፡ በሆን ፡ አራት ፡ ቀና ፡ ጤፍ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ ብታገኝ ፡ መልካም ፡ ነው ፤ ጤፉ ፡ በጣም ፡ ረክሶልኻል ። እንደ ዱሮ ፡ ሒሳብስ ፡ ባንድ ፡ ብር ፡ ፩ ፡ ቀና ፡ ተኩል ፡ ብቻ ፡ መሸመት ፡ ይገባኸ ፡ ነበር ፤ እንግዲህ ፡ አንባቢ ፡ ሆይ ፡ በዚህ ፡ ምሳሌ ፡ መጠራጠርኸን ፡ ተረድተኸ ፡ ትሄድ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ ምን ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ታመጣ ፡ ይሆን ። ነገር ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ ምሳሌ ፡ ማስረጃ ፡ ባሳይኸ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ትርጓሜ ፡ ይኖረዋል ፡ ብለኸ ፡ አትጠራጠርም ።

አሁን ፡ ወዳንድ ፡ አገር ፡ መንደር ፡ ብንሄድ ፡ በዚያም ፡ አንድ ፡ በርኖስ ፡ ሰፊና ፡ አንድ ፡ ገበሬ ፡ ሲገበያዩ ፡ ብናይ ፡ ባለበርኖሱ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ በርኖሱን ፡ ለገበሬው ፡ ሲሸጥ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተሠራበትን ፡ እኸል ፡ ይፈልጋል ። ማለት ፡ የበርኖሱ ፡ ሽያጭ ፡ የበጉን ፡ ጠጉር ፡ ቈርጦ ፡ ነድፎ ፡ ፈትሎ ፡ በርኖሱን ፡ ሠርቶ ፡ እስኪጨርስ ፡ ድረስ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የፈጀበት ፡ እንደሆነ ፡ ገበሬውም ፡ ይህንን ፡ በርኖስ ፡ ለመግዛት ፡ ቢፈልግ ፡ አርሶ ፡ ጐልጉሎ ፡ ዐርሞ ፡ ዐጭዶ ፡ ወቅቶ ፡ በስድስት ፡ ቀን ፡ ሒሳብ ፡ ያገባውን ፡ እኸል ፡ ለባለበርኖሱ ፡ ይሰጣል ። እንግዲያስ ፡ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ። ይህ ፡ ሳይቀር ፡ ባለበርኖስ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ በርኖስ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ ለተደከመበት ፡ እኸል ፡ መለወጥ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ሥራው ፡ የማይጠቅም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይረዳና ፡ አራሽ ፡ ይሆናል ።

አራሹም ፡ እንዲሁ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ የለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ ለተለፋበት ፡ በርኖስ ፡ መለወጥ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ሥራው ፡ የማይጠቅም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አይቶ ፡ እርሻውን ፡ ትቶ ፡

በርኖስ ፡ ሠሪ ፡ ይሆናል ፤ በሌላም ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ብረት ፡ ሠሪና ፡ ሸክላ፡ሠሪም ፡ ሌላም ፡ ሠራተኛ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ሥራው ፡ መጠን ፡ ዋጋውን ፡ ካላገኘ ፡ የዱሮ ፡ ሥራውን ፡ ትቶ ፡ እንደ ፡ ድካሙ ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡ የሚያገኝበትን ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይፈልጋል ። ተጠራጣሪው ፡ አንባቢ ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ እንደ ዚህ ፡ ይል ፡ ይሆናል ።

አንጠረኛው ፡ ብረት ፡ ሠሪው ፡ ሸማኔው ፡ ገበሬው ፡ ርሱ ፡ ርሱ ፡ ገበያ ፡ አይሄድም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ሁሉን ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ወስዶ ፡ ዋጋውን ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርገው ፡ ነጋ ዴ ፡ ነው ። ነጋዴው ፡ አይሠራም ፤ ዕቃውን ፡ ግን ፡ ዋጋውን ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ እያደረገ ፡ እንደ ፡ ወያዴ ፡ ይሸጣል ። የዕቃውን ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርግ ፡ ሌላ ፡ ባላንጣ ፡ ነጋዴ ፡ ርሱ ፡ የሚሸጠውን ፡ ዕቃ ፡ ሲሸጥ ፡ ያየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንግዱን ፡ ያቆማል ፤ ወይም ፡ ጨርሶ ፡ ሥራውን ፡ ለመተው ፡ ያስባል ። ባላንጣ ፡ እንደሌለው ፡ ሲያይ ፡ ግን ፡ ዕቃውን ፡ ሁሉ ፡ ብርቅ ፡ አድርጎ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ይፈልግበታል ። ስለዚህ ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ መሆኑን ፡ እንግዲህ ፡ በምን ፡ እንረዳው ። ለዚህም ፡ መልስ ፡ አለው ፤ በርኖስ ፡ ሠሪና ፡ አራሹ ፡ ሸማኔውም ፡ ጎረ ፡ ቤቶች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃቸውን ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ እንዲለዋወጡ ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ቤቶቻቸው ፡ የእኩል ፡ ቀን ፡ ያክል ፡ የተራራቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ አራሹ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ በርኖስ ፡ ወይም ፡ ሸማ ፡ መግዛት ፡ ሲፈልግ ፡ ከዚያ ፡ ሄዶ ፡ በርኖሱን ፡ ወይም ፡ ሸማውን ፡ ገዝቶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ይፈታል ። ስለዚህ ፡ በርኖሱን ፡ ወይም ፡ ሸማውን ፡ ይዞ ፡ ከቤቱ ፡ ሲገባ ፡ ያ ፡ በርኖስ ፡ ወይም ፡ ሸማ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የፈጀበት ፡ ጤፍና ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ መንገድ ፡ ድካም ፡ ይፈጅበታል ።

የበርኖሱ ፡ ጌታና ፡ ሸማኔውም ፡ ቢሆኑ ፡ እንደዚሁ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ ሲፈልጉ ፡ እስከ ፡ አራሹ ፡ ቤት ፡ ድረስ ፡ ሄደው ፡ በስድስት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ በርኖስና ፡ ሸማ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ ለውጠው ፡ ወደ ፡ ቤታቸው ፡ እስኪመለሱ ፡ ድረስ ፡ የሰባት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ ይሆንባቸዋል ።

ስለዚህ ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነውና ፤ ጤፉን ፡ እቤታቸው ፡ ካገቡት ፡ በኋላ ፡ ሌላ ፡ ከጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በበርኖስ ፡ ወይም ፡ በሸማ ፡ ለውጡኝ ፡ ቢላቸው ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ሸማ ፡ ወይም ፡ በርኖስ ፡ አምጣ ፡ ይሉታል ። እንደዚሁም ፡ ገበሬው ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ በተለፋበት ፡ ጤፍ ፡ የገዛውን ፡ በርኖስ ፡ ሌላ ፡ ጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በጤፍ ፡ ለውጡኝ ፡ ቢለው ፡ ያ ፡ ገበሬ ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ የገዛበትን ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ያስብና ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ የተለፋበትን ፡ ጤፍ ፡ አምጣ ፡ ይለዋል ። አራሹ ፡ በርኖስ ፡ ለመግዛት ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ባይሄድ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ልጁን ፡ ወይም ፡ ሚስቱን ፡ ቢልክ ፡ ያው ፡ ነው ፤ ከቤት ፡ ይረዱት ፡ የነበረውን ፡ ሥራ ፡ ይፈቱበታል ፤ ያነን ፡ ለማምጣት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ፈተው ፡ ውለው ፡ ርሱ ፡ ሠርቶ ፡ ካገባው ፡ እኸል ፡ ይመገባሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ የነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ቦታ ፡ የተራራቀና ፡ የሦስት ፡ ቀን ፡ መንገድ ፡ የሚያውል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፈለጉትን ፡ ነገር ፡ ለማምጣት ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ይለፋሉ ፡ ይሆንን ፡ እንዲህ ፡ አይደለም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በመካከላቸው ፡ ተላላኪዎች ፡ የሚሆኗቸው ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ይገኛሉ ። እነዚህም ፡ ተላላኪዎች ፡ ስድስት ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ጤፍ ፡ ይዘው ፡ ሂደው ፡ ዘጠኝ ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ በርኖስና ፡ ሸማ ፡ ገዝተው ፡ ይመለሳሉ ። ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ ሸማውና ፡ በርኖሱ ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ የተደከመበት ፡ ተብሎ ፡ ይታሰባል ፤ ሌላ ፡ ጎረ ፡ ቤት ፡ መጥቶ ፡ በጤፍ ፡ ለውጡኝ ፡ ያላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ የተደከመበትን ፡ ጤፍ ፡ አምጣ ፡ ይሉታል ፤ ርሱም ፡ በዚያው ፡ ስሌት ፡ ገዝቶ ፡ ይሄዳል ። ተላላኪዎቹም ፡ የስድስት ፡ ቀን ፡ ድካም ፡ ጤፍ ፡ በ፫ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ትርፍ ፡ ያገኛሉ ። እነዚህ ፡ ተላላኪዎች ፡ ጥቂቶች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለገዚው ፡ መልካም ፡ ትርፍ ፡ ያገኛሉና ፡ የቀሩት ፡ አራሾች ፡ ይህንን ፡ ትርፍ ፡ ተመልክተው ፡ እርሻቸውን ፡ ትተው ፡ ተላላኪዎች ፡ ይሆናሉ ። ቁዬቶ ፡ የተላላኪዎች ፡ ቍጥር ፡ በዝቶ ፡ የላኪዎች ፡ ቍጥር ፡ ያነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ተላላኪዎች ፡ የድካማቸውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ፈተኛው ፡ ሊያገኙ ፡ አይችሉም ። ዋጋቸው ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳልና ፡ የተላላኪዎች ፡ ሥራ ፡ እንደማይጠቅም ፡ አይተው ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ለመፈለግ ፡ ይሄዳሉ ። ተላላኪዎች ፡ ቍጥራቸው ፡ በመጠን ፡ የሆነ ፡

እንደ፡ሆነ፡ዋጋቸውንም፡እንደ፡ድካማቸው፡መጠን፡ያገኛሉ።
 እነዚህ፡ተላላኪዎች፡የምንላቸው፡ሰዎች፡ነጋዴዎች፡ናቸው።
 ስለዚህ፡ነጋዴ፡ያንዱን፡ዕቃ፡ዋጋ፡ከፍና፡ዝቅ፡ቢያደርግ፡
 ለጊዜው፡ነው፡እንጂ፡የዕቃው፡ዋጋ፡ውሎ፡አድሮ፡በተ
 ሠራበት፡ሚዛን፡መግባቱ፡አይቀርም። ነጋዴችም፡የዕቃ
 ውን፡ዋጋ፡ከፍና፡ዝቅ፡ቢያደርጉ፡የመንገዱንና፡የርቀቱን፡
 ሚዛንና፡ድካም፡ሲያስተካክሉ፡ነው፡እንጂ፡ዋጋና፡ሥራ፡
 በትክክል፡ይሄዳል። ከገበሬው፡ቤት፡እስከ፡ባለበርኖሱ፡ቤት፡
 የሚወስድ፡መንገድ፡ገደልና፡ጐርፍ፡ቢኖርበት፡የተላላኪ፡
 ድካሙ፡ብዙ፡ነውና፡ዋጋው፡ይበዛል። መንገዱ፡ግን፡
 ገደሉ፡ቢደለደል፡ወንዙም፡ድልድይ፡ቢሠራበት፡የተላላኪ
 ው፡ድካም፡ያንሳልና፤ ዋጋውም፡ያንሳል። ከዚህም፡የተ
 ሻለ፡ሆኖ፡መንገዱ፡ጋሪ፡እንደሚያስኬድ፡ሁኖ፡ቢጠረግ
 ም፡የግድ፡የበለጠ፡ድካሙ፡ይቀላል፤ ዘጠኝ፡ተላላኪዎች፡
 ተሸክመው፡የማይችሉትን፡ዕቃ፡ወይም፡እኸል፡በጋሪ፡አን
 ድ፡ፈረስ፡ጐትቶ፡ያመጣዋል። እንደዚህ፡የሆነ፡እንደ፡ሆነ፡
 ባለሸማና፡ባለበርኖስ፡ጤፍ፡ሲፈልጉ፡ባለጤፋም፡በርኖስና፡
 ሸማ፡ሲፈልግ፡እንደ፡ዱሮው፡ለተላላኪ፡ብዙ፡ዋጋ፡አይሰጡም።

የምድር፡ባቡር፡ከተሠራ፡በኋላ፡ግን፡የተላላኪው፡
 ዋጋ፡ፈጽሞ፡ጥቂት፡ይሆናል።

ስለዚህ፡ዕውቀት፡ሲበዛ፡ለኑሮ፡የሚያስፈልገውን፡
 ማናቸውንም፡ነገር፡ለማግኘት፡መሰናክሉ፡ያንሳል። የማና
 ቸውም፡ዋጋ፡ሁሉ፡ዝቅ፡ይላል። ዕውቀት፡እያነሰ፡ሲሄድ፡
 ግን፡ለኑሮ፡የሚያስፈልገው፡ዕቃ፡ሁሉ፡ይወደዳል። እንደዚህ
 ህም፡ባንድ፡አገር፡ውስጥ፡የተሠራው፡የጋሪ፡መንገድና፡
 የውሃ፡ድልድይ፡ሲበላሽ፡በቶሎ፡ያልታደሰ፡እንደ፡ሆነ፡
 ባለበርኖሱ፡ጤፍ፡ሲፈልግ፡ባለጤፋም፡በርኖስ፡ሲፈልግ፡
 እንደ፡ፈለጉት፡በጋሪ፡ሊመጣላቸው፡አይችልም፤በሰው፡ሸክ
 ም፡ሊያመጡ፡ግድ፡ይሆንባቸዋል። ሰው፡ግን፡የፈረስ፡
 ጋሪን፡ያኸል፡ለመሸከም፡አይችልምና፡አንድ፡ጋሪ፡ባንድ፡
 ቀን፡የሚገባትተውን፡እስኪያመላልስ፡ድረስ፡ዘጠኝ፡ቀን፡
 ያስፈልገዋል። ከዚህ፡የተነሣ፡ጤፋ፡ለባለበርኖሱ፡በርኖሱ፡

ም ፡ ለባለጢፋ ፡ ይወደድበታል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ የነጋዴው ፡ ጥቅም ፡ ያንሳል ፤ የሠራተኛው ፡ ጥቅም ፡ ግን ፡ እንዲያድግ ፡ ግልጽ ፡ ነው ። ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ ሠራተኞች ፡ አይራራቁም ፤ በየመንደሩ ፡ በየመንገዱ ፡ በየወረዳው ፡ ዕቃው ፡ ሁሉ ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ በያይነቱ ፡ ይሠራልና ፡ ለመለዋወጥ ፡ ሩቅ ፡ መንገድ ፡ መሄድ ፡ አያስበባቸውም ፤ ስለዚህ ፡ የተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ዋጋ ፡ ይቀራል ።

የዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ ዕውቀት ፡ ሲበዛ ፡ እያደረ ፡ ዝቅ ፡ እያለ ፡ መሄዱ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመረዳት ፡ እስቲ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ተመልሰን ፡ እንመርምር ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ ባሕር ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡ ሰው ፡ መዝመሪያውን ፡ ቀስት ፡ ሲያበጅ ፡ አስቀድሞ ፡ በእግሩ ፡ ሩጦ ፡ አውሬን ፡ ይዞ ፡ ገድሎ ፡ ሽማግቱን ፡ አበጅቶ ፡ ነው ። የመዝመሪያው ፡ ቀስት ፡ ከተበጀ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሁለተኛውን ፡ ቀስት ፡ ለማበጀት ፡ የፊተኛውን ፡ ያኸል ፡ አያደክመውም ። እንግዲህ ፡ አውሬንም ፡ ለመግደል ፡ እንደ ፡ ፊተኛው ፡ ሩጦ ፡ ለመያዝ ፡ አያስበውም ፤ ፊት ፡ ባበጀው ፡ ቀስት ፡ ይገድላል ። እንግዲህ ፡ ቀስት ፡ በመዝመሪያ ፡ እስኪሠራ ፡ ድረስ ፡ ውድ ፡ ነው ፤ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ዋጋው ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። አሁን ፡ ከሰል ፡ የብረትን ፡ ዐፈር ፡ ለማቅለጥ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በመዝመሪያ ፡ ይወደዳል ፤ የብረቱ ፡ ዐፈር ፡ ቀልጦ ፡ መጥረቢያና ፡ ዶማ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ከሰል ፡ ለማግኘት ፡ ድካሙ ፡ ያንሳል ።

ብዙም ፡ ከሰል ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ የብረት ፡ ዐፈር ፡ አቅልጦ ፡ ብዙ ፡ መጥረቢያና ፡ ዶማ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ለመሥራት ፡ ይቻላል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ዋጋው ፡ ይረክሳል ፤ መሣሪያም ፡ ሲረክስ ፡ ለሰው ፡ ሁሉ ፡ ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይረክሳል ።

ጋራውም ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። የመዝመሪያው ፡ ጋራ ፡ እስኪበጅ ፡ ድረስ ፡ እጅግ ፡ ያስቸግራል ። ዕንጨቱ ፡

ያለበት ፡ ስፍራ ፡ ሩቅ ፡ ነውና ፤ መሸከሙም ፡ ያቅታል ።
 የመገናኛ መሪያው ፡ ጋሪ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ለሁለተኛው ፡
 ጋሪ ፡ የሚሆን ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ይመጣል ፤ ስለዚህ ፡ የሌላው ፡
 ጋሪ ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

ለነገረውም ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሲረክስ ፡ ሰው ፡
 በዓለም ፡ ላይ ፡ ሙሉ ፡ ጌትነት ፡ ማግኘቱ ፡ ነውና ፡ ይከብራል ።
 ከዚህም ፡ ጌትነቱ ፡ የተነሣ ፡ ድካሙ ፡ ያንሳል ፤ እንግዲህ ፡ ዕው-
 ቀት ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ የዕቃው ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ እያደረ ፡ እንዲ-
 ረክስ ፡ ከዚህ ፡ ቀድሞ ፡ የሰማነው ፡ ቃል ፡ ፈጽሞ ፡ ያስረዳናል ።
 ነገር ፡ ግን ፡ ሌላ ፡ ማስረጃ ፡ ነገር ፡ ብንጨምር ፡ ይሻላል ።

ባንድ ፡ መንደር ፡ የሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ጠመንገና ፡ መጥረቢያ ፡
 ደማም ፡ ሲኖራቸው ፡ መሣሪያቸው ፡ ትክክል ፡ ነውና ፤ አንዱ ፡
 ባንድ ፡ ቀን ፡ የሠራውን ፡ ዕቃ ፡ ሲለውጥ ፡ ያ ፡ የሚቀበለው ፡
 ዕቃ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ የተሠራ ፡ እንዲሆን ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ዱሮ ፡
 ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ሳይኖር ፡ ሰዎቹ ፡ የሚኖሩበት ፡ ሥራው ፡ ብዙ ፡
 የሚያደክም ፡ ኑሯል ፤ ዛሬ ፡ ግን ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ ተገኝቷልና ፡
 ቤትም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ በፍጥነት ፡
 ሊሠራ ፡ ይችላል ። እንግዲህ ፡ ያ ፡ የዱሮ ፡ ቤትና ፡ ሥራ ፡ አዲሱ ፡
 መሣሪያ ፡ ከተገኘ ፡ ወዲህ ፡ ይረክሳል ። ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መልኪያ ፡
 ነው ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ሲገመት ፡ ዱሮ ፡ በተሠራበት ፡
 አይደለም ። ነገር ፡ ግን ፡ በዚያው ፡ በተገመገመበት ፡ ጊዜ ፡ ተሠ-
 ርቶ ፡ ቢሆን ፡ የሥራው ፡ ድካም ፡ ስንት ፡ እንደሆነ ፡ እየታሰበ ፡
 ነው ። የሥራውን አቀለጣጠፍ ፡ በዚህ ፡ ያሳያል ። አንድ ፡ ሰው ፡
 መቶ ፡ ኪሎ ፡ ዕቃ ፡ ሰባት ፡ ኪሎ ፡ ሜትር ፡ የሚያሽል ፡ መንገድ ፡
 በሰዓት ፡ ሊገባት ፡ ይችላልን ፤ አንድ ፡ ፈረስ ፡ ግን ፡ ፱፻ ፡ ኪሎ ፡
 ዕቃ ፡ በሰዓት ፡ ሊገባት ፡ ይችላል ። እንዲህ ፡ ያንድ ፡ ፈረስ ፡
 ኃይል ፡ የ፱ ፡ ሰው ፡ ኃይል ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ሰው ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡
 ፈረሱን ፡ አልምዶ ፡ እንዲያገለግለው ፡ ያደርጋል ፤ በዚሁም ፡
 ዕውቀቱ ፡ ሥራው ፡ ይፋጠንለታል ።

ከዚያም ፡ ቀጥሎ ፡ ራሱ ፡ አስቦ ፡ ባቡር ፡ ይሠራል ፤ የባቡ-
 ርም ፡ ኃይል ፡ ከሁሉ ፡ የበለጠ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ እንሆንም ፡ ስድስት ፡
 ሰዎች ፡ በሰበሰቡት ፡ ከሰል ፡ መቶ ፡ ፈረሶች ፡ የማያንቀሳቅሱትን ፡

ሸክም ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ለመሳብ ፡ ይችላል ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ የመሰለ ፡ ርዳታ ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፡ በመኪና ፡ የተሠራውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ሲገምት ፡ ያንን ፡ ነገር ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ስንት ፡ ድካም ፡ እንዲያስፈልገው ፡ ገምቶ ፡ በዚያው ፡ ዋጋውን ፡ ይሰጣል ። ብዙው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በዕውቀት ፡ ሥራ ፡ እንጂ ፡ በጉልበት ፡ ሥራ ፡ የማይገኝ ፡ ይሆናል ።

አሁን ፡ በኢትዮጵያችን ፤ ብርጭቆ ፡ ጠርሙስ ፡ ማንቁርቁሪያ ፡ ሳሕን ፡ ለመሥራት ፡ አይቻልም ። ይህም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ይሠራል ። ያገራችን ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ ነገር ፡ ይሰጥበታል ። አንድ ፡ ባላገር ፡ ለልብስ ፡ አንድ ፡ ጣቃ ፡ አቡጂዲድ ፡ ሲገዛ ፡ ከስድስት ፡ ብር ፡ እስከ ፡ ፲ ፡ ብር ፡ ይሰጥበታል ። ስድስት ፡ ብር ፡ ግን ፡ ያንድ ፡ ዳውላ ፡ ካራት ፡ ቊና ፡ ጤፍ ፡ ዋጋ ፡ ነው ፤ ጣቃው ፡ አቡጂዲድ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ባንድ ፡ አፍታ ፡ ይሠራል ። አንድ ፡ ዳውላ ፡ ካራት ፡ ቊና ፡ ጤፍ ፡ ግን ፡ እስኪገኝ ፡ ድረስ ፡ ለኢትዮጵያው ፡ ባላገር ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ ይፈጅበታል ። ስለዚህ ፡ አቡጂዲዱን ፡ ለመሥራት ፡ የሚበቃ ፡ ዕውቀት ፡ ስለሌለው ፡ ባንድ ፡ አፍታ ፡ ለተሠራ ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የደከመበትን ፡ ሥራ ፡ ይሰጥበታል ። በገዛ ፡ አገራችንስ ፡ ቢሆን ፡ ይኸው ፡ አይደለም ፤ ያናጠ ፡ ሥራ ፡ ከዕንጨት ፡ ተሸካሚው ፡ ሥራ ፡ ይልቅ ፡ ይወደዳል ፤ ዕውቀት ፡ ከጉልበት ፡ ይከበራልና ፡ ከቤት ፡ ከዳኙ ፡ ሥራ ፡ ይልቅ ፡ የጣር ፡ ዐጫጁ ፡ ሥራ ፡ ይረከሳል ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ስለተባለ ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ በየሥራቸው ፡ የሚረዳቸው ፡ ዕውቀት ፡ ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልጋል ። ማለት ፡ ባለበርኖሱ ፡ ሥራውን ፡ ሁሉ ፡ በመኪና ፡ ሲሠራ ፡ አራሹም ፡ እንዲሁ ፡ በመኪና ፡ ካላረሰ ፡ ከለውጡ ፡ ላይ ፡ አራሹ ፡ ይጉዳል ፤ ባለበርኖሱ ፡ ግን ፡ ይጠቀማል ። አራሹም ፡ በመኪና ፡ ሲያርስ ፡ ባለበርኖሱ ፡ ይጉዳል ። አራሹ ፡ ግን ፡ ይጠቀማል ። ዕውቀታቸውም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡ ዝቅ ፡ ያለውን ፡ ሕዝቦች ፡ በንግድ ፡ የሚበል

ጡበት፡ ምክንያት፡ ይህ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ሕዝቡ፡ እንዳይጎዱ ፡ የሚፈልግ ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ አውራ ፡ ጥረቱ ፡ ትምርት ፡ እንዲበዛ ፡ ነው ። የማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀቱ ፡ እያደገ ፡ ከሄደ ፡ ዘንድ ፡ እንዳይጎዱ ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ይመክታል ። ትምርት ፡ ሳይገባ ፡ ግን ፡ የማናቸውንም ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ደንብም ፡ እንለውጣለን ፡ ቢሉ ፡ ሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ አያገኝበትም ። ይልቁንም ፡ ግራ ፡ ነገር ፡ ይሆንበታል ። ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ሊኖር ፡ ነው ። ጌትነቱም ፡ ሲሰሩ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ያገኛል ። ሰው ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ጌታ ፡ የሆነው ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡ ብቻ ፡ ነው ። በጉልበትማ ፡ ቢሆን ፡ አህያና ፡ ግመል ፡ ይበልጡት ፡ የለምን ፤ ስለዚህ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይወደድበታልና ፤ ሊመቸው ፡ አይችልም ። ሰው ፡ ፈጽሞ ፡ የሚመቸው ፡ መሰናክልን፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አሸንፎ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ከኖረ ፡ ወዲያ ፡ ነው ። ስለዚህም፡ ዕውቀት፡ የሌለው፡ ሕዝብ፡ ሁሉ፡ ለብቻው፡ መንግሥት፡ በኖረውም፡ ባይኖረውም፡ ዕውቀት፡ ያላቸው፡ ሕዝቦች፡ ይገዙታል።

እንሆም ፡ አንጠረኛው ፡ የእሳት ፡ አንዳጁን ፡ ድካም ፡ አናጠው ፡ የዕንጨት ፡ ተሽካሚውን ፡ ድካም ፡ በጥቂት ፡ ዋጋ ፡ እንደሚገዛው ፡ እንደዚሁም ፡ ዕውቀት ፡ ያላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸውን ፡ ሕዝቦች ፡ ድካም ፡ በትንሽ ፡ ዋጋ ፡ ይገዙታል ። ብዙ ፡ ፈረንጆች ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ ድካ ፡ ሆነው ፡ መጥተው ፡ በቶሎ ፡ በልጽገው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሰው ፡ በሎሌነት ፡ የሚያሳድሩ ፡ ስለዚህ ፡ ዕውቀታቸው ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ዓለምን ፡ እንዲገዛ ፡ የማይነቃነቅ ፡ ዘለዓለማዊ ፡ ደንብ ፡ ነው።

ሁለተኛ ፡ ክፍል ።

ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ብለን ፡ ነበር ። መሬት ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ አይሠራም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ዋጋ ፡ ያወጣል ። ደግሞ ፡ አንዱ ፡ መሬት ፡ ጥቂት ፡ ዋጋ ፡ ሲያወጣ ፡ ሌላው ፡ መሬት ፡ ደግሞ ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ አብልጦ ፡ ዋጋ ፡ ያወጣል ። የዚህ ፡ ነገር ፡ ምክንያቱ ፡ ምንድን ፡ ይሆን ፤ መልሱ ፡ አጭር ፡ ነው ።

ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ አስቀድሞ ፡
ሁለት ፡ ነገር ፡ ያስፈልጋል ። አንዱ ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚለ
ዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ በየሥራቸው ፡ የሚሠሩበት ፡ ዕውቀት ፡
ሚዛኑ ፡ አንድ ፡ እንዲሆን ፡ መሬት ፡ እኩል ፡ ሆኖ ፡ ለሰው ፡ ሁ-
ሉ ፡ እንዲከፋፈል ፤ መሬት ፡ ግን ፡ በዘመናት ፡ ቀጥረው ፡
በተወሰነ ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ተይዞ ፡ እንደ ፡ ሞኖፖል ፡ ሆኗል ።
እነዚህም ፡ ሰዎች ፡ መሬቱን ፡ ሲሸጡ ፡ ከነሱ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰ-
ው ፡ እንደነሱ ፡ መሬት ፡ እንደሌለው ፡ አይተው ፡ ስለ ፡
መሬቱ ፡ የሞኖፖል ፡ ዋጋ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ለሠሩት ፡ ቤትና ፡
ሌላ ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ሥራቸው ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡
ይቀበሉበታል ። ዳሩ ፡ ግን በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የተሠራው ፡ የሰው ፡
ሥራ ፡ ሲገመት ፡ ባለመሬቱ ፡ ሥራውን ፡ ሲያሠራ ፡ የከሰረበ
ትን ፡ ዋጋ ፡ አያገኝም ። ዕውቀት ፡ በዝቶ ፡ መሣሪያ ፡ እየበዛ ፡
ስለ ፡ ሄደ ፡ ቤቱንና ፡ ሌላውን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡
እንደ ፡ ዱሮ ፡ አያደክምምና ፤ ይረክስበታል ። በዚህም ፡ ባለ
መሬቱ ፡ ስለ ፡ ተጐዳ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ይጠቀማል ። ሰው ፡ በዓ-
ለም ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ብዙ ፡ ምግብ ፡ ያስፈልገዋልና ፡ የሚ-
ታረሰውን ፡ መሬት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ብቻውን ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሞኖ
ፖሉን ፡ ዋጋ ፡ ከፍ ፡ ያደርገዋል ። በዚህም ፡ ነገር ፡ ለኑሮ ፡
የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ይወደዳል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡
አገር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ብ-
ቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ይሆናል ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ዋጋ ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ የሚሆነው ፡
ሞኖፖል ፡ ላልሆነ ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ነው ። ያንዱም ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡
ከሌላው ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ የሚል ፡ ያንዱ ፡ ሞኖፖ-
ል ፡ ካንዱ ፡ ሲበልጥ ፡ ነው ። ሞኖፖል ፡ ግን ፡ ከዓለማዊ ፡ ሕግ ፡
የወጣ ፡ ነገር ፡ ነውና ፡ የሕዝብን ፡ አስተዳደር ፡ ታሪክ ፡ ስንመ-
ረምር ፡ ከዓለም ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ አይስማማልንም ። ከዓለም ፡ ሕግ ፡
ጋራ ፡ ካለመስማማቱ ፡ የተነሣ ፡ ሞኖፖል ፡ የበዛበት ፡ አገር ፡
ሁሉ ፡ ሕዝቡ ፡ ድኸነት ፡ እንደ ፡ በዛበት ፡ እናያለን ።

ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የዓለም ፡ ጌታ ፡ ሊሆን ፡ ነው ፤ አርነት ፡
ካልሆነ ፡ የተፈጠረለትንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለማግኘት ፡ እንደ ፡

ባልንጀራው ፡ በትክክል ፡ ደንብ ፡ ካልተበጀለት ፡ የምድር ፡
 ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ። ሰው ፡ ሲፈጠር ፡
 ጌታና ፡ ድኻ ፡ ሁኖ ፡ አልተፈጠረም ። ድኻነትና ፡ ጌትነት ፡ የተ
 ለየ ፡ በሰው ፡ ዕውቀት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ዜጎቹን ፡ ለማስተካከል ፡
 የሚጥር ፡ መንግሥት ፡ ሁሉ ፡ የሕዝቡን ፡ ሀብት ፡ እንዲያበዛ ፡
 የታወቀ ፡ ነው ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቀጥ
 ሎ ፡ የተጻፈው ፡ ሦስተኛው ፡ ክፍል ፡ ያስረዳናል ።

ሦስተኛ ፡ ክፍል ።

ስለ ፡ ሀብት ፡ ትርጉም ፡ ማስረጃ ።

ያ ፡ ለምሳሌ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ደሴት ፡ ተሰደደ ፡ ያልነው ፡
 ሰው ፡ በመዝናኛው ፡ ሀብት ፡ አልነበረውም ። ቀስት ፡ ካበ
 ጀ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ሀብት ፡ አገኘ ። ይህ ፡ ቀስት ፡ ሀብት ፡ የሆነበት ፡
 ምክንያቱ ፡ ግን ፡ ምን ፡ ይሆን ፡ ዕንጨቱንና ፡ ያውሬውን ፡ ሻ
 ማት ፡ ብርታት ፡ አጋጥሞ ፡ በክንዱ ፡ ጉልበት ፡ ፈንታ ፡ እንዲ
 ያገለግሉት ፡ ስላደረገ ፡ ነው ። አስቀድሞ ፡ ምግቡን ፡ በእጁ ፡
 ጉልበት ፡ ብቻ ፡ ሲያገኝ ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ቀስት ፡ አጋኘ ፡
 ሆኖት ፡ በዕውቀት ፡ ብዛት ፡ የበለጠ ፡ ምግብ ፡ አገኘ ። ቀስትም ፡
 ሀብት ፡ የሆነው ፡ ስለዚህ ፡ ዕውቀቱ ፡ ነው ። ጥቂትም ፡ ቈይቶ ፡
 ስደተኛው ፡ ሰውዬ ፡ ጀልባ ፡ አበጀ ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ጀል
 ባው ፡ በውሃ ፡ ላይ ፡ ስላገለገለው ፡ ሀብቱ ፡ እያደገ ፡ ሄደ ። በጀ
 ልባውም ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ዕንጨት ፡ አቁሞ ፡ ጀልባው ፡ ቶሎ ፡
 እንዲሄድለት ፡ ቆዳ ፡ ዘረጋበት ። ነፋሱም ፡ ይህን ፡ ቆዳ ፡ ስለ ፡
 ገፋ ፡ የጀልባውም ፡ አካሄድ ፡ ተፋጠነ ።

በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ነፋሱም ፡ ስደተኛውን ፡ ያገለግለ
 ው ፡ ነበርና ፡ የስደተኛው ፡ ሀብት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ እንደ ፡
 ገና ፡ አደገ ። መሬት ፡ በዕንጨቷና ፡ ባውሬው ፡ ሻማት ፡ በውሃ
 ና ፡ በነፋስም ፡ ልትገዛለት ፡ ስለ ፡ ዝምረች ፡ ስደተኛው ፡ ሰው ፡
 ብልጽግናው ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እየበዛ ፡ ሄደ ።

ቀስቱንና ፡ ጀልባውን ፡ ወድቀው ፡ እግኝቷቸው ፡ ሞያቸው
 ን ፡ ግን ፡ ለይቶ ፡ ሳያውቅ ፡ ቢቀር ፡ በእጁ ፡ ስለ ፡ ገቡ ፡ ሀብት ፡

ይሆኑት ፡ ኑሮ ፡ ይሆን ፤ አይሆኑትም ። በመሣሪያው ፡ ሥራውን ፡
ለይቶ ፡ ዐውቆ ፡ ካልተጠቀመበት ፡ መሣሪያው ፡ በእጁ ፡ ስለ ፡
ገባ ፡ ሀብት ፡ አይሆነውም ። የፎቶግራፍን ፡ ሥዕል ፡ ማን
ሻ ፡ ዕቃ ፡ ላንድ ፡ ሕፃን ፡ ቢሰጡት ፤ ወይም ፡ መጻሕፍትን ፡ ማን
በብ ፡ ለማያውቅ ፡ ሰው ፡ መጽሐፍ ፡ ቢሰጡት ፡ ሀብት ፡ እንደ
ማይሆነው ፡ እንደዚሁም ፡ ሀብት ፡ የሚሆን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በማያ
ውቅበት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ሲገባ ፡ ለሰውዬው ፡ ሀብት ፡ አይሆነውም ።

መሬት ፡ ለሰው ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በሆ
ዲ ፡ ይዛለች ፤ ሰውም ፡ የተፈጠረ ፡ ጌታዋ ፡ ለመሆን ፡ ነው ።
ስለዚህ ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ይህንን ፡ ጌትነት ፡
እንዲያገኝ ፡ ሰውን ፡ የሚረዳ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዛሬ ፡ የዓለምን ፡ ብዙ ፡
ሺ ፡ መርከቦች ፡ የሚያንቀሳቅሳቸው ፡ የደንጊያ ፡ ከሰል ፡ ነው ።
ይህም ፡ የደንጊያ ፡ ከሰል ፡ ዱሮም ፡ ቢሆን ፡ በእንግሊዝ ፡ አገር ፡
ነበረ ። ለእንግሊዝ ፡ ሕዝብ ፡ ሀብት ፡ መሆን ፡ የዝመረው ፡ ግን ፡
ባቡር ፡ ተሠርቶ ፡ ከሰሉ ፡ ለባቡር ፡ ሥራ ፡ የሚጠቅም ፡ መሆኑ ፡
ከታወቀ ፡ በኋላ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በፊት ፡ የደንጊያውን ፡ ከሰል ፡
በእንግሊዝ ፡ አገር ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ የሚቈጥረው ፡ አንድም ፡
ሰው ፡ አልነበረም ። ባቡርና ፡ መርከብ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡
የእንግሊዝ ፡ አገር ፡ አንዱ ፡ ዋና ፡ ሀብቱ ፡ ከሰሉ ፡ ሆነ ። ባገራች
ንስ ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ አይደለምን ፤ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡
ያለው ፡ ደንጊያ ፡ ሁሉ ፡ ዱሮ ፡ በዚያ ፡ ሲኖሩ ፡ ለነበሩት ፡ ለጉ
ለሌ ፡ ጋሎች ፡ ሀብት ፡ አልሆኑቸውም ፡ ነበር ። ዐማሮች ፡
መጥተው ፡ የደንጊያ ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ ከተዘመረ ፡ በኋላ ፡
ግን ፡ በቦታው ፡ ደንጊያ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ይቈ
ጥረው ፡ ዝመረ ። ፈረንጆችም ፡ ሳይመጡ ፡ ያ ፡ በቶሎ ፡ የሚፈለ
ጠው ፡ ነጭ ፡ ብሓ ፡ ድንጋይ ፡ እንደ ፡ ሀብት ፡ ሲቈጠር ፡ ያ ፡
በብዙ ፡ ድካም ፡ የሚፈለጠው ፡ ጥቅሩ ፡ ባሪያ ፡ ድንጋይ ፡
የሚቀርበው ፡ ሰው ፡ አላገኘም ፡ ነበረ ። ፈረንጆች ፡ መጥተው ፡
ጥቅሩንም ፡ ደንጊያ ፡ ለመፍለጫ ፡ መሣሪያና ፡ የሚበቃ ፡ ዕው
ቀት ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በጥቅሩ ፡ ደንጊያ ፡ የተሠራ ፡
ቤት ፡ የሚጠነክር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ጥቅሩ ፡ ደንጊያ ፡ ያለበት ፡ ቦታ ፡
ነጩ ፡ ደንጊያ ፡ ካለበት ፡ ቦታ ፡ ይልቅ ፡ ተወደደ ። ስለዚህም ፡

ማናቸውም ፡ ነገር ፡ አጠቃቀሙን ፡ ካላወቁበት ፡ ሀብት ፡ እንዳይደለ ፡ በግልጽ ፡ እንረዳዋለን ።

ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ሀብታም ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ አያስብም ። በሰውም ፡ አፍ ፡ ሀብታም ፡ ነው ፡ መባል ፡ የሚገባው ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ከያዘው ፡ ገንዘብ ፡ ይበልጣል ፡ እንደ ፡ መባል ፡ ያኽል ፡ ነው ። ይህ ፡ ቃል ፡ ግን ፡ የሀብት ፡ ሙሉ ፡ ትርጉም ፡ አይደለም ። ለሀብት ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አለው ። አንዱ ፡ ዐይነት ፡ ርግጠኛ ፡ ሀብት ፡ ይባላል ። ሁለተኛውም ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ ይባላል ። ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ይህ ፡ ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስቱ ፡ ርግጠኛው ፡ ሀብቱ ፡ ነው ። ጎረቤቱም ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ ነገር ፡ በያገኝ ፡ ለሰውዬው ፡ ቤቱ ፡ አልጋው ፡ ድስቱ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ ያገለግሉታልና ፡ ያውም ፡ ርግጠኛ ፡ ሀብት ፡ መሆናቸው ፡ አይቀርም ።

በምሳሌ ፡ ለማስረዳት ፡ ወልደ ፡ ማርያም ፡ ቤት ፡ አልጋ ፡ ድስት ፡ በኖረው ፡ ጉበረ ፡ ማርያም ፡ ደግሞ ፡ ከነዚህ ፡ ከተቈጠሩት ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ አንድ ፡ ጠረጴዛ ፡ በኖረው ፡ ጠረጴዛው ፡ ለጉበረ ፡ ማርያም ፡ የብልጫ ፡ ሀብቱ ፡ ነው ። ይህም ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ የሆነው ፡ ጠረጴዛ ፡ የሚገመተው ፡ ወልደ ፡ ማርያም ፡ ቢፈልገው ፡ እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ በሚፈጅበት ፡ ድካም ፡ ነው ። ማለት ፡ ጠረጴዛውን ፡ እስኪያገኘው ፡ ድረስ ፡ ለወልደ ፡ ማርያም ፡ የሚያስፈልገው ፡ ድካም ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ እንደሆነ ፡ ጉበረ ፡ ማርያም ፡ ያገኘው ፡ የብልጫ ፡ ሀብት ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ጠረጴዛውን ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ለወልደ ፡ ማርያም ፡ የሚያስፈልገው ፡ ድካም ፡ ያሥር ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ ጉበረ ፡ ማርያም ፡ ያገኘው ፡ የብልጫ ፡ ሀብቱ ፡ ከፍ ፡ ይላል ። የዋጋን ፡ ነገር ፡ ስንመረምር ፡ እንደተረዳነው ፡ አሁንም ፡ በሆን ፡ የሀብት ፡ መለኪያ ፡ ሥራ ፡ ነው ።

ለሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡ በሆጂ ፡ ይዛለች ። በዚህም ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሰው ፡ አንዳች ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ሊጨምርበት ፡ ዐቅም ፡ የለውም ። ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ሲፈልግ ፡ አንቀሳቅሶ ፡ ማጋጠም ፡ ብቻ ፡ ነው ፡

ያለበት ። ማንቀሳቀስና ፡ ማጋጠም ፡ የሚሆነው ፡ በሥራ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ የሰው ፡ ዕውቀትና ፡ ገንዘቡ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ ነው ። አንዱም ፡ ሰው ፡ ባልንጀራውን ፡ በሀብት ፡ የሚበልጠው ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ሲገባለት ፡ ነው ። ገብረ ፡ ማርያም ፡ ከወልደ ፡ ማርያም ፡ በሀብት ፡ የበለጠው ፡ የጠረጴዛውን ፡ ዕንጨት ፡ ስላገኘ ፡ አይደለም ። ዕንጨቱ ፡ ከደን ፡ ተቈርጦ ፡ መጥቶ ፡ ተጠርቦ ፡ ተጋጥሞ ፡ ጠረጴዛ ፡ ሁኖ ፡ ከቤቱ ፡ ገብቶ ፡ ስላገለገለው ፡ ነው ። እንጂ ፡ ዕንጨትንማ ፡ ምድር ፡ ዐውቃ ፡ በያገሩ ፡ ታበቅለው ፡ የለምን ።

ሰው ፡ ኑሮው ፡ ከምድር ፡ ጋራ ፡ ሲታገል ፡ ነው ፤ እሱ ፡ ጌታዋ ፡ ለመሆን ፡ ሲጥር ፡ እሷ ፡ አልገዛም ፡ ስትለው ፡ ዘወትር ፡ ዕረፍት ፡ አልባ ፡ ሲታገል ፡ ይኖራል ። ይህም ፡ የሰው ፡ ትግል ፡ ሥራ ፡ ይባላል ። ሁለት ፡ ሰዎች ፡ ሲታገሉ ፡ አንዳቸው ፡ ባለጋራውን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በሚያስጥል ፡ ስፍራ ፡ የያዘውና ፡ የጣለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ድካሙ ፡ ይቀልላልና ፡ ጥቂት ፡ መጫን ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ያለበት ።

ባለጋራውም ፡ ሊወድቅ ፡ እግሩን ፡ ከለቀቀ ፡ ወዲያ ፡ ተከትሎት ፡ በላዩ ፡ ከመውደቅ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ልፋት ፡ የለበትም ። በሰውም ፡ ኑሮ ፡ እንደዚሁ ፡ በሥራው ፡ የሚያገኘው ፡ ጥቅም ፡ በመዝናኛው ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ቈይቶ ፡ ግን ፡ ጥቅሙ ፡ እያደረገ ፡ ይቀጥላል ። አንዳች ፡ ነገር ፡ በመዝናኛው ፡ ከተሠራ ፡ ወዲያ ፡ የዚያ ፡ ነገር ፡ ዐይነት ፡ ሁለተኛ ፡ ሲሠራ ፡ አያቅትም ። እንዲሁም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ከተዘናኛው ፡ በኋላ ፡ ፍጻሜው ፡ ቀላል ፡ ነው ። የተማሰውን ፡ ጉድጓድ ፡ ለማስፋት ፡ ምን ፡ ያቅታል ። የብረት ፡ ዐፈርስ ፡ ቀልጦ ፡ ብረቱ ፡ ከተለየ ፡ በኋላ ፡ መጥረቢያ ፡ ለመሥራት ፡ ምን ፡ ይቸግራል ። እንደዚሁም ፡ ጉድጓድ ፡ ተምሶ ፡ ርጥቡ ፡ ዕንጨት ፡ ተቈርጦ ፡ ከቀረበ ፡ ወዲያ ፡ ከሰልን ፡ ለማግኘት ፡ ምን ፡ ትልቅ ፡ ድካም ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ ከተሠራ ፡ ወዲያ ፡ የሚከተለውን ፡ ሥራ ፡ ያቀላል ። የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ በሆነለት ፡ ቅጥር ፡ ለዚሁ ፡ ጌትነት ፡ ይቃረባል ። ከዚያም ፡ ወዲያ ፡ ይህንን ፡ ጌትነት ፡ ለማግኘት ፡ ድካሙ ፡ ይቃለ

ልሊታል ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ የዚህ ፡ ጌትነት ፡ መለኪያ ፡ ነውና ፤ አንዱ ፡ ሀብት ፡ ከተገኘ ፡ በኋላ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካል መጣ ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ይከተለዋል ። ተጣጥሮ ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ባመቱ ፡ ጥጂ ፡ ትወልድለታለች ። ሀብቱም ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ ይሆናል ። ጥጃዋንም ፡ በመልካም ፡ ያሳደጋት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እሷም ፡ ላም ፡ ትሆንለታለች ። እናቷ ፡ ደግሞ ፡ ስትወልድ ፡ እሷም ፡ ትወልድለታለች ። እንሆም ፡ የሰው ዬው ፡ ሀብት ፡ ከመገመሪያው ፡ አራት ፡ እጅ ፡ በለጠ ። ከብቶቹ ም ፡ በያመቱ ፡ ይበዙለታል ፤ በሮቹም ፡ ያድገለታል። በነዚህም ፡ በሮች ፡ ጉልበት ፡ መሬትን ፡ አርሶ ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ያገኛል ።

እኸልም ፡ ሲተርፈው ፡ ትርፉን ፡ ለብረት ፡ ሠራው ፡ ሰጥቶ ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ማረሻ ፡ ይገዛል ። በዚህም ፡ በደኅናው ፡ ማረሻ ፡ ያርስና ፡ ከጥንቱ ፡ የበዛ ፡ እኸል ፡ ያገኛል ። ባዲሱም ፡ ትርፍ ፡ ለራሱና ፡ ለልጆቹ ፡ ልብስም ፡ የዝናብ ፡ ልብስ ፡ ይገዛል ። እንሆም ፡ በብርድና ፡ በዝናብ ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ከሥራው ፡ አይተጓጉልም ፤ ከዱሮው ፡ አብልጦ ፡ ይሠራል ፡ እንጂ ፤ ከእርሻውም ፡ የሚያገኘው ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ የበለጠ ፡ ይሆናል ። በትርፉም ፡ ዐረብያ ፡ ሠረገላ ፡ ይገዛል ። ባረብያውም ፡ በፍጥነት ፡ ወደገበያ ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ይዞ ፡ ይሄድና ፡ ሸጦ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ ገዝቶ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ይዞ ፡ ይመለሳል ። ለማረስም ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ ጊዜ ፡ ያገኛል። ስለዚህም ፡ በእርሻ ፡ የሚገኘው ፡ ትርፉ ፡ ሌላ ፡ መሬት ፡ ባይጨምር ፡ እያደረ ፡ ያድግለታል ።

እንሆም ፡ ማናቸውም ፡ እንድ ፡ ዐይነት ፡ ሀብት ፡ ሲገኝ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካልመጣ ፡ የሚበልጥ ፡ ሌላ ፡ ሀብት ፡ ይከተለዋል ። ይህም ፡ የሚሆነው ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፡ ለመንግሥትም ፡ እንጂ ፤ ለመንግሥትም ፡ ጥቅም ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ከተሠራ ፡ ዘንድ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ የሚያመጣ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ይከተለዋል ።

አሁን ፡ ድንገት ፡ መንግሥት ፡ ተጣጥሮ ፡ ፩ ፡ ወረዳ ፡ ውስጥ ፡ ፩ ፡ የጋሪ ፡ (ሠረገላ) ፡ መንገድ ፡ ቢያበጅ ፤ አራቹም ፡ የብረት ፡ ሠራውም ፡ የልብስ ፡ ሠራውም ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡

ለመለዋወጥ ፡ ሲፈልጉ ፡ በቶሎ ፡ ለመገናኘት ፡ ይችላሉ ። በዚህም ፡
 እየሥራቸው ፡ ለመሥራት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ጊዜ ፡
 ያገኛሉ ። ከሥራቸውም ፡ የሚያገኙት ፡ ትርፍ ፡ ይበዛል ።
 ስለዚህም ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገባለት ፡ ግብር ፡ ያድጋል ።
 በዚህም ፡ ባንድ ፡ ወረዳ ፡ ሌላ ፡ የጋሪ ፡ (የሠረገላ) ፡ መንገድ ፡
 ይበጅበታል ። በዚህም ፡ በሁለተኛው ፡ የበለጠ ፡ አዲስ ፡ ትርፍ ፡
 ይገኝበታል ። በሁለቱም ፡ ወረዳዎች ፡ ያገኘውን ፡ አዲስ ፡
 ትርፍ ፡ አጋጥሞ ፡ መንግሥት ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ሲሠራ ፡ በሁ-
 ለት ፡ ፊት ፡ ይጠቀምበታል ። መዝናኛው ፡ በባቡሩ ፡ ኪራይ ፡
 ከጋሪው ፡ መንገድ ፡ ግብር ፡ ይልቅ ፡ ይጠቀምበታል ። ሁለተኛ ፡
 ዱሮ ፡ ጋሪ ፡ ሲገቡት ፡ የነበሩ ፡ በየወረዳው ፡ ያሉ ፡ ሠራተኞች ፡
 ፈረሶቻቸውና ፡ በቅሎዎቻቸው ፡ በሮቻቸው ፡ ሳይደክሙ ፡ ያው-
 ም ፡ ከዱሮ ፡ የበለጠ ፡ የፈለጉትን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ በፍጥነት ፡
 ያገኙታል ። ሰዎቹም ፡ ከብቶቻቸው ፡ ዱሮ ፡ በመንገድ ፡ ሲያ-
 ባክኑት ፡ የነበረው ፡ ጉልበት ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይሠራበታል ። በዚህ-
 ም ፡ ዱሮ ፡ ያልነበረ ፡ አዲስ ፡ ትርፍ ፡ ይገኝበታል ። ከዚህም ፡
 ትርፍ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ግብር ፡ ለመንግሥት ፡ ይገባለታል ።
 መንግሥትም ፡ በዚህ ፡ አዲስ ፡ ግብር ፡ የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ትርፍ ፡
 ያገኝበታል ። በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። ለትም-
 ርት ፡ ቤት ፡ ገንዘብ ፡ ቢወጣና ፡ ሕዝቡ ፡ ቢማር ፡ ተምሮም ፡
 በማናቸውም ፡ ሥራ ፡ ይሠላጥንና ፡ የመንግሥት ፡ ግብርም ፡
 ያድጋል ። በዚህም ፡ ቢሆን ፡ መንግሥት ፡ የበለጠ ፡ ጥቅምና ፡
 ትርፍ ፡ ያገኝበታል ፡ እንጂ ፡ አይገባበትም ። ለሕዝቡ ፡ በሽ-
 ተኞች ፡ ማስታመሚያ ፡ ቤት ፡ ቢሠራም ፡ ባልጠነከረ ፡ በሽታ ፡
 ብዙ ፡ ሰው ፡ ይሞት ፡ ነበር ። ታሞ ፡ ከዳነ ፡ ወዲያ ፡ ሠርቶ ፡
 የሚያገባው ፡ ግብር ፡ ከታመመበት ፡ ገንዘብ ፡ ይልቅ ፡ ሳይበል-
 ጥ ፡ አይቀርም ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ሳይወልድ ፡ ሊሞት ፡ የነበረው ፡
 ከዳነ ፡ ወዲያ ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ሦስት ፡ ቢወልድ ፡ እነዚያ
 ም ፡ ልጆች ፡ በጉልበትና ፡ በሥራ ፡ በግብር ፡ ያገለግላሉ ። ይህ
 ም ፡ ለመንግሥት ፡ እጅግ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅሙ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡
 ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ሠራተኞች ፡ ቢያሠላጥንና ፡ ቢያቃር-
 ብ ፡ ቢያተጋቸውም ፡ ወይም ፡ ለጤናቸውና ፡ በደኅና ፡ አኗኗር ፡
 እንዲኖሩለት ፡ ቢጥር ፡ ገንዘብም ፡ ቢያወጣ ፡ ዋናውን ፡ ሳያጠ

ፋ ፡ በየቀኑና ፡ በየወሩ ፡ በያመቱ ፡ ብዙ ፡ ወለድ ፡ በሚሰጥ ፡ በታመነ ፡ ባንክ ፡ ገንዘቡን ፡ አደራ ፡ እንዳስቀመጠ ፡ ያኸል ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ባንዱ ፡ ሀብት ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ይገኛል ፡ ብንል ፡ የተተካከለ ፡ ቃል ፡ ነው ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ የተከማቸ ፡ ሥራ ፡ እንደሆነ ፡ ለእንግዲሁ ፡ ተረድተነዋል ። ሰው ፡ የሚሠራውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አንቀሳቅሶ ፡ ከማጋጠም ፡ በስተቀር ፡ ሌላ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ መሰናክሉን ፡ ሁሉ ፡ ታግሎ ፡ ካሸነፈ ፡ ወዲያ ፡ የሚፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡ ትሰጠዋለች ። ሰውም ፡ ምድርን ፡ የሚገዛበት ፡ ምክንያት ፡ በዕውቀት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በጉልበት ፡ አይደለም ። እንደ ፡ ፈረስ ፡ ልሩጥ ፡ እንደ ፡ ግመል ፡ ልሽከም ፡ እንደ ፡ ዓሣ ፡ በውሃ ፡ ውስጥ ፡ ልሂድ ፡ ቢል ፡ የተሰጠው ፡ አካሉ ፡ በጅ ፡ አይለውም ። ዕውቀት ፡ ባይኖረው ፡ ከነዚህ ፡ እንስሶች ፡ አይበልጥም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ በዕውቀቱ ፡ በልጦ ፡ እንስሳን ፡ ሁሉ ፡ ይገዛል ። ሀብት ፡ ሲባል ፡ የምድር ፡ ጌትነት ፡ ነው ፤ ማለት ፡ በዕውቀት ፡ ሀብት ፡ ሁሉ ፡ ከምድር ፡ ይገኛል ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ሀብታም ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ሀብትም ፡ የሚሰፋ ፡ ዕውቀት ፡ ሲሰፋ ፡ ነው ። ባንድ ፡ አገር ፡ ዕውቀት ፡ ሲጠፋ ፡ ሀብቱም ፡ አብሮ ፡ ይጠፋል ። በዚህ ፡ በሦስተኛው ፡ ክፍል ፡ የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ እንደሆነ ፡ ተረድተነዋል ። ሀብት ፡ ማለትም ፡ የምድርን ፡ ግዛት ፡ መለኪያ ፡ ነው ፤ ድኻ ፡ የሆነ ፡ ሕዝብ ፡ የምድር ፡ ሎሌ ፡ ነው ። በረኃብና ፡ በበሽታ ፡ በሞት ፡ ስታንገላታው ፡ ትኖራለች ። ሀብታም ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ነውና ፡ ምድር ፡ ሎሌ ፡ ሆና ፡ ታገለግለዋለች ። እንግዲህ ፡ ይህንን ፡ ካወቅን ፡ ዘንድ ፡ የሕዝብን ፡ ሀብት ፡ የሚያለማና ፡ የሚያጠፋ ፡ ምክንያቱ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንመርምር ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የለውጥና ፡ የንግድ ፡ ማስረጃ ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳየነው ፤ ሰው ፡ በመዝናኛው ፡ መጥፎውን ፡ መሬት ፡ ያርሳል ። እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ደኅናውን ፡ መሬት ፡ ለማቅናት ፡ ጎይል ፡ ያገኛል ። ይህን ፡ ጎይል ፡ ግን ፡ የሚያገኘው ፡ እንዴት ፡

ነው ፡ ብዛት ፡ ብቻውን ፡ ምን ፡ ያደርጋል ፤ ሰው ፡ በጉልበቱ ፡ ምንም ፡ ቢበዛ ፡ ዕውቀት ፡ ባይጨምርበት ፡ ላመት ፡ ምግቡና ፡ ልብሱ ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ ሊያፈራ ፡ አይችልም ፡ ነበር ። በዕውቀቱ ፡ ግን ፡ ትልቅ ፡ ነይል ፡ አግኝቶ ፡ ከምግቡና ፡ ከልብሱ ፡ በላይ ፡ ብዙ ፡ ያተርፋል ። እንዲህ ፡ ሰው ፡ ሲበዛ ፡ የሰው ፡ ሀብት ፡ እያደገ ፡ የሚሄድበት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡ ተባብረው ፡ በዕውቀት ፡ ስለ ፡ ተጋገዙ ፡ ነው ። የሰው ፡ ጥረቱ ፡ ምድርን ፡ ለመግዛት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጥረቱ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሰፊ ፡ ዕውቀት ፡ ነው ። አንድ ፡ ሰው ፡ ለብቻው ፡ ሁኖ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያሳስበውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። አሁን ፡ እስቲ ፡ ጥጡን ፡ ዘርቶ ፡ ለቅሞ ፡ ነድፎ ፡ ፈትሎ ፡ መነን ፡ አበጅቶ ፡ ልብሱን ፡ ሠርቶ ፡ እስኪለብስ ፡ ድረስ ፡ ደግሞም ፡ የብረቱን ፡ ዐፈር ፡ አቅልጦ ፡ ማረሻ ፡ ሠርቶ ፡ የበሬውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ አበጅቶ ፡ አርሶ ፡ ጎልጉሎ ፡ አርሞ ፡ ዐጭዶ ፡ ወቅቶ ፡ እክሉን ፡ አበጥሮ ፡ ፊጭቶ ፡ አቡክቶ ፡ ጋግሮ ፡ እንጀራውን ፡ እስኪበላ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ብቻውን ፡ ቢሆን ፡ ስንት ፡ ጊዜ ፡ ይፈጅበት ፡ ይሆን ፤ ሌላው ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ቢቀር ፡ እንኳ ፡ ላንድ ፡ ነጠላ ፡ ልብስና ፡ ለዕለት ፡ እንጀራ ፡ ሲል ፡ ዕድሜውን ፡ ሙሉ ፡ ሲደክም ፡ አልነበረምን ። ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ቢሆኑ ፡ ሥራቸው ፡ ፩ ፡ ዐይነት ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ ብዙ ፡ ሊረዳዱ ፡ ይችላሉን ፤ አራት ፡ ሰዎች ፡ ባንድ ፡ ጥንድ ፡ በሬ ፡ ቢያርሱ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ መስፍ ፡ ብቻ ፡ መጥረቢያ ፡ ቢያበጁ ፡ ሥራቸው ፡ በጣም ፡ እንዳይፋጠን ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ ሁለቱ ፡ ሲያርሱ ፡ ደግሞ ፡ ሁለቱ ፡ መጥረቢያ ፡ የሠሩ ፡ እንደሆነ ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ በቶሎ ፡ ለማገባደድ ፡ ይችላሉ ። ሁለት ፡ ሰዎችም ፡ ባንድ ፡ ሞፈር ፡ ከሚያርሱ ፡ አንደኛው ፡ ሲያርስ ፡ አንደኛው ፡ ቢጎለገል ፡ የሚበልጥ ፡ ሥራ ፡ ይፈጽማሉ ። እንዲሁም ፡ መጥረቢያውንም ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ የብረት ፡ ዐፈር ፡ ሲያቀልጥ ፡ አንዱ ፡ ከሰል ፡ ሰብሳቢ ፡ ሲሆን ፡ ሥራቸው ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ። ባጭሩ ፡ ብንናገር ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ እንዲፋጠን ፡ ሥራውን ፡ ማከፋፈል ፡ ያስፈልጋል ። ይህም ፡ የሥራ ፡ ማከፋፈል ፡ ባሕሪ ፡ የሰው ፡ የተፈጥሮ ፡ ባሕሪ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡

ሥራውን ፡ ለማከፋፈል ፡ ሲል ፡ ዘወትር ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲተባበር ፡ እናያለን ።

አሁን ፡ ሰው ፡ ሚስት ፡ ቢያገባ ፡ ሥራውን ፡ ለመከፋፈል ፡ እንደ፡መተባበር ፡ ያኸል ፡ ነው ። ርሱ ፡ ሲያርስ ፡ እሷ ፡ ትጎለግላለች ፤ በሮቹን ፡ ሲያበላ ፡ በውጭ ፡ ቢያመሽ ፡ ርሷ ፡ የጋራ ፡ እራታቸውን ፡ ሠርታ ፡ ትቈየዋለች ። ባሏም ፡ ደኑን ፡ ሊመነጥር ፡ መጥረቢያውን ፡ ይዞ ፡ ሲወጣ ፡ ሚስቱ ፡ እንዝርቷን ፡ ይዛ ፡ ልብሳቸውን ፡ ትፈትላለች ፤ ልጆችም ፡ በወልዱ ፡ የቤታቸው ፡ ሥራ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይከፋፈላል ። እናቲቱ ፡ ስትጋግር ፡ ልጅቱ ፡ ውሃ ፡ ትቀዳለች ፤ ወይም ፡ ትፈጫለች ፤ አባትዮውም ፡ ዕንጨት ፡ ሲቈርጥ ፡ ልጅዮው ፡ የተቈረጠውን ፡ ዕንጨት ፡ ተሸክሞ ፡ ወደ ፡ ቤት ፡ ያመላልሳል ። በዚህም ፡ ሥራቸው ፡ እየተቃለለና ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ።

ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡ ሰው ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ የሰውም ፡ ሥራ ፡ እየተለያየና ፡ እየተከፋፈለ ፡ ይሄዳል ። ሰዎችም ፡ የብረት ፡ ሠሪዎች ፡ ሰፊዎች ፡ አናጢዎች ፡ እየተባሉ ፡ ሞያ ፡ ሞያቸውን ፡ ይይዛሉ ፤ ይሠለጥኑበታልም ። የሠሩትንም ፡ ዕቃ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ ይለዋወጣሉ ። በመለዋወጥም ፡ ሥራቸው ፡ እየተፋጠነ ፡ ይሄዳል ። በያዘችውም ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ ሠለጠነ ፡ የበለጠ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሥራ ፡ ይሠራሉ ። ስለዚህም ፡ ለሰው ፡ ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዋጋው ፡ ያንሳል ፤ በምድርም ፡ ገዢነት ፡ ስላገኘ ፡ የሰው ፡ ሀብት ፡ ያድጋል ። እንግዲህ ፡ ለሰው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ ሥራውን ፡ ተከፋፍሎ ፡ የሥራውን ፡ ፍሬ ፡ መለዋወጥ ፡ ነው ። ሥራውን ፡ ተከፋፍሎ ፡ ካልተለዋወጠ ፡ ግን ፡ በቻውን ፡ ሲሆን ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ በምሉ ፡ አይሳካለትም ። ስለዚህም ፡ መሰናክልን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ አሸንፎ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆንና ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስ ፡ ያዳግተዋልና ፡ አይችልም ።

መለዋወጥም ፡ የሰው ፡ የተፈጥሮ ፡ ባሕሪ ፡ መሆኑ ፡ ከሰው ፡ ኑሮ ፡ ውስጥ ፡ ማናቸውንም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ አስተውለን ፡ ብንመለከት ፡ እንረዳለን ። ባልና ፡ ሚስት ፡ ከደጅና ፡ ከቤት ፡ ሁኔወ ፡ ሠርተው ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ ይለዋወጣሉ ። አባትና ፡ እናትም ፡

ልጆቻቸውን ፡ መግባወጥ ፡ ስላሳደጉ ፡ ልጆቹ ፡ ሲያድጉ ፡ በሥራ ፡ ይረዳሉ ። ወላጆቻቸውንም ፡ ሲያረጁ ፡ ይጠሯቸዋል ። ብረት ፡ ሠራውም ፡ ማረሻ ፡ አበጅቶ ፡ ጤፍ ፡ ይቀበላል ። አራሹም ፡ ጤፍ ፡ ሰጥቶ ፡ የተሻለ ፡ ማረሻ ፡ ያገኛል ። በሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ባለው ፡ ሕዝብ ፡ መካከል ፡ ግን ፡ በከንቱ ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ የለም ። በከንቱም ፡ የሚበላ ፡ ሰው ፡ የለም ። የሁሉም ፡ ትዳሩ ፡ ተለዋውጦ ፡ ነውና ፡ እንካ ፡ ሥራ ፡ አምጣ ፡ ሥራ ፡ ይባባላል ፤ ይህ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቶ ፡ በላተኛው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሲበዛ ፡ በማናቸውም ፡ ቤት ፡ ሀብት ፡ ሊገባ ፡ አይችልም ። ዕውቀትም ፡ ከሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ ሹም ፡ ወታደር ፡ ነጋዴ ፡ እየሆነ ፡ ይበዛልና ፡ ባገሩ ፡ ሀብት ፡ ሊከማች ፡ አይችልም ። የሥራው ፡ ፍሬ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ወዲያው ፡ ያልቃል ።

ውሃን ፡ ለማፍላት ፡ የፈለገ ፡ ሰው ፡ ድስቱን ፡ ጥዶ ፡ ዕንጨት ፡ ያነድበታል ። ውሃው ፡ ፈልቶ ፡ ድስቱ ፡ ለጊዜው ፡ የማያስፈልገው ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ዕንጨቱ ፡ የተሰበሰበው ፡ በድካም ፡ ነውና ፡ በከንቱ ፡ እንዳይባክንበት ፡ ቢፈልግ ፡ እሳቱን ፡ አጥፍቶ ፡ ዕንጨቱን ፡ ለሌላ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሆነው ፡ ሊያቈዩው ፡ ይችላል ። ድስቱንም ፡ እንዲያፈላ ፡ ዕንጨት ፡ እንደሚያስፈልገው ፡ ሰውም ፡ እንዲሁ ፡ እንዲሠራ ፡ ምግብ ፡ ያስፈልገዋል ። ያልሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ለድስቱ ፡ እሳትና ፡ ዕንጨት ፡ ይቅርበት ፡ እንደሚባል ፡ ሁሉ ፡ እንዲሁ ፡ ለሰውም ፡ ምግቡ ፡ ይቅርበት ፡ እንደማለት ፡ ያለ ፡ ነው ። ሰው ፡ ቢሠራም ፡ ባይሠራም ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ የተከማቸውን ፡ ምግብ ፡ መፍጅቱ ፡ አይቀርም ። ስለዚህም ፡ የሠራተኛውን ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ ይፈጃል ። ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ እየቀለለ ፡ የሚሄድ ፡ ግን ፡ ከተገመረ ፡ ወዲያ ፡ ነው ። ትልቅም ፡ ሀብት ፡ የሚሰበሰብ ፡ በጥቂት ፡ ሀብት ፡ ሲገመር ፡ ነው ፡ ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ ሲበዛ ፡ የተገመረ ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠፋልና ፡ ከዱሮው ፡ የበለጠ ፡ ሥራ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ መሥራት ፡ አይችልም ። በእንደዚህም ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሕዝቡ ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ምግቡ ፡ የማይበቃ ፡ እየሆነ ፡

ድኽነትና ፡ ችጋርም ፡ በሽታም ፡ እየሰፋ ፡ ይሄዳል ። ስለዚህም ፡
 ያንድ ፡ አገር ፡ ሀብት ፡ የሚያደገው ፡ ከሁሉ ፡ ነገር ፡ በፊት ፡
 ሠራተኛው ፡ ከበላተኛው ፡ ያላነሰ ፡ እንደሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ሕ
 ዝብ ፡ ለኑሮው ፡ ከሚያስፈልገው ፡ አብልጦ ፡ ሲሠራ ፡ የበለጠ ፡
 ሀብት ፡ ያገኛል ። ስለዚህም ፡ ሥራው ፡ ይፋጠንለታል ። ሥራ ፡
 የሚፋጠነው ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ገና ፡
 መጠየቅ ፡ አያስፈልገንም ፤ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተረድተነዋል ።
 ሥራ ፡ የሚፋጠነው ፡ እየተባበሩ ፡ ተከፋፍለው ፡ ሲሠሩት ፡ ነው ፤
 በመላውም ፡ ሥራ ፡ ከመሠልጠን ፡ ባንዱ ፡ የሥራ ፡ ክፍል ፡
 መሠልጠን ፡ ይቀናል ። በየሠለጠኑበትም ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ለመ
 ሥራት ፡ ይቻላል ። ስለዚህም ፡ ሴት ፡ ባቅሟ ፡ አርሳ ፡ ከምታ
 ገባው ፡ እኽል ፡ የፈተለችው ፡ ጥጥ ፡ ለርሷ ፡ ለባሏም ፡ የበለጠ ፡
 ጥቅም ፡ ይሆናል ።

እንዲሁም ፡ አራሹ ፡ የሠለጠነበትን ፡ ሥራ ፡ ትቶ ፡ ማረሻን ፡
 ከሚያበጅ ፡ አርሶ ፡ ካገባው ፡ እኽል ፡ ትርፉን ፡ ሰጥቶ ፡ ከብረት ፡
 ሠሪው ፡ ማረሻውን ፡ ቢገባ ፡ ይሻላል ። ሰው ፡ የሠለጠነበትን ፡
 ሥራ ፡ ሲሠራ ፡ ጊዜው ፡ አይባክንም ። ለኑሮውም ፡ ከሚያስፈ
 ልገው ፡ ይልቅ ፡ ሊሠራ ፡ ይችላል ። በትርፉም ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡
 የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ ያገኝበታል ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስ
 ጥ ፡ ሥራ ፡ እየተከፋፈለ ፡ ሲሄድ ፡ ሰውም ፡ በየያዘው ፡ ሥራ ፡
 ሲሠለጥን ፡ ያገሩ ፡ ሀብት ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ሕዝቡ ፡ አንድ ፡
 ዓመት ፡ ሠርቶ ፡ ካገባው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለኑሮው ፡ ከሚያስፈል
 ገው ፡ ሲተርፈው ፡ በዚያው ፡ በትርፉ ፡ በሚመጣው ፡ ዓመት ፡
 የበለጠ ፡ ትርፍ ፡ ያገኝበታል ። ሥራ ፡ ሳይዝመር ፡ አይፈጸምም ፤
 ሀብትም ፡ መዝመሪያ ፡ ሳይመሠረት ፡ እያደገ ፡ አይሄድም ።
 ስለዚህም ፡ ያንድ ፡ አገር ፡ ሀብት ፡ እንዲያደግ ፡ መዝመሪያ ፡
 ሠራተኛው ፡ ከበላተኛው ፡ እንዳያንስ ፡ ሁለተኛም ፡ ሕዝቡ ፡
 ተከፋፍሎ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ ያስፈልጋል ። እንደ ፡ ሥራውም ፡
 አከፋፈል ፡ ብዛትና ፡ እንደ ፡ ለውጡ ፡ አፈጣጠን ፡ መጠን ፡ የሕ
 ዝቡ ፡ ሀብት ፡ ክፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ይላል ።

እንሆም ፡ የብረት ፡ ሠሪው ፡ ካራሹ ፡ አራሹም ፡ ከሸማኔው ፡
 ከተራራቁ ፡ ግን ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ በፍጥነት ፡ ለመለዋወጥ ፡

እንደ፡ምን፡ይችላሉ። የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ወይም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡
 ሠርቶ ፡ መንግሥት ፡ ካላቀራረባቸው ፡ ለመገናኘት ፡ ሲፈልጉ ፡
 አንዱ ፡ ወዳንዱ ፡ መንደር ፡ ሄዶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድረስ ፡
 ብዙ ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡ ይፈታል ። ወይም ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ ባይሄድ ፡
 ደክሞ ፡ ካገባው ፡ ሥራ ፡ ከፍሎ ፡ ዕቃውን ፡ ለሚያመላልስ ፡ ነጋዴ ፡
 ይሰጣል ። ለሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምድር ፡
 በሆዴ ፡ ይዛለች ፤ ማናቸውም ፡ ነገር ፡ ከምድር ፡ ወጥቶ ፡ እስኪ
 በጅ ፡ ድረስ ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ይጠቅማል ። ነገሩ ፡ ከ
 ተበጀ ፡ በኋላ ፡ ካንዱ ፡ ስፍራ ፡ ወደ ፡ ሌላው ፡ ስፍራ ፡ ለመው
 ሰድ ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ግን ፡ በነገሩ ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡
 ትርፍ ፡ አይጨምርምና ፡ ከንቱ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡
 ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ሲበዛ ፡ ለሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡
 ነው ።

ባንድ ፡ አገርም ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ያለመጠን ፡ ሲበዛ ፡
 ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ደኅና ፡ መንገድ ፡ የሌለ እንደ፡ሆነ ፡ ሠራተኞቹ ፡
 ቶሎ ፡ ለመገናኘት ፡ ባይችሉ ፡ ነውና ፡ ከድካማቸው ፡ ራሱ ፡
 ሳይሠራ ፡ ቀምቶ ፡ የሚበላ፡ ቢኖር ፡ ተባብረው ፡ ሊመክቱ ፡ አይ
 ቻላቸውም ። ስለዚህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴ ፡ ሲበዛ ፡
 ሹምም ፡ ወታደርም ፡ ቀማኛም ፡ ይበዛል ። የፊት ፡ የፊቱም ፡ ሥራ ፡
 በከንቱ ፡ እያለቀ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሀብት ፡
 አይከማችም ። ድክነትና ፡ ችጋር ፡ በሽታም ፡ ሞትም ፡ እጅ ፡ ለጅ
 ተያይዘው ፡ ይገቡበታል ።

ነገር ፡ ግን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡
 በያይነቱ ፡ የሚሠሩ ፡ ሠራተኞች ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ካልሰፈሩ ፡
 ምንም ፡ የሚያገናኛቸው ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡
 መርከብም ፡ በበጀላቸው ፡ ጉዳታቸው ፡ ይቀላል ። እንጂ ፡ መቸ
 ገራቸው ፡ ፈጽሞ ፡ አይቀርም ። ባለጋሪው ፡ ባለምድር ፡ ባቡሩ
 ም ፡ በከንቱ ፡ ዕቃ ፡ አያመላልሱም ፤ ሠራተኞቹ ፡ ደክመው ፡
 ከሚያገኙት ፡ ትርፍ ፡ ተካፍለው ፡ ነው ። እንጂ ፡ ስለዚህም ፡
 የሠራተኞቹ ፡ ቦታ ፡ እየተራራቀ ፡ ሲሄድ ፡ ትርፋቸው ፡ እያነሰ ፡
 ይሄዳል ። ሰፈራቸውም ፡ ሲቀራረብ ፡ ትርፋቸውም ፡ ያድጋል ።
 ጎረ፡ ቤቶችም ፡ ከሆኑ ፡ ዘንድ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ በመካከላቸው ፡ ሳይ

ገባባቸው ፡ ሥራ ፡ በሥራ ፡ እየተለዋወጡ ፡ የድካማቸውንም ፡
 ዋጋ ፡ ያገኛሉ ። የድካማቸውንም ፡ ሙሉ ፡ ዋጋ ፡ ሲያገኙ ፡ ለወ
 ደ ፡ ፊት ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ለማግኘት ፡ ይሆንላቸዋል ። አመላላ
 ሾችም ፡ ሆነው ፡ ሲያገለግሉ ፡ የነበሩ ፡ ሰዎች ፡ ሌላ ፡ የሚጠቅ
 ም ፡ ሥራ ፡ ይይዛሉ ። በዚህም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ እየበዛ ፡
 ይሄዳል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ሠራተኞቹ ፡ አጠገብ ፡
 ላጠገብ ፡ ከሆኑ ፡ ወይም ፡ በፍጥነት ፡ ለመገናኘት ፡ ከተቻላቸው ፡
 ዘንድ ፡ ደክመው ፡ ካገቡት ፡ ፍሬ ፡ ቀምቶ ፡ ሊበላ ፡ ማንም ፡
 ቢፈልግ ፡ ተባብረው ፡ ለመመከት ፡ ይሆንላቸዋል ፤ በዚህም ፡
 ምክንያት ፡ ቀማኛ ፡ ይጠፋል ። የሹምና ፡ የወታደርም ፡ ቍጥር ፡
 በልክ ፡ ይሆናል ። በዚህም ፡ የሠራተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ገና ፡
 ያድጋል ፤ አገሩም ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ እየሰፋ ፡ ይሄዳል ።

ሕዝብ ፡ የሚጠቀምበት ፡ ሥራው ፡ ሲከፋፈልና ፡ የሠራት
 ን ፡ ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ ሲቃረቡ ፡ ነው ። መንግ
 ሥትም ፡ የሚበረታውና ፡ ሀብት ፡ የሚያገኝ ፡ ሕዝቡ ፡ ሲጠቀም ፡
 ነው ። ስለዚህም ፡ መንግሥት ፡ ሊበረታ ፡ ከፈለገ ፡ ዘንድ ፡ በሥ
 ራ ፡ የሚያሰጥ ፡ የትምርት ፡ ቤቶችና ፡ ሕዝቡን ፡ በፍጥነት ፡
 የሚያገናኝ ፡ መንገድ ፡ መሥራት ፡ ያስፈልገዋል ።

ከዚህ ፡ ቀደምም ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ተረድተናል ። የሠራትን ፡
 ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ እንደየድካማቸው ፡ መጠ
 ን ፡ የሚለዋወጡ ፡ ለየሥራቸው ፡ የሚያስፈልጋቸው ፡ ዕውቀት ፡
 ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ ሲሆን ፡ ነው ፤ የውቀታቸው ፡ ሚዛን ፡ ትክ
 ክል ፡ ካልሆነ ፡ የሚለዋወጡበት ፡ ዋጋ ፡ ትክክል ፡ አይሆንም ።

ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡
 ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ጋራ ፡ የሠራትን ፡ ነገር ፡ ሲለዋወጡ ፡
 ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ የሚያገኙት ፡ ጉዳት ፡ ትልቅ ፡
 ነው ። የዚህንም ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ፈጽመን ፡ እንድንረዳው ፡ ቀጥ
 ሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ምሳሌ ፡ እንመልከት ።

ከኢትዮጵያ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ አገር ፡ ከጥር ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓመተ ፡
 ምሕረት ፡ እስከ ፡ ጥር ፡ ፲፱፻፳ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ የሄደው ፡
 ቆዳ ፡ ፪፻፵፩ሺ ፡ ፬፻፺፱ ፡ ፈረሰላ ፡ ነው ። ያንዱም ፡ ፈረሰላ ፡

ቆዳ ፡ ዋጋ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ገበያ ፡ ዐሥራ ፡ ሦስት ፡ ብር ፡ ነበረ ።
 የዚያ ፡ የሄደው ፡ ቆዳ ፡ የዋጋው ፡ ድምር ፡ ብናስበው ፡ ፫ ፡
 ሚሊዎን ፡ ፻፴፱ሺ ፡ ፬፻፹፯ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። በፈረንጅ ፡
 አገር ፡ ተበጅቶ ፡ የሚመጣው ፡ ቆዳ ፡ ግን ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ በፈረ
 ሱላ ፡ ብናስበው ፡ እስከ ፡ ፪፻ ፡ ብር ፡ አወጣ ። እንግዲህ ፡ አንዱ ፡
 ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ከፈረንጅ ፡ አገር ፡ ተሠርቶ ፡ እስኪመለስ ፡ ድ
 ረስ ፡ በፈረሱላው ፡ ፹፱ ፡ ብር ፡ ፈጅ ፡ ማለት ፡ ነው ። የኢትዮጵ
 ያ ፡ መንግሥት ፡ ፪፻፵፭ሺ ፡ ፬፻፺፱ ፡ ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ከዚህ ፡
 ካገሩ ፡ ማበጀቱን ፡ ትቶ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ ቢሰድ ፡ ክላራው ፡ ፳፩ ፡
 ሚሊዎን ፡ ፬፻፺፫ሺ ፡ ፬፻፲፩ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። ቆዳው ፡ ባገሩ ፡
 ውስጥ ፡ ቢበጅ ፡ አመላላሽና ፡ ሠሪዎች ፡ የሆኑት ፡ የውጭ ፡ ሰዎች ፡
 የሚበሉት ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ይቀር ፡ ነበረ ። በሌ
 ላም ፡ የንግድ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ ይከፋል ፡ እንጂ ፡
 አይሻልም ፤ እንደዚህ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዙሮ ፡ ማየት ፡ ነው ።
 የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ሲሠራ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያን
 ስ ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ ለኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ሠርቶ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ለራ
 ሱ ፡ ነው ። አሁን ፡ ለወሬው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ፲ ፡ ሚሊዎ
 ን ፡ ሕዝብ ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ። ሠራተኛውም ፡ ቢበዛ ፡ የሕዝ
 ቡ ፡ ሢሰሩ ፡ ቢሆን ፡ ነው ። ያሥሩም ፡ ሚሊዎን ፡ ሰው ፡ ሢሰሩ ፡ ፫
 ሚሊዎን ፡ ፫፻፴፫ሺ ፡ ፫፻፴፫ ፡ ይሆናል ። ከነዚህም ፡ ሠራተኞች
 ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የሚሠሩ ፡ ፬፻፲፯ሺ ፡ ፯፻፷፯ ፡ ሰዎች
 ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። የ፪ ፡ ሚሊዎን ፡ ፬፻፲፯ሺ ፡ ፯፻፷፯ ፡ ሠራተ
 ኞች ፡ ደካም ፡ ለኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ መሄዱ ፡ ነው ።
 ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡ የድካሙን ፡ ፍሬ ፡ እንደ ፡ ተቀማ ፡ ያክል ፡
 ነውና ፤ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡ በዝቶበት ፡ ዕውቀት ፡ አግ
 ኝቶ ፡ ካልሠለጠነ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ድክነትም ፡
 እያደር ፡ እየተጫነው ፡ ይሄዳል ።

አንባቢው ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ።
 የቆዳው ፡ ምሳሌ ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ አያስረዳም ፤ የኢትዮጵያ ፡
 ሰው ፡ ቆዳውን ፡ ሸጦ ፡ ብሩን ፡ መቀበል ፡ እንጂ ፡ ከፈረንጅ ፡
 አገር ፡ ተበጅቶ ፡ የሚመጣውን ፡ ቁርባት ፡ መግዛት ፡ አያስፈል
 ገውም ። ያንን ፡ ቁርባት ፡ የሚገዙ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡

ፈረንጆች ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፤ የኢትዮጵያ ፡ ሰውስ ፡ ለኮርቻውም ፡ ለመጫኛውም ፡ ለሌላም ፡ ጉዳይ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ የለፉ ፡ ቁርባት ፡ ይበቃዋል ፤ ስለዚህም ፡ የከብት ፡ በሽታ ፡ ገብቶ ፡ በሬው ፡ ሙቶ ፡ በከንቱ ፡ ሊበሰብስ ፡ የነበረው ፡ ቆዳ ፡ ዋጋ ፡ ሲያወጣ ፡ ትርፍ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፤ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ክሳራ ፡ ይሆናል ፡ የተባለው ፡ ስለ ምንድር ነው ፡ የተባለ ፡ እንደ ሆነ ፤ አስተውለን ፡ ከመረመርን ፡ ዘንድ ፡ የዚህን ፡ ጥያቄ ፡ መልሱን ፡ በቶሎ ፡ ልንረዳው ፡ እንችላለን ።

ተሠርቶ ፡ የሚመጣውን ፡ ቆዳ ፡ ባንገዛ ፡ አቡጅዲድ ፡ ቁጫ ፡ የብረት ፡ ድስት ፡ ሳሕንም ፡ ምንጣፍም ፡ ሌላም ፡ ደግሞ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ዕቃ ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ የሚመጣውን ፡ በያይነቱ ፡ ብዙ ፡ ዕቃ ፡ መግዛታችን ፡ አይቀርም ። ነገር ፡ ግን ፡ የሠራተኞቹ ፡ ዕውቀት ፡ ሚዛኑ ፡ ትክክል ፡ በሆነ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ዕቃቸውን ፡ ሲለዋወጡ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ መሆኑን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ዐውቀናል ። ስለዚህም ፡ ያቡጅዲዲ ፡ ሠራተኛና ፡ የቁርባት ፡ ሠራተኛው ፡ ሁሉቱ ፡ በኤሮፓ ፡ አገር ፡ ሲለዋወጡ ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ በቁርባቱ ፡ ፈንታ ፡ አቡጅዲዲ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ ቢመጣ ፡ ለተበጀው ፡ ቁርባት ፡ ሊሰጥ ፡ የነበረውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ሥራው ፡ መጠን ፡ ይወስዳል ፤ ማለት ፡ ቁርባቱ ፡ ተበጅቶ ፡ ባይመለስ ፡ ወኪሎቹን ፡ እነአቡጅዲድንና ፡ እነቁጫን ፡ ልኮ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ ድካም ፡ ይወስዳል ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ጉዳቱ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ መሬት ፡ ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ብትሰጥ ፡ በብድር ፡ ነው ። ብድሩን ፡ ካልመለሰላት ፡ እንደ ፡ ባንኮች ፡ ሁሉ ፡ ታስቸግራለች ። በአይሁድና ፡ በክርስቲያን ፡ የሃይማኖት ፡ መጽሐፍ ፡ እንደምና የው ፡ እንሆን ፡ እግዚአብሔር ፡ አዳምን ፡ አለው ፤ አንተ ፡ መሬት ፡ ነኸና ፡ ወደ ፡ መሬት ፡ ትመለሳለኸ ፤ የሚፈጠር ፡ ሁሉ ፡ ከመሬት ፡ ነውና ፡ ወደ ፡ መሬት ፡ ይመለሳል ፡ (ዘፍጥረት ፡ ፫ ፡ ፲፱) ።

ምድር ፡ ያበደረችውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ካልመለሰላት ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ ስጭኝ ፡ ቢሏት ፡ ትለግማለች ። ሄዶ ፡ ሳይመለስ ፡ የቀረባትም ፡ ነገር ፡ ሲበዛ ፡ ከነከታቴው ፡ በጭራሽ ፡ እንቢ ፡ ትላለ

ች ። ተበድሯት ፡ ብድሩንም ፡ ሳይመልስላት ፡ እንቢ ፡ ያለውን ፡ ሕዝብ ፡ በረኃብና ፡ በበሽታ ፡ ትፈጀዋለች ። ይህ ፡ ቃል ፡ ሐሰት ፡ እንዳይደለ ፡ ማንም ፡ ባላገር ፡ ይመስክራል ።

አንድ ፡ ጊዜ ፡ ታርሶ ፡ እኸሉ ፡ የተበላ ፡ መሬት ፡ ፍግ ፡ ካልወደቀበት ፡ የሚያፈራው ፡ እኸል ፡ በያመቱ ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። አዘውትረውም ፡ ካረሱት ፡ ዘንድ ፡ ፍግም ፡ ሳይወድቅበት ፡ ቢቀር ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ሁሉ ፡ እኸል ፡ መስጠቱን ፡ ፈጽሞ ፡ ያቋርጣል ።

ስለዚህም ፡ ያገራችን ፡ መሬት ፡ የዝኖን ፡ ጥርስ ፡ ዝባድ ፡ ቆዳ ፡ ቡና ፡ እኸል ፡ በሬ ፡ ላም ፡ ፈረስ ፡ አህያ ፡ በቅሎ ፡ እየሆነ ፡ በያመቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ቢሄድ ፡ አሁን ፡ ለጊዜው ፡ ለኛ ፡ ባይሰማን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በዝቶ ፡ መሬት ፡ እየጠበበ ፡ ሲሄድ ፡ ጉዳቱን ፡ ያገኘዋል ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ ሥራውንም ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ ተከፋፍሎ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ለማበጀት ፡ ቢችሉ ፡ ግን ፡ ፍጉ ፡ ባገሩ ፡ ይቀርሉት ፡ ነበር ። ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ ያነሰው ፡ ሕዝብ ፡ ዕውቀታቸው ፡ ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ጋራ ፡ ሲገበያይ ፡ መዝመሪያ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ይሰጣቸዋል ። ሁለተኛም ፡ መሬቱ ፡ ወደነሱ ፡ እየተጓዘ ፡ ይሄዳል ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ዕውቀት ፡ ያነሰው ፡ ሕዝብ ፡ ሲበዛ ፡ መሬቱ ፡ የሚሰጠው ፡ ፍሬ ፡ አይበቃውም ። ስለዚህም ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ሠርቼ ፡ እበላለሁ ፡ ሲል ፡ መሬቱ ፡ ወደ ፡ ሄደበት ፡ አገር ፡ ተከትሎ ፡ ዕውቀት ፡ ወዳላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ አገር ፡ ይሰደዳል ። ባገሩም ፡ የቀሩ ፡ ሕዝቦች ፡ ወንድሞቹ ፡ ከረኃብና ፡ ከበሽታ ፡ ጋራ ፡ እየታገሉ ፡ ዕርፈት ፡ ሳያገኙ ፡ ጊዜ ፡ ሞታቸው ፡ ይደርስና ፡ ይሄዳሉ ።

አንባቢም ፡ ደግሞ ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ። እኛ ፡ ቆዳና ፡ ቡና ፡ ብንሰድ ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ አቡጃዲድና ፡ ሱካር ፡ ይመጣልናል ፤ ስለዚህም ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ቢሄድ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ከመሬታቸው ፡ ወደኛ ፡ ይመጣል ። እንግዲህ ፡ በዚህ ፡ የሚያገኘንን ፡ ጉዳት ፡ እንናገር ፤ ከመሬታቸው ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ እንደሚመጣልን ፡ ርግጥ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ሰጠነው ፡ መሬት ፡ ልክ ፡ አልመጣልንም ። አሁን ፡

እስቲ ፡ ባንድ ፡ ክንድ ፡ አቡጅዲድና ፡ ባንድ ፡ ክንድ ፡ የበሬ ፡
 ቈዳ ፡ ያለውን ፡ ፍግ ፡ አስተውለን ፡ እንመልከት ። ባንዱ ፡ ክን
 ድ ፡ ቆዳ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ፍግ ፡ ባይነቱም ፡ በብዛቱም ፡ ይበል
 ጣል ። አንዱ ፡ ከፈረጃ ፡ አቡጅዲድ ፡ እስከመቶ ፡ ካይ ፡ ብር ፡ ያወ
 ጣል ። ያንድ ፡ ጮማ ፡ በሬ ፡ ዋጋ ፡ ግን ፡ በብዛ ፡ ዛሬ ፡ ሿ ፡ ብር ፡
 ነው ። እንግዲህ ፡ ላንዱ ፡ ከፈረጃ ፡ አቡጅዲድ ፡ እስከ ሦስት ፡ በሬ ፡
 ይሰጥበታል ። ስለ ምን ፡ በሬው ፡ በሽታ ፡ እንዳይገድለው ፡ አው
 ሬም ፡ እንዳይበላው ፡ ከመጠበቅና ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ከመውሰድ ፡
 በቀር ፡ ሌላ ፡ የሰው ፡ ድካምና ፡ ዕውቀት ፡ አላለፈበትም ።
 ያቡጅዲዱ ፡ ጥጥ ፡ ግን ፡ አቡጅዲድ ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ በብዙ ፡
 ሰዎች ፡ እጅና ፡ በብዙ ፡ መኪናዎች ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ተደክሞ
 በታል ። በፈረንጅ ፡ አገር ፡ በሬውም ፡ ቢሆን ፡ ብዙ ፡ ዋጋ ፡ ያወ
 ጣል ። ስለ ምን ፡ ሕዝቡ ፡ በዝቶ ፡ አገሩ ጠባብ ፡ ስለ ሆነ ፡ በሬ
 ው ፡ በልቶት ፡ የሚያድገው ፡ ሣር ፡ ተዘርቶ ፡ ታጭዶ ፡ ተከምሮ ፡
 ነው ። ሜዳ ፡ ለሜዳም ፡ አይሰማራም ፤ የሚኖረውም ፡ በቤት ፡
 ውስጥ ፡ ነው ። ቤቱም ፡ የሚሠራ ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ ነው ። ስለ
 ዚህም ፡ የኤሮፓ ፡ አገር ፡ በሬ ፡ የሚያወጣው ፡ ዋጋ ፡ ብዙ ፡
 ነው ። ያልተደከመበት ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ አያወጣም ። ወደየደኑ ፡
 ሄዶ ፡ አጋምን ፡ ለቅሞ ፡ የሚበላ ፡ ሰው ፡ ሄዶ ፡ እስኪመጣ ፡
 ድረስ ፡ ከሚደክመው ፡ መንገድ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ዋጋ ፡ አይፈጅበ
 ትም ። ተለቅሞ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ የመጣውን ፡ አጋም ፡ ሊበላ ፡ ቢፈ
 ልግ ፡ ግን ፡ ዋጋ ፡ ሰጥቶ ፡ ነው ።

ስለዚህም ፡ ከኤሮፓ ፡ አገር ፡ ለሚመጣልን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
 ዋጋ ፡ የምንሰጠው ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ስለ ፡ ብዛቱ ፡
 አይደለም ። ያቡጅዲዱ ፡ ጥጥ ፡ እንጂ ፡ ሥራው ፡ ወዳገራችን ፡
 መጥቶ ፡ ፍግ ፡ እንዳይሆነን ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ዕውቀት ፡ አንሶት ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡
 ሁሉ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ለመሥራት ፡ የማይችል ፡ ሕዝብ ፡ የሚያገኘ
 ው ፡ ጉዳት ፡ ምን ፡ እንደ ሆነ ፡ ከተረዳነው ፡ ዘንድ ፤ ይህንን ፡
 ጉዳትና ፡ ባርነት ፡ አጥፍቶ ፡ ወደ ፡ ሀብትና ፡ ወደ ፡ አርነት ፡ የሚ
 ወስደውን ፡ መንገድ ፡ እናመልከት ።

ሀብት ፡ ማለት ፡ የተከማቸ ፡ ሥራ ፡ ማለት ፡ ነው ። ሰውም ፡ ነጻነት ፡ ያለው ፡ ነውና ፤ የድካሙን ፡ ፍሬ ፡ ሁሉ ፡ ለራሱ ፡ ቢከማቸ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ሥራው ፡ አይከማቸለትም ። የፊት ፡ የፊቱ ፡ ወዲያው ፡ ያልቃል ። ከድካሙም ፡ ፍሬ ፡ የሚያገኘው ፡ ጥቅም ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ድኻምና ፡ የሰው ፡ ሎሌ ፡ ነው ። ዕውቀትም ፡ ሳይጨምር ፡ እየበዛ ፡ ቢሄድ ፡ ድኽነቱና ፡ ሎሌነቱ ፡ እያደገ ፡ እየጠነከረበት ፡ ይሄዳል ። ባንድ ፡ ሕዝብ ፡ ላይ ፡ እንደዚሁ ፡ ያለው ፡ መግት ፡ እንዳይወርድበት ፡ እንግዲህ ፡ ምን ፡ ይበጀዋል ።

መልሱ ፡ አጭር ፡ ነው ።

መዝሙሪያ ፤ ርስ ፡ በርሱ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲገናኝ ፡ ብልጎት ፡ ይበጅለት ። ሁለተኛ ፤ በየሥራውም ፡ እንዲሠለጥን ፡ የትምርት ፡ ቤት ፡ ይቁምለት ። ሦስተኛ ፤ ሕዝቡ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሠራ ፡ ለቀረጡ ፡ የመንግሥት ፡ ሹማዎቶች ፡ ይጠብቁት ፤ እነዚህን ፡ ሦስት ፡ ቃላት ፡ ግን ፡ ለይተን ፡ ለየብቻቸው ፡ እንመርምራቸው ።

መዝሙሪያ ።

ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ መንገድም ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ቢሠራ ፡ ለጊዜው ፡ ይንቀዋል ። ለጊዜውም ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ ይገባለትና ፡ ሀብቱም ፡ ያደገ ፡ ይመስላል ። ካንድ ፡ ባንክ ፡ ፲ሺ ብር ፡ የተበደረ ፡ ሰው ፡ ዐሥሩን ፡ ሺ ብር ፡ አሸክሞ ፡ በመንገድ ፡ ሲሄድ ፡ መበደሩን ፡ ላላወቀ ፡ ሰው ፡ ሀብታም ፡ ይመስለዋል ። መበደሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ወዳጁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያዝንለታል ። ጠላቱም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይንቀዋል ። እውነትም ፡ በዚሁ ፡ ባ፲ሺ ፡ ብር ፡ ነግዶ ፡ ለራሱ ፡ የሚቁይ ፡ ትርፍ ፡ አግብቶ ፡ የተበደረውን ፡ ፲ሺ ፡ ብር ፡ ከነወለዱ ፡ በቶሎ ፡ ለባንኩ ፡ ካልመለሰ ፡ ተይዞ ፡ በወህኒ ፡ ቤት ፡ ታስሮ ፡ ይሞታል ። በሕዝብም ፡ ትዳር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ ያነሳቸው ፡ ሕዝቦች ፡ ዕውቀታቸው ፡ ከፍ ፡ ካለ ፡ ሕዝቦች ፡ ላይ ፡ ዕቃ ፡ ሲገዙ ፡ እየተበደሩ ፡ ነው ። የሚበደሩትም ፡ ብድር ፡ እኩሌታው ፡ ከጉልበ

ታቸው ፡ እኩሌታው ፡ ከምድራቸው ፡ ነው ። ከጥር ፡ ፲፱፻፫ ፡ ዓ ፡
ም ፡ እስከ ፡ ፲፱፻፱ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ። ማለት ፡ በፈረንጆች ፡
ቍጥር ፡ ፲፱፻፲፪ ፡ ዓመት ፡ ከኤሮፓ ፡ በጅቡቲ ፡ መንገ
ድ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የመጣለት ፡ ዕቃ ፡ ዋጋው ፡ ቢታሰ
ብ ፡ ፯ ፡ ሚሊዮን ፡ ፯፻፸፯ሺ ፡ ፫፻፵፬ ፡ ብር ፡ ሆነ ። የኢትዮጵያ ፡
ሕዝብ ፡ ካገሩ ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡ አገር፡በዚያ፡ጊዜ፡የሰደደው፡ዕቃ፡
ዋጋው፡ቢታሰብ፡፯፡ሚሊዮን፡፭፻፹፭ሺ፡፬፻፺፱፡ብር፡ሆነ።
ብናሰላው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ከሸጠው ፡ ዕቃ ፡ የገዛው ፡
ዕቃ ፡ ፻፺፩ሺ ፡ ፱፻፶ ፡ ብር ፡ በለጠ ። ብር ፡ የሚመጣ ፡ ግን ፡ ከባ
ሕር ፡ ማዶ ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብም ፡ ብርን ፡ የሚያገኝ ፡
ምድሩ ፡ የሚሰጠውን ፡ ነገር ፡ እየሸጠ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ዕቃ ፡
ውን ፡ ሸጠ ፡ ካገባው ፡ ብር ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ ብር ፡ ሰጥቶ ፡ የው
ጭን ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ ለመግዛት ፡ እንዴት ፡ ተቻለው ፡ ትርፉን
ስ ፡ ብር ፡ ከየት ፡ አመጣው ። ሰው ፡ የሌለውን ፡ ነገር ፡ ሊሰጥ ፡
ይችላልን ፤ ርግጥ ፡ ተበድሮ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ። የተበደረ
ውን ፡ ገንዘብ ፡ ግን ፡ ቈይቶ ፡ ከነወለዱ ፡ ይመልሳል ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንደዚሁ ፡ ተበድሯል ። ማንኛው
ም ፡ የኤሮፓ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሲመጣ ፡ አስቦበት ፡
እንደ ፡ መጣበት ፡ ሥራ ፡ መጠን ፡ ጥቂት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ገን
ዘብ ፡ ይዞ ፡ ይመጣል ። ከዚህም ፡ ገንዘቡ ፡ ቤት ፡ ይሠራበታል ፤
ወይም ፡ ይከራይበታል ። ወይም ፡ ምግቡን ፡ ይገዛበታል ፤ ወይ
ም ፡ አሽከር ፡ ይቀጥርበታል ። ወደ ፡ ኤሮፓም ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡
ሳይሰድ ፡ ከዚያም ፡ ዕቃ ፡ አስመጥቶ ፡ ሳይሸጥ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡
ያለውን ፡ ብር ፡ የፈጀ ፡ እንደሆነ ፡ የሚመጣው ፡ ገንዘብ ፡ ለኢት
ዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ፤ ብድርም ፡ አይባል ።

ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ገንዘቡን ፡ ብቻ ፡ ለመፍጀት ፡
አንድም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ አልመ
ጣ ፤ ሁሉም ፡ የመጡት ፡ ትርፍ ፡ ሲፈልጉ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡
ያለውም ፡ ሰው ፡ በኢትዮጵያ ፡ መጥቶ ፡ ለቤት ፡ ኪራይም ፡ ለም
ግቡም ፡ ላሽከሩም ፡ ደመወዝ ፡ ቢሰጥ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንደ ፡
ማበደር ፡ ያሻል ፡ ነው ።

ይህም ፡ ያበደረው ፡ ገንዘብ ፡ በቶሎ ፡ ከብዙ ፡ ወለድ ፡ ጋራ ፡ እንዲመለስለት ፡ ይጥራል ። እንሆም ፡ ከገሩም ፡ አቡጃዲድ ፡ አስመጥቶ ፡ የቤት ፡ ኪራይ ፡ ለሰጠው ፡ ሰውና ፡ ለሚያገለግለው ፡ አሸከሩ ፡ ይሸጥላቸዋል ። አቡጃዲዱንም ፡ ሲሸጥ ፡ ትንሽ ፡ ትርፍ ፡ ያገኛል ። ያም ፡ ቤቱን ፡ ያከራየ ፡ ሰውና ፡ የፈረንጁ ፡ አሸከር ፡ አቡጃዲዱንና ፡ ሌላውንም ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ዘወትር ፡ ገንዘቡን ፡ ከሚሰጣቸው ፡ ፈረንጅ ፡ ከገዙ ፡ የፈረንጁ ፡ ትርፍ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ተጠራቅሞ ፡ ፈረንጁ ፡ ያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ ከነወለዱ ፡ ያገኛል ። አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ሠርቶ ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ የተቀመጠበት ፡ እንደሆነ ፡ ቤቱ ፡ የተሠራበት ፡ ዋጋ ፡ አይመለስለትም ። ያከራየው ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በኪራዩ ፡ ዋጋውን ፡ ከነወለዱ ፡ ያገኛል ። የፈረንጆችም ፡ አካሄድ ፡ በኢትዮጵያ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ብር ፡ አይቈረጠምም ፤ አይበላም ፤ አይጠጣም ፤ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የሚመጡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ በቃላቸው ፡ ባይናገሩት ፡ እንኳ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ እንደዚህ ፡ የሚሉት ፡ ይመስላል ። እኛ ፡ የመጣነው ፡ ያገራችሁን ፡ ሀብት ፡ ለመውሰድ ፡ ነው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ መሬቱ ፡ የናንተ ፡ ነውና ፡ እኛ ፡ ሠርተን ፡ በመሬታችሁ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ሀብት ፡ እንድንወስድ ፡ እሺ ፡ አትሉንምን ፤ እሺ ፡ የምትሉን ፡ እንደሆነ ፡ ያገራችንን ፡ ሠራተኛ ፡ አናመጣም ፡ ዋጋው ፡ ይበዛብናልና ፤ ስለዚህ ፡ የጉልበታችሁ ፡ ዋጋ ፡ እጅግ ፡ ትንሽ ፡ ነውና ፡ እናንተው ፡ ራሳችሁ ፡ ሠርታችሁ ፡ ስጡን ፤ ለድካማችሁ ፡ ዋጋ ፡ ጥቂት ፡ ብር ፡ እንሰጣችኋለን ። በዚሁ ፡ በምንሰጣችሁ ፡ በጥቂቱ ፡ ብር ፡ ግን ፡ የሚያስፈልገውን ፡ መሣሪያና ፡ መኪና ፡ ገዝታችሁ ፡ ልብሳችሁንና ፡ ለኑሯችሁ ፡ የሚያስፈልጋችሁን ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ ዕቃ ፡ አትሥሩ ። ከዚህም ፡ ቀደም ፡ ባገራችሁ ፡ ውስጥ ፡ ሸማና ፡ ጎራዴ ፡ ሌላም ፡ የሚሠራ ፡ ነገር ፡ እንዳለ ፡ ለእንግዲህ ፡ ወዲህ ፡ አትሥሩ ። ሁሉንም ፡ ነገር ፡ ከኛው ፡ ግዙ ፤ የሰጠናችሁንም ፡ ገንዘብ ፡ ከብዙ ፡ ወለድ ፡ ጋራ ፡ በቶሎ ፡ መልሱልን ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ ሰምቶ ፡ ሸማውን ፡ ትቶ ፡ ቈጫና ፡ አቡጃዲድ ፤ ሸማውንና ፡ ማለፊያውንም ፡ በርኖ

ስ ፡ ትቶ ፡ የማይረባውን ፡ የብርድ ፡ ልብስ ፤ ሌላው ፡ ይቅርና ፡
 ጋሻና ፡ ጎራዴንም ፡ እንኳ ፡ ከእነሱ ፡ እጅ ፡ ይገዛል ። ይህንንም ፡
 ሁሉ ፡ ገዝቶ ፡ አንዲት ፡ ብር ፡ የተረፈችው ፡ እንደሆነ ፡ ሄዶ ፡
 መሸታ ፡ ይጠጣባታል ። ባለመሸታይቱም ፡ ሻሽ ፡ እገዛባታለሁ ፡
 ስትል ፡ ያችን ፡ አንዲት ፡ ብር ፡ ይዛ ፡ ሄዳ ፡ ላመጣት ፡ ፈረንጅ ፡
 ትመልስለታለች ። ለፍቶ ፡ ለፍቶም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ትርፉ ፡
 የጉልበት ፡ መባከን ፤ ሱካርና ፡ ፍሬ ፡ የሚሰጠውም ፡ የደኅና ፡ መሬ
 ቱ ፡ መሄድ ፡ ነው ። ካገሩም ፡ ውስጥ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ መንገድ ፡
 ቢሠራ ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ቢዘረጋ ፡ የሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ካል
 ሰፋ ፡ ከዛሬ ፡ ሁኔታውም ፡ ካልበለጠ ፡ መበደሩን ፡ ያበዛና ፡ የተበ
 ደረውንም ፡ ከነወለዱ ፡ እመልሳለሁ ፡ ሲል ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡
 ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ከዛሬው ፡ ይልቅ ፡ ይደክማል ። ብድሩንም ፡ ለመ
 መለስ ፡ የሚበቃ ፡ ጉልበት ፡ ስለሌለው ፡ ከምድሩ ፡ ተበድሮ ፡
 ይሰጣል ። የኢትዮጵያም ፡ ምድር ፡ ለጊዜው ፡ ብድራን ፡ መል
 ስ ፡ ብላ ፡ ባታስጨንቀው ፤ የሚመጡት ፡ ትውልዶች ፡ ያባቶቻ
 ችሁን ፡ ዕዳ ፡ መልሱ ፡ ተብለው ፡ ሳይያዙበት ፡ አይቀሩም ።
 ዕውቀትም ፡ አግኝተው ፡ ያባቶቻቸውን ፡ ዕዳ ፡ ያልከፈሉ ፡ እንደ ፡
 ሆነ ፡ በድክነትም ፡ በችጋርም ፡ በበሽታም ፡ በሞትም ፡ ያልቃ
 ሉ ። ከሞትም ፡ እናመልጣለን ፡ ሲሉ ፡ አባቶቻቸው ፡ መሬቱን ፡
 ወደ ፡ ሸጡበት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ አገር ፡ ይሰደዳሉ ። ዕዳው
 ን ፡ በጊዜ ፡ የማይመልስ ፡ ሕዝብ ፡ ጉዳቱ ፡ ይህ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡
 ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ ሕዝብ ፡ አገር ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡ
 ር ፡ ቢሠራ ፡ ሕዝቡ ፡ እንዲደክይ ፡ ያፋጥናል ፡ እንጂ ፤ አይጠቅ
 መውም ። ጥቅሙ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚገበያዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ ሕዝ
 ቦች ፡ ነው ።

ሁለተኛ ።

መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ግን ፡ በቶሎ ፡ ካወቁበት ፡
 ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ። ለየሥራውም ፡ ማሠልጠኛ ፡ የሚሆ
 ኑ ፡ የትምርት ፡ ቤቶች ፡ ወዲያው ፡ በቶሎ ፡ ማቆም ፡ ያስፈልጋ
 ል ። ሕዝቡም ፡ ሲሠለጥን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገ
 ር ፡ ሁሉ ፡ በገዛ ፡ እጁ ፡ ይሠራል ። ሥራውም ፡ በጣም ፡ ተከፋና

ሎ ፡ ሠራተኞቹም ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ይሆናሉ ። የሠሩትንም ፡ ሥራ ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ለማንቀሳቀስ ፡ ድካም ፡ የለባቸውም ። ስለዚህም ፡ ሠራተኞችም ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ ያገኛሉ ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ በያመቱ ፡ አዲስ ፡ አዲስ ፡ ብልኝትና ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ራሳቸው ፡ መርምረው ፡ ያገኙና ፡ ያወጣሉ ። በትርፉም ፡ የበለጠ ፡ ትርፍ ፡ ይገኝበታል ። እያደረም ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብትና ፡ የመንግሥቱ ፡ ኅይል ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ሀብትም ፡ ማለት ፡ አንዱም ፡ ኅይል ፡ ነው ። መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ግን ፡ ያለዕውቀት ፡ አገሩን ፡ ያደክያሉ ፤ አይጠቅሙም ። ስለዚህም ፡ የሕዝቡን ፡ ጥቅም ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ እነዚህን ፡ ሀላፊት ፡ ነገሮች ፡ አይለያይም ፤ ባንድነት ፡ ለማቆም ፡ ይጥራል ፡ እንጂ ።

ሦስተኛ ።

መንግሥት ፡ ቀረጥ ፡ ሲወስድ ፡ ሕዝቡን ፡ ሊጠቅም ፡ ወይም ፡ ሊጎዳ ፡ ይችላል ። ካገሩ ፡ ውስጥ ፡ የተበጀው ፡ ዕቃ ፡ ሲሸጥና ፡ ሲለወጥ ፡ በየገበያው ፡ የቀረጠ ፡ እንደሆነ ፡ ዕቃውን ፡ ሠርተው ፡ የሚለዋወጡትን ፡ ሠራተኞች ፡ እንደ ፡ መራራት ፡ ያክል ፡ ነው ። እስኪገናኙ ፡ ድረስ ፡ ከሚደክሙት ፡ ድካም ፡ በላይ ፡ ሌላ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ይሄድባቸዋል ። ስለዚህም ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ ያጥርባቸዋል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ደግሞ ፡ የሚፈልጉትን ፡ ዕቃ ፡ ከሚሸጠው ፡ ሠራተኛ ፡ ጋራ ፡ እስኪገናኙ ፡ ድረስ ፡ የሚፈጅባቸው ፡ ድካም ፡ ሲበዛ ፡ የግድ ፡ ካልሆነባቸው ፡ በቀር ፡ አይፈላለጉም ። አራሹ ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የሚበቃውን ፡ ልብስ ፡ ካገኘ ፡ ትርፍ ፡ እገዛለሁ ፡ ብሎ ፡ ሽማግሌውን ፡ አይፈልግም ። ሽማግሌውም ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የሚበቃውን ፡ እክል ፡ ካገኘ ፡ ትርፍ ፡ አገኛለሁ ፡ ሲል ፡ አራሹን ፡ ለመፈለግ ፡ አይሄድም ።

አራሹና ፡ ሽማግሌው ፡ ሊገዙ ፡ የሚፈልጉት ፡ ነገር ፡ ጥቂት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሚሠሩትም ፡ ሥራ ፡ ያንሳል ። አራሹ ፡ እክል ፡ ሰብስቦ ፡ ከሆዴ ፡ የተረፈውን ፡ ለሌላ ፡ ነገር ፡ ልለውጠው ፡ ብል ፡ ድካሜ ፡ ከበዛ ፡ እክሉ ፡ ቢቁለል ፡ ለኔ ፡ ምን ፡ ይሆናል ፡ ይላ

ል ። ለምግብ ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ አርሶ ፡ ከዘራ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ይቀመጣል ። ሸማኔውም ፡ እንዲህ ፡ ያስባል ፤ የሠራሁትን ፡ ሥራ ፡ የሚገዛኝ ፡ ካላገኘሁ ፡ ለምን ፡ በከንቱ ፡ እደክማለሁ ። እሱም ፡ የሚሸጥለትን ፡ ያክል ፡ ሸማ ፡ ከሠራ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ይቀመጣል ። ሠራተኞቹም ፡ ሥራ ፡ ሲፈቱ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ያንሳል ፤ መንግሥትም ፡ ብዙ ፡ ግብር ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

ሠራተኞቹም ፡ ድካሙን ፡ ፈርተው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የማይገናኙ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ መንግሥት ፡ የሚያገኘው ፡ ቀረጥ ፡ ጥቂት ፡ ይሆናል ። ሠራተኞቹ ፡ ሥራ ፡ ከመፍታታቸው ፡ የተነሣ ፡ የሚቀረው ፡ ግብር ፡ ይበልጣል ። ስለዚህ ፡ የሕዝቡን ፡ ልማትና ፡ የራሱን ፡ ጥቅም ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ካንዱ ፡ ወረዳ ፡ ወዳንዱ ፡ ወረዳ ፡ በሚሄደው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ቢሆን ፡ የቀረጥ ፡ በር ፡ ማበጀት ፡ አይገባውም ። ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ፩ ፡ ዳውላ ፡ ገብስ ፡ ፪ ፡ ብር ፡ ሲያወጣ ፡ አዲስ ፡ ዓለም ፡ ባ፩ ፡ ብር ፡ ከሦስት ፡ ሩብ ፡ ይገኛል ። በሜጫ ፡ ግን ፡ ያንድ ፡ ዳውላ ፡ ገብስ ፡ ዋጋው ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ነው ። ደግሞ ፡ ጥቂት ፡ መንገድ ፡ እስከ ፡ ጨቦ ፡ ድረስ ፡ እልፍ ፡ ብንል ፡ ዋጋው ፡ አላድ ፡ ይሆናል ። እንግዲህ ፡ ገብሱ ፡ ከጨቦ ፡ ተነሥቶ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ እስኪገባ ፡ ድረስ ፡ ታርሶ ፡ ከገባበት ፡ ድካም ፡ ይልቅ ፡ መስናክሉ ፡ ስምንት ፡ ጊዜ ፡ ይበልጣል ። ስለዚህም ፡ የጨቦ ፡ ባላገር ፡ ዕራቀቱን ፡ ሁኖ ፡ የግድ ፡ ካልሆነበት ፡ በቀር ፡ ሸማን ፡ ለመግዛት ፤ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡ አይመጣም ። ትርፍ ፡ ልብስና ፡ ብርጭቆ ፡ ምንጣፍም ፡ የብረት ፡ ድስትም ፡ ሱካርም ፡ መቼም ፡ የግድ ፡ አያስፈልጉትምና ፤ እነሱን ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ አይጣጣርም ።

ስለዚህም ፡ ለምግብና ፡ ለልብሱ ፡ መግዣ ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ አርሶ ፡ ገብስ ፡ ካገባ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ይቀመጣል ። ለመንግሥትም ፡ የሚያገባው ፡ ዐሥራት ፡ ጥቂት ፡ ይሆናል ። እንዲሁም ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ የሚኖሩ ፡ ሸማኔዎች ፡ የሠሩትን ፡ ሸማ ፡ የሚገዟቸው ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያሉት ፡ ባላገሮች ፡ ብቻ ፡ ይሆናሉ ። ስለዚህም ፡ የሸማኔዎች ፡ ቍጥር ፡ ያንሳል ። ለመንግሥትም ፡ ከሸማኔዎች ፡ የሚገባለት ፡ ግብር ፡ እያደር ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ።

እንሆ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ያልነውን ፡ አሁንም ፡ አስረግጠን ፡ እንናገረው ። ዕቃ ፡ የሚረክሰው ፡ ገዢውና ፡ ሠሪው ፡ ሽያጩ ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ቀርቦ ፡ ሲሰፍር ፡ ነው ። ማለት ፡ የተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ይቀራል ። ስለዚህ ፡ በተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ላይ ፡ ቀረጥ ፡ ቢጨመር ፡ ሠራተኞቹ ፡ ከሚያገኙት ፡ ዕቃ ፡ ይልቅ ፡ በከንቱ ፡ የሚደክሙት ፡ ድካም ፡ ይበልጣልና ፤ ብዙ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ጊዜ ፡ አያገኙም ። ይልቁንም ፡ የግድ ፡ ከሚያስፈልጋቸው ፡ በቀር ፡ ትርፍ ፡ ነገር ፡ ለመግዛት ፡ አይከፈሉም ። ብዙ ፡ ሥራ ፡ ሊሠሩበት ፡ የነበረውንም ፡ ጊዜያቸውን ፡ ግማሹን ፡ በከንቱ ፡ ድካም ፡ ግማሹንም ፡ በስንፍና ፡ ያሳልፉታል ። የሕዝቡም ፡ ኑሮ ፡ እንደዚህ ፡ የሆነው ፡ መንግሥት ፡ ሀብቱና ፡ ኃይሉ ፡ እያነሰ ፡ እንጂ ፡ እያደገ ፡ እንዳይሄድ ፡ በግልጽ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣውስ ፡ ዕቃ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ይሁን ፡ ይቀረጥን ፤ ወይስ ፡ አለቀረጥ ፡ ይግባ ። ለዚሁ ፡ ጥያቄ ፡ ርግጠኛ ፡ መልስ ፡ ለመስጠት ፡ ከመቶ ፡ ዓመታት ፡ በፊት ፡ ገናምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ የዓለም ፡ ሊቃውንት ፡ ይከራከሩ ፡ ነበርና ፡ ከተከራካሪዎችም ፡ ሊቃውንት ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ያሸነፈና ፡ የተሸነፈ ፡ የለም ። መንግሥታት ፡ ሁሉ ፡ ለጊዜው ፡ እንደሚጠቅማቸው ፡ እያዩ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ያንዱን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ የሁለተኛውን ፡ ወገን ፡ አሳብ ፡ እየተከተሉ ፡ የቀረጣቸውን ፡ ደንብ ፡ በየጊዜው ፡ ይለዋውጡታል ። ይልቁንም ፡ ለጊዜው ፡ የሚጠቅም ፡ መሆኑን ፡ ሲረዱት ፡ የሁለቱን ፡ አሳብ ፡ ተቀብለው ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣውን ፡ ነገር ፡ ግማሹ ፡ እንዲቀረጥ ፡ ግማሹ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ የደነቡ ፡ መንግሥታት ፡ አሉ ። ይህም ፡ ሦስተኛው ፡ ያቀራረጥ ፡ መንገድ ፡ እንደ ፡ ጸሐፊው ፡ አሳብ ፡ እንደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ላለው ፡ አገር ፡ የሚበጅ ፡ ነውና ፤ የሚበጀው ፡ ምክንያቱ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለይተን ፡ እንመርምር ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳየነው ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ካላገኘው ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስ ፡ ይችላል ፡ ነበር ። መሰናክል ፡ ነገር ፡ ያላገኘው ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ በዓ

ለም ፡ ላይ ፡ አይገኝም ። እንዳገኛቸውም ፡ መሰናክል ፡ ነገር ፡ ማነስና ፡ ማደግ ፡ እንደዚህ ፡ መጠን ፡ ዕውቀታቸውና ፡ ሀብታቸው ፡ ከፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ይላል ። በዛሬውም ፡ ዘመናችን ፡ የዕውቀትን ፡ መዝናኛ ፡ ደረጃ ፡ የያዙ ፡ የኤሮፓና ፡ ያሜሪካ ፡ ሕዝቦች ፡ ናቸው ። ስለዚህም ፡ ያገራቸው ፡ ሀብት ፡ በብዙ ፡ ዘመናት ፡ የተሠራና ፡ የተከማቸ ፡ መሣሪያ ፡ መኪና ፡ ፋብሪካ ፡ እየሆነ ፡ ሀብታቸው ፡ ከሌሎች ፡ ሕዝቦች ፡ ሀብት ፡ ይበልጣል ።

ሕዝቦቹም ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ዕውቀትና ፡ ጥበብ ፡ ትጋትም ፡ ከሰውነታቸው ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ተዋሐደ ፤ ከነሱ ፡ ጋራ ፡ ለመተካከል ፡ ቢፈልጉ ፡ ለቀሩት ፡ የዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ የሚያስቸግር ፡ ነገር ፡ ነው ። በመላው ፡ ዓለም ፡ ሁሉ ፡ ለነሱ ፡ ሰግዷል ። ከጃፓንና ፡ ከቱርክ ፡ ከሺናም ፡ ከሲያምም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ በቀር ፡ ዛሬ ፡ ዓለም ፡ ሁሉ ፡ በመላው ፡ ቅኝቸው ፡ ሁኗል ። ከነዚህም ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ አርነታቸው ፡ ከቁየላቸው ፡ ነገሥታት ፡ አለጃፓን ፡ የቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ አርነት ፡ አላቸው ፡ ቢባል ፡ ለስም ፡ ብቻ ፡ ነው ።

እስቲ ፡ አሁን ፡ እኛ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ አርነት ፡ አለን ፡ ሊባል ፡ ነውን፤ አርነት ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ እውነተኛ ፡ ትርጉሙ ፡ ለብቻው ፡ መንግሥት ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ራሱንም ፡ የቻለ ፡ ሕዝብ ፡ ማለት ፡ ነው ። እንጂ ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ገና ፡ ራሱን ፡ አልቻለም ። እስቲ ፡ የለበስነውን ፡ እንይ ፤ ከወዴት ፡ የተሠራና ፡ ማን ፡ ያመጣው ፡ ነው ፤ የቤታችንስ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ከወዴት ፡ የመጣ ፡ ነው ፤ የምንለብሰውስ ፡ ልብስ ፡ የምንጠጣበትና ፡ የምንበላበት ፡ ምግባችንንም ፡ የምናበስልበት ፡ ዕቃና ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ፈጽሞ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣ ፡ አይደለምን ። ከዚህም ፡ ቀደም ፡ በሀገራችን ፡ ራሳችን ፡ ለመሥራት ፡ ስንችለው ፡ የነበረው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ዛሬ ፡ ተረሳ ፤ ቁጫና ፡ በፈረንጅ ፡ አገር ፡ የተሠራ ፡ ሸማ ፡ ፈትልም ፡ ያገራችንን ፡ ቡልኮና ፡ ጋቢ ፡ ያማረውንም ፡ ሸማችንን ፡ የሴቶቻችንንም ፡ ቀጭን ፡ ፈትል ፡ ከገበያው ፡ አባረው ፡ ዋጋውንም ፡ ወሰዱት ። የዶማውንና ፡ የመጥረቢያውን ፡ ነገርማ ፡ ዛሬ ፡ ምን ፡ ብለን ፡ እናውጋው ። ባዲስ ፡ አበባና ፡ በድሬ ፡ ዳዋ ፡ በሐ

ረርጌም ፡ ገበያ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ የተሠራ ፡ ከእነዚህ ፡ መሣሪያዎች ፡ አንድም ፡ አይታይም ። ይልቁንም ፡ በትግሬማ ፡ በጭራሽ ፡ ዛሬ ፡ ባላገሩ ፡ ማረሻው ፡ እንኳ ፡ ሳይቀር ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ አስመጥቶ ፡ ነው ። ማለት ፡ የኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ባገራችን ፡ ከመጡና ፡ ከገቡ ፡ ወዲህ ፡ እንኳን ፡ ዕውቀት ፡ ልንጨምር ፡ አባቶቻችንም ፡ ያቈዩልንን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ግማሹን ፡ ዛሬውኑ ፡ ረስተነዋል ። ግማሹንም ፡ አሁን ፡ ከጅቡቲ ፡ ወደ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በተሠራው ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ምክንያት ፡ እስከ ፡ ቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ፈጽመን ፡ ሳንረሳው ፡ አንቀርም ። በኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የዛሬው ፡ ጥረቱ ፡ በደኅና ፡ ለመኖር ፡ ሰውነቱንና ፡ ቤቱን ፡ ለማስጌጥ ፡ ነው ፤ በማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ ልብ ፡ ውስጥ ፡ እንደዚሁ ፡ ያለ ፡ ጥረት ፡ ቢኖር ፡ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ፈላጊ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይመስክራልና ፡ እጅግ ፡ ያስመስግነዋል ። ይህንንም ፡ ጥረት ፡ አይቶ ፡ መንግሥት ፡ በደኅና ፡ መንገድ ፡ ከመራው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ተጣጣሪ ፡ ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለመድረስና ፡ ትልቅ ፡ ሀብት ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ።

ደኅናውን ፡ መንገድ ፡ መንግሥት ፡ ለክቶ ፡ ካልሰጠውና ፡ ካላሳየው ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጌጥና ፡ ምቹ ፡ ኑሮ ፡ የሚወድ ፡ ሕዝብ ፡ መጨረሻው ፡ ክፉ ፡ ነው ። ብዙ ፡ ነገር ፡ ይለምዳል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የለመደውን ፡ ነገር ፡ ለማድረግ ፡ ዐቅም ፡ ያጣል ። ይህም ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ አገሮች ፡ በመኪናና ፡ በተሻለ ፡ መሣሪያ ፡ ተሠርቶ ፡ ሲመጣ ፡ ዋጋው ፡ ባገሩ ፡ ከተሠራው ፡ ይረክሳልና ፡ ለዋጋው ፡ ሲል ፡ ባገሩ ፡ የተሠራውን ፡ ትቶ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣውን ፡ ዕቃ ፡ ይገዛል ። በዚህም ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የነበሩት ፡ ሠራተኞች ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚገዛቸው ፡ አጥተው ፡ የለመዱትን ፡ ሥራ ፡ ትተው ፡ የዕለት ፡ እንጀራ ፡ የሚገኝበትን ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይይዛሉ ። ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ፈጽሞ ፡ ይለዋልና ፤ የውጭ ፡ አገር ፡ ሕዝቦች ፡ ታዛዥ ፡ ይሆናል ። አሁን ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ንግድ ፡ ባይመጣ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ለጊዜው ፡ የሚለብሰው ፡ አጥቶ ፡ ይቸገር ፡ ነበር ። የኢትዮጵያ ፡ የሰሜ

ን : ሕዝቦችማ : የብረት : ማረሻን : አጥተው : በዕንጨት : መሬትን : መቆፈር : የግድ : ይሆንባቸው : ነበር ። የሐረርጌም : ጋላ : አካፋ : አጥቶ : እርሻው : ሁሉ : ይበላሽበት : ነበር ። ሠራተኞች : ጉልበትም : መኪናም : ከመታጣት : የተነሣ : ዛሬ : ለምቶ : የምናየው : የኢትዮጵያ : እርሻ : የሚበዛው : ዱርና : ደን : ይሆናል ።

የኢትዮጵያም : ሕዝብ : ከውጭ : አገር : ዕቃ : እንዲያስፈልገው : የዛሬ : ቪ : ዓመት : ተገለጠ ። በትግሬ : የእኸል : ሸመታ : ተወዶ : ሰራዊታቸው : ቢቸገር : ራስ : ስብሐትና : ደጃዝማች : ሥዩም : ተማክረው : እኸል : ወደ : ሐማሴን : እንዳይወርድ : ከለከሉ ። ከዚሁም : የተነሣ : የሐማሴን : ገዢ : አንዳች : የባሕር : ማዶ : ዕቃ : ከሐማሴን : ወደ : ትግሬ : እንዳይሄድ : ከለከለ ። ከጥቂት : ጊዜ : በኋላ : ራስ : ስብሐትና : ደጃዝማች : ሥዩም : ሰራዊታቸው : በዚህ : ነገር : እንደ ተቸገረ : አይተው : ክልክሉን : አፈረሱት ። ስለዚህም : የኢትዮጵያ : መንግሥት : መንግሥትነቱና : የሕዝቡ : አርነት : በዋዛ : እንዳይጠፋበት : የፈለገ : እንደ ሆነ : መመከቻውን : ማስናዳት : ነው ። ዋናውም : መመከቻ : የሚሆነው : የተደላደለ : የጉምሩክ : ደንብና : ሥራ : ማሰልጠን : ነው ።

፯ኛ : ምዕራፍ ።

ዛሬ : ያገራችን : ጉምሩኮች : ከውጭ : አገር : የመጣውን : ልብስ : ሲቀርጡ : እንደ ሌላው : ሁሉ : ካሥር : አንድ : ነው ። የልብሱም : መሥሪያ : መሣሪያና : መኪና : ቢመጣ : እንዲሁ : ካሥር : አንድ : ይቀረጣል ። የልብስም : መሣሪያ : መኪና : ፋብሪካ : አቆማለሁ : የሚል : ሰው : ቢመጣ : እንደ ዛሬው : ያገራችን : ሹማምት : አያያዝ : ቢሆን : ይከለክላል ። ያለዚያ : ግን : ለሠራው : ያሰበው : ልብስ : እንደማይሸጥለት : አድርገው : ለኋላ : የሚሰጠውን : ግብር : ያበዙበታል ። እንዲሁም : ደግሞ : በረሃውን : መሬት : አቅንቼ : ጥጥ : ዘርቼ : አበቅላለሁ : የሚል : ሰው : ቢመጣ : ማስቸገር : እንጂ : አንድም : ርዳታ : ከኢትዮጵያ : ሹማምት : አያገኝም ። ከዚህም : ምክንያት : የተነሣ :

ን ፡ ሕዝቦችማ ፡ የብረት ፡ ማረሻን ፡ አጥተው ፡ በዕንጨት ፡ መሬቱን ፡ መቁፈር ፡ የግድ ፡ ይሆንባቸው ፡ ነበር ። የሐረርጌም ፡ ጋላ ፡ አካፋ ፡ አጥቶ ፡ እርሻው ፡ ሁሉ ፡ ይበላሽበት ፡ ነበር ። ሠራተኞችና ፡ ጉልበትም ፡ መኪናም ፡ ከመታጣት ፡ የተነሣ ፡ ዛሬ ፡ ለምቶ ፡ የምናየው ፡ የኢትዮጵያ ፡ እርሻ ፡ የሚበዛው ፡ ዱርና ፡ ደን ፡ ይሆናል ።

የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ እንዲያስፈልገው ፡ የዛሬ ፡ ፫ ፡ ዓመት ፡ ተገለጠ ። በትግሬ ፡ የእኸል ፡ ሸመታ ፡ ተወደ ፡ ሰራዊታቸው ፡ ቢቸገር ፡ ራስ ፡ ስብሐትና ፡ ደጃዝማች ፡ ሥዩም ፡ ተማክረው ፡ እኸል ፡ ወደ ፡ ሐማሴን ፡ እንዳይወርድ ፡ ከለከሉ ። ከዚሁም ፡ የተነሣ ፡ የሐማሴን ፡ ገዢ ፡ አንዳች ፡ የባሕር ፡ ማዶ ፡ ዕቃ ፡ ከሐማሴን ፡ ወደ ፡ ትግሬ ፡ እንዳይሄድ ፡ ከለከለ ። ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ራስ ፡ ስብሐትና ፡ ደጃዝማች ፡ ሥዩም ፡ ሰራዊታቸው ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ እንደ ተቸገረ ፡ አይተው ፡ ክልከሉን ፡ አፈረሱት ። ስለዚህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ መንግሥትነቱና ፡ የሕዝቡ ፡ አርነት ፡ በዋዛ ፡ እንዳይጠፋበት ፡ የፈለገ ፡ እንደሆነ ፡ መመከቻውን ፡ ማስናዳት ፡ ነው ። ዋናውም ፡ መመከቻ ፡ የሚሆነው ፡ የተደላደለ ፡ የጉምሩክ ፡ ደንብና ፡ ሥራ ፡ ማሠልጠን ፡ ነው ።

፯ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ዛሬ ፡ ያገራችን ፡ ጉምሩኮች ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣውን ፡ ልብስ ፡ ሲቀርጡ ፡ እንደ ፡ ሌላው ፡ ሁሉ ፡ ካሥር ፡ አንድ ፡ ነው ። የልብሱም ፡ መሥሪያ ፡ መሣሪያና ፡ መኪና ፡ ቢመጣ ፡ እንዲሁ ፡ ካሥር ፡ አንድ ፡ ይቀረጣል ። የልብስም ፡ መሣሪያ ፡ መኪና ፡ ፋብሪካ ፡ አቆማለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡ ቢመጣ ፡ እንደ ፡ ዛሬው ፡ ያገራችን ፡ ሹማምት ፡ አያያዝ ፡ ቢሆን ፡ ይከለከላል ። ያለዚያ ፡ ግን ፡ ሊሠራው ፡ ያለበው ፡ ልብስ ፡ እንደማይሸጥለት ፡ አድርገው ፡ ለኋላ ፡ የሚሰጠውን ፡ ግብር ፡ ያበዙበታል ። እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ በረሃውን ፡ መሬት ፡ አቅንቼ ፡ ጥጥ ፡ ዘርቼ ፡ አበቅላለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡ ቢመጣ ፡ ማስቸገር ፡ እንጂ ፡ አንድም ፡ ርዳታ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሹማምት ፡ አያገኝም ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡

በኢትዮጵያ ፡ ፋብሪካ ፡ አቁሜ ፡ ልብስ ፡ እሠራለሁ ፡ የሚልና ፡
የሚያስብ ፡ አንድም ፡ አስተዋይ ፡ ሰው ፡ በኤሮፓና ፡ ባሜሪካ ፡
አይገኝም ። ያገራችንም ፡ የዛሬ ፡ ዋናች ፡ ሹማምት ፡ መንግሥ
ታቸውን ፡ እንዳገለገለ ፡ ሊታወቅላቸው ፡ ሲፈልጉ ፡ ደኅና ፡ ው
ል ፡ እንደ መዋዋል ፡ ዛሬ ፡ ውል ፡ አስቀረሁ ፡ እያሉ ፡ በየቤታቸው ፡
የወራሉ ። በዚህም ፡ ድንቅርናቸው ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸውና ፡
ያለፈው ፡ ኑሯቸው ፡ የማይታወቅ ፡ ባሕሪም ፡ የሌላቸው ፡
አንዳንድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ስደተኞችም ፡ በልተን ፡ እንደር ፡
ሲሉ ፡ ያገራችን ፡ ሹማምት ፡ ዛሬ ፡ የያዙትን ፡ የስሕተት ፡
መንገድ ፡ እንዳይለቁ ፡ ያጠነክሩታል ። አይዟችሁ ፡ እያሉ ፡
ከየመጸሐፍቱ ፡ የለቀሙትን ፡ ትርጉሙ ፡ ግን ፡ ለራሳቸውም ፡
ቢሆን ፡ ያልተገለጠላቸውን ፡ አንዳንድ ፡ የተሰበረ ፡ ቃል ፡ ያስ
ጠኗቸዋል ።

ያገራችንም ፡ ሹማምት ፡ ሩቅ ፡ እንዳያዩ ፡ እነዚህ ፡ የተ
ሰባበሩ ፡ ቃላት ፡ እንደ ፡ ጉም ፡ ሁነው ፡ ዐይናቸውን ፡ ሸፍ
ነው ፡ ይከለክሏቸዋል ። ዕውቀት ፡ አለንም ፡ ብለው ፡ ራሳቸው ፡
ይዞራል ። ውሏቸውም ፡ ሥራን ፡ ትተው ፡ በክርክርና ፡ በሙግ
ት ፡ ብቻ ፡ ነው ። አገልጋዮች ፡ ተብለው ፡ በእንደዚህ ፡ ያሉት ፡
መኳንንት ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ መንግሥት ፡ እንደዚህ ፡ ባሉ ፡ ሩቅ ፡
በማያዩ ፡ ሰዎች ፡ የተመራም ፡ ሕዝብ ፡ ተያይዞ ፡ ያውም ፡ በፍ
ጥነት ፡ ወደ ፡ ገደል ፡ መግባት ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ የማይጠረጠር ፡
ነገር ፡ ነው ።

የዛሬው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሁኔታ ፡ ገልጾ ፡ ያሳየናል ። በዚህ ፡
አገር ፡ ውስጥ ፡ ወዳሉት ፡ ከተሞች ፡ ወይም ፡ ትልልቅ ፡ መን
ደሮች ፡ ብንዞር ፡ ሕዝቡ ፡ የተመቸ ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ለመደ ፡
ጌትነቱም ፡ እየበዛ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ እናያለን ፤ ግን ፡ አይሠራም ።
ወደ ፡ አገር ፡ ቤትም ፡ ብንሄድ ፡ ባላገሩ ፡ ከድኽነት ፡ ጋራ ፡ ሲታ
ገል ፡ እናገኘዋለን ። ባንድ ፡ ፊት ፡ በየከተማው ፡ ሥራ ፡ ፈተው ፡
የሚኖሩትን ፡ ሰዎች ፡ እመግባለሁ ፡ ሲል ፡ ይደክማል ። ባንድ ፡
ፊትም ፡ የሚመጣበት ፡ ገበያ ፡ ሩቅ ፡ ስለሆነ ፡ ባገሩ ፡ በሠራ ፡
ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ሊያገኘው ፡ የነበረውን ፡ ልብ
ስና ፡ የቤት ፡ መሣሪያ ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ ስምንት ፡ ጊዜ ፡

ይደክምበታል ፤ በዚህም ፡ ጉልበቱ ፡ ይባክናል ። በመጨረሻ
ም ፡ መሬቱ ፡ በዕዳ ፡ ተይዞ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ እጅ ፡ ያልፋል ። ወይ
ም ፡ ደግሞ ፡ ላንድ ፡ ትንሽ ፡ ርዳታ ፡ ሲል ፡ መሬቱን ፡ ላንድ ፡
ሹም ፡ አውርሶ ፡ ይሞታል ። ልጆቹም ፡ የሚቀመጡበት ፡ ቦታ ፡
አጥተው ፡ ቦታም ፡ ቢያገኙ ፡ የባላገሩን ፡ መከራ ፡ ጠልተው ፡
ወደ ፡ ከተማው ፡ ይሄዳሉ ። ሳይሠሩ ፡ የሚበሉትንም ፡ ሰዎች ፡
ቀጥር ፡ ማሳደጊያ ፡ ይሆናሉ ። ወይም ፡ ያንዱ ፡ ፈረንጅ ፡ አሸከር ፡
ሁኑው ፡ ለራሳቸውም ፡ ላገራቸውም ፡ ጥቅም ፡ ሳይሆኑ ፡ ዕድሜያ
ቸውን ፡ ሙሉ ፡ በከንቱ ፡ ያሳልፉታል ። እንግዲህም ፡ አራሹ ፡
እያነሰ ፡ ባራሹ ፡ ድካም ፡ የሚመገቡ ፡ እየበዙ ፡ ይሄዳሉ ። በሥርዐ
ት ፡ ተከፋፍሎ ፡ የነበረውም ፡ መሬት ፡ በዕዳም ፡ በውርስም ፡ ሄዶ ፡
በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ይገባል ። የመንግሥትንም ፡ ሥራ ፡
በእጃቸው ፡ የጨበጡ ፡ እነዚህ ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡
በግብር ፡ የሚጫናቸው ፡ ሰው ፡ የለም ። መከራው ፡ ሁሉ ፡ ገና ፡
መሬቱን ፡ ባልሸጠ ፡ ባላገር ፡ ላይ ፡ ይወድቃል ። ስለዚህም ፡ መከ
ራውን ፡ ጠልቶ ፡ ባላገሩ ፡ ሁሉ ፡ መሬቱን ፡ እየሸጠ ፡ ወይም ፡
እያወረሰ ፡ የነዚህ ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ አራሹ ፡ መሆን ፡ ገምሯል
። መሬቱም ፡ ገንዘቡ ፡ እንዳልሆነ ፡ ያውቃልና ፡ ሊያሳምረው
ና ፡ አጥብቆ ፡ ሊያርሰው ፡ አይተጋም ። ጥቂቶች ፡ ባለመሬቶ
ችም ፡ የያዙት ፡ መሬት ፡ ብዙና ፡ ሰፊ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ከየመሬቱ ፡
የሚመጣላቸው ፡ ጥቂት ፡ ትርፍ ፡ ተጠራቅሞ ፡ በከተማው ፡
ተቀምጠው ፡ በስንፍና ፡ ለሚያሳልፉት ፡ ኑሯቸው ፡ ይበቃቸ
ዋል ። ባይበቃቸውም ፡ መሬቱን ፡ ገና ፡ ያልሸጠውን ፡ ወይም ፡
ያላወረሰውን ፡ ባላገር ፡ አስጨንቀው ፡ ይዘው ፡ ያለደንቡ ፡
በጉቦና ፡ በማስፈራራት ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ ይበሉበታል ። በዚህ
ም ፡ ምክንያት ፡ ሌሎቹ ፡ ባላገሮች ፡ መሬታቸውን ፡ ለመልቀቅ ፡
የግድ ፡ ይሆንባቸዋል ።

እንሆ ፡ ነገሩን ፡ አስተውለን ፡ ከተመለከትነው ፡ ባገራችን ፡
እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ብዙ ፡ መሬት ፡ የያዘ ፡ እየጨመረም ፡ የሚ
ሄድ ፡ ባላገሩም ፡ የእርሻን ፡ ሥራ ፡ ትቶ ፡ ሹሞቹን ፡ እንደ ፡ ውሻ ፡
እየተከተለ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ የሚኖር ፡ የመንግሥትም ፡ ጥቅም ፡
እያነሰ ፡ የሚሄድ ፡ ዋናው ፡ ምክንያቱ ፡ አራሹ ፡ የሚያስፈልገ

ውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ የሚገዛበት ፡ ገበያ ፡ ሩቅና ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ይህ ፡ በሽታ ፡ ግን ፡ መንግሥት ፡ ከተነሣበት ፡ ዘንድ ፡ መጥ ፡ ፊያውን ፡ መድኃኒት ፡ በቶሎ ፡ ለማግኘት ፡ ይሆንለታል ።

እስቲ ፡ አሁን ፡ ድንገት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣው ፡ ልብስ ፡ ና ፡ ፈትል ፡ ቀረጡ ፡ ለእንግዲህ ፡ ወዲሁ ፡ በመቶው ፡ ዐሥር ፡ ፈንታ ፡ ከመቶው ፡ አምሳ ፡ ይሁን ፡ ቢባል ፡ ልብሱና ፡ ፈትሉ ፡ የሚሠራበት ፡ መሣሪያና ፡ መኪና ፡ ግን ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ ቢፈቀድ ፡ የልብስም ፡ ፋብሪካ ፡ አቆማለሁ ፡ የሚሉ ፡ የታመኑ ፡ ሰዎች ፡ ወደዚህ ፡ አገር ፡ እንዲመጡለት ፡ መንግሥት ፡ ቢጥር ፡ ከመጡለትም ፡ በኋላ ፡ እንደሚገባ ፡ አድርጎ ፡ ቢረዳቸው ፡ የጥጥን ፡ መሬት ፡ ማረሻና ፡ መቈፈሪያ ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ የጥጥም ፡ ዘር ፡ ያለቀረጥ ፡ ገብቶለት ፡ ጥጥን ፡ ዘርቶ ፡ የሚያበቅል ፡ ሰው ፡ ያበቀለውንም ፡ ጥጥ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ሊሰድ ፡ ካልፈለገ ፡ በቀር ፡ በግብር ፡ እንዳይገዛ ፡ የተደላደለ ፡ ደንብ ፡ ቢያወጣ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የልብስንም ፡ ሥራና ፡ የጥጥን ፡ እርሻ ፡ እየሠሩ ፡ ሕዝቡን ፡ የሚያሠለጥኑ ፡ ጥቂት ፡ ገንዘብ ፡ ባመት ፡ ባመቱ ፡ ሊሰጥ ፡ ሠራተኞች ፡ ከናለቆቻቸው ፡ መንግሥት ፡ ቀጥሮ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ቢያስመጣ ፤ ከነዚህም ፡ ተምረው ፡ የሠለጠኑትን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ልጆች ፡ ረድቶ ፡ ቢያበረታታቸው ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ኑሮ ፡ እንዴት ፡ እያማረ ፡ በሄደ ፡ ነበር ፤ አሁንም ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ እንዲሆን ፡ ተስፋ ፡ እናደርጋለን ።

በመዝናኛው ፡ የልብስ ፡ ዋጋ ፡ ብዙ ፡ ይሆናል ። ምንም ፡ ቀረጡ ፡ ቢያድግ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ልብስ ፡ መምጣቱ ፡ አይቀርምና ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ይገዛበታል ። ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ልብስን ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚያመጡ ፡ ሰዎች ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ እንዲያገኙ ፡ ያውቃሉና ፡ በረሃን ፡ አቅንተው ፡ ጥጥን ፡ ለመዝራት ፡ የልብስንም ፡ መሥሪያ ፡ ፋብሪካ ፡ ለማቆም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ፈቃድ ፡ ይለምናሉ ። ቀረጥም ፡ የሌለበት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በየባላገሩ ፡ ቤትም ፡ የሚሠራበት ፡ የተሻለ ፡ የጥጥ ፡ መፍተያና ፡ የልብስ ፡ መሥሪያ ፡ መሣሪያ ፡ አምጥተው ፡ ለባላገሩ ፡ ሁሉ ፡ ይሸጣሉ ።

ቀረጥም ፡ ስለሌለው ፡ ዋጋው ፡ ያንሳልና ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ መሣሪያ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ይገዛል ። በጊዜም ፡ ብዛት ፡ የጥጡ ፡ እርሻ ፡ ይሰፋል ። በየባላገሩም ፡ ቤት ፡ ያሉት ፡ ሴቶችም ፡ ዱሮ ፡ በስንፍና ፡ የተወራትን ፡ ሥራ ፡ ዛሬ ፡ ባዲሱ ፡ መሣሪያ ፡ ተግተው ፡ ይሠራሉ ። አዲሱም ፡ መሣሪያ ፡ ከዱሮው ፡ እንዝርት ፡ እጅግ ፡ የበለጠ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሴቶችም ፡ ከዱሮው ፡ በጣም ፡ አብልጠው ፡ ይፈትላሉ ። ሸማኔውም ፡ ከጥንቱ ፡ የተሻለ ፡ መን፡ከኤሮፓ ፡ መጥቶለት ፡ ከዱሮው ፡ አብልጠው ፡ በትጋት ፡ ይሠራል ።

በከተማውም ፡ የሚቆመው ፡ የልብስ ፡ ፋብሪካ ፡ በየቀኑ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ብዙ ፡ ልብስ ፡ ይሠራል ። በዚህም ፡ ለባላገሩ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ልብስ ፡ ካጠገቡ ፡ ይሠራለታልና ፡ የተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ስለ ፡ ቀረ ፡ ባላገሩ ፡ ልብሱን ፡ እንደ ፡ ድካሙ ፡ መጠን ፡ በቅርቡ ፡ ያገኛል ። ስለዚህም ፡ ለርሱና ፡ ለልጆቹ ፡ ትርፍ ፡ ልብስ ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ በብዙ ፡ ያርሳል ። ሸማኔውም ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ሲፈልግ እንደ ፡ ድካሙ ፡ መጠን ፡ በቅርብ ፡ ያገኛል ። ገዢም ፡ አጠገቡ ፡ ስላገኘ ፡ በመፍጠን ፡ ብዙ ፡ ሸማ ፡ ይሠራል ። ከዚህም ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ሆኖ ፡ መተባበር ፡ የተነሣ ፡ ሸማኔው ፡ ለሸማው ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ አራሹም ፡ ለእኸሉ ፡ ብዙ ፡ ሸማ ፡ ያገኛል ። አራሹም ፡ ዱሮ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሸማ ፡ የሚመጣለት ፡ ከሩቅ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ድካም ፡ የሚገኘውን ፡ ሸማ ፡ ለመግዛት ፡ ስምንት ፡ ጊዜ ፡ ሲደክም ፡ ነበረ ። ሸማኔው ፡ አጠገቡ ፡ ከሆነ ፡ ወዲያ ፡ ግን ፡ ዱሮ ፡ በከንቱ ፡ ለተላላኪው ፡ ነጋዴ ፡ ደመወዝ ፡ ሲባክን ፡ የነበረው ፡ ድካም ፡ ትርፉ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ምንም እንኳን ፡ የሚከፍለው ፡ ግብር ፡ ከዱሮ ፡ ባይቀልለት ፡ የሸማው ፡ ዋጋ ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ያንስለታልና ፤ ሚዛን ፡ ይሆናል ። መሬቱንም ፡ ለዕዳ ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ጥቂት ፡ ርዳታ ፡ ሲል ፡ ለማውረስ እንደ ፡ ዱሮ ፡ አይቸኩልበትም ። ሥራው ፡ ሁሉ ፡ ተቃሎለታል ፤ ዕዳውንም ፡ ዱሮ ፡ ለሸማ ፡ ሊሰጠው ፡ በነበረ ፡ ትርፍ ፡ ይከፍለዋል ። ነገርም ፡ ሲያገኘው ፡ በዚህ ፡ በትርፉ ፡ ጠበቃ ፡ ይገዛል ። ይልቁንም ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ ሲበዛ ፡ ሕዝቡም ፡ ጭቅጭቅና ፡ ነገርን ፡ ይጠላል ። ማለት ፡ ጭቅጭቅና ፡ ጦር ፡ ቅሚያ ፡

የሚበዛው ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ ውስጥ ፡ ነውና ፤
ሕዝቡም ፡ ሲሠለጥን ፡ የሹሞቹን ፡ ርዳታና ፡ ቸርነት ፡ የሚፈልግ
በት ፡ ምክንያት ፡ ሁሉ ፡ ያንሳል ። ስለዚህም ፡ ባላገሩ ፡ እርሻ
ውን ፡ ለቆ ፡ ወደ ፡ ከተማው ፡ ለመሄድ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ የማ
ያስፈልገው ፡ ይሆናል ። ከታኅሣሥ ፡ ፳፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፲ ፡ ዓመተ ፡
ምሕረት ፡ ገፍምሮ ፡ እስከ ፡ ታኅሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፱ ፡
ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ድረስ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የገዛነው ፡ ልብስ ፡
ዋጋው ፡ በታሰብ ፡ ፬ ፡ ሚሊዎን ፡ ፬፻፲፪ሺ ፡ ፻፸ ፡ ብር ፡
ሆነ ።

ልብስ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራ ፡ ቢሆን ፡ ይህ ፡ ገን
ዘብ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ አይሄድብንም ፡ ነበር ። ወዲያውም ፡
ልብስ ፡ ሁሉ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ቢሠራ ፡ ገበያው ፡ ይቀርብ ፡
ነበርና ፤ ሕዝቡ ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ ዋጋ ፡ ባልፈጀበት ፡ ነበር ።
ሌላም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ልብሱ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ እንዲ
ሠራ ፡ የሚሠራበት ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡
ዕቃው ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ተሠርቶ ፡ ሲመጣ ፡ ግን ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡
ቀረጥ ፡ ቢያደርጉበት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣ ፡ የተሠራ ፡
ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ተወዶ ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ ይገፍመር ፡ ነበ
ር ። ሥራውም ፡ እየተለመደ ፡ ይሄዳል ፤ ዕቃውም ፡ ለጊዜው ፡
ቢወደድ ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራው ፡ ሲሠለጥንበት ፡ እያደረ ፡ ይረክ
ሳል ። የሠሩትንም ፡ ዕቃ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ አጠገብ ፡
ላጠገብ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ በከንቱ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ አይሄድባቸው
ምና ፡ እንደየሥራቸው ፡ መጠን ፡ ይለዋወጣሉ ። የሚፈልጉ
ትንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ለማግኘት ፡ ሲሆንላ
ቸው ፡ በየሥራቸው ፡ እየተጉ ፡ በመካከላቸውም ፡ ጠብ ፡ እያነ
ሰ ፡ ይሄዳል ። በጠቡም ፡ ፈንታ ፡ ስምምና ፡ ዕውቀት ፡ ደስታም ፡
ይገባል ። ከስምምነቱም ፡ የተነሣ ፡ ሕዝቡ ፡ ተባብሮ ፡ ይመክታ
ልና ፡ ሹሞችና ፡ ወታደሮች ፡ የሕዝቡ ፡ አለቆች ፡ መሆናቸው ፡
ቀርቶ ፡ የሕዝቡ ፡ ሎሌዎች ፡ ይሆናሉ ። ባላገሩም ፡ እንዳይጠቃ ፡
ታውቆት ፡ ሹምና ፡ ወታደር ፡ ሁኔ ፡ ልብላ ፡ አይልም ። መሬቱ
ንም ፡ ሸጠ ፡ ወይም ፡ ለሹም ፡ አውርሶ ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ለመሄ
ድ ፡ አያስብም ። የሚሸጥበትና ፡ የሚገዛበት ፡ ገበያ ፡ አጠገቡ ፡

ስለ ፡ ሆነ ፡ ዱሮ ፡ ለነጋዴው ፡ ሊሰጠው ፡ በነበረው ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ዕዳ ፡ እንኳ ፡ ቢኖርበት ፡ ይከፍላል ። ከዱሮውም ፡ ይልቅ ፡ በሥራው ፡ ሁሉ ፡ ትርፍ ፡ ስላገኘ ፡ የመንግሥትም ፡ ግብር ፡ በቢዛበት ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ አይጫነውም ፤ የሚከፍለውን ፡ አያጣምና ። እንደዚህም ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ሲሠራ ፡ መንግሥትም ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ማስመጣቱን ፡ ጥሎ ፡ ከገዛ ፡ ገባሮቹ ፡ ይገዛቸዋል ። የመንግሥትም ፡ ሽማግሌትና ፡ ሠራተኞች ፡ ለኑሯቸው ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከገዛ ፡ አገራቸው ፡ ውስጥ ፡ ይገዛሉ ። ከሕዝብ ፡ የሚሰበሰበው ፡ የግብር ፡ ገንዘብ ፡ ተመልሶ ፡ የሕዝቡ ፡ መትጋዪ ፡ ይሆናል ።

እስቲ ፡ አሁን ፡ ማንኛውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ መሥራት ፡ በሚችል ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ መንገድ ፡ ቢሠራ ፡ ስንት ፡ ሰዎች ፡ በሥራቸው ፡ በተጉ ። ብረት ፡ ሠሪዎች ፡ ይማንና ፡ ድጅኖን ፡ እንሸጣለን ፡ ሲሉ ፡ አናጠዎቻቸውም ፡ ያፈር ፡ ማመላለሻውን ፡ ጋሪ ፡ እንሠራለን ፡ ሲሉ ፡ ሸማኔውም ፡ የሠራተኞቹን ፡ ልብስ ፡ ሲሠራና ፡ ሲሸጥ ፤ እረኛውም ፡ ለሠራተኞች ፡ የብርድና ፡ የዝናብ ፡ ልብስ ፡ የሚሆነውን ፡ የበግ ፡ ጠጉር ፡ ሲቈርጥ ፤ ማለት ፡ ሕዝቡ ፡ በሠለጠነ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ መንገድ ፡ ቢሠራ ፡ ብዙ ፡ አእላፋት ፡ ሰዎች ፡ በየሥራቸው ፡ ይተጋሉ ። ሠራተኞችንም ፡ ሁሉ ፡ የሚመግብ ፡ አራሹ ፡ ነውና ፤ ትርፉን ፡ ሲፈልግ ፡ ይተጋል ። ባለርስትም ፡ በመሬቱ ፡ ይከራል ፤ ከርስቱም ፡ የበለጠ ፡ እኸል ፡ እንዲገባለት ፡ በጣም ፡ ይጥራል ።

እንሆም ፡ በዚሁ ፡ ጥረቱ ፡ ባጠገቡ ፡ ያሉት ፡ በያይነቱ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፡ ሠራተኞች ፡ በጥቂት ፡ ዋጋ ፡ ይረዱታል ። ፍሬያማውም ፡ መሬት ፡ ከጐርፍ ፡ ጋራ ፡ እየተነዳ ፡ እንዳይሄድ ፡ ረግረግም ፡ እንዳይሆን ፡ ብልጎት ፡ ይበጅበታል ። እኸሉንና ፡ በሬውን ፡ ቆዳውንም ፡ የሚሸጥበት ፡ ገበያ ፡ ቅርብ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ፍጉ ፡ በዐረብያና ፡ በምድር ፡ ባቡር ፡ በጥቂት ፡ ድካም ፡ ይመላለስላታል ። መሬቱም ፡ ያበደረው ፡ እኸልና ፡ ሣር ፡ በቶሎ ፡ ስለ ፡ ተመለሰለት ፡ ሁለተኛ ፡ ለመስጠት ፡ ይቸኩላል ፡ እንጂ ፤ አይለግምም ። ይልቁንም ፡ በዕውቀት ፡ ከያዙትና ፡ ብዙ ፡ ፍግ

ም ፡ ከሰጡት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ያበቅላል ።
በዚህም ፡ ምክንያት ፡ የመሬቱ ፡ ጌታ ፡ በያመቱ ፡ እየከበረ ፡
ይሄዳል ። ዱሮ ፡ አባቶቹ ፡ በዕዳ ፡ ተይዘው ፡ ወይም ፡ ለሹም ፡
አውርሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተነቀለውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የእጅ ፡
ሥራ ፡ ተምሮ ፡ ሠርቶ ፡ ባገኘው ፡ ትርፍ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መሬት ፡
ለመግዛት ፡ ይጣጣራል ። እነዚያም ፡ ያላቅማቸው ፡ ብዙ ፡ መሬት ፡
የያዙት ፡ ሰዎች ፡ ከመሬታቸው ፡ ከፍለው ፡ ይሸጡለታል ።
በዚህም ፡ ባገር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ቦታና ፡ መሬት ፡ ከጥቂት ፡
ሰዎች ፡ ወጥቶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይከፋፈላል ። እያንዳንዱም ፡ አራ
ሽ ፡ የሚያርሰው ፡ መሬት ፡ ገንዘቡና ፡ ርስቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በ
ጣም ፡ ይታወቃል ። እንዲሻሻልለትና ፡ እንዲያምርለት ፡ ባለው ፡
ጉልበቱ ፡ ይተጋበታል ። በዚህም ፡ ትጋቱ ፡ ለራሱና ፡ ላገሩ ፡
ትርፍ ፡ ያገባል ።

እንሆ ፡ መሬት ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ሲገባ ፡ ላገሩ ፡
ክፉ ፡ ምልክት ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ እንደ ፡ ደኸዋል ፡ የመንግሥቱ ፡
ኀይል ፡ እያነሰ ፡ እንደ ፡ ሄደ ፡ ይመስክራል ። መሬቱ ፡ ተከፋ
ፍሎ ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ የሕዝቡን ፡
ሀብትና ፡ የመንግሥቱን ፡ ኀይል ፡ ያመለክታል ። ይህ ፡ ስለ ፡ ተባ
ለ ፡ ግን ፡ መሬት ፡ አይሸጥ ፡ አይለወጥ ፡ ተብሎ ፡ ቢታወጅ ፡
ለሕዝቡ ፡ የበለጠ ፡ ጉዳት ፡ ይሆንበታል ። ባላገሩ ፡ ያለው ፡ ገን
ዘቡ ፡ መሬቱ ፡ ብቻ ፡ ነውና ፤ ይህንንም ፡ ያለውን ፡ ገንዘቡን ፡
እንደ ፡ ልቡ ፡ ካልሸጠ ፡ ካለወጠ ፡ ገንዘቤ ፡ ነው ፡ የሚለውን ፡
ነገር ፡ ፈጽሞ ፡ ያጣል ። በዕዳም ፡ ቢያዝ ፡ እጁን ፡ የሚያወጣበ
ት ፡ ነገር ፡ አያገኝም ።

ግብርም ፡ ሲበዛበት ፡ እንዳይሸጥ ፡ ስለ ፡ ተከለከለ ፡ ለሌላ ፡
ለሚያርስ ፡ ሰውም ፡ ሳያስረክብ ፡ መሬቱን ፡ ባዶውን ፡ ትቶት ፡ ይሰ
ደዳል ። መሬቱም ፡ የሚያርሰውና ፡ የሚጠብቀው ፡ ሰው ፡ አጥ
ቶ ፡ ቈይቶ ፡ ከተበላሸ ፡ በኋላ ፡ መንግሥት ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡
ቢፈቅድለት ፡ እንኳ ፡ እንደ ፡ ፈቃዴ ፡ ልሸጠውና ፡ ልለውጠው ፡ የማ
ልችለው ፡ መሬት ፡ ምን ፡ ይጠቅመኛል ፡ ሲል ፡ ደስ ፡ ብሎት ፡
አያቀናውም ። ምናልባት ፡ እንኳ ፡ ለእርሻ ፡ ማትጊያና ፡ ርዳታ ፡
ተብለው ፡ ባንኮች ፡ ቢቆሙ ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡

ዐይነት ፡ አበዳሪዎች ፡ ቢተባበሩ ፡ ባላገሩ ፡ ከርስቱ ፡ እንዲነቀ
ል ፡ ለማፋጠን ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ዛሬ ፡ አይጠቅሙትም ። እስቲ ፡
አሁን ፡ ባገራችን ፡ ከባንክ ፡ የተበደረ ፡ ባለርስት ፡ ሁሉ ፡ ከመ
ሬቱ ፡ ሳይነቀል ፡ ወይም ፡ መሬቱን ፡ ለዋሱ ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡
ሰው ፡ ሳይሸጥ ፡ ብድሩን ፡ የመለስ ፡ ከመቶ ፡ ስንት ፡ ይገኛል ።
ለዚሁም ፡ ቃል ፡ አንዳንዱ ፡ ሰው ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይመል
ስ ፡ ይሆናል ። ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ አገር ፡ ያለው ፡ ባንክ ፡
ለባለርስቱ ፡ ሲያበድር ፡ ገንዘቡን ፡ የሚመልስበት ፡ ጊዜ ፡
ያጥርበታልና ፡ ባላገሩ ፡ መሬቱን ፡ ሳይሸጥ ፡ ብድሩን ፡ ለመመ
ለስ ፡ አይሆንለትም ። ለዚህ ፡ መልስ ፡ ግን ፡ መሠረት ፡ የለው
ም ። ለብድሩ ፡ መመለሻ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ቢሰጡት ፡ ግን ፡ በጥቂት ፡
በጥቂቱ ፡ ሲል ፡ ለመመለስ ፡ አያቅተውም ፡ ነበር ። ባንኮችም ፡
ለባለርስቱ ፡ ዐሥር ፡ ወይም ፡ ኻያ ፡ ዓመትም ፡ ጊዜ ፡ ቢሰጡት ፡
ያው ፡ ነውና ፤ ለባላገሩ ፡ አንዳች ፡ ጥቅም ፡ አይሆነውም ። ባላገር ፡
የሚበደር ፡ ከመሬቱ ፡ በሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ለምግብ ፡ ያክል ፡
አስቀርቶ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
ባጠገቡ ፡ ተሠርቶ ፡ ቢሆን ፡ ድካሙ ፡ ጥቂት ፡ ይሆን ፡ የነበረው ፡
የሚመጣው ፡ ከሩቅ ፡ አገር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የስምንት ፡ ጊዜ ፡ ድካም ፡
ሲፈጅበት ፡ ጊዜ ፡ ደክሞ ፡ ለራሱ ፡ የሚቀርለት ፡ ትርፍ ፡ ምንድ
ነው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ መከራ ፡ ይጫነዋል ። መንግሥት
ም ፡ በባላገር ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ ሠራተኞች ፡ የሚያስፈልገውን ፡
ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ የሚገዛ ፡ ቢሆን ፡ ዕቃውን ፡ የሚሸጡለት ፡ ሠራ
ተኞች ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ምግባቸውን ፡ የሚገዙት ፡ ከባላ
ገሩ ፡ ነበርና ፡ ያ ፡ ግብር ፡ ሆኖ ፡ ከባላገሩ ፡ እጅ ፡ የወጣው ፡ ገን
ዘብ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይመለስለት ፡ ነበር ፤ ዳሩ ፡ ግን ፡ ነገሩ ፡ ገና ፡
እንደዚህ ፡ አልሆነም ።

ባላገሩ ፡ ዛሬ ፡ ሲገብር ፡ ዕንጨት ፡ ሰብሮ ፡ እክል ፡ ጭኖ ፡
ወይም ፡ ቤት ፡ ሠርቶ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ዐሥራት ፡ አፍሶ ፡ ነው ።
በጉልበቱ ፡ የሚገብረው ፡ ግብር ፡ መቼም ፡ ሲገብር ፡ ወዲያው ፡
ያልቃል ። በእክሉም ፡ የገበረውን ፡ ግብር ፡ ሥራ ፡ የማይ
ሠሩ ፡ ሰዎች ፡ በከንቱ ፡ ይመገቡታል ። ማለት ፡ እንደ ፡ መገናኛ
ያው ፡ ዐይነት ፡ ግብር ፡ በከንቱ ፡ ይባክናል ። ሦስተኛውም ፡

ዐይነት ፡ ግብሩ ፡ ብር ፡ ነው ። ይህ ፡ ብር ፡ የሆነ ፡ ግብር ፡ ግን ፡ ለሱ ፡ አይመለስለትም ። መርፌ ፡ ምስማር ፡ ቢላዎ ፡ መጥረቢያ ፡ ዶማ ፡ ጐራዴ ፡ ጠመንገ ፡ ሱሪ ፡ ቀሚስ ፡ ካባ፡ባርሚጣ ፡ ምንጣ ፡ ፍ ፡ መጋረጃ ፡ ወንበር ፡ አልጋ ፡ ሌላውንም ፡ ምናምንቱ ፡ ዐይነት ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ለሚያመጡ ፡ ነጋዴዎች ፡ ከባሕር ፡ ማዶ ፡ ሆነው ፡ ለሚሠሩት ፡ ሠራተኞች ፡ ይሄዳል ። እነዚህ ፡ ሠራተኞችና ፡ ነጋዴዎች ፡ ግን ፡ ከጥቂቶቹ ፡ በቀር ፡ የሚበዙቱ ፡ ምግባቸውን ፡ የሚገዙት ፡ ካገራችን ፡ ባላገር ፡ አይደለም ፤ ካገራቸው ፡ የሚመጣውን ፡ ነው ፡ እንጂ ።

እንሆ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባላገር ፡ የተጐዳው ፡ በሁለት ፡ ፊት ፡ ነው ። መዝናኛ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ ይሄድበታል ። ለመንግሥትም ፡ የሚከፍለው ፡ ግብር ፡ ግማሹ ፡ በከንቱ ፡ ይባክናል ፡ ግማሹም ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ነውና ፤ መትጋያ ፡ አይሆነውም ። እንግዲህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ገበሬ ፡ ትርፉ ፡ ምን ፡ ይሆን ፤ ከወደዕትስ ፡ ይምጣ ። ለዚሁ ፡ መሞገቻ ፡ ግን ፡ አንዱ ፡ እንዲህ ፡ ይል ፡ ይሆናል ፤ እኸል ፡ ከዱሮ ፡ ይልቅ ፡ አሁን ፡ ተወደደ ፤ እኸሉን ፡ እየሸመተ ፡ ብድሩን ፡ መመለስ ፡ ምን ፡ ያቅተዋል ። እንግዲህ ፡ የሚመልስ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ የሚያስተውል ፡ ሰው ፡ ነው ።

ዛሬ ፡ እኸል ፡ የተወደደበት ፡ ሁለት ፡ ምክንያት ፡ አለው ፤ መዝናኛ ፡ የባላገሩ ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ እየበዛ ፡ ሄደ ።

ሁለተኛ ፡ ገበሬዎቹ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያና ፡ የሚበቃ ፡ ዕውቀት ፡ የሌላቸው ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፤ መሬታቸው ፡ እያረጁ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ፍሬ ፡ የዱሮውን ፡ አያኸልምና ፡ ከምግባቸው ፡ ተርፎ ፡ ሊሸጥ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ የሚሄድ ፡ እኸል ፡ ጥቂት ፡ ነውና ፤ ለሸማቾቹ ፡ ስላልበቃቸው ፡ የእኸል ፡ ዋጋ ፡ እየተወደደ ፡ ሄደ ። እንግዲህ ፡ ባላገሩ ፡ ዱሮ ፡ ከምግቡ ፡ የሚተርፈው ፡ ሁለት ፡ ዳውላ ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ በሁለቱ ፡ ዳውላ ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ፳ ፡ ብር ፡ ሲሆን ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ ከምግቡ ፡ የሚተርፈው ፡ ፬ ፡ ቀና ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ባራቱ ፡ ቀና ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ቢያገኝበት ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ምን ፡ ይሆን ። እውነት ፡ ነው ፤ እንደ ፡ ዱሮው ፡ ከምግቡ ፡ ሁለት ፡ ዳውላ ፡ ቀርቶት ፡ ቢሆን ፡ ሁለቱ ፡ ዳውላ ፡

አምስት ፡ ብር ፡ ቢያወጣለት ፡ ኑሮ ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ አራት ፡ ብር ፡ ትርፍ ፡ አገኘ ፡ ለመባል ፡ ይቻል ፡ ነበረ ። ዛሬ ፡ ከምግቡ ፡ የሚቀረው ፡ አራት ፡ ቀኑ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ እንደ ፡ ዱሮው ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ እክል ፡ በገበያ ፡ ስለ ፡ ተወደደ ፡ ባላገር ፡ አንድም ፡ ትርፍ ፡ አያገኝበትምና ፡ የተበደረውን ፡ ብድር ፡ ለመክፈል ፡ ጉልበት ፡ አያገኝም ።

ተከራካሪው ፡ አንባቢ ፡ ግን ፡ ደግሞም ፡ እንደዚህ ፡ ይል ፡ ይሆናል ። ዛሬ ፡ ብር ፡ የሚገኘው ፡ በባላገር ፡ ቤት ፡ ነው ። ትርፍ ፡ ካላገኘ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ ብር ፡ አገኘ ። አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ መሬታቸው ፡ ሰፊ ፡ ሆኖ ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ ጥቂቶች ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ ቢያገኙ ፡ ባሁኑ ፡ ሒሳባችን ፡ አይገባም ። አሁን ፡ እኛ ፡ የምንመራመረው ፡ የያንዳንዱን ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ አይደለም ፤ የመላውን ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ካላድ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከካላድ ፡ ቀላዱ ፡ ፳፻ ፡ ብር ፡ ባመት ፡ ቢያገኝ ፡ ካምስቱ ፡ መቶ ፡ ደግሞ ፡ ሦስቱን ፡ መቶ ፡ ብር ፡ ላመት ፡ ምግቡ ፡ አስቀርቶ ፡ ሁለቱን ፡ መቶ ፡ ብር ፡ ወደ ባንክ ፡ ቢያገባ ፡ ትርፍ ፡ አግኝቷል ፡ ብለን ፡ በዚህ ፡ ባሁኑ ፡ ሒሳባችን ፡ አናገባውም ። እኛ ፡ የምናገባው ፡ ሒሳብ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ቀላድ ፡ ባመት ፡ ፳፮ ፡ ብር ፡ ማግኘቱን ፡ ነው ።

እንሆም ፡ የሚበዛው ፡ ባላገር ፡ አንድ ፡ ሙሉ ፡ ቀላድ ፡ ወይም ፡ እኩሌታ ፡ ቀላድ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ብዙ ፡ ቀላድ ፡ የለውም ። በዛሬውም ፡ መሣሪያው ፡ አንድ ፡ ቀላድ ፡ አርሶ ፡ ከምግቡና ፡ ከልብሱ ፡ የሚቀረው ፡ ትርፍ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ማለት ፡ ቀላዱን ፡ ብቻውን ፡ ሁኖ ፡ ቢያርሰው ፡ ጨርሶ ፡ በመላው ፡ ሊያርሰው ፡ አይችልም ። ሌላ ፡ ገበሬም ፡ ቢጨምር ፡ ገበሬውም ፡ ምግብና ፡ ልብስ ፡ ይፈልጋል ። ስለዚህም ፡ ባለመሬቱ ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ጥቂት ፡ ነው ።

አንባቢው ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ ነገር ፡ አሁንም ፡ ቢሆን ፡ በጣም ፡ ያልተረዳው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲህ ፡ ይላል ። ካንዱ ፡ ቀላድ ፡ ከዱሮው ፡ ይልቅ ፡ እክል ፡ አለማግኘቱ ፡ ባላገሩ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ በማጣቱ ፡ ነውና ፤ ባንክ ፡ የሚያበድረው ፡ ባላገሩ ፡ የተሻ

ለ ፡ መሣሪያ ፡ ገዝቶ ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ከመሬቱ ፡ አግብቶ ፡ የሚበቃቸውን ፡ ያኸል ፡ በኢትዮጵያ ፡ ለሚኖሩ ፡ ሸማቾች ፡ ሸምቶ ፡ ከነዚህም ፡ ሸማቾች ፡ የተረፈውን ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ በባቡር ፡ ሰዶ ፡ እንዲሸምተው ፡ ነው ፤ ይህ ፡ ቃል ፡ ግን ፡ ሲናገሩት ፡ ያምራል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አጥብቀን ፡ ከመረመርነው ፡ ዘንድ ፡ መሠረት ፡ አልባ ፡ ሁኖ ፡ እናገኘዋለን ። ከሁሉ ፡ ነገር ፡ በፊት ፡ አንድ ፡ የማይጠረጠር ፡ ቃል ፡ እናጥና ፤ ቃሉም ፡ ይህ ፡ ነው ። በየሥራው ፡ ባልሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ አራሹ ፡ ለብቻው ፡ ተለይቶ ፡ ሊሠለጥን ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ ቢሻው ፡ እስቲ ፡ የሚችል ፡ ይሁን ። ግን ፡ አራሹ ፡ ለብቻው ፡ ተለይቶ ፡ በሥራው ፡ በሠለጥንም ፡ አንዳች ፡ ጥቅም ፡ አያገኝበትም ። ምክንያቱ ፡ ምን ፡ ይሆን ፤ ዛሬ ፡ እኸሉ ፡ የተወደደው ፡ ስለ ፡ ታጣ፡ነው ፤ የገበሬው ፡ ቊጥር ፡ እየበዛ ፡ ሄዶ ፡ አይደለም ። ስለዚህም ፡ አርሶ ፡ ካገባው ፡ እኸል ፡ ለምግቡ ፡ የሚተርፈው ፡ ጥቂት ፡ ነው ። አሁን ፡ ግን ፡ ድንገት ፡ ደገና ፡ የእርሻ ፡ መሣሪያ ፡ ወጥቶ ፡ ባላገሩም ፡ ባዲሱ ፡ መሣሪያ ፡ ቢያርስ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ቀላድ ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ። ባላገሩም ፡ ከምግቡ ፡ የሚተርፈው ፡ ብዙ ፡ ይሆናል ፤ የተረፈውንም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሸማቾች ፡ የማይጨርሱት ፡ ይሆናል ። ከዚያም ፡ በኋላ ፡ ለገበሬው ፡ ቀጥለው ፡ ከተጻፉት ፡ ሁለት ፡ መንገዶች ፡ አንዳቸውን ፡ መምረጥ ፡ የግድ ፡ ይሆንበታል ።

አንደኛ ፤ ከምግቡና ፡ ከሸማቾች ፡ ምግብ ፡ የሚተርፈው ፡ እኸል ፡ በከንቱ ፡ እንዳይነቅዝበት ፡ ፈርቶ ፡ እኸሉን ፡ ሁሉ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ሊያወጣው ፡ ነውና ፤ እኸሉ ፡ ይረክሳል ። ማለት ፡ ዱሮ ፡ ባራት ፡ ቊጥር ፡ ፩ ፡ ብር ፡ ሲያገኝ ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያገባውም ፡ እኸል ፡ ከዱሮው ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ በልጦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፩ ፡ ብር ፡ የሚያገኘው ፡ ፲፪ ፡ ቊጥር ፡ ሰጥቶ ፡ ነው ።

ሁለተኛ ፤ ከምግቡና ፡ ከሸማቾች ፡ ምግብ ፡ የሚተርፈውን ፡ እኸል ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ የሰደደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ እኸሉ ፡ የሚሄድበት ፡ ገበያ ፡ ሩቅ ፡ ነውና ፡ ይዘውት ፡ የሚሄዱት ፡ ተላላኪዎች ፡ ነጋዴዎች ፡ ሊያተርፉበት ፡ ከፈለጉ ፡ እኸሉን ፡ የሚሸምቱት ፡ በጥቂት ፡ ዋጋ ፡ ይሆናል ። ማናቸውም ፡ ዕቃ

ውን ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ የሚሰድ ፡ ሰው ፡ የመልክተኛውንና ፡
የጫኛን ፡ ደመወዝ ፡ መክፈሉ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ።

ስለዚህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባላገር ፡ እኸሉን ፡ ወደ ፡ ኤሮፓ ፡
አገር ፡ ቢሰድ ፡ ከድካሙ ፡ ከፍሎ ፡ ያውም ፡ የሚበልጠውን ፡
ከፍል ፡ ለተላላኪዎችና ፡ ለነጋዴዎች ፡ መስጠት ፡ የግድ ፡ አለ
በት ። የድካሙን ፡ ሙሉ ፡ ዋጋ ፡ ካላገኘ ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡
አይቻለውም ። ስለዚህም ፡ ባላገሩ ፡ በተበደረው ፡ ገንዘብ ፡ የተ
ሻለ ፡ መሣሪያ ፡ ቢገዛ ፡ ትርፉ ፡ ለሱ ፡ አይደለም ፤ ለውጭ ፡
አገር ፡ ነው ፡ እንጂ ። የዕዳውም ፡ መክፈያ ፡ ቀን ፡ ሲያርስ ፡ መ
ሬቱን ፡ ለመሸጥ ፡ ይሰናዳል ። ወይም ፡ መሬቱን ፡ አሳልፎ ፡ ለባ
ለዕዳው ፡ ይሰጣል ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ያ ፡ ለመንግ
ሥት ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ይሆንበታል ፡ ያልነው ፡ ነገር ፡ ይደር
ሳል ። ማለት ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ በጥቂ
ቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ይጠቀሳሉ ።

ነገር ፡ ግን ፡ ለዚህም ፡ ቃል ፡ ቢሆን ፡ መከራከሪያ ፡ መልስ ፡
አይታጣበትም ፤ ይባልም ፡ ይሆናል ። ስለምንድነው ፡ እንግዲያ
ው ፡ በየነገሥታቱ ፡ አገር ፡ ብንሄድ ፡ ከመሬታቸው ፡ ያገቡትን ፡
እኸል ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ሰደው ፡ እያቀኑ ፡ ትልልቅ ፡ ሀብት ፡
የሰበሰቡ ፤ ይኸው ፡ በዚህ ፡ የከበሩ ፡ ሰዎች ፡ በአሜሪካ ፡ በመስ
ኮብ ፡ በሩማንያ ፡ ብዙ ፡ አይደሉምን ፤ ደግሞም ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡
አገር ፡ እየሰደዱ ፡ የበለጸጉበት ፡ ከነሱ ፡ አገር ፡ የተገኘውን ፡
እኸል ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። የሕዝብን ፡ አስተዳደር ፡ የማያውቁ ፡
ሰዎች ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ እናውቃለን ፡ የሚሉ ፡ ሰዎች ፡ በዚህ ፡
ነገር ፡ አይረቱም ። የማይረቱበትንም ፡ ምክንያት ፡ ቀጥሎ ፡ የተ
ጻፈው ፡ ምሳሌ ፡ ያሳየናል ።

እንሆን ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ፭፻ ፡ ጋሻ ፡ መሬት ፡ ቢኖረው ፡ ከያ
ንዳንዱ ፡ ጋሻ ፡ መሬቱም ፡ ፪፻ ፡ ዳውላ ፡ እኸል ፡ ቢያገኝ ። እንግ
ዲህ ፡ ካምስቱ ፡ መቶ ፡ ጋሻ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የሚያገኘው ፡ እኸ
ል ፡ በድምር ፡ መቶ ፡ ሺሕ ፡ ዳውላ ፡ እኸል ፡ መሆኑ ፡ ነው ። አን
ዳንዱም ፡ ዳውላ ፡ እኸል ፡ ፩ ፡ ብር ፡ ቢያወጣለት ፡ የመቶው ፡ ሺ
ዳውላ ፡ እኸል ፡ ዋጋ ፡ ፻ሺ ፡ ብር ፡ መሆኑ ፡ ነው ። ከዚህም ፡
እኩሌታውን ፡ ለገበሬዎቹ ፡ ልብስና ፡ ቀለብ ፡ ቢያወጣለት ፡

ለርሱ ፡ ሄሺ ፡ ብር ፡ ይተርፈዋል ። ሄሺ ፡ ብር ፡ ላንዱ ፡ ሰው ፡ በያመ
ቱ ፡ ሲገባለት ፡ የሚከፍለው ፡ የሰው ፡ ዕዳ ፡ ከሌለበት ፡ ሀብታም ፡
ነው ፡ ለመባል ፡ ይቻላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ከያንዳንዱ ፡ ጋሻ ፡ መ
ሬት ፡ ባመት ፡ የሚገባለት ፡ ትርፍ ፡ ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንመ
ርምር ። ብናስበው ፡ እንሆ ፡ ፻ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ሆነ ፡ እንግዲህ ፡
የያንዳንዱ ፡ ጋሻ ፡ መሬት ፡ የተገዛበት ፡ ዋጋ ፡ ሺ ፡ ብር ፡ ይሆና
ል ። ሺ ፡ ብር ፡ ባመት ፡ ያገባው ፡ ወለድ ፡ ፻ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ መሆኑ ፡
ነው ፤ ዛሬ ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ያለው ፡ ባንክ ፡ ሲያበድር ፡ የሚፈል
ገው ፡ ወለድ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ በመቶው ፡ ፲፪ ፡ ብር ፡ ነውና ፤
እንሆ ፡ የሺው ፡ ብር ፡ ወለድ ፡ ባመት ፡ ፻፳ ፡ ብር ፡ ሆነ ። ስለዚህ
ህ ፡ ባላምስቱ ፡ መቶ ፡ ጋሻ ፡ መሬት ፡ ርስቱን ፡ ሁሉ ፡ የገዛው ፡
ባምስት ፡ መቶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ሊሆን ፡ ነው ። መሬቱንም ፡ ሁሉ ፡
የገዛው ፡ ተበድሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንሆ ፡ ወለዱ ፡ ከመቶው ፡ ባ፲፪ ፡
ሒሳብ ፡ ፰ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ሆነ ። የሚያገኘው ፡ ያመት ፡ ትርፉ ፡
ግን ፡ ፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሌላውስ ፡ ይቅርና ወለዱንም ፡
ብቻ ፡ ለመክፈል ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡ እንኳን ፡
ዋናውን ፡ ሊከፍልና ፡ ለወለዱም ፡ ዕዳ ፡ ብቻ ፡ ሲል ፡ ከመሬቱ ፡
ከፍሎ ፡ በያመቱ ፡ መሸጥ ፡ አይቀርለትም ። ለዚህም ፡ ነገር ፡
ደግሞ ፡ አንድ ፡ መከራከሪያ ፡ መልስ ፡ አለው ። ባላገር ፡ የሚበ
ደር ፡ መሬትን ፡ ለመግዛት ፡ አይደለም ። መሬቱን ፡ አሳምሮ ፡
የበለጠ ፡ ትርፍ ፡ እንዲያገኝ ፡ ነው ፡ እንጂ ። ይህም ፡ ቢሆን ፡
ያው ፡ ነው ። ባላገሮች ፡ እርሻቸውን ፡ አሳምረው ፡ የሚያበቅለ
ውን ፡ እኸል ፡ ባበዙ ፡ ቊጥር ፡ መላው ፡ እኸል ፡ ተሸጦ የሚበላ
በት ፡ ገበያው ፡ ከቅርብ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ትርፋቸው ፡ እያነሰ ፡
ይሄዳል ። ማለት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ቀላድ ፡ መሬት ፡ የሺሕ ፡ የሺሕ ፡
ብር ፡ መሣሪያ ፡ ገዝተው ፡ አምጥተው ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ቢያገቡ ፡
ያ ፡ ያገቡት ፡ እኸል ፡ ሲቀና ፡ የሚቀናበት ፡ ገበያ ፡ ሩቅ ፡ ሲሆን ፡
ከዱሮው ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ዋጋ ፡ ያመጣል ። እንደዚህ ፡ ያለ
ውም ፡ ገበያው ፡ ሩቅ ፡ የሆነበት ፡ ባላገር ፡ ምናልባት ፡ ትርፍ ፡
የሚያገኘው ፡ እኸሉን ፡ በሚሰድቡት ፡ አገር ፡ ከሰማይ ፡ መዓት ፡
ወርዶ ፡ መከፋ ፡ ተበላሽቶ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ረጋብ ፡
የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ መከፋ ፡
በጠፋ ፡ ቊጥር ፡ ትርፍ ፡ ሲያገኝ ። የውጭ ፡ አገርም ፡ መከር ፡

ባማረ ፡ ቀጥር ፡ ደግሞ ፡ ሲከስር ፡ ይኖራል ። ማለት ፡ የዕድል ፡ ሎሌ ፡ ሁኖ ፡ ይኖራል ፡ እንጂ ፤ በጭራሽ ፡ የተደላደለ ፡ ትዳር ፡ የለውም ። ባማረካና ፡ በመስኩበ ፡ በሩማንያም ፡ የሚታየው ፡ ነገር ፡ ይኸው ፡ ነው ። በእነዚያ ፡ አገሮች ፡ አንዳንዳቸው ፡ ሰዎች ፡ ካባቶቻቸው ፡ የወረሱትን ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ ሳይገባበት ፡ ራሳቸው ፡ ያቀኑትን ፡ ብዙ ፡ መሬት ፡ ይዘው ፡ ከየመሬታቸው ፡ ተጠራቅሞ ፡ ባመት ፡ የሚገባላቸው ፡ ትርፍ ፡ ብዙ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ባለውም ፡ ሕዝቡ ፡ ከመሬቱ ፡ ያገኘውን ፡ ፍሬ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ መስደድ ፡ የግድ ፡ የሆነበት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ የመሬት ፡ ዋጋ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። በየከተማው ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ መወደዱ ፡ ለገዚው ፡ ነው ። የተወደደበትም ፡ ምክንያት ፡ ሁለት ፡ ነው ። አንደኛው ፡ ከጅቡቲ ፡ ወደ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስለተዘረጋ ፡ ባለመሬት ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ የሚያገኙ ፡ ይመስላቸዋልና ፡ አይሸጡም ።

ሁለተኛው ፡ ደግሞ ፡ በየከተማው ፡ ያሉ ፡ ሰዎች ፡ በዝተው ፡ በከተማቸው ፡ ዙሪያ ፡ ታርሶ ፡ የሚገባው ፡ እኸል ፡ ለባላገሩና ፡ ለነርሱ ፡ ምግብ ፡ እንደ ፡ ዱሮ ፡ የማይበቃ ፡ ሆነ ። ከዱሮውም ፡ የበዛ ፡ እኸል ፡ እንዳይገባ ፡ ባላገሩ ፡ ደኅና ፡ መሣሪያና ፡ የሚበቃ ፡ ዕውቀት ፡ የለውም ። ከከተማዎቹም ፡ ራቅ ፡ ያሉት ፡ አገሮች ፡ ታርሰው ፡ እኸላቸው ፡ ወደ ፡ ከተማ ፡ ይመጣል ፡ እንዳይባል ፡ ደኅና ፡ የጋሪ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስለሌለ ፡ ድካሙ ፡ ብዙ ፡ ነውና ፡ አይቻልም ። ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ካለው ፡ አንዱ ፡ ቀላድ ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ሦስት ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ሲያወጣ ፡ በባሌ ፡ ወይም ፡ በወለጋ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ ፲ ፡ ብር ፡ እንኳ ፡ ሊያወጣ ፡ አይችልም ።

አሁን ፡ እንግዲህ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ ባላገር ፡ የሚበቃ ፡ ዕውቀትና ፡ ደኅና ፡ መሣሪያ ፡ አግኝቶ ፡ ካጠገቡ ፡ መሬት ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ አርሶ ፡ ለማግባት ፡ የተቻለው ፡ እንደሆነ ፡ እኸሉ ፡ በከተማ ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ ሽማግሌት ፡ ምግብ ፡ ተርፎ ፡ ሊረክስ ፡ ነውና ፡ በየከተማው ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ ወዲያው ፡ ይረክሳል ፤ ይህም ፡ ቀርቶ ፡ ወደ ፡ ባሌ ፡ ወደ ፡ ሲዳሞ ፡ ወደ ፡ ወለጋ ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ወይም ፡ የምድር ፡

ባቡር ፡ ቢዘረጋ ፡ ከነዚያ ፡ ወረዳዎች ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ወደ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ሊመጣ ፡ ነውና ፤ ስለዚህ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ ሁሉ ፡ ይረከሳል ። የባሌውና ፡ የወለጋው ፡ መሬት ፡ ግን ፡ እኸሉ ፡ ወደ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ሊመጣ ፡ ነውና ፤ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዙሪያ ፡ ያለው ፡ መሬት ፡ የረከሰውን ፡ ያኸል ፡ ጨምሮ ፡ ዋጋው ፡ ከፍ ፡ ይላል ።

ስለዚህ ፡ ባላገሩ ፡ እንዲጠቀም ፡ ተብሎ ፡ ገንዘብ ፡ ቢያበድሩት ፡ ለዛሬው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባላገር ፡ አንዳችም ፡ ጥቅም ፡ አይሆነውም ። ይልቁንም ፡ መሬቱ ፡ እየተሸጠ ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ይገባል ። እነዚህም ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ የሚያገኙት ፡ ጥቅም ፡ ብዙ ፡ መሆኑ ፡ ተጠራቅሞ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ከያንዳንዱ ፡ መሬት ፡ የሚያገኙት ፡ ትርፍ ፡ ቢታሰብ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ይህ ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ መቼም ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ አንዳንዱ ፡ ደኅና ፡ መሬት ፡ ተገኝቶ ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ አይገኝም ፡ ማለት ፡ አይደለም ። ጭራሹን ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ የማይገኝበት ፡ መሬት ፡ መልቶ ፡ የለምን ። ስለዚህ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ድንገተኛ ፡ ነገር ፡ በሒሳብ ፡ ችን ፡ አይገባም ።

በሒሳባችን የሚገባ ፡ ከሥርዐት ፡ ጋራ ፡ የሚስማማ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ነው ። ይህም ፡ ሥርዐት ፡ እንዲህ ፡ ይለናል ፤ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባለመሬት ፡ የሚጠቀም ፡ መዝሙሪያ ፡ ከጠባቡ ፡ መሬት ፡ ብዙ ፡ እኸል ፡ ለማግባት ፡ የሚበቃ ፡ መሣሪያና ፡ ዕውቀት ፡ ሲያገኝ ፡ ነው ።

በሁለተኛም ፡ አርሶ ፡ ያገባውን እኸል የሚሸጥበትና የሚበላበት ፡ ገበያው ፡ ቅርብ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

የማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ መሠረት ፡ ግን ፡ እርሻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጣም ፡ እንረዳለን ። ባለእርሻው ፡ ሲጠቀም ፡ መንግሥትም ፡ ኅይል ፡ ያገኛል ። ባለእርሻውም ፡ ሲገባ ፡ የመንግሥትም ፡ ኅይል ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡ እንዲረዳና ፡ እንዲበረታ ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ ከሁሉ ፡ ነገር ፡ በፊት ፡ የባላገሩ ፡ ትዳር ፡ እየተሻለ ፡ እንዲሄድ ፡ መጣር ፡ አለበት ። የባላገሩ ፡ ትዳር ፡ ግን ፡ እየተሻለ ፡ የሚሄድ ፡ ምናልባት ፡ ለያንዳንዱ ፡

ነገር ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ደንብ ፡ ሲያወጡለት ፡
 አይደለም ። የነፍስ ፡ ገዳዩ ፡ አቀጣጥ ፡ ደንብ ፡ በመሰቀል ፡ ወይ
 ም ፡ በጎራዴ ፡ እንዲሆን ፡ ዳኛው ፡ የሚፈርደው ፡ ባንድ ፡ ደንገ
 ያ ፡ ላይ ፡ ተቀምጦ ፡ እንደሆነ ፤ ወይም ፡ ባማረ ፡ ወንበር ፡ ላይ ፡
 እንዲሆን ፡ እስረኛውንም ፡ የሚይዝና ፡ የሚጠብቅ ፡ ዘበኛ ፡ ጥሩ ፡
 ልብስ ፡ ወይም ፡ ቅዳጅ ፡ ጨርቅ ፡ ሲለብስ ። ከቀረጥም ፡ የሚ
 ገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ቢያንስ ፡ ወይም ፡ ቢበዛ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡
 ባቡር ፡ ቢሠራ ፡ ወይም ፡ ባይሠራ ፡ ለባለእርሻው ፡ አንዳች ፡
 ጥቅም ፡ አይሆነውም ። እንደዚህም ፡ ባለው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
 ባለመሬቱ ፡ ካልተጠቀመበት ፡ መንግሥትም ፡ አይጠቀምም ።
 የማንኛውም ፡ ቤት ፡ መስኮት ፡ ወይም ፡ መዝገያ ፡ የሚጠቅም ፡
 የቤቱ ፡ መሠረት ፡ ሲጠና ፡ ነው ። የቤቱም ፡ መሠረት ፡ ካልጠ
 ና ፡ ለመስኮቱና ፡ ለመዝገያው ፡ የወጣው ፡ ገንዘብ ፡ ከሳራ ፡
 ይሆናል ። በሕዝብም ፡ ትዳር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ቤቱም ፡ ሊጠ
 ነክርና ፡ ሊያምር ፡ የፈለገ ፡ መንግሥት ፡ መስኮትና ፡ መዝገያ ፡
 ጣራም ፡ በረንዳም ፡ ሳያበጅ ፡ ከሁሉ ፡ ነገር ፡ በፊት ፡ የቤቱን ፡
 መሠረት ፡ ማጠንከር ፡ ያስፈልገዋል ። የቤቱ ፡ መሠረት ፡ ግን ፡
 የሚጠነክርለት ፡ በምንድር ፡ ነው ፤ እስኪ ፡ እንመርምር ።

የዚህ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ በጣም ፡ አጭር ፡ ነው ። ማንኛው
 ም ፡ ለሕዝቡ ፡ ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡
 እንዲሠራ ፡ ካገሩም ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ የሚሄድ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡
 የተሠራ ፡ እንዲሆን ፡ መንግሥት ፡ አጥብቆ ፡ እንዲጥርበት ፡ ተስ
 ፋ ፡ እናደርጋለን ። መንግሥት ፡ እንደዚህ ፡ አድርጎ ፡ ሲጥር ፡
 ግን ፡ ከሁሉ ፡ በፊት ፡ ዋና ፡ አጋዥ ፡ የሚሆነው ፡ የተደላደለ ፡
 መሠረት ፡ ያለው ፡ የጉምሩክ ፡ ደንብ ፡ ነው ። መሠረትም ፡ ያለ
 ው ፡ የጉምሩክ ፡ ደንብ ፡ ለሕዝቡ ፡ ጥቅምና ፡ መሠልጠኛ ፡ የሚ
 ሆነውንና ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ሊበጅ ፡ የማይቻለውን ፡ መሣሪያና ፡
 መኪና ፡ ሁሉ ፡ ያለቀረጥ ፡ እንዲገባ ፡ ይፈቅዳል ። ያለቀረጥ ፡
 እንዲገቡ ፡ በተፈቀዱ ፡ መኪናዎችና ፡ መሣሪያዎችም ፡ ሊ
 ሠራ ፡ የሚችል ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በብዙ ፡ እንዲቀረጥ ፡ ይደነገጋል ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ ዋናው ፡ የመንግሥት ፡ አጋዥ ፡ ደኅና ፡ የጉም
 ሩክ ፡ ደንብ ፡ ነው ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ብቻውን ፡ ይበቃል ፡ ማለት ፡

አይደለም ። ደግሞ ፡ የጉምሩኩን ፡ ደንብ ፡ የማይለዩት ፡ ሦስት ፡ ባልንጀሮች ፡ አሉት ፤ እነዚህም ፡ ባልንጀሮች ፡ አንደኛው ፤ የሕዝብ ፡ ማሠልጠኛ ፡ ትምርት ፡ ቤት ፡ በያይነቱ ፡ ማቆም ፡ ነው ።

ሁለተኛው ፤ ሕዝቡን ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ የሚያቃርብ ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ማሠራት ፡ ያስፈልጋል ።

ሦስተኛው ፤ ባገራችሁ ፡ ውስጥ ፡ ሁኔ ፡ እሠራለሁ ፡ የሚለውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ ዜጋ ፡ ቢሆን ፡ በደስታ ፡ ተቀብሎ ፡ በቸገረው ፡ ነገር ፡ መርዳት ፡ ነው ። ሦስቱ ፡ ሞና ፡ ባልንጀሮቹ ፡ የተባሉ ፡ እነዚህ ፡ ናቸው ።

መቼም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ የሚገዛው ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ነው ። ሠራተኞቹ ፡ ያሉበት ፡ ቦታ ፡ ሩቅ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ዕቃውን ፡ አገኛለሁ ፡ ሲል ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ ድካም ፡ ይሄድበታል ። ጥቅሙን ፡ የሚያገኙ ፡ ግን ፡ ነጋዴዎች ፡ ናቸው ። ስለዚህ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ድካማችንን ፡ መውሰዳቸው ፡ ላይቀር ፡ አጠገባችን ፡ እየሠሩ ፡ ቢወስዱት ፡ ይሻላል ። ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ሆነው ፡ የሠሩ ፡ እንደሆንን ፡ ግን ፡ የመልክተኞቹ ፡ ነጋዴዎች ፡ ትርፍ ፡ ይቀራልና ፡ ያገራችን ፡ ሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ድካሙ ፡ መጠን ፡ ያገኛል ። የመሥሪያውም ፡ ፋብሪካ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ቆመለት ፡ እያየ ፡ ሕዝቡም ፡ ይሠለጥንበታል ። በጊዜም ፡ ብዛት ፡ ለነሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ ለመሥራት ፡ ዕውቀት ፡ ያገኛል ። ስለዚህም ፡ ባገራችን ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ ሊሠራ ፡ የሚፈልግ ፡ ሰው ፡ ቢመጣ ፡ የማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ ዜጋ ፡ ቢሆን ፡ በመልካም ፡ ቢቀበሉት ፡ ይጠቅማል ፡ እንጂ ፡ አይጐዳም ። መንግሥትም ፡ እንዲህ ፡ ያሉ ፡ ሰዎች ፡ እንዲመጡለትና ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ አስቀምጦ ፡ ሕዝብን ፡ ለማሠልጠን ፡ ሥራዬ ፡ ብሎ ፡ መጣር ፡ ይገባዋል ። መንግሥት ፡ እነዚህን ፡ የተጻፉትን ፡ መንገዶች ፡ አጥብቆ ፡ ቢከተል ፡ ጎይሉና ፡ ሀብቱ ፡ እያደገ ፡ እንዲሄድ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

እንሆም ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ ተለቅሞ ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ሳያበስል ፡ ወይም ፡ ሳያሞቅ ፡ ነዶ ፡ ያለቀ ፡ ዕንጨት ፡ በከንቱ ፡ መጥ

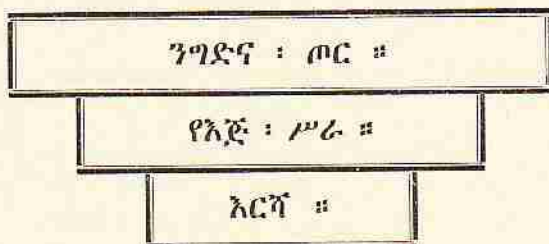
ፋቱ ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ የማይሠራ ፡ ሰው ፡ የበላው ፡ እኸል ፡ በከንቱ ፡ ይጠፋል ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ያ ፡ ከጥር ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓ፡ም፡እስከ ፡ ጥር ፡ ፲፱፻፭ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት፡ድረስ፡ከኢትዮጵያ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ የሄደ ፡ ቆዳ ፡ ሳይሠራ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ያሳዝናል ። ሳይሠራም ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ያወጣው ፡ ዋጋ ፡ በፈረሱላ ፡ ፲፫ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ብናስበው ፡ የዋጋው ፡ ድምር ፡ ፻፴፱፻፳ ፡ ፬፻፹፯ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ሆነ ። በኢትዮጵያ ፡ ደኅና ፡ ሆኖ ፡ ተሠርቶ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ ፈረሱላው ፡ ፶ ፡ ብር ፡ ያወጣ፡ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ። በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የሄደው ፡ ቆዳ ፡ በዚህ ፡ ሒሳብ ፡ የዋጋው ፡ ድምር ፡ ፲ ፡ ሚሊዎን ፡ ፸፬፻፳ ፡ ፱፻፶ ፡ ብር ፡ ይሆን ፡ ነበር ። ይህም ፡ ሆኖ ፡ ቢሆን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በዚያ ፡ ዓመት ፡ የበላው ፡ እኸል ፡ እንኳን ፡ ሊጠፋ ፡ ሥራ ፡ ሁኖ ፡ ተሸጦ ፡ ትርፍ ፡ ጨምሮ ፡ ይመለስ ፡ ነበር ። ካገር ፡ የሚገኝ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ተሠርቶ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ሲወጣ ፡ ሕዝቡ ፡ የበላውን ፡ ምግብ ፡ ጨምሮ ፡ ይሄዳል ። ሁሉም ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ተያይዘው ፡ ሄደው ፡ ዋጋ ፡ ያወጣሉ ። የተበላውም ፡ እኸል ፡ ፍጉ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ይቀራል ። በተሠራውም ፡ ዕቃ ፡ ውስጥ ፡ የሄደው ፡ ፍግ ፡ ዋጋ ፡ ያወጣል ። ስለዚህም ፡ በሥራ ፡ በሠለጠነ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ማናቸውም ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የተደከመበት ፡ ነገር ፡ ቢበላም ፡ ባይበላም ፡ ጠፍቶ ፡ አይቀርም ። ወደ ፡ ፊት ፡ መንግሥቱ ፡ የበለጠ ፡ ሀብትና ፡ ኀይል ፡ እንዲያገኝ ፡ ይረዳል ፡ እንጂ ፡ ደግሞም ፡ እንደዚሁ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የተደከመበት ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ ሳያወጣ ፡ የፊት ፡ የፊቱ ፡ ወዲያው ፡ የሚባክንበት ፡ መንግሥት ፡ ኀይልና ፡ ሀብት ፡ አይጨምርም ።

እንሆን ፡ ባጭሩ ፡ ባንድ ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ ሀብት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚያድግበትንና ፡ የሚያንስበትንም ፡ ምክንያት ፡ ባጭሩ ፡ ተረዳን ። የሕዝብ ፡ ሀብት ፡ የሚያንሰው ፡ በላተኛው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሲበዛ ፡ ነው ። ሕዝቡም ፡ ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ የሕዝቡም ፡ ትዳር ፡ ቀጥሎ ፡ እንደ ፡ ተጻፈውና ፡ እንደ ፡ ተሳለው ፡ ነው ።

የመዝናኛው ፡ ሥዕል ፡ ምሳሌ ፡ ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ንግድና ፡ ጦርነት ፡ እየሰፋና ፡ እየታደሰ ፡ የእጅ ፡

ሥራ ፡ እየተናቀና ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ። መሬትም ፡ ከዚህ ፡
ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ምድረ ፡ በዳነት ፡ እየበዛበት ፡ የተመሠረ
ተው ፡ እርሻ ፡ አንሶ ፡ ከሁሉ ፡ በታች ፡ ሆኖ ፡ ይቀራል ። የሚያር
ሱትም ፡ ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ከሠራተኛው ፡ በላተኛው ፡
በዝቷልና ፡ ለሕዝቡ ፡ ምግብ ፡ ስላልበቃው ፡ ያ ፡ ዕውቀት ፡ የሌ
ለው ፡ መንግሥት ፡ ለሥራ ፡ ፈቶቹ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ምግብ ፡
ለማስመጣት ፡ ይሰናዳል ። ሀብቱና ፡ ጎይሉም ፡ እያነሰ ፡
ይሄዳል ።

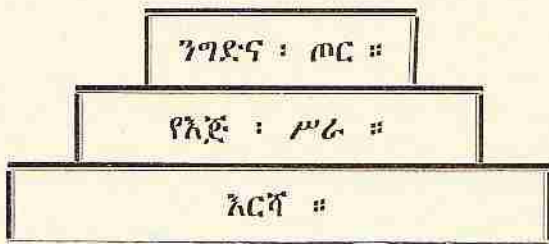
አንደኛ ፡ ሥዕል ።

እንሆ ፡ የሁለተኛውም ፡ ምሳሌ ፡ የሀብትንና ፡ የዕውቀትን ፡
አቀለጣጠፍ ፡ ያሳየናል ።

ዕውቀት ፡ ባለው ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ግን ፡ መሠረቱ ፡
እርሻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ መሠረቱን ፡ እርሻን ፡ ያሰፋና ፡ የእጅን ፡ ሥራ ፡
አስከትሎ ፡ ንግድንና ፡ ጦርን ፡ እያሳነሰና ፡ እያጠበበ ፡ ይሄዳል ።
ስለዚህም ፡ ዕውቀት ፡ ባለው ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ሕዝ
ብ ፡ ዕውቀትና ፡ ሀብት ፡ እየጨመረ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ መንግሥቱም ፡
የበለጠ ፡ ሀብትና ፡ ጎይል ፡ ያገኛል ። ሕዝቡ ፡ ሀብታምና ፡ ዕው
ቀተኛም ፡ በሆነ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ ግን ፡ የሕዝቡ ፡ ትዳር ፡
መሠረቱ ፡ እንደ ፡ ሰፋና ፡ እንዳማረ ፡ ሁለተኛው ፡ ሥዕል ፡ ያስረ
ዳናል ።

ሁለተኛ ፡ ሥዕል ።

እነዚህም ፡ ሁለት ፡ ሥዕሎች ፡ ያሚረካው ፡ ሊቅ ፡ ካሪ ፡ ከጸፈው ፡ መጽሐፍ ፡ የተቀዳ ፡ ናቸውና ፤ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ መንግሥት ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ትንሽ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ጥንካሬ ፡ እንደሌለው ፡ ደግሞ ፡ ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ አግኝቶ ፡ በየሥራው ፡ ሲሠለጥን ፡ መሠረቱ ፡ ሰፍቶ ፡ እንዲበረታ ፡ ይገልጹልናል ። እንግዲህም ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ክፍል ፡ ሳንሻገር ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ያጠናናቸውን ፡ ሁሉ ፡ ባጭር ፡ ቃል ፡ በታናናሽ ፡ ባሥር ፡ ክፍሎች ፡ እንድንገማቸው ።

መዝናኛ ፡ ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ በመዝናኛ ፡ ጥቂት ፡ ራሱን ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሚበቃ ፡ መሣሪያ ፡ የለውምና ፤ የምድር ፡ ተገዥ ፡ ሆነ ።

ሁለተኛ ፤ በኋላ ፡ ግን ፡ ዕውቀት ፡ ስላገኘ ፡ ተባዛ ፤ ተባበረም ።

ዎስተኛ ፤ በዝቶ ፡ ከተባበረም ፡ ዘንድ ፡ ሥራውን ፡ ተከፋፍሎ ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ እንደየሥራው ፡ መጠን ፡ መለዋወጥ ፡ ዝናሙ ፤ ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነው ፡ እንዳልነው ፡ ሁሉ ።

አራተኛ ፤ ሀብት ፡ ማለት ፡ የዓለም ፡ ጌትነት ፡ መለኪያ ፡ ነው ። ሰው ፡ ግን ፡ ምንም ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለማግኘት ፡ ቢችል ፡ እንቅሳቅሶ ፡ ከማጋጠም ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ዐቅም ፡ እንደሌለው ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። ሁሉንም ፡ የምትስጥ ፡

መሬት ፡ ናት ። ማንቀሳቀስና ፡ ማጋጠም ፡ ግን ፡ የሚሆነው ፡ በሥራ ፡ ብቻ ፡ ነውና ፤ ሀብት ፡ ማለት ፡ የተከማቸ ፡ ሥራ ማለት ፡ ነው ።

አምስተኛ ፤ ማንኛውም ፡ የተሠራ ፡ ሥራ ፡ ከኋላ ፡ የሚከተለውን ፡ ሥራ ፡ ያቀላል ። ማንኛውንም ፡ ሀብት ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ ይከተለዋል ። በመዠመሪያ ፡ ግን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ እጅግ ፡ ያስቸግራል ። ሹምርም ፡ የሌለው ፡ ሥራ ፡ ፍጻሜ ፡ አያገኝም ። ሀብትም ፡ ሳይዠመር ፡ አያድግም ። ስለዚህም ፡ ሹምሩ ፡ ወዲያው ፡ ወዲያው ፡ ሲጠፋ ፡ አንዳች ፡ ሥራ ፡ አይጠራቀምም ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ዕውቀት ፡ በሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ በላተኛው ፡ ከሠራተኛው ፡ ይበዛልና ፤ አንዳችም ፡ የተሠራ ፡ ነገር ፡ አይከማችም ። እንደዚህም ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ከድኸነት ፡ አይወጣም ።

ስድስተኛ ፤ የሕዝብ ፡ ሀብት ፡ የሚሰፋው ፡ ሕዝቡ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ ሥራውን ፡ በብዙ ፡ ተካፍሎ ፡ የተለዋወጠ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ የተራራቁ ፡ እንደ ሆነ ፡ ግን ፡ እስኪገናኙ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ ይባክንባቸዋል ። የሚያገናኛቸውም ፡ ነጋዴ ፡ ከሆነ ፡ ከየድካማቸው ፡ ከፍለው ፡ ይሰጡታል ። ስለዚህም ፡ የድካማቸውን ፡ ሙሉ ፡ ዋጋ ፡ አያገኙም ። ከንቱ ፡ ድካም ፡ ሲበዛባቸው ፡ ልባቸው ፡ ይሰንፋል ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራ ፡ ሥራ ፡ ጥቂት ፡ ነውና ፤ ያገሩ ፡ ሀብት ፡ አያድግም ። ይልቁንም ፡ ድኸነት ፡ እየሰፋና ፡ እየተጫነ ፡ ይሄዳል ።

ስባተኛ ፤ ስለዚህም ፡ የድካማቸውን ፡ ፍሬ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ እንዲቃረቡ ፡ መንግሥት ፡ መጣር ፡ ይገባዋል ። ይህም ፡ ማቃረብ ፡ የሚሆነው ፡ በመንገድና ፡ በምድር ፡ ባቡር ፡ ነው ። ባንድ ፡ መንግሥትም ፡ ውስጥ ፡ ካንዱ ፡ አውራጃ ፡ ወዳንዱ ፡ አውራጃ ፡ የሚመላለስ ፡ ዕቃ ፡ ሲቀረጥ ፡ ሠራተኞቹን ፡ እንደ ፡ ማራራቅ ፡ ያኽል ፡ ነውና ፤ ሕዝብንም ፡ መንግሥትንም ፡ ይጎዳል ።

ስምንተኛ ፤ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነው ፡ የሥራ ፡ ማሰልጠኛ ፡ የትምርት ፡ ቤቶች ፡ በያይነቱ ፡ ሲሠሩና ፡ ማንኛውም ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ እንደሚቻል ፡ መጠን ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ እንዲበጅ ፡ መንግሥትም ፡ ሲጥርበት ፡ ነው ። በዚሁም ፡ ጥረቱ ፡ ዋና ፡ አጋዥ ፡ የሚሆነው ፡ የተደላደለ ፡ የጉምሩክ ፡ ደንብ ፡ ነው ። በቀረጥ ፡ የሚገባ ፡ ገንዘብ ፡ ቢበዛ ፡ ለመንግሥት ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ አይሆነውም ፤ ዋና ፡ ጥቅሙ ፡ ያገሩ ፡ ገባር ፡ ሀብት ፡ ጥቅም ፡ ነው ። የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚያመጣ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ፍጹም ፡ ድኻ ፡ ነው ። ገበያው ፡ ርቆበት ፡ ዕቃውን ፡ ለሚያመጣለት ፡ ነጋዴ ፡ ዕቃው ፡ በውነት ፡ ከሚያወጣው ፡ ዋጋ ፡ ብዙ ፡ አብልጦ ፡ ይሰጣል ።

ዘጠነኛ ፤ በእንደዚህ ፡ ያለውም ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ የባላገሩ ፡ ጥቅም ፡ እያነሰ ፡ ይሄዳል ፤ መሬቱም ፡ ይረክሳል ። በጥቂቶችም ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ይገባል ። መሬቱም ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ከገባ ፡ ሕዝብ ፡ በጣም ፡ ይደኽያል ። ሕዝቡ ፡ በያይነቱ ፡ ሥራ ፡ ባልሠለጠነም ፡ አገር ፡ ለባላገሩ ፡ ቢያበድሩት ፡ ይጉዳዋል ፡ እንጂ ፡ አይጠቅመውም ።

ዐሥረኛ ፤ የመንግሥት ፡ መሠረት ፡ እርሻ ፡ ነው ። ባለእርሻ ፡ የሚያገኘው ፡ ጥቅም ፡ ሲያንስ ፡ የመንግሥት ፡ መሠረት ፡ አይጠናም ። ባለእርሻ ፡ ሲጠቀም ፡ ግን ፡ መንግሥትም ፡ ይጠነክራልና ፡ ይበረታል ።

፰ኛ ፡ ምዕራፍ ።

እስኪ ፡ የለውጥን ፡ አገባብ ፡ ምን እንደሆነ እንመለከትና ፡ እንመርምር ። እንሆን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ትልቁም ፡ ትንሹም ፡ ቢሆን ፡ ብርን ፡ ሲያገኛት ፡ ደስ ፡ ይለዋል ። ማንኛቸውም ፡ ሰው ፡ ጌታ ፡ መሆኑን ፡ ሊያስታውቅ ፡ ብርን ፡ ያከማቻል ። እኛም ፡ ጌትነቱን ፡ ስናደንቅለት ፡ እገሌ ፡ እኮ ፡ ብር ፡ መልቶታል ፡ እያልን ፡ እናወራለን ። ድኻ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ደግሞ ፡ ያየን እንደሆነ ፡ እገሌ ፡ አንድም ፡ ብር ፡ የለው ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ አንድም ፡ ተሙን ፡ የለውም ፡ እንላለን ። ደግሞ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ባለው ፡ ድካሙ ፡

ብርን ፡ ለማግኘት ፡ ይጥራል ። እንዲሁም ፡ በእውነተኛ ፡ መንገድ ፡ እንዲሁም ፡ በጉቦ ። ማለት ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ብርን ፡ የሚፈልግበት ፡ መንገድ ፡ ምንም ፡ ቢለያይ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በዚያው ፡ በሚፈልግበት ፡ መንገድ ፡ ብዙም ፡ ብር ፡ ቢያገኝ ፡ በቃኝ ፡ አይልም ። የገንዘብ ፡ ፍቅር ፡ አድርጎታልና ፡ ብርን ፡ የሚጠላ ፡ ሰው ፡ የለም ። ሰውም ፡ ሁሉ ፡ ብር ፡ እንዳይበላ ፡ እንዳይቈረጠም ፡ ተበጥብጦም ፡ እንዳይጠጣ ፡ ተለብሶም ፡ እንዳይሞቅ ፡ እያወቀ ፡ ብዙ ፡ ድካም ፡ ደክሞ ፡ ያለውንም ፡ ዕቃ ፡ ሰጥቶ ፡ ብር ፡ ቢያገኝ ፤ እጅግ ፡ ደስ ፡ ይለዋል ፤ ሌላ ፡ ዋጋም ፡ አይፈልግም ። ከብር ፡ ግን ፡ ደግሞ ፡ ወርቅ ፡ ይወደዳል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡ ነገር ፡ የለም ። ስለዚህም ፡ ደግሞ ፡ ብርና ፡ ወርቅን ፡ የዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ ያኽል ፡ የሚወዷቸው ፡ ምክንያት ፡ ይኖረዋልና ፡ ይህ ፡ ምክንያት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንመርምር ።

ሰው ፡ የተፈጠረ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ሊኖር ፡ ነበረ ። በመገናኛው ፡ ጥቂት ፡ ራሱን ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ይህንን ፡ ጌትነት ፡ ለማግኘት ፡ የሚበቃ ፡ ዐቅም ፡ አላገኘም ። በኋላ ፡ ግን ፡ እየተባዛ ፡ መሬትንም ፡ አሸንፋለሁ ፡ ሲል ፡ ተባብሮ ፡ ሥራውንም ፡ ተከፋፍሎ ፡ በየባሕሪው ፡ ሞያ ፡ ሞያውን ፡ ያዘ ። ሥራውን ፡ መከፋፈሉ ፡ ግን ፡ ከየሠራው ፡ ሥራ ፡ ከራሱ ፡ የተረፈውን ፡ እንዲለዋወጥ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ መሬትን ፡ ለመቈፈር ፡ ዶማ ፡ ዛፍንም ፡ ለመቀረጥ ፡ መጥረቢያ ፡ ወጥንም ፡ ለማብሰል ፡ ማንኛውንም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ድስት ፡ እንዲሁም ፡ ለወጥ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ መሣሪያ ፡ እንዲያስፈልግ ፡ የግድ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ። የለውጥም ፡ መሣሪያ ፡ ባይኖር ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ እስኪለዋወጥ ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ማንኛውም ፡ የሰው ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ አይፋጠንም ፡ ነበር ። ሰውም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ አግኝቶ ፡ የምድር ፡ ጌታ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ፡ ነበር ።

እንሆን ፡ በያንዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሚያስፈልግ ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ አይገኝም ። እስቲ ፡ አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ ባለበርበሬና ፡ ባለጤፍ ፡ ባንድ ፡ መንደር ፡ ውስጥ ፡ አጠገብ ፡

ላጠጉበ ፡ ከኖሩ ፡ ዘንድ ፡ ባለበርበሬው ፡ ጤፍን ፡ ሲፈልግ ፡ ባለ
 ጤፍ ፡ በርበሬ ፡ የፈለገ ፡ እንደሆነ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ባይኖር ፡
 ያለችግር ፡ መለዋወጥ ፡ ይሆንላቸዋል ። ነገር ፡ ግን ፡ ባለበርበሬው ፡
 ጤፍን ፡ ሲፈልግ ፡ ባለጤፍ ፡ የሚፈልገው ፡ አቡጅዲድ ፡ እንደ ፡
 ሆነ ፡ እነዚህ ፡ ሁለት ፡ ጎረቤቶች ፡ አንድ ፡ የሚያስማማቸው ፡
 የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ባይኖር ፡ ሊሰማሙ ፡ አይሆንላቸውም ።
 እንግዲህ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ባይኖር ፡ ባለበርበሬው ፡ አጠገ
 ቡ ፡ ያለውን ፡ ጤፍ ፡ እሸምታለሁ ፡ ሲል ፡ በርበሬውን ፡ ይዞ ፡
 አቡጅዲድ ፡ የሚሸጠውን ፡ ሊፈልግ ፡ ይሄዳል ። ባለአቡጅዲ
 ዱንም ፡ ነጋዴ ፡ ካገኘ ፡ በኋላ ፡ ምናልባት ፡ ነጋዴው ፡ ደግሞ ፡
 እንዲህ ፡ ይለው ፡ ይሆናል ፤ ወንድሜ ፡ ሆይ ፡ በከንቱ ፡ መድከ
 ምክ ፡ እጅግ ፡ ያሳዝነኛል ። የኔን ፡ አቡጅዲድ ፡ ከፈለግክ ፡
 ዘንድ ፡ ለጨው ፡ ነውና ፡ እምሸጠው ፡ ጨው ፡ እንዳለክ ፡ አም
 ጣና ፡ ውሰድ ፡ ይለው ፡ ይሆናል ።

እንሆን ፡ ያ ፡ ባለበርበሬውም ፡ ሰው ፡ ጨው ፡ የሚሸጠውን ፡
 ነጋዴ ፡ ፈልጎ ፡ አግኝቶ ፡ ለውጠኝ ፡ ቢለው ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡
 ይመልስለት ፡ ይሆናል ፤ እኔ ፡ በርበሬ ፡ መልቶኛል ፡ አሁንስ ፡
 የጎደለኝ ፡ ብረት ፡ ድስት ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ ብረት ፡ ድስት ፡
 እንዳለህ ፡ አምጣልኝና ፡ ጨው ፡ ልስጥክ ፡ ይለዋል ። ነገሩም ፡
 ሁሉ ፡ እንደዚህ ፡ ባለበርበሬው ፡ ከጎረቤቱ ፡ ያለውን ፡ ጤፍ ፡
 ለመሸመት ፡ ሲል ፡ መከራው ፡ ሊበዛበት ፡ ነበርና ፡ በመካከል ፡
 ሲዞር ፡ የፈለገውንም ፡ ሳያገኝ ፡ አለጊዜው ፡ ወይ ፡ ሞቶ ፡ ይቀር ፡
 ነበረ ። ደግሞ ፡ የግድ ፡ ካልሆነበትም ፡ በቀር ፡ ሁለተኛ ፡ ማንኛ
 ውንም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ሊለዋወጥ ፡ አይከፈልም ፡ ነበር ።
 ከመለዋወጡም ፡ የተነሣ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ለየብቻው ፡ እየ
 ሆነ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራ ፡ ነበር
 ና ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ዐቅም ፡ አንሶት ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የምድር ፡
 ሎሌ ፡ ሁኖ ፡ ሊኖር ፡ ነበር ።

እንሆን ፡ የዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ ከጥንት ፡
 ዝምረው ፡ ተረድተውት ፡ የሚስማሙበትን ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡
 የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ አውጥተው ፡ ሲገበያዩበት ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡
 የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ያስረዳናል ።

የዱሮ ፡ ዘመን ፡ ግሪኮች ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያቸው ፡ ከብት ፡ ነበረ ። ከብትንም ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ያደረጉት ፡ ካንድ ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ለማንቀሳቀስ ፡ የሚመችና ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የሚቀበለው ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ። እንግሊዞችም ፡ የዱሮ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያቸው ፡ ከብትና ፡ ባሪያ ፡ ነበረ ። የቀሩትም ፡ አንዳንዶቹ ፡ ሕዝቦች ፡ በዓሣና ፡ በትንባዥ ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ዕቃ ፡ ሲገዛዙ ፡ ነበር ። በሀገራችንስ ፡ ቢሆን ፡ እስከ ፡ ቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ዋናው ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያችን ፡ ጨው ፡ አልነበረምን ፤ ይህ ፡ የተጠራው ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ግን ፡ የማይመች ፡ ሆኖ ፡ ነበር ። ከብትና ፡ በሬው ፡ ሲከላ ፡ ወይም ፡ በበሽታ ፡ ሲሞት ፡ ትንባዥውና ፡ ዓሣውም ፡ ሲበላሽ ፡ ጨውም ፡ ጥቂት ፡ ውሃ ፡ የነካው ፡ እንደሆነ ፡ ሲሻሻልና ፡ ሲወረዝ ፡ ለመለወጥ ፡ ለየሰው ፡ ሁሉ ፡ እጅግ ፡ ጉዳት ፡ ነበረበት ። ይህንንም ፡ የኋላ ፡ ጉዳቱን ፡ እየፈራ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በጣም ፡ ካልቸገረው ፡ በቀር ፡ ለለውጥ ፡ ይሆነኛል ፡ ብሎ ፡ ደክሞ ፡ ያገኘውን ፡ ዕቃ ፡ ሰጥቶ ፡ ሊገዛቸው ፡ ፈቃድ ፡ አልነበረውም ። ብረትና ፡ መዳብም ፡ ከታወቁ ፡ በኋላ ፡ መሣሪያዎች ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ታይተው ፡ ከላይ ፡ በተጠሩት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ፈንታ ፡ ገቡ ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ብረትና ፡ መዳብም ፡ ቢሆኑ ፡ እየዛጉና ፡ እየተበላሹ ፡ እንቢ ፡ አሉ ። ወዲያውም ፡ ከመሬት ፡ ውስጥ ፡ የሚወጡበት ፡ ብልኅት ፡ ከታወቀ ፡ በኋላ ፡ እጅግ ፡ በረከቱ ። ያለብዙ ፡ ድካም ፡ ይገኙ ፡ ዝመሩ ፤ በጣምም ፡ ረከሱ ። ከመርከሳቸውም ፡ የተነሣ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ነገር ፡ መግዣ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ብረት ፡ ወይም ፡ መዳብ ፡ ሸክሙ ፡ እየበዛና ፡ እየከበደ ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ለማንቀሳቀስ ፡ የማይመች ፡ የማይቻል ፡ ሆነ ። ስለዚህም ፡ ለሸክም ፡ የማይከብዱ ፡ ካንዱም ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ ቦታ ፡ ያለብዙ ፡ ድካም ፡ የሚላኩ ፡ የማይዝጉና ፡ የማይበላሹ ፡ ሌሎች ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ተገኙ ። በመላውም ፡ ዓለም ፡ ታወቀው ፡ ተለመዱ ። እነሱም ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ናቸው ፤ የመላውም ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ ምንም ፡ ተሰብስበው ፡ ተማክረው ፡ ባይዋዋሉ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ ለምደዋቸው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎቻቸው ፡ እንዲሆኑ ፡ ተስማምተውባቸዋል ። ስለዚህም ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የተወደዱበት ፡ ዋናው ፡ ምክንያት ፡

የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ነው ። ሰው ፡ ሁሉ ፡ ብርን ፡ ሲፈልግ ፡ ብርን ፡ ራሱን ፡ አይደለም ፤ ያንን ፡ በብር ፡ የሚለወጠውን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሲፈልግ ፡ ነው ፡ እንጂ ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በዘመናት ፡ ብዛት ፡ የተስማማባቸው ፡ ምልክቶች ፡ ናቸው ።

እንሆ ፡ አንድ ፡ የበርኖስ ፡ ሰፊ ፡ ጤናን ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ላንዱ ፡ አራሽ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ምልክት ፡ ሰጥቶ ፡ ይህንን ፡ ምልክት ፡ ይዘኸ ፡ ሄደኸ ፡ ከሚሰቱ ፡ በርኖስ ፡ ተቀበል ፡ ብሎ ፡ እንደሚፈቅድለት ፡ እንዲሁም ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ተቀብሎ ፡ ብር ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ከፈቀደኸው ፡ ቦታ ፡ ሄደኸ ፡ የፈለግኸውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ምልክት ፡ ተቀበል ፡ ብሎ ፡ ብርን ፡ ለተቀበለ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ፈቀደለት ፡ ያኸል ፡ ነው ። ብርና ፡ ወርቅን ፡ እንደ ፡ ምልክት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ የትም ፡ አገር ፡ በሄድ ፡ የፈለገውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ይለውጥበታል ። ብርና ፡ ወርቅን ፡ ስለ ፡ ምልክት ፡ ተቀብሎ ፡ ስንት ፡ እንደሚሰጥ ፡ የተወሰነ ፡ ነውና ፤ ማንም ፡ ሰው ፡ ብርና ፡ ወርቅን ፡ ሲቀበል ፡ ደክሞ ፡ ካገኘው ፡ ዕቃ ፡ ስንት ፡ እንደሚሰጥ ፡ አይጠፋውም ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ ምንም ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ በሆኑ ፡ እንደ ፡ ሌላው ፡ ለኑሮ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከመሬት ፡ የሚወጡት ፡ በድካም ፡ ነው ። ይልቁንም ፡ ብርና ፡ ወርቅን ፡ ለመቀበል ፡ የሚያከመው ፡ ድካም ፡ ከሌላው ፡ ድካም ፡ ሁሉ ፡ ይበልጣል ። ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ምልክት ፡ እንዲሆኑት ፡ ብርንና ፡ ወርቅን ፡ የፈለገ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ተደክመዋቸው ፡ መጠን ፡ የሠራውን ፡ ወይም ፡ ያለውን ፡ ዕቃ ፡ ይሰጥባቸዋል ። ዋጋ ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መለኪያ ፡ ነውና ፤ ብርና ፡ ወርቅም ፡ ካንዱ ፡ እጅ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ ሲያልፉ ፡ እንደ ፡ ተደክመዋቸው ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡ እየተሰጠ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ እንደ ፡ ሌላው ፡ ምልክት ፡ ሁሉ ፡ የሚሳቱ ፡ ምልክቶች ፡ አይደሉም ። እነዚህም ፡ ሁለቱ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ባይኖሩ ፡ ሰው ፡ ምድርን ፡ አሸንፎ ፡ ጌታዋ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ፡ ነበር ። መርከብ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ጋሪ ፡ ምንም ፡ የተመሰገኑ ፡ የሕዝብ ፡ ማቃረቢያ ፡ መሣሪያዎች ፡ ቢሆኑ ፡ ምንም ፡ ፍጥነት ፡ ቢያበዙ ፡ እንደ ፡ ብርና ፡ እንደ ፡ ወርቅ

ቅ ፡ አያቃርቡም ። ብርና ፡ ወርቅም ፡ አውራው ፡ የሚመሰገኑ
በት ፡ ምክንያት ፡ በብዙ ፡ ትንንሽ ፡ ክፍሎች ፡ እየተከፋፈሉ ፡
ሰው ፡ ከየሥራው ፡ ትንንሽ ፡ ክፍል ፡ በነሱ ፡ አማካይነት ፡ እንዲ
ለዋወጥ ፡ ስለ ፡ አደረጉ ፡ ነው ። እስቲ ፡ አሁን ፡ ከገበያ ፡ ሄደን ፡
ባንድ ፡ ተሙን ፡ ዳቦ ፡ ስንገዛ ፡ የስንት ፡ ሰዎች ፡ የድካማቸውን ፡
ትንንሽ ፡ ክፍል ፡ መግዛታችን ፡ ነው ። ያንድ ፡ ተሙን ፡ ዳቦ ፡
የሚጋገረው ፡ ካራሹ ፡ ከጎልጓዩ ፡ ካጫጁ ፡ ከወቂው ፡ ከጫኙ ፡
ከፈጫይቱ ፡ ምጣዱን ፡ ከሠራቸው ፡ የሸክላ ፡ ሠሪ ፡ ከዕንጨት ፡
ለቃሚው ፡ ከብዙዎችም ፡ ሌሎች ፡ ሠራተኞች ፡ ብዙ ፡ ትንንሽ ፡
ድካም ፡ እየተከፈለ ፡ ተጠራቅሞ ፡ አይደለምን ፤ ባገራችን ፡ ብር ፡
ከታወቀ ፡ ብዙ ፡ ጊዜው ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ዛሬው ፡ አል
ተለመደም ፡ ነበር ። ዱሮ ፡ ከትልልቅ ፡ ለውጥ ፡ በቀር ፡ ትንንሽ ፡
ለውጥ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ ሕዝቡን ፡ የሚያስችል ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ
ያ ፡ አልነበረምና ፤ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ መል
ቶ ፡ ሳለ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ሲቸገር ፡ ነበር ። ዱሮ ፡ ተሙን ፡
ሩብ ፡ አላድ ፡ ሳይለመዱ ፡ ጎመን ፡ እገዛለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡
አልነበረም ። ባንድ ፡ ሙሉ ፡ ብር ፡ ገዝቶ ፡ እንዳያስቀምጠው ፡
አንድ ፡ ቀን ፡ ሳያድር ፡ እንዲበሰበስ ፡ ዐወቀው ፤ ከብርም ፡ ባነ
ሰ ፡ ነገር ፡ እንዳይገዛው ፡ ከብር ፡ ያነሰ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡
አልነበረም ። ስለዚህ ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ፡ ጎመን ፡ ሊበላ ፡ የፈለገ ፡
ሰው ፡ ወይም ፡ ለምኖ ፡ ወይም ፡ ዘርቶ ፡ አብቅሎ ፡ ነው ። ያለ
መነና ፡ ያልዘራ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ጎመንን ፡ አግኝቶ ፡ ለመብላት ፡
አይሆንለትም ፡ ነበር ። እንዲሁም ፡ የዚያ ፡ ጊዜ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡
መንገድ ፡ ሲሄድ ፡ ሥንቁን ፡ ተሸክሞ ፡ ከቤቱ ፡ ካልተነሣ ፡ በቀ
ር ፡ መከራውና ፡ ችጋሩ ፡ ይበዛበት ፡ ነበር ። ለብዙ ፡ ቀን ፡ የሚያ
ስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ካልሸመተ ፡ በቀር ፡
የዕለት ፡ ምግቡን ፡ የሚያገኝበት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ አልነበረ
ም ። ዛሬ ፡ ግን ፡ ለጊዜው ፡ የሚበቃውን ፡ በተሙን ፡ እየገዛ ፡
ማንም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ መንገድ ፡ ሲወጣ ፡ አይቸገርም ። ባላገ
ሩም ፡ ዱሮ ፡ ለማኙ ፡ መንገደኛ ፡ ሲበዛበት ፡ ሲመረር ፡ የነበረ
ው ፡ ዛሬ ፡ ባጠገቡ ፡ የሚሄደው ፡ መንገደኛ ፡ ሲያንስ ፡ ያዝናል ።
ተሙን ፡ ሩብ ፡ አላድ ፡ ከታወቁ ፡ በኋላ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡
ርስ ፡ በርሱ ፡ ይጠቃቀም ፡ ዝመር ፤ ነቃም ። ስለዚህም ፡ የለው

ጥ ፡ መሣሪያውን ፡ በትንንሽ ፡ ክፍሎች ፡ ከፍለው ፡ ትንንሾቹን ፡ ክፍሎች ፡ ባገራቸው ፡ ሕዝብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲለመዱ ፡ ስላደረጉ ፡ ለዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ትልቅ ፡ ምስጋና ፡ ይገባቸዋል ። እውነት ፡ ነው ፤ የዛሬው ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያችን ፡ የተደላደለ ፡ መሠረት ፡ የለውምና ፡ ሕዝቡ ፡ ብዙ ፡ ይጎዳበታል ። የሚጎዳበትንም ፡ ምክንያት ፡ ቁይተን ፡ እናስረዳለን ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ዠማሪው ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ናቸውና ፤ ለዚህም ፡ ምክንያት ፡ ተብሎ ፡ ምን ምን ፡ ቢሆን ፡ ለርሳቸው ፡ የሚገባው ፡ ምስጋና ፡ አይቀርም ።

እንሆ ፡ ማንኛውም ፡ ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ የሚደርስና ፡ ሀብት ፡ የሚያገኝ ፡ በውስጡ ፡ ያሉት ፡ የያይነቱ ፡ ዕቃ ፡ ሠራተኞች ፡ በቶሎ ፡ እየተገናኙ ፡ የተለዋወጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ካነሰ ፡ ዘንድ ፡ ግን ፡ የምድር ፡ ባቡርና ፡ መንገድ ፡ ምንም ፡ ቢበዙ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ አይሆኑም ። የዚህ ፡ ዓለም ፡ ሕዝቦች ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎቻቸው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ያነሰበት ፡ ሕዝብ ፡ ከፍ ፡ ወዳለው ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ደርሶ ፡ ሀብታም ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። እንሆ ፡ ነገሩ ፡ እንደተገለጠልን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ላንድ ፡ ሕዝብ ፡ ሀብትም ፡ የሚሆኑት ፡ የሚበሉና ፡ የሚቆረጠሙ ፡ ሆነው ፡ አይደለም ። ሕዝቡ ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ ሲለዋወጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ስለ ፡ ሆኑት ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ይህንንም ፡ ካወቅን ፡ ዘንድ ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ በእንዴት ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ እንዲበዙ ፡ በእንዴትስ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ እንዲያንሱ ፡ እንመርምር ።

፱ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ወዳንዱ ፡ አገር ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ከገባ ፡ በኋላ ፡ ከሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከብሩና ፡ ከወርቁ ፡ የሚያገኝበትና ፡ የሚያጣበት ፡ መንገድ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ነውና ፡ ተቁጥሮ ፡ አይጨረስልንም ፤ ደግሞ ፡ በሒሳባችን ፡ አይገባም ። ወዳንድ ፡ መንግሥት ፡ አገር ፡ የሚመጣው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የሚበዛበትና ፡ የሚያንስበት ፡ ምክንያት ፡ ግን ፡ ታውቆ ፡ የተለየ ፡ ነው ። ይህ

ም ፡ ምክንያት ፡ በቶሎ ፡ እንዲገለጽልንና ፡ መሪ ፡ እንዲሆንን ፡ ቀጥሎ ፡ የተዳፈውን ፡ ቃል ፡ አጥብቀን ፡ እናስተውል ።

እንሆ ፡ ያለፋ ፡ ቆዳ ፡ የሚረክስ ፡ በኩብት ፡ አራጁ ፡ ቤት ፡ ነው ። የሚከበረውም ፡ ከፋቂው ፡ ቤት ፡ ነው ። የለፋ ፡ ቈርበት ፡ ግን ፡ የሚረክሰው ፡ ከፋቂው ፡ ቤት ፡ ነው ። አራጁም ፡ ከፈለገው ፡ ዘንድ ፡ ብዙ ፡ ዋጋ ፡ ይፈጅበታል ። እንዲሁም ፡ ጥጥ ፡ ታርሶ ፡ በበቀለበት ፡ አገር ፡ ርካሽ ፡ ነው ። ወደ ፡ ሸማኔው ፡ ሲደርስ ፡ ግን ፡ ይከበራል ። ሸማ ፡ ግን ፡ በርካሽ ፡ ዋጋ ፡ የሚገኝ ፡ ከሸማኔው ፡ ቤት ፡ ነው ። ጥጡን ፡ ዘርቶ ፡ ላበቀለው ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ሸማው ፡ ውድ ፡ ይሆንበታል ። እንግዲህ ፡ ማናቸውንም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ዕቃ ፡ ብንመለከት ፡ ዕቃው ፡ ሁሉ ፡ አጠቃቀሙ ፡ ወደ ፡ ታወቀበት ፡ ቦታ ፡ ይሄዳል ። አጠቃቀሙ ፡ ግን ፡ በዚያው ፡ በታወቀበት ፡ ቦታ ፡ ይረክሳል ። አጠቃቀሙ ፡ ወዳልታወቀበት ፡ ቦታ ፡ ሲደርስ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይከብራል ። እንግዲህ ፡ በምሳሌ ፡ ብንነጋገር ፡ ጥጥ ፡ እንዴት ፡ እንደሚጠቅም ፡ የሚያውቅበት ፡ ሸማኔ ፡ ነውና ፤ ጥጥ ፡ ሁሉ ፡ ዞሮ ፡ ዞሮ ፡ ወደ ፡ ሸማኔ ፡ ይሄዳል ። የጥጥም ፡ አጠቃቀም ፡ በሸማ ፡ ነው ። ሸማም ፡ የሚረክስ ፡ በሸማኔ ፡ ቤት ፡ ነው ። አጠቃቀሙን ፡ ሳያውቅበት ፡ ቀርቶ ፡ ጥጡን ፡ ወደ ፡ ዐዋቂው ፡ ሸማኔ ፡ በወሰደው ፡ ጊዜ ፡ እጥጥ ፡ ተካይ ፡ ቤት ፡ ተመልሶ ፡ ሲደርስ ፡ ሸማ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይከብራል ።

እንሆ ፡ የብርና ፡ የወርቅም ፡ ነገር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። የዕውቀታቸው ፡ ደረጃ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሥራቸውም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሁኖ ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሕዝቦች ፡ ሥራ ፡ ከማያውቁ ፡ ሕዝቦች ፡ ይልቅ ፡ የለውጥን ፡ መሣሪያ ፡ አጠቃቀም ፡ ያውቁበታልና ፤ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ እየሰጡበት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ የሆነው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሁሉ ፡ ወደነሱ ፡ ይሄዳል ። ሲበደሩትም ፡ አጠቃቀሙን ፡ ስላውቁበት ፡ የብርና ፡ የወርቅ ፡ ወለድ ፡ በነሱ ፡ አገር ፡ ያንሳል ። ሸማ ፡ በሸማኔ ፡ ቤት ፡ እንደሚረክሰው ፡ እንግዲህ ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ ሊሠራ ፡ የሚችል ፡ ሕዝብ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ርስ ፡ በራሱ ፡ ይለዋወጥበታል ፡ እንጂ ፤ ልለውጥበት ፡ ሲል ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ አይሰደውም ። ለጊዜውም ፡ ቢሰደው ፡ እን

ደ ፡ ቆዳ ፡ ሠም ፡ የዝኅን ፡ ጥርስ ፡ የመሰለውን ፡ ያልተሠራ ፡ ነገር ፡ ለመግዛት ፡ ነውና ፡ ይህ ፡ ሁሉ ፡ ዕቃ ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ለኑሮው ፡ የሚበቃውን ፡ ያኸል ፡ አስቀርቶለት ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ወዳልሠለጠነበት ፡ አገር ፡ ትርፉን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሰዶ ፡ ዕቃው ፡ ሳይሠራ ፡ የፈጀበትን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ይመልስበታል ።

ይኸውም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በያመቱ ፡ ያልተሠራ ፡ ቆዳ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ይሰዳል ። ያንዱም ፡ ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ዋጋ ፡ ባገራችን ፡ እስከ ፡ ፲፫ ፡ ብር ፡ ነው ። ይህን ፡ ዐሥራ ፡ ሦስት ፡ ብር ፡ ግን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ እንዳይለዋወጥ በት ፡ በየሥራው ፡ ስላልሠለጠነ ፡ በሥራ ፡ የሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ ሲገዛ ፡ ስለ ፡ ቆዳው ፡ ዋጋ ፡ የተቀበለውን ፡ ብር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይመልስዋል ። አንድ ፡ ፈረሱላ ፡ ቆዳ ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ዋጋው ፡ ፲፫ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ነው ። እፈረንጅ ፡ አገር ፡ ሄዶ ፡ ተሠርቶ ፡ የተመለሰው ፡ ቆዳ ፡ ግን ፡ አንዱ ፡ ፈረሱላ ፡ እስከ ፡ ፻፪ ፡ ብር ፡ ድረስ ፡ ይሰጥበታል ። ስለዚህም ፡ የኤሮፓ ፡ ሰዎች ፡ ለቆዳ ፡ ሲሉ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሲሰጡት ፡ ቆዳው ፡ ከተሠራ ፡ በኋላ ፡ ለኑሮቹው ፡ የሚበቃውን ፡ አሠርተው ፡ የተረፈውን ፡ ቆርበት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሰደው ፡ ያን ፡ በመዝገመሪያ ፡ ያወጡትን ፡ ፲፫ ፡ ብር ፡ ይመልሱበታል ። ቆዳውም ፡ ራሱ ፡ ተሠርቶ ፡ በምትኩ ፡ እነቈጫ ፡ እነአቡጃዲ ድ ፡ ሌሎችም ፡ ዕቃዎች ፡ መጥተው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የመጣውን ፡ ብር ፡ ወደ ፡ ኤሮፓና ፡ ወደ ፡ አሜሪካ ፡ ይመልሱለታል ። እንሆ ፡ ሸማኔ ፡ ብር ፡ ሰጥቶ ፡ ካንድ ፡ ባላገር ፡ ጥጥ ፡ ቢገዛ ፡ ሸማውን ፡ ከሠራ ፡ በኋላ ፡ ለራሱ ፡ ትርፍ ፡ አስቀርቶ ፡ የቀረውን ፡ ሸማ ፡ ለባላገሩ ፡ ይሸጠዋል ። በዚህም ፡ ያ ፡ በመዝገመሪያ ፡ ለጥጡ ፡ ዋጋ ፡ ያወጣው ፡ ብር ፡ ይመለስለታል ። በሕዝቦችም ፡ ትዳር ፡ እንዲሁ ፡ ነው ። በሥራ ፡ የሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ቢያወጡ ፡ ትርፍ ፡ ካገኙበት ፡ በኋላ ፡ ይመለስላቸዋል ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ሸማኔው ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ ትርፍ ፡ የሚገባለት ፡ ሸማውን ፡ የሠራበት ፡ ጥጥ ፡ ሳይገዛው ፡ የራሱ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ጥጡን ፡ ከውጭ ፡ ከገዛው ፡ ሸማውን ፡ ሠርቶ ፡ ሲሸጥ ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ የደካሙን ፡ ዋጋ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

እንዲሁም ፡ ያልተሠራውን ፡ ዕቃ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ እያስመጣ ፡
 ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ የሚሸጥ ፡ ሕዝብ ፡ የድካሙን ፡ ዋጋ ፡ ያገኛ
 ል ፡ እንጂ ፤ ሌላ ፡ ትርፍ ፡ አይገባለትም ። ትጉ ፡ ሕዝብ ፡ ከሆነ ፡
 ዘንድ ፡ ግን ፡ በደካሙ ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ትልቅ ፡ ሊሆን ፡
 ይችላል ። ብርና ፡ ወርቅም ፡ በዝተው ፡ የሚሄዱ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡
 ሳይገዛ ፡ ከመራቱ ፡ ውስጥ ፡ ያወጣውን ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ሠርቶ ፡
 ከሠራው ፡ ዕቃ ፡ ለኑሮው ፡ የሚበቃውን ፡ ያኸል ፡ አስቀርቶ ፡
 የተረፈውን ፡ ዕቃ ፡ ለውጭ ፡ ሕዝቦች ፡ ወደሚሸጥ ፡ አገር ፡ ነው ።
 ይህንን ፡ የሚያደርግ ፡ ግን ፡ አንድም ፡ ሕዝብ ፡ በኤሮፓ ፡ የለም ።
 እንደያገሩ ፡ ሁኔታ ፡ ይነስ ፡ ይደግ ፡ እንጂ ፡ የኤሮፓ ፡ ሕዝቦች ፡
 ኑሯቸው ፡ ሁሉ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ያልተሠራውን ፡ ዕቃ ፡ እያስ
 መጡ ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ በሆን ፡ ግን ፡ እንደ ፡
 ኢትዮጵያ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የሚበዛበት ፡ አገር ፡ አልነበረም ።
 ባገራችን ፡ ሁሉ ፡ ነገር ፡ ሊበቅል ፡ ይችላል ፤ ሁሉ ፡ ነገር ፡
 ሊሠራ ፡ ይችላል ። የበቀለውና የተሠራውም ፡ ከሕዝብ ፡ ተርፎ ፡
 ብዙ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ወደ ፡ ሀገራችን ፡ ያመጣ ፡ ነበር ። ብርና ፡
 ወርቅም ፡ እየበዛ ፡ ቢሄድ ፡ መለዋወጡ ፡ እየፈጠነለት ፡ የኢት
 ዮጵያ ፡ ሰው ፡ በያዘው ፡ ሥራ ፡ ጠንክሮ ፡ እየሠራ ፡ እየተለዋ
 ወጠ ፡ እየተደጋገፈ ፡ ከፍ ፡ ያለውን ፡ የዕውቀት ፡ ደረጃ ፡ ለማ
 ግኘትና ፡ ብዙ ፡ ሀብት ፡ ለማከማቸት ፡ ይሆንለት ፡ ነበር ።

መንግሥቱም ፡ በርትቶ ፡ በዓለም ፡ ነገሥታት ፡ ፊት ፡ ያድ
 ግ ፡ ነበር ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ መፈለጉ ፡ እኮ ፡ ስለ ፡ መሣሪያነቱ ፡
 ነው ። የለውጥ ፡ መሣሪያም ፡ ባልበዛበት ፡ አገር ፡ ከሕዝቡ ፡
 አንዳንድ ፡ ሰው ፡ ከየሥራው ፡ የተረፈውን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይቸ
 ግረዋልና ፤ በየሥራው ፡ ሊሠለጥን ፡ አይችልም ። እንዲሁም ፡
 ደግሞ ፡ በሥራ ፡ ያልሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሲያገ
 ኝ ፡ ሊለዋወጥበት ፡ አይችልምና ፤ የለውጡን ፡ መሣሪያ ፡ ለሚፈ
 ልጉት ፡ ሕዝቦች ፡ መልሶ ፡ ይሸጠዋል ። ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡
 እንዲበለጽግና ፡ እንዲበረታ ፡ የሚፈልግ ፡ መንግሥት ፡ ከሁሉ ፡
 ነገር ፡ በፊት ፡ ለሕዝቡ ፡ ኑሮ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
 ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሠራ ፡ መጣጣር ፡ ይገባዋል ። ይህንንም ፡

ካደረገ ፡ ዘንድ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ በዝተው ፡ ወዳገሩ ፡ እንዲገቡ ፡ ለት ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ብርና ፡ ወርቅም ፡ በብዙ ፡ ቁጥር ፡ ከመርከብ ፡ ከምድር ፡ ባቡር ፡ ከጋሪ ፡ ከሌላም ፡ ነገር ፡ የበለጠ ፡ የለውጥ ፡ አፋጣኞች ፡ መሣሪያዎች ፡ ናቸውና ፤ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ እስኪለዋወጡ ፡ ድረስ ፡ በከንቱ ፡ የሚባክንባቸው ፡ ድካም ፡ እያነሰ ፡ ሠራተኞቹም ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የሚተርፋቸው ፡ ጊዜ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። የሚሠሩትም ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ላገሩ ፡ ሀብት ፡ ጭማሪም ፡ ይሆናል ። ዕንጨት ፡ በሌለበት ፡ ቦታ ፡ መጥረቢያ ፡ አያስፈልግምና ፤ መጥረቢያው ፡ ወደ ፡ ተፈለገበት ፡ ቦታ ፡ ይሸጣል ። ዕንጨት ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ግን ፡ መጥረቢያ ፡ ይፈለጋል ። መጥረቢያውም ፡ ሲበዛ ፡ የሚቈረጠው ፡ ዕንጨት ፡ ይበዛል ። የብርና ፡ የወርቅም ፡ ነገር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። እነዚህ ፡ ሁለት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ በያይነታቸው ፡ በሥራ ፡ ሠልጥነው ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ በማይለዋወጡ ፡ ሕዝቦች ፡ እጅ ፡ አይቀመጡም ። ወደሚፈለጉበት ፡ ቦታ ፡ ይሸጣሉ ፡ እንጂ ፤ በየሥራው ፡ በሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ እጅ ፡ ሲገቡ ፡ ግን ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ መለዋወጡን ፡ እያፋጠኑለት ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በየሥራው ፡ እንዲሠለጥንና ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ እንዲያገኝ ፡ ይረዳታል ።

እንሆን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ በምንስ ፡ ምክንያት ፡ እንዲያንሱና ፡ እንዲበዙ ፡ ተረዳነው ። እንግዲህም ፡ ሥራቸውን ፡ እንመርምር ።

፲ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በያመቱ ፡ ከሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ የሚገዛው ፡ ዕቃ ፡ እንደ ፡ በዛ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አስረድተናል ። ትርፉንም ፡ ዕቃ ፡ የገዛው ፡ በምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብንመረምር ፡ ከውጭ ፡ ሕዝቦች ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ መበደሩን ፡ ተረዳነው ። እንግዲህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንዳሁኑ ፡ መበደሩን ፡ ትቶ ፡ ለወደ ፡ ፊቱ ፡ የሚገዛውና ፡ የሚሸጠው ፡ ዋጋ ፡ ትክክል ፡ የሆነለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይጠቀማልን ፤ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ነው ። እንደ ፡ ዛሬው ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕዝቡ ፡ አይጠቀምም ።

ካደረገ ፡ ዘንድ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ በዝተው ፡ ወዳገሩ ፡ እንዲገቡ ፡ ለት ፡ የታወቀ ፡ ነው ። ብርና ፡ ወርቅም ፡ በብዙ ፡ ቁጥር ፡ ከመርከብ ፡ ከምድር ፡ ባቡር ፡ ከጋሪ ፡ ከሌላም ፡ ነገር ፡ የበለጠ ፡ የለውጥ ፡ አፋጣኞች ፡ መሣሪያዎች ፡ ናቸውና ፤ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የሚለዋወጡ ፡ ሠራተኞች ፡ እስኪለዋወጡ ፡ ድረስ ፡ በከንቱ ፡ የሚባክንባቸው ፡ ደካም ፡ እያነሰ ፡ ሠራተኞቹም ፡ በየያዙት ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የሚተርፋቸው ፡ ጊዜ ፡ እየበዛ ፡ ይሄዳል ። የሚሠሩትም ፡ ትርፍ ፡ ሥራ ፡ ላገሩ ፡ ሀብት ፡ ጭማሪም ፡ ይሆናል ። ዕንጨት ፡ በሌለበት ፡ ቦታ ፡ መጥረቢያ ፡ አያስፈልግምና ፤ መጥረቢያው ፡ ወደ ፡ ተፈለገበት ፡ ቦታ ፡ ይሸጣል ። ዕንጨት ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ግን ፡ መጥረቢያ ፡ ይፈለጋል ። መጥረቢያውም ፡ ሲበዛ ፡ የሚቈረጠው ፡ ዕንጨት ፡ ይበዛል ። የብርና ፡ የወርቅም ፡ ነገር ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። እንዚህ ፡ ሁለት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ በየይነታቸው ፡ በሥራ ፡ ሠልጥነው ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ በማይለዋወጡ ፡ ሕዝቦች ፡ እጅ ፡ አይቀመጡም ። ወደሚፈለጉበት ፡ ቦታ ፡ ይሸጣሉ ፡ እንጂ ፤ በየሥራው ፡ በሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ እጅ ፡ ሲገቡ ፡ ግን ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ መለዋወጡን ፡ እያፋጠኑለት ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በየሥራው ፡ እንዲሠለጥንና ፡ የበለጠ ፡ ሀብት ፡ እንዲያገኝ ፡ ይረዱታል ።

እንሆ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ በምንስ ፡ ምክንያት ፡ እንዲያንሱና ፡ እንዲበዙ ፡ ተረዳነው ። እንግዲህም ፡ ሥራቸውን ፡ እንመርምር ።

፲ኛ ፡ ምዕራፍ ።

የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በያመቱ ፡ ከሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ የሚገዛው ፡ ዕቃ ፡ እንደ ፡ በዛ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አስረድተናል ። ትርፉንም ፡ ዕቃ ፡ የገዛው ፡ በምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብንመረምር ፡ ከውጭ ፡ ሕዝቦች ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ መበደሩን ፡ ተረዳነው ። እንግዲህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እንዳሁኑ ፡ መበደሩን ፡ ትቶ ፡ ለወደ ፡ ፊቱ ፡ የሚገዛውና ፡ የሚሸጠው ፡ ዋጋ ፡ ትክክል ፡ የሆነለት ፡ እንደ ሆነ ፡ ይጠቀማልን ፤ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ነው ። እንደ ፡ ዛሬው ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕዝቡ ፡ አይጠቀምም ።

ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣለት ፡ ዕቃ ፡ ያልተሠራ ፡ ካገሩ ፡ ወደ ፡
 ውጭ ፡ አገር ፡ የሚሰደው ፡ ዕቃ ፡ ግን ፡ የተሠራ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡
 ትርፍ ፡ ድካም ፡ አይሄድበትም ፡ ነበርና ፤ ሕዝቡ ፡ ይጠቀም ፡
 ነበር ። እንደ ፡ ዛሬው ፡ ሁኔታ ፡ ግን ፡ ሕዝቡ ፡ የሚገዛውና ፡ የሚ
 ሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋው ፡ እዚህ ፡ ምንም ፡ ትክክል ፡ ቢሆን ፡ ተሠር
 ቶ ፡ የሚመጣው ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ መጣበት ፡ መንገድ ፡ ርቀት ፡ ዋጋ ፡
 እየጨመረ ፡ ከዚህ ፡ የሚሄደው ፡ ዕቃ ፡ ግን ፡ ሄዶ ፡ የሚሠራበ
 ት ፡ ቦታ ፡ ስለ ፡ ራቀ ፡ ዋጋ ፡ እያገደለ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ የገቢውና ፡
 የወጪው ፡ ዕቃ ፡ በእውነት ፡ ትክክል ፡ ሆኖ ፡ አይደለም ። ስለዚህ ፡
 የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ሲገዛ ፡ ብዙ ፡ ዋጋ ፡ እየሰጠ ፡ ሲሸጥ ፡ ግን ፡
 ጥቂት ፡ ዋጋ ፡ እየተቀበለ ፡ ነውና ፤ ጉዳት ፡ አይቀርለትም ። ደግ
 ሞም ፡ ሌላ ፡ ጥያቄ ፡ እንጠይቅ ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በያመ
 ቱ ፡ ከሚገዛው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ የሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ቢበዛ ፡
 ሕዝቡ ፡ ይጠቀምበታልን ፤ የዚሁም ፡ ጥያቄ ፡ መልስ ፡ እንደ ፡
 ፊተኛው ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ የሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ያልተሠራ ፡ ከሆ
 ነ ፡ ዘንድ ፡ ሕዝቡም ፡ ባተረፈው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ከውጭ ፡ አገ
 ር ፡ መሣሪያ ፡ አስመጥቶ ፡ ካልሠለጠነበት ፡ ብር ፡ ቢሰበሰብ ፡
 ለሕዝቡ ፡ አንዳች ፡ ጥቅም ፡ አይሆነውም ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ ለሕ
 ዝቡ ፡ እውነተኛ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነው ፡ በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ አንዳ
 ንዱ ፡ ሰው ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲለዋወጥ ፡ ረጅ ፡ መሣሪያ ፡ ሲሆኑ ፡
 ነው ፡ እንጂ ፡ በያንዳንድ ፡ ባላገር ፡ እንቅብ ፡ ውስጥ ፡ ተቈልለው ፡
 ቢቀመጡ ፡ አይደለም ። አንድ ፡ ባላገር ፡ ካሉት ፡ ከብቶች ፡ በያ
 መቱ ፡ አንዳንዱን ፡ በ፴ ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ እየሸጠ ፡ ባ፯ ፡ ብር ፡ ልብሱ
 ን ፡ እየገዛ ፡ ፳ ፡ ፳ ፡ ብር ፡ ከምድር ፡ በታች ፡ ቢቀበር ፡ ለባላገሩ ፡
 ትርፍ ፡ መሆኑ ፡ ነውን ፤ ብር ፡ አይበላ ፡ አይቈረጠም ፤ ላሚቱ ፡
 ከተሸጠችበት ፡ ፴ ፡ ብር ፡ ሻያ ፡ ብር ፡ ቢቀበር ፡ ላሚቱ ፡
 ታርዳ ፡ የሥጋዋ ፡ ሢሶ ፡ ተበልቶ ፡ ሁለቱ ፡ እጅ ፡ በከንቱ ፡ እን
 ደ ፡ ተጣለ ፡ ያኸል ፡ ነውና ፤ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ባላገር ፡ አይረ
 ባም ። ላሚቱን ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ሸጦ ፡ ባ፯ ፡ ብር ፡ ልብሱን ፡ ገዝቶ ፡
 በ፳ ፡ ብር ፡ የተሻለ ፡ የእርሻ ፡ መሣሪያ ፡ ገዝቶ ፡ ለርሱና ፡ ለቤተ ፡
 ሰቦቹ ፡ የሚሆን ፡ እኸል ፡ አብዝቶ ፡ ቢያገባ ፡ ግን ፡ ብልህ ፡ ይባ
 ል ፡ ነበር ።

በሕዝቦቹም ፡ ትዳር ፡ ልክ ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። ራሱ ፡ ሳይሠራ ፡ ከመሬቱ ፡ እየተበደረ ፡ እየሸጠ ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ ሰብስቦ ፡ የሚያስቀምጥ ፡ ሕዝብ ፡ የማይረባ ፡ ሕዝብ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ሲያደርግ ፡ መሬቱ ፡ ፍጥ ፡ እየሄደበት ፡ በቶሎ ፡ አርጅቶ ፡ እኸል ፡ ማብቀሉን ፡ እንዲያቋርጥ ፡ ማፋጠኑ ፡ ነው ። በኋላ ፡ ልጆቹና ፡ የልጅ ፡ ልጆቹ ፡ በረኃብ ፡ እንዲያልቁ ፡ የታወቀ ፡ ነው ። በሥራ ፡ ያልሠለጠነውም ፡ ሕዝብ ፡ የሰበሰበው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ በያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ መቀመጡ ፡ ቀርቶ ፡ ተሰብስቦ ፡ ወደ ፡ ባንክ ፡ ገብቶ ፡ ወለድ ፡ ቢያተርፍ ፡ ለእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ አይሆነውም ። ለጊዜውም ፡ ወለድ ፡ ቢያመጣ ፡ ጥቂት ፡ ብር ፡ ይጨመራል ፡ እንጂ ፤ ሌላ ፡ ትርፍ ፡ አያገባም ። ወለዱስ ፡ የሚገባው ፡ ከምን ዘንድ ፡ ነው ። ከገዛ ፡ አገሩ ፡ መሬት ፡ ላሠራሩ ፡ የሚበደረው ፡ ብድር ፡ ካለፈው ፡ ዓመት ፡ ይልቅ ፡ ሊበዛ ፡ አይደለምን ።

እንሆም ፡ ስድስት ፡ ላም ፡ ያለው ፡ ባላገር ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ሸጦ ፡ ወለድ ፡ እንዲያመጣለት ፡ ሲል ፡ ፴ውን ፡ ብር ፡ ላንድ ፡ ነጋዴ ፡ ቢያበድር ፡ ነጋዴውም ፡ ሠላሳውን ፡ ብር ፡ ተቀብሎ ፡ ካበደረው ፡ ሌላ ፡ ላም ፡ ገዝቶ ፡ ላሚቱን ፡ ወደ ፡ ሩቅ ፡ አገር ፡ ወስዶ ፡ ባ፵ ፡ ብር ፡ ሸጦ ፡ በሽያጩ ፡ ወዲያው ፡ አቡጆዲድ ፡ ገዝቶ ፡ አምጥቶ ፡ ላበዳሪው ፡ ባርባ ፡ አምስት ፡ ብር ፡ ሸጦ ፤ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ እንደዚህ ፡ ቢለው ፤ ወንድሜ ፡ አንተ ፡ ያበደርክኝ ፡ ፴ ፡ ብር ፡ ነው ። እንሆ ፡ ከነወለዱ ፡ ፴፫ ፡ ብር ፡ መሆኑ ፡ ነውና ፡ ተቀበለኝ ፡ ቢለው ፤ እንግዲህ ፡ ካበዳሪውና ፡ ከተበዳሪው ፡ ማንኛቸው ፡ ተጠቀሙ ፤ ያበዳሪው ፡ ትርፍ ፡ ፫ ፡ ብር ፡ ሲሆን ፡ የተበዳሪው ፡ ትርፍ ፡ ፲፪ ፡ ብር ፡ ሆነ ፤ ነገሩ ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ቢሆን ፡ አበዳሪው ፡ ተጐዳ ፡ ባላልነ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ተበዳሪው ፡ ሲገዛም ፡ ሲሸጥም ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ካበዳሪው ፡ ብቻ ፡ ነውና ፤ አበዳሪው ፡ ያገኘው ፡ ጐዳት ፡ ሁለት ፡ ነው ። አንዱ ፡ ወለዱ ፡ ጥቂት ፡ ስለ ፡ ሆነ ። ሁለተኛው ፡ በፈት ፡ ስድስት ፡ ላሞች ፡ ነበሩት ፤ አሁን ፡ ግን ፡ አራት ፡ ላሞች ፡ ብቻ ፡ ቀሩት ። ላሞቹም ፡ ባይሸጡ ፡ ረብተው ፡ ሀብቱን ፡ ያበዙት ፡ ነበር ። ሁለቱንም ፡ ላሞች ፡ ከሸጣቸው ፡ በኋላ ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ፲፰ ፡ ብር

ና ፡ የማይረባ ፡ በቶሎ ፡ የሚቀደድ ፡ አቡጊዳድ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
 እንግዲህ ፡ ባላገሩ ፡ ዐሥራ ፡ ስምንቱን ፡ ብር ፡ በፊተኛው ፡ ወለ
 ድ ፡ ሒሳብ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያበድር ፤ ይህ ፡ ከሆነለት ፡ ዘንድ ፡ ተበ
 ዳሪው ፡ ነጋዴ ፡ ያገኘውን ፡ ፲፪ ፡ ብር ፡ ትርፍ ፡ ጨምሮ ፡ ካበዳሪ
 ው ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ላም ፡ ይገዛል ። ያችንም ፡ ላም ፡ ሩቅ ፡ አገር ፡
 ወስዶ ፡ ሸጦ ፡ በሽያጫም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አቡጊዳድ ፡ ገዝቶ ፡
 ላበዳሪው ፡ ባጃ፤ ብር ፡ ሸጦ ፡ ብሩንም ፡ በ፳ ፡ ተሙን ፡ ሸርፍ ፡
 ምንዛሪ ፡ አስቦ ፡ ላበዳሪው ፡ ፲፰ ፡ ብር ፡ ከነወለዱ ፡ ሲመልስ ፡
 ለራሱ ፡ ፳፭ ፡ ብር ፡ ከ፯ ፡ ተሙን ፡ ይተርፈዋል ። እንደዚህም ፡
 ካበዳሪው ፡ ላም ፡ እየገዛ ፡ በያመቱ ፡ ላበዳሪው ፡ ባጃ፤ ብር ፡
 አቡጊዳድ ፡ እየሸጠ ፡ ይህንን ፡ ንግድ ፡ በያመቱ ፡ በደጋግም ፡
 ያበዳሪው ፡ ባላገር ፡ ላሞች ፡ ፈጽመው ፡ ተሸጠው ፡ አልቀው ፡
 ባላገሩ ፡ የሚበላውና ፡ የሚለብሰው ፡ አጥቶ ፡ ለነጋዴው ፡ ሎሌ ፡
 ሊሆን ፡ የግድ ፡ ይሆንበታልና ፤ ከጥንት ፡ ኑሮው ፡ ተስፋ ፡ ቈር
 ጦ ፡ ነጋዴውን ፡ ይከታተላል ። ይህንንም ፡ እንደነረዳ ፡ ቀጥሎ ፡
 የተጻፈውን ፡ ሰንጠረዥ ፡ ሒሳቡን ፡ አስተውለን ፡ እንይ ። ይህም ፡
 ሰንጠረዥ ፡ ነጋዴው ፡ ትርፍ ፡ እያገኘ ፡ መሄዱንና ፡ አበዳሪ ፡
 እየከሰረ ፡ መሄዱን ፡ ያስረዳናል ።

	የባላገሩ ፡		የባላገሩ ፡		ነጋዴው፡ከባላገሩ፡	
	የላም ፡		የገንዘብ ፡		ያገኘው፡ትርፍ፡	
	ቀጥር ፡		ቀጥር ፡		የገንዘብ ፡ ቀጥ	
	ቀሪ ፡	የተሸጠት	ብር ፡	መሐ ፡	ብር ፡	መሐ ፡
መገኘመሪያ ፡	፯					
ሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡	፭	፩	፴			
ሦስተኛ ፡	፬	፩	፲፰		፲፪	
አራተኛ ፡	፫	፩	፲፱	፲፬	፳፭	፯
አምስተኛ ፡	፱	፩	፬	፲፬	፵፬	፲፮
ስድስተኛ ፡	፩	፩	፲፱	፲፬	፳፬	፲፮
ሰባተኛ ፡					፹፬	፲

፳ ፹፬ ፡ ብር ፡ ካ፲ ፡ ሆነ፤ ነጋዴው ፡ ከባላገሩ ፡
 ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ በለጠ ።

ተጠራጣሪ ፡ አንባቢ ፡ ግን ፡ የሰንጠረዥን ፡ ማመልከቻ ፡ በመልካም ፡ ተመራምሮ ፡ ስላልተረዳ ፡ እንሆን ፡ ደግሞ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በግልጽ ፡ ተርጉመንለት ፡ እንዲረዳ ፡ እንጥራለን ።

የመዠመሪያው ፡ ሰንጠረዥ ፡ ምሳሌ ፡ ባላገሩ ፡ ስድስት ፡ ላሞች ፡ እንደ ፡ ነበሩት ፡ ስላስረዳን ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ትርፍ ፡ አገኛ ለሁ ፡ ሲል ፡ አንዲቷን ፡ ላም ፡ ራሱ ፡ ለ፴ ፡ ብር ፡ ሸጠ ፡ በወለድ ፡ ለነጋዴው ፡ አበደረው ። ሁለተኛ ፡ ነጋዴውም ፡ ከባላገሩ ፡ ላይ ፡ በተበደረው ፡ ብር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ደግሞ ፡ ከርሱው ፡ ላይ ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ገዝቶ ፡ ሩቅ ፡ አገር ፡ ወስዶ ፡ ባ፵ ፡ ብር ፡ አቡጃዲድ ፡ ገዝቶ ፡ ወደ ፡ ባላገሩ ፡ ቢያመጣው ፡ እንሆን ፡ ባላገሩ ፡ ባ፵፭ ፡ ብር ፡ ገዛው ። ከዚህ ፡ ካርባ ፡ አምስቱ ፡ ብር ፡ ሠላሳ ፡ ሦስቱን ፡ ብር ፡ ከነወለዱ ፡ ለባላገሩ ፡ ከፈለፍ ፡ ለራሱ ፡ ፲፪ ፡ ብር ፡ ትርፍ ፡ አገኘ ። ያን ፡ ጊዜ ፡ ባላገሩ ፡ ፬ ፡ ላሞች ፡ ቀርተውት ፡ ነበር ። ባላገሩ ፡ ግን ፡ ያገኘው ፡ ከዋና ፡ ገንዘቡ ፡ ፲፰ ፡ ብርና ፡ የማይረባ ፡ አቡጃዲድ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ሦስተኛ ፡ ያ ፡ ነጋዴ ፡ ፈጽሞ ፡ ራሱን ፡ ስላልቻለ ፡ ያንን ፡ የባላገሩን ፡ ፲፰ ፡ ብር ፡ በወለድ ፡ ይበደርና ፡ ራሱ ፡ ያገኘውን ፡ ትርፍ ፡ ፲፪ ፡ ብር ፡ ጨምሮ ፡ ከባላገሩ ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ገዝቶ ፡ ይዞ ፡ ሄዶ ። በውድ ፡ ይሸጥና ፡ በሸጠው ፡ ብር ፡ አቡጃዲድ ፡ ገዝቶ ፡ አምጥቶ ፡ ለባላገሩ ፡ እንደ ፡ ልማዱ ፡ ሸጠ ፡ ፲፱ ፡ ብር ፡ ካ፲፬ ፡ መሐለቅ ፡ ከነወለዱ ፡ ዕዳውን ፡ ለዚያ ፡ ባላገር ፡ ይከፍልና ፡ ለራሱ ፡ ፳፭ ፡ ብር ፡ ከ፯ ፡ መሐለቅ ፡ አተረፈ ። ባላገሩ ፡ ግን ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ፫ ፡ ላሞች ፡ ቀርተውት ፡ ነበር ።

ባራተኛው ፡ ጊዜ ፡ እንግዲህ ፡ ያ ፡ ነጋዴ ፡ ራሱን ፡ ሊችል ፡ ፭ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ጐደለው ። አምስቱን ፡ ብር ፡ ከባላገር ፡ ተበድሮ ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ደግሞ ፡ ከቀሩት ፡ ከሦስቱ ፡ ላሞች ፡ አንዲቷን ፡ ገዝቶ ፡ ወስዶ ፡ ወደ ፡ ተወደደበት ፡ ሸጠና ፡ እንደ ፡ ቀድሞ ፡ ልማዱ ፡ እግረ ፡ መንገዱን ፡ አቡጃዲድ ፡ አምጥቶ ፡ ለዚያው ፡ ለባላገር ፡ ሸጠለትና ፡ ከዚያው ፡ ላይ ፡ ፬ ፡ ብር ፡ ካ፲፬ ፡ መሐለቅና ፡ አንድ ፡ መጥፎ ፡ አቡጃዲድ ፡ ለዕዳው ፡ ከፍሎ ፡ ለራሱ ፡ ፵፬ ፡ ብር ፡ ካ፲፮ ፡ መሐለቅ ፡ አተረፈ ። ነጋዴውም ፡ እንግዲህ ፡ ራሱን ፡ ትሏል ፤ ብድሩን ፡ ጨርሶ ፡ ከፍሏልና ፡ ከዚያ ፡

ከባላገሩ ፡ ሁለተኛ ፡ ብድር ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ አልፈለገም ። ያን ፡ ጊዜ ፡ ባላገሩ ፡ ፪ ፡ ላሞች ፡ ናቸው ፡ የነበሩት ።

ባምስተኛው ፡ ጊዜ ፡ ደግሞ ፡ ከቀሩት ፡ ከሁለቱ ፡ ላሞች ፡ አንዲቷን ፡ በ፴ ፡ ብር ፡ ገዝቶ ፡ እንደ ፡ ፊተኛው ፡ አድርጎ ፡ መልሶ ፡ ለባላገሩ ፡ ሸጠና ፡ ፳፬ ፡ ብር ፡ ካሥራ ፡ ስድስት ፡ መሐለቅ ፡ አተረፈ ። በስድስተኛው ፡ ጊዜ ፡ ያቺን ፡ ለባላገሩ ፡ የተረፈቺዋን ፡ አንዲቷን ፡ ላም ፡ ገዝቶ ፡ ሄዶ ፡ ሸጠና ፡ ሲመለስ ፡ እንደ ፡ ወትሮ ፡ ልማዱ ፡ አቡጅዲድ ፡ ገዝቶበት ፡ ቢመጣ ፡ ፹፬ ፡ ብር ፡ ካ፯ ፡ መሐለቅ ፡ ተሸጠለት ። ስለዚህም ፡ የነጋዴው ፡ እያደገ ፡ የባላገሩ ፡ ሀብት ፡ እያነሰ ፡ ሄደና ፤ የሚበላውና ፡ የሚለብሰው ፡ ስላጣ ፡ ለነጋዴው ፡ ሎሌ ፡ ሊሆን ፡ ይዘጋጃል ።

እንሆ ፡ ነጋዴው ፡ ባራተኛው ፡ ጊዜ ፡ ትርፉ ፡ ከ፳፭ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ በለጠ ፡ ከባላገሩ ፡ የተበደረው ፡ ፮ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ አልተበደረውም ። ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ራሱን ፡ አስችሎት ፡ በገንዘቡ ፡ ገዝቶ ፡ አቡጅዲድ ፡ ማምጣት ፡ ዝመረ ። ባላገሩም ፡ በያመቱ ፡ የሚገዛው ፡ ልብስ ፡ በ፵፭ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በእጁ ፡ የቀረው ፡ ብር ፡ ላቡጅዲዱ ፡ መግዣ ፡ ባይመላለት ፡ በስድስተኛው ፡ ጊዜ ፡ የቀሩትን ፡ ላሞች ፡ ሁሉ ፡ ሸጠ ። በሰባተኛው ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ የቀረው ፡ ብር ፡ ለልብሱ ፡ መግዣ ፡ የማይበቃው ፡ ሆነ ። ላምም ፡ እንዳይሸጥ ፡ ላም ፡ ስላጣ ፡ በረኃብና ፡ በብርድ ፡ እንዳልሞት ፡ ሲል ፡ ለነጋዴው ፡ ሎሌ ፡ ሆኖ ፡ ያድራል ። በሕዝቦችም ፡ ትዳር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። በሥራ ፡ ያልሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ ያልተሠራ ፡ ዕቃ ፡ ካገራቸው ፡ አውጥተው ፡ ሸጠው ፡ ትርፍ ፡ ብር ፡ ቢያገኙ ፡ ለጊዜው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ አያዛልቃቸውም ። መሬታቸው ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ አርጅቶ እንሸል ፡ መስጠቱን ፡ ሲያቋርጥ ፡ የሚሸጡት ፡ ነገር ፡ ሲጠፋ ፡ የልብስ ፡ መግዣና ፡ ምግብ ፡ አጥተው ፡ እናገኛለን ፡ ሲሉ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ አገር ፡ ይሰደዳሉ ።

እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ሕዝብ ፡ በመዝናኛው ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ብር ፡ ከባንክ ፡ ገብቶ ፡ ቢወልድለት ፡ ወለዱ ፡ ከገዛ ፡ ጉዳቱ ፡ የተገኘ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጣ ፡ ትርፍ ፡ አይደለም ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ሕዝብ ፡ ራሱ ፡ ዕውቀትና ፡ ጎይል ፡ የለውምና ፡ በባንክ ፡ የገባውን ፡ ብር ፡ ተበድረው ፡ የሚነግዱበ

ትና ፡ የሚያተርፉበት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ። ተበድ
 ረው ፡ የሚነግዱበትም ፡ ነጋዴዎች ፡ ያገሩ ፡ ሰዎች ፡ ቢሆኑ ፡
 ያው ፡ ነው ። ባለመሬቱ ፡ እየደኸየ ፡ ነጋዴው ፡ ግን ፡ እየተ
 ጠቀመ ፡ ይሄዳል ። ማለት ፡ ያገሩ ፡ ሀብት ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በ
 ጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ይጠቀላላል ። እነዚህም ፡ ጥቂቶች ፡
 ሰዎች ፡ የተወለዱበት ፡ አገር ፡ ብዙ ፡ ፍሬ ፡ እንደማይሰጥ ፡ ሲያ
 ዩ ፡ የሰበሰቡትን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ይዘው ፡ በደኅና ፡ ወደሚኖ
 ሩበት ፡ አገር ፡ ይሄዳሉ ። ብዙ ፡ ሀብት ፡ ያከማቸ ፡ ሰው ፡ በሄደ
 በት ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ይመቸዋልና ፡ ያገር ፡ መውደድን ፡ ነገር ፡
 ከጉዳይ ፡ አይቈጥረውም ።

የሚበላውንና ፡ የሚለብሰውንም ፡ ያጣ ፡ ድኻ ፡ የተወለደበ
 ትን ፡ አገር ፡ የሚወድበትን ፡ ምክንያት ፡ ያጣልና ፡ ያገሩ ፡ መንግ
 ሥት ፡ ቢበረታ ፡ ወይም ፡ ቢጠፋ ፡ ግድ ፡ የለውም ፤ ስለዚህም ፡
 መንግሥት ፡ የሚጠቀምበት ፡ ያገሩ ፡ ሀብት ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡
 እጅ ፡ ሲሰበሰብ ፡ አይደለም ። ያገሩን ፡ ሀብት ፡ በመላው ፡ ሕዝ
 በ ፡ ሲከፋፈለው ፡ ነው ፡ እንጂ ። የሀብታሞች ፡ አኗኗርና የሠራተ
 ኛው ፡ ድኻ ፡ አኗኗር ፡ ዐይነቱ ፡ እንበለ ፡ መጠን ፡ የሚራራቅበ
 ት ፡ አገር ፡ መንግሥቱ ፡ ከጥፋት ፡ አፋፍ ፡ እንደ ደረሰ ፡ ያስረዳል ።
 የኢትዮጵያንም ፡ ሕዝብ ፡ ሁኔታ ፡ ብንመለከት ፡ እንደዚህ ፡
 ያለ ፡ ጥፋት ፡ እንዳይደርስ ፡ ያስፈራል ። ባንድ ፡ ፊት ፡ ነግደው ፡
 የሚያድሩት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎችና ፡ ለሕዝቡ ፡ አንዳች ፡ ጥቅም ፡
 ሳይሠሩ ፡ ድካሙን ፡ እየቀሙ ፡ አንዳንድ ፡ ሹማምት ፡ ደኅና ፡
 ደኅና ፡ ቤት ፡ እየሠሩ ፡ እያጌጡ ፡ የተመቸ ፡ ኑሮ ፡ ሲኖሩ ፡ እናያ
 ለን ። ባንድ ፡ ፊትም ፡ የዕለት ፡ ምግብና ፡ ያንድ ፡ ዓመት ፡ ልብ
 ስ ፡ እናገኛለን ፡ ሲሉ ፡ ብዙ ፡ ሺሕ ፡ ድኾች ፡ ወባና ፡ ችጋር ፡ ፈጅ
 ቷቸው ፡ ከድሬ ፡ ዳዋ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ድረስ ፡
 ከምድር ፡ ባቡር ፡ ጐን ፡ ለጐን ፡ አልፈው ፡ አልፈው ፡ ተቀብረዋ
 ል ። ግማሾቹም ፡ የተቀበሩበት ፡ መቃብር ፡ ጠለቅ ፡ ስላልሆነ ፡
 ዱሮ ፡ ዐጥንታቸው ፡ ወጥቶ ፡ ከምድር ፡ ባቡር ፡ መንገድ ፡ ግራ
 ና ፡ ቀኝ ፡ ተበታትኗል ።

ደግሞም ፡ ይኸንን ፡ ያኸል ፡ ሩቅ ፡ መንገድ ፡ መሄድ ፡
 አያስፈልገንም ፤ ነገሩ ፡ በየከተማው ፡ ውስጥ ፡ ይገለጽልናል ።

ያማረ ፡ የግንብ ፡ ቤትና ፡ ትንንሽ ፡ ጐጐ ፡ አጠገብ ፡ ላጠገብ ፡ ተሠርተው ፡ እናያለን ። ባንዱ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ትልቁ ፡ ጌታ ፡ ሕዝቡ ፡ ደክሞ ፡ ያፈራውን ፡ ገንዘብ ፡ በከንቱ ፡ ሲያባክን ፡ በጐጐው ፡ ውስጥ ፡ የሚኖረው ፡ ድኻ ፡ የሚበላውና ፡ የሚለብሰው ፡ የሚያበራውም ፡ አጥቶ ፡ በረኃብና ፡ በብርድ ፡ ተጨብጦ ፡ በኩበት ፡ ጠሰና ፡ በእድፍ ፡ ውስጥ ፡ ይጨማለቃል ። ባንዱ ፡ ቤት ፡ ጌትነቱ ፡ እየበዛ ፡ ሲሄድ ፡ ባንዱ ፡ ቤት ፡ ድኽነቱ ፡ እየሰፋ ፡ ይሄዳል ። የጐጐውንና ፡ ያዲሱን ፡ ግንብ ፡ ቁመት ፡ ብናስተያይ ፡ ባገራችን ፡ ድኻ ፡ ጌታ ፡ እንዴት ፡ እየተራራቁ ፡ እንዲሄዱ ፡ ይገልጹልናል ። ይህ ፡ ግን ፡ ለመንግሥት ፡ ክፉ ፡ ምልክት ፡ ነው ። ይህም ፡ ክፉ ፡ ነገር ፡ እየሰፋ ፡ እንዳይሄድ ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ በሥራ ፡ እንዲያሠለጥን ፡ ያስፈልገዋል ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ከሠለጠነ ፡ ዘንድ ፡ ጌታና ፡ ድኻ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይቃረባሉ ። በምክርና ፡ በጎይልም ፡ ተደጋግፈው ፡ የመንግሥታቸውን ፡ መሠረት ፡ ያጠነክራሉ ። ብርና ፡ ወርቅም ፡ ረዳቶች ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ የሚሆኑት ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

፲፩ኛ ፡ ምዕራፍ ።

እንሆም ፡ በላይኛው ፡ ክፍል ፡ ሁለት ፡ ሦስት ፡ ጊዜ ፡ ያኸል ፡ እየመላለስን ፡ የባንክን ፡ ስም ፡ አነሣን ፤ ባንክ ፡ ማለት ፡ ምን ፡ ይሆን ፤ የሚገባበትስ ፡ ምክንያት ፡ ምን ፡ ይሆን ፤ እስቲ ፡ እንመልከትና ፡ እንመርምር ።

በዱሮ ፡ ዘመን ፡ በኤሮፓ ፡ አንዳንድ ፡ ሰውና ፡ ነጋዴም ፡ ያገኘውን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ በየቤቱ ፡ ሲያስቀምጥ ፡ ነበር ። ብርና ፡ ወርቁም ፡ እንዳይጠፋበት ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ርሱው ፡ ራሱ ፡ ሲጠብቅ ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ደኅና ፡ ቤት ፡ ሠርተው ፡ ጥቂት ፡ ዋጋ ፡ እየተቀበሉ ፡ ያመናቸውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የሚያስቀምጡ ፡ ሰዎች ፡ ተገኙ ። እነዚህም ፡ የገንዘብ ፡ አስቀማጮች ፡ የሚበዙት ፡ የብርና ፡ የወርቅ ፡ ሠራተኞች ፡ ነበሩ ። ብርና ፡ ወርቁንም ፡ በተቀበሉ ፡ ቊጥር ፡ ፈርማቸው ፡ ያለበትን ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ ሲሰጡ ፡ ነበሩ ። በኋላ ፡ ግን ፡ በጣሊያን ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እየተቀበሉ ፡ የሚያስጠብቁና ፡ ገን

ዘቡን ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወዳንዱ ፡ በሐዋላ ፡ የሚሰዱ ፡ ባንክ ፡ የሚ
 ባሉ ፡ ማኅበሮች ፡ ቆሙ ። ለዚሁም ፡ ሥራቸው ፡ ከገንዘብ ፡
 አስቀማጭ ፡ ወይም ፡ ወሳጁ ፡ ዋጋ ፡ ሲቀበሉ ፡ ነበሩ ። ይህም ፡
 የባንክ ፡ ሥራ ፡ በቀሩት ፡ የኤሮፓ ፡ ነገሥታት ፡ አገር ፡ በጊዜ ፡
 ብዛት ፡ ተለመደ ። እንሆም ፡ ወደ ፡ ሺ፩፻ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡
 ግድም ፡ በሆላንድ ፡ አገር ፡ በአምስተርዳም ፡ ከተማ ፡ የብርና ፡
 የወርቅ ፡ አደራ ፡ አስቀማጭ ፡ ማኅበር ፡ ቆመ ። የአምስተርዳም ፡
 ባንክ ፡ ተብሎም ፡ ተሰየመ ። ይህም ፡ የአምስተርዳም ፡ ባንክ ፡
 በመዝገመሪያ ፡ ዋና ፡ ሥራው ፡ አደራ ፡ የሰጡትን ፡ ገንዘብ ፡ ማስ
 ቀመጥ ፡ ነበረ ። አደራ ፡ የሚያስቀምጡም ፡ ሲያወጡም ፡ የጠባቂ
 ነትን ፡ ዋጋ ፡ ለማኅበሩ ፡ ሲከፍሉ ፡ ነበሩ ። አደራ ፡ አስቀማጭ
 ች ፡ እንዳይከሰሩ ፡ ግን ፡ የሆላንድ ፡ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ ዋስ ፡
 ሆነ ። ባንክም ፡ በመቆሙ ፡ ለሆላንድ ፡ ሕዝብ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡
 ሆነ ። ዱሮ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ራሱ ፡
 ሲያስቀምጥ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ራሱ ፡ ላመነው ፡ ሰው ፡
 አደራ ፡ ሲሰጥ ፡ አሳብ ፡ ይበዛበት ፡ ነበረ ። መንግሥት ፡ የተ
 ዋሰው ፡ የታመነ ፡ የገንዘብ ፡ ማስቀመጫ ፡ ቦታ ፡ ከቆመ ፡
 በኋላ ፡ ግን ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ አሳብና ፡ መጨነቅ ፡ ቀረ
 ለት ። ይህም ፡ የባንክ ፡ ሥራ ፡ እያደረ ፡ ለሕዝቡ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅ
 ም ፡ ሆነ ። በመዝገመሪያ ፡ በባንክ ፡ ያስቀመጠውን ፡ ገንዘብ ፡
 ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ ሊሰጥ ፡ የፈለገ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ባለቤቱ ፡
 እየሄደ ፡ ሲያሰጥ ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ለአገሌ ፡ ይህንን ፡ ያኽ
 ል ፡ ስጡልኝ ፡ ብሎ ፡ በፊርማው ፡ ካስታወቀ ፡ ዘንድ ፡ ይበቃ
 ል ፡ ተብሎ ፡ ተደነባ ። ይህም ፡ ደንብ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ሆነ ።
 የገንዘቡ ፡ ከሩይና ፡ የገንዘቡ ፡ ተቀባይ ፡ ብርን ፡ ሲቈጥሩ ፡ ብዙ ፡
 ጊዜ ፡ በከንቱ ፡ ሲሄድባቸው ፡ ኑሮ ፡ ዐረፉ ። እንደ ፡ አምስተር
 ዳም ፡ ባንክም ፡ ዐይነት ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ በኤሮፓ ፡ ትልልቅ ፡
 ከተሞች ፡ ሌሎች ፡ ባንኮች ፡ ቆሙ ። ከነዚህም ፡ ባንኮች ፡ ቀጥለው ፡
 የዲስኮንቶ ፡ የሚባሉ ፡ ባንኮች ፡ ወጡ ። ዲስኮንቶ ፡ ማለት ፡
 የሒሳብ ፡ ትርፍ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ያኽል ፡ ነው ። እነዚህም ፡ የዲስ
 ኮንቶ ፡ ባንኮች ፡ የቆሙት ፡ በማኅበር ፡ ገንዘብ ፡ ነበርና ፤ ሥራቸ
 ው ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ነበረ ። አንዱ ፡ የማኅበሩን ፡ ገንዘብ ፡ እያ
 በደሩ ፡ የዲስኮንቶ ፡ ወይም ፡ የሒሳብ ፡ ትርፍ ፡ ማግኘት ፤ የዲስ

ኮንቶ ፡ ወይም ፡ የሒሳብ ፡ ትርፍ ፡ ማለት ፡ ወለድም ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ያኸል ፡ ነው ። ሁለተኛው ፤ ያደራ ፡ ገንዘብ ፡ እየተቀበለ ፡ እየጠበቁ ፡ ካደራ ፡ ሰጭዎቹ ፡ ሲቀበሉ ፡ ነበሩ ።

በነዚህም ፡ አዲስ ፡ ዐይነት ፡ ባንኮች ፡ የሕዝቡ ፡ ጥቅም ፡ አደገ ። በፊት ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ በየቤቱ ፡ ሲያስቀምጥ ፡ ገንዘቡ ፡ ለርሱም ፡ ሳገሩም ፡ ጥቅም ፡ አልሆነውም ። ወለድ ፡ እንዲያመጣለትም ፡ ሲል ፡ ገንዘቡን ፡ ቢያበድር ፡ ከትርፉ ፡ ጭቅጭቁ ፡ እየበዛበት ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ ብርና ፡ ወርቅም ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ቀብሮት ፡ ሲቀመጥ ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ባለገንዘቦች ፡ ተባበሩ ። ከመካከላቸውም ፡ አለቆች ፡ መረጡ ። ገንዘባቸውንም ፡ ባንድነት ፡ ሰብስበው ፡ እነዚህም ፡ የተሾሙት ፡ አለቆች ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ጥቅም ፡ እያበደሩ ፡ ወለድ ፡ እንዲያተርፉበት ፡ ፈቀዱ ።

ማኅበረተኞቹም ፡ ያገቡትን ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የሚያሳዩበት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ተቀበሉ ። ይህ ፡ እንደዚህ ፡ ሆኖ ፡ የተሰበሰበውም ፡ ገንዘብ ፡ ለባለገንዘቦቹም ፡ ለሕዝቡም ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ሆነ ። ዱሮ ፡ በያንዳንዱ ፡ ባለገንዘብ ፡ እጅ ፡ ሳለ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ኑሮ ፡ አሁን ፡ ባለመሬት ፡ ወይም ፡ ነጋዴ ፡ እየተበደረው ፡ ይሠራበት ፡ ዝመረ ። በዚህም ፡ ለባለገንዘቦቹ ፡ ወለድ ፡ አመጣላቸው ። ተበድረው ፡ የሠሩበትም ፡ ሰዎች ፡ ትርፍ ፡ አገኙበት ። ጥቅሙም ፡ በዚሁ ፡ ብቻ ፡ አላለቀም ። ባንኩንም ፡ ያቆሙት ፡ ማኅበረተኞች ፡ ገንዘብ ፡ ባስፈለጋቸው ፡ ቍጥር ፡ በእጃቸው ፡ የያዙትን ፡ የማኅበር ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ለመሸጥና ፡ ለመለወጥ ፡ ተፈቅዶላቸው ፡ ነበርና ፤ በባንኩ ፡ የተሰበሰበው ፡ ገንዘብ ፡ አንድ ፡ ሳለ ፡ በሁለት ፡ ፊት ፡ ተሠራበት ። ተበዳሪዎቹ ፡ በተበደሩት ፡ ገንዘብ ፡ ሲሸጡ ፡ ሲለውጡ ፡ አበዳሪዎቹ ፡ ከማኅበሩ ፡ የተቀበሉትን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሸጠው ፡ የፈለጋቸውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለመግዛት ፡ ተቻላቸው ።

እንሆም ፡ በዚሁ ፡ አዲስ ፡ ጥበብ ፡ አንዱ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ እየሆነ ፡ ስለ ፡ ሠራ ፡ ባገራቸው ፡ ባንክ ፡ ያቆሙ ፡ ሕዝቦች ፡ መለዋወጣቸው ፡ እየፈጠነላቸው ፡ በውስጣቸው ፡ ያለው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሠራተኛ ፡ በያዘው ፡ ሥራ ፡ ተጋ ፤ ሠለጠ

ነበትም ። የሕዝቦቹም ፡ ሀብት ፡ እያደገ ፡ ሄደ ። ጥቂት ፡ ጊዜም ፡ ይህንን ፡ ሀብት ፡ የሚያሰፋ ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ ተገኘ ። በመገናኛ ሥራ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በባንክ ፡ ገንዘቡን ፡ አደራ ፡ ያስቀመጠ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ባንኮቹ ፡ ገንዘቡን ፡ ስለ፡ጠበቁለት ፡ ከገንዘቡ ፡ ከፍሎ ፡ ዋጋ ፡ ሲሰጣቸው ፡ ነበረ ። በኋላ ፡ ግን ፡ ገንዘባቸውን ፡ በባንክ ፡ የሚያስቀምጡ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ባንድነት ፡ ተሰብስበው ፡ ያስቀመጡትን ፡ ገንዘብ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ከባንክ ፡ እንዳያወጡ ፡ ታየ ። በልዩነትም ፡ ወጣበት ። ባንኮቹ ፡ ሰው ፡ አደራ ፡ ከሰጣቸው ፡ ገንዘብ ፡ ከፍለው ፡ ለታመኑ ፡ ሰዎች ፡ እያበደሩ ፡ ወለድ ፡ ያተርፉበት ፡ ዝግጁ ። በዚሁም ፡ የሚበቃ ፡ ትርፍ ፡ አግኝተው ፡ ከባለገንዘቦቹ ፡ እንደ፡ዱሮ ፡ የጠባቂነት ፡ ዋጋ ፡ መፈለጋቸውን ፡ ተዉት። ይህም ፡ አዲስ ፡ የባንክ ፡ ደንብ ፡ ሕዝቡን ፡ በሁለት ፡ ፊት ፡ ጠቀመ ። መገናኛ ፡ አደራ ፡ አስቀምጦልኝ ፡ ብሎ ፡ ገንዘቡን ፡ ለባንክ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፡ ገንዘቡ ፡ እንዳይሰረቅ ፡ ወይም ፡ እንዳይቀማ ፡ ዐውቆት ፡ አሳብና ፡ ጭንቅ ፡ ቀረለት ። ወዲያውም ፡ ገንዘቡን ፡ ለጠባቂዎች ፡ ሲሰጥ ፡ ዋጋ ፡ የማይወስድበት ፡ ሆነ ። ገንዘቡንም ፡ ከባንክ ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፡ ሲያወጣ ፡ ከቤቱ ፡ ሳይነቃነቅና ፡ ሥራ ፡ ሳይፈታ ፡ ወረቀት ፡ አሲዞ ፡ አንዱን ፡ አሽከሩን ፡ እየላከ ፡ ገንዘቡ ፡ እስከ ፡ ቤቱ ፡ ድረስ ፡ ይመጣለት ፡ ዝግጁ ። ዕቃም ፡ ገዝቶ ፡ ገንዘብ ፡ ሲከፍል ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ ሊቁጥር ፡ ጊዜው ፡ በከንቱ ፡ ሳይባክንበት ፡ ቼክ ፡ የሚባለውን ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ ገንዘብ ፡ ለእገሌ ፡ ስጡ ፡ የሚለውን ፡ ትንሽ ፡ ወረቀት ፡ ጽፎ ፡ ዕቃውን ፡ ለሸጠለት ፡ ሰው ፡ ሰጥቶ ፡ ወደ ባንክ ፡ ሲልክ ፡ የሚበቃ ፡ ሆነ ። በየባንኩም ፡ ባደራ ፡ የተቀመጠ ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ጌታው ፡ መልሶ ፡ እስኪወስደው ፡ ድረስ ፡ በሠራተኞች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ሲሠራ ፡ ለመላው ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ሆነ ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ እኮ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ብልዩነት ፡ የላቸውም ። ሕዝቡም ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲለዋወጥ ፡ ካልረዱ ፡ በያንዳንዱም ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡ ቢቀበሩ ፡ ለባለገንዘቡም ፡ ለመላውም ፡ ሕዝብ ፡ አንዳች ፡ ጥቅም ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ። ሥርዐት ፡ በሌለበት ፡ አገር ፡ የሰው ፡ ርስትና ፡ ገንዘብ ፡ በማይታፈርበት ፡ በማናቸውም ፡ ትንሽ ፡ ምክንያት ፡ ሰው ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡

ያከማቸውን ፡ ገንዘብ ፡ በሚወረስበት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ብርና ፡
 ወርቅ ፡ ምንም ፡ ቢበዙ ፡ በያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ እየተሸሸጉ ፡
 ይኖራሉ ፡ እንጂ ፡ በሚገባ ፡ አይረዱም ። የተደላደለ ፡ ሥርዐት ፡
 በሌለበት ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ሕዝቡ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ካለመተማመኑ ፡
 የተነሣ ፡ ያለውን ፡ ወርቅና ፡ ብር ፡ ሲሆን ፡ ይቀብረዋል ። ያለዚ
 ያ ፡ ግን፡እንደጌጥ፡ አድርጎ ፡ በሚመክትበት ፡ ጋሻ ፡ ላይ ፡ ይለጥ
 ፈዋል ። ወይም ፡ በሚዋጋበት ፡ ፈረስ ፡ ላይ ፡ መጣምር ፡ ያደርገዋ
 ል ። ወይም ፡ ጎራዴውን ፡ ያስጌጥበታል ። ዕውቀት ፡ የሌለውም፡
 ሕዝብ ፡ ይህንን ፡ የመሰለውን ፡ ጌጥ ፡ ሁሉ ፡ መውደዱ ፡ ዋና ፡
 ምክንያቱ ፡ ባለው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ሲይዝበት ፡
 መሰናክል ፡ ነገር ፡ እንዲበዛበት ፡ ሰውነቱ ፡ እያወቀበት ፡ ነው ።
 ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡
 ሁሉ ፡ ተመችቶት ፡ እንዲኖር ፡ ቢፈልግ ፡ እንደማይሆንለት ፡
 ያውቃልና ፡ ምቹ ፡ ኑሮ ፡ እንዲያገኝ ፡ መጣሩን ፡ ትቶ ፡ ለጌጥ ፡
 ያስባል ። በእንደዚህ ፡ ያሉ ፡ ዕውቀት ፡ ያነሳቸውም ፡ ሕዝቦች ፡
 ውስጥ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ አምስት ፡ ብር ፡ የሚያወጣውን ፡ ልብስ ፡
 ለብሶ ፡ የጋሻውና ፡ የፈረሱ ፡ ጌጥ ፡ ወደ ፡ ሁለቱ ፡ መቶ ፡ ብር ፡
 የሚያወጣ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ የሚገርም ፡ ነገር ፡ አይደለምን ፤ ሰው ፡
 ከውጭ ፡ ይልቅ ፡ የቤት ፡ ምቹነት ፡ የሚያስብ ፡ የተደላደለ ፡
 ሥርዐት ፡ ሲያገኝ ፡ ነው ። ያንዱ ፡ አገር ፡ ሥርዐት ፡ ግን፡ምንም ፡
 የተደላደለ ፡ ቢሆን ፡ ለሌላው ፡ አገር ፡ ሕዝብ ፡ የተመቻ ፡ ሥርዐ
 ት ፡ አይሆንም ። ሕዝብ ፡ የሚወድ ፡ ለባሕሪው ፡ የሚመች ፡ ሥር
 ዐት ፡ ሲያወጡለት ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ አንዳንዶቹ ፡ የሀገራችን ፡
 መጻንንት ፡ ወይም ፡ ሹማምት ፡ አስቀድመው ፡ የትምርት ፡
 ቤት ፡ ሳያቆሙ ፡ የኤሮፓን ፡ ሥርዐት ፡ እናግባ ፡ ብለው ፡ ቢጥ
 ሩ ፡ ከንቱ ፡ ድካም ፡ ነው ።

እንሆም ፡ ሥርዐት ፡ የሚመች ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ በብልጥ
 ች ፡ ሰዎች ፡ ልብ ፡ ውስጥ ፡ ተፈጥሮ ፡ አይጻፍም ፤ ከሕዝቡ ፡
 ልብ ፡ ይቀዳል ፡ እንጂ ፤ ንጉሥ ፡ ወይም ፡ ሹም ፡ በኋለኞች ፡
 ትውልዶች ፡ የሚመሰገን ፡ በልቡ ፡ ፈልስፎ ፡ ደንብ ፡ ሲያወጣ ፡
 አይደለም ። የሕዝቡን ፡ አሳብ ፡ ተርጉሞ ፡ በትርጉሙ ፡ ሲሄድ ፡
 ነው ፡ እንጂ ። የኤሮፓ ፡ ሕዝቦች ፡ የዛሬ ፡ ሥርዐታቸው ፡ ባንድ ፡

ቀን ፡ አልተደነባም ። በዘመናት ፡ ብዛት ፡ የተጣራ ፡ ነው ። እንጂ ፤ ስለዚህም ፡ የሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ እየሰፋ ፡ ሲሄድ ፡ ለወደ ፊት ፡ ደግሞ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እየተጣራ ፡ ይሄዳል ። ስለዚህም ፡ ባገሩ ፡ የኤሮፓን ፡ ሥርዐት ፡ ሊያገባ ፡ የሚፈልግ ፡ መንግሥት ፡ አስቀድሞ ፡ የትምርት ፡ ቤት ፡ አቁሞ ፡ ለሕዝቡ ፡ የኤሮፓን ፡ ባህል ፡ ማስተማር ፡ ያስፈልገዋል ። እንደዚሁም ፡ አድርጎ ፡ ሕዝቡን ፡ ካሠለጠነ ፡ በኋላ ፡ የኤሮፓን ፡ ሥርዐት ፡ ባገሩ ፡ ቢያገባ ፡ ሕዝቡ ፡ ይጠቀማል ፤ ርሱም ፡ ይበረታል ። ትምርት ፡ በሌለበት ፡ አገር ፡ ለሥርዐት ፡ የሚሆን ፡ መሠረት ፡ አይገኝም ። ሥርዐት ፡ የሚፈለግ ፡ በትምርት ፡ ነውና ፡ ትምርት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ሥርዐት ፡ አይወድም ፤ አይጠቅመውም ። ስለዚህም ፡ ዛሬ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አዲስ ፡ ደንብ ፡ ያወጣልናል ፡ ሲል ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ያመወዝ ፡ በያመቱ ፡ ቢከስር ፡ መሠረት ፡ ያለው ፡ ጥቅም ፡ አይገኝም ። የትምርት ፡ ቤት ፡ አቁሞ ፡ ሕዝቡን ፡ በያስተምር ፡ ግን ፡ የሚያስፈልገው ፡ ደንብ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ ሕዝቡ ፡ ራሱ ፡ ያውቀውና ፡ ይረዳዋል ።

የመንግሥት ፡ መሠረት ፡ የትምርት ፡ ቤት ፡ ነው ። ትምርት ፡ በሌለበት ፡ አገር ፡ አዲስ ፡ ደንብ ፡ ቢወጣ ፡ ከሚጠቅመው ፡ የሚገባው ፡ ይበልጣል ። አሁን ፡ ከላይ ፡ እንደ ፡ ተናገርነው ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ በሠለጠነ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባንክ ፡ ሲቆም ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ነው ። በሥራ ፡ ያልሠለጠነውን ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ባንክ ፡ ይገባዋል ፡ እንጂ ፡ አይጠቅመውም ። ባንክ ፡ የሚቆም ፡ ባገር ፡ ያለው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሥራ ፡ እንዳይፈታ ፡ ባንድነት ፡ ሰብስቦ ፡ ሥራ ፡ ለሚያውቅ ፡ ሰው ፡ እያበደረ ፡ እንዲሠራበት ፡ ነው ። ዕውቀት ፡ የሌለውና ፡ በሥራ ፡ ያልሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ራሱ ፡ ሊሠራ ፡ አይችልምና ፤ ገንዘቡን ፡ በባንክ ፡ በያስቀምጥ ፡ ጥቅሙ ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ነው ። በኢትዮጵያ ፡ የቆመው ፡ የእንግሊዝ ፡ ባንክ ፡ ከታኅሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ እስከ ፡ ታኅሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፮ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ድረስ ፡ ያበደረው ፡ ገንዘብ ፡ ብናስበው ፡ ወደ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፳፯ ፡ ፷፻፶ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። ከዚሁም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ የተበደረው ፡ ከ፶፯ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ አይሆንም ፡

ይሆናል ። የቀረው ፡ ግን ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፻፸፪ ፡ ፰፻፶ ፡ ብር ፡
 የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ተበድረው ፡ ሠሩበት ። ፶ውን ፡ ሺሕ ፡
 ብር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ ተበድረውት ፡ ይሆናል ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡
 ደግሞ ፡ ብድሩ ፡ ያለጥርጥር ፡ ሞያ ፡ አልተሠራበትም ። የኢት
 ዮጵያ ፡ ሰው ፡ ገንዘብ ፡ ቢበደር ፡ እጅግ ፡ ቢበረታ ፡ ከፈረንጅ ፡
 አገር ፡ የመጣውን ፡ ዕቃ ፡ ገዝቶ ፡ ለገዛ ፡ አገሩ ፡ ሰዎች ፡ በትርፍ ፡
 ሸጦ ፡ ዕዳውን ፡ ለመመለስ ፡ ነው ። ይህንን ፡ ሲያደርግ ፡ ግን ፡
 ዕቃውን ፡ ለሸጠለት ፡ ፈረንጅ ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ ያገሩን ፡ ሰዎች ፡
 ድካም ፡ በከንቱ ፡ መውሰዱ ፡ ነውና ፤ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡
 አይጠቅምም ። ብዙ ፡ ሰው ፡ የነጋዴን ፡ ሥራ ፡ ያመሰግናል ።
 ለመንግሥትም ፡ ዋና ፡ ጠቃሚ ፡ ነጋዴ ፡ ነው ፡ ይላል ። ይህ ፡
 ቃል ፡ ግን ፡ መሠረት ፡ የለውም ። ባንድ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡
 ካንዱ ፡ ወረዳ ፡ ወዳንዱ ፡ እየተመለሰ ፡ የያንዳንዱ ፡ ወረዳ ፡
 ሠራተኞች ፡ የሠሩትን ፡ ዕቃ ፡ የሚለዋውጥ ፡ ነጋዴ ፡ በእውነት ፡
 ላገሩ ፡ ይጠቅማል ። እንደዚህ ፡ ያለውንም ፡ ነጋዴ ፡ መንግሥት ፡
 በማናቸውም ፡ ረገድ ፡ በረዳና ፡ ቢያበረታታ ፡ የተገባ ፡ ነው ።
 ከውጭ ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ አስመጥቶ ፡ የሚነግድ ፡ ነጋዴ ፡ ግን ፡
 ያገሩን ፡ ድካምና ፡ ሀብት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ በከንቱ ፡
 እንዲወስዱት ፡ ሊረዳ ፡ እንደ ፡ ተነሣ ፡ ያክል ፡ ነውና ፤ ከመንግ
 ሥት ፡ አንዳች ፡ ርዳታ ፡ አያስፈልገውም ። ነጋዴውም ፡ የው
 ጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ አንዳች ፡ ርዳታ ፡ አይገባው
 ም ። ስለዚህ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ነጋዴዎች ፡ በተቈጠ ፡ ቍጥር ፡
 ብዙ ፡ ያገራችን ፡ ሹማምት ፡ ቢሸበሩ ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡
 ሽብር ፡ ነው ። ባገር ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴና ፡ ወታደር ፡ ሲበዛ ፡ ለሕ
 ዝብም ፡ ለመንግሥትም ፡ አይረባም ። የመንግሥት ፡ ዋና ፡ መሠ
 ረቱ ፡ እርሻ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ያገራችን ፡ ሰው ፡ ከባንክ ፡ እየተ
 በደረ ፡ ቢነግድ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብና ፡ መንግሥት ፡ ደስ ፡ የሚ
 ያሰኝ ፡ ነገር ፡ አይደለም ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ገንዘብ ፡ ከባንክ ፡ እየ
 ተበደረ ፡ በከንቱ ፡ ከሚያባክን ፡ ሰው ፡ የሚነግድበት ፡ ይሻላል ።
 ከባንክ ፡ የሚበደሩ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ ግን ፡ ሹማምቶች ፡
 ናቸው ። እነሱም ፡ የሚበደሩ ፡ ከየገባራቸው ፡ የሚመጣላቸው ፡
 ግብር ፡ እስኪደርስላቸው ፡ ድረስ ፡ በከንቱ ፡ የሚያባክኑትን ፡
 ገንዘብ ፡ ሲያጡ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ በተበደሩት ፡ ገንዘብ ፡ የረባ ፡

ነገር ፡ ለመሥራት ፡ እንኳን ፡ በውናቸው ፡ በሕልማቸውም ፡ ቢሆን ፡ አያስቡትም ።

ከጥቂት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ አያሌ ፡ ያገራችን ፡ ባለገንዘቦች ፡ ተሰብስበው ፡ ለእርሻ ፡ ማስፈያ ፡ ሲሉ ፡ አንድ ፡ የባንክ ፡ ዐይነት ፡ ማኅበር ፡ አቁመው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አንድ ፡ ጥቅም ፡ ለባላገሩ ፡ አላመጣም ። ለወደ ፡ ፊትም ፡ አያመጣለትም ። ይልቁንም ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ ማኅበር ፡ ገንዘብ ፡ እየተበደረ ፡ የብድሩ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ ለዕዳው ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ እያጣ ፡ ከርስቱ ፡ ተነቀለ ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በምርምር ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ባላገር ፡ ከባንክ ፡ ገንዘብ ፡ ቢበደር ፡ የተበደረውን ፡ ገንዘብ ፡ ሊመልስ ፡ አይችልም ። የተበደረውም ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠቅመው ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ የተሠራለት ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ በውል ፡ አይተነዋል ፤ ተረድተነዋል ።

እንግዲህ ፡ እንደ ፡ ምድር ፡ ባብርና ፡ የጋሪ ፡ መንገድ ፡ ባንክም ፡ የሚጠቅም ፡ በሥራ ፡ የሠለጠነውን ፡ ሕዝብ ፡ ነው ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ መንግሥት ፡ ባገሩ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ እንዲሠራና ፡ ባገሩም ፡ ባንክ ፡ እንዲቆም ፡ ፈቅዷል ። ሕዝቡን ፡ ከጥፋት ፡ ሊያድን ፡ ፈቃዱ ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ በፍጥነት ፡ ሕዝቡን ፡ በሥራ ፡ ማሠልጠን ፡ አለበት ። የምድር ፡ ባቡር ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ደርሷል ። ባንኩም ፡ ይኸው ፡ ቁሞ ፡ ይሠራል ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡን ፡ ሊጠቅም ፡ ፈቃዱ ፡ ሆኖ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ የሚሠራበትን ፡ ደኅና ፡ መንገድ ፡ አስቀድሞ ፡ ለይቶ ፡ ነድፎ ፡ የነደፈውን ፡ ንድፍ ፡ ለመፈጸም ፡ ታጥቆ ፡ ቢነሣ ፡ የምድር ፡ ባቡርና ፡ ባንኩ ፡ በብዙ ፡ ሳይረዱት ፡ አይቀሩም ። ለሕዝቡ ፡ ማሠልጠኛ ፡ የሚሆነውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ በፍጥነት ፡ ሲያመላልስ ፤ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲለዋወጥና ፡ ባንኩም ፡ በሰበሰበው ፡ ገንዘብ ፡ ሲረዳ ፤ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትም ፡ ሕዝቡን ፡ ለማሠልጠን ፡ ቢነሣ ፡ ማለፊያ ፡ አጋገሮች ፡ ይሆኑት ፡ ነበር ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ይህ ፡ ሐሳብ ፡ ከሌለው ፡ ግን ፡ የምድር ፡ ባቡርና ፡ ባንኩ ፡ ወዳገራችን ፡ አመ

ጣጣቸው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ መቃብር ፡ ለመማስ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥርጥር ፡ የለውም ።

፲፪ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ብርና ፡ ወርቅ ፡ በሥራ ፡ በሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ እጅ ፡ ሲደርሱ ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ስለ ፡ ሦስት ፡ ብር ፡ እየሆነ ፡ እንዲሠራ ፡ አይተናል ። የብርንና ፡ የወርቅንም ፡ ጥቅም ፡ እንደዚህ ፡ አድርጎ ፡ የሚያስፋፋ ፡ ባንክ ፡ ነውና ፤ በሥራ ፡ የሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ያለባንክ ፡ አይሳካለትም ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ ባገር ፡ ስለ ፡ በዛ ጥቅም ፡ አይሆነውም ። ብርና ፡ ወርቅ ፡ የሚጠቅም ፡ ካንዱ ፡ እጅ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ በፍጥነት ፡ እየተላለፈ ፡ ሲለዋወጥ ፡ ነው ፡ እንጂ ። ቤት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ቤቱን ፡ ቢሸጥ ፡ ምናልባት ፡ ቀላድ ፡ ለመግዛት ፡ ይሆናል ።

ባለቀላዱም ፡ መሬቱን ፡ የሚሸጥ ፡ ምናልባት ፡ በሬና ፡ ላም ፡ ለመግዛት ፡ ይሆናል ። በሬውንና ፡ ላሙንም ፡ የሸጠ ፡ ሰው ፡ ምናልባት ፡ ቤት ፡ ሊሠራበት ፡ ይሆናል ። ቤቱንም ፡ የገነቡ ፡ ሠራተኞች ፡ በደመወዛቸው ፡ ምግባቸውንና ፡ ልብሳቸውን ፡ ሊገዙበት ፡ ይሆናል ። ማለት ፡ የብር ፡ ሥራው ፡ ካንዱ ፡ እጅ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ እየተላለፈ ፡ ማለዋወጥ ፡ ብቻ ፡ ነው ። በያንዳንዱም ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡ ቢዘገይ ፡ ለሕዝብም ፡ ለመንግሥትም ፡ ጉዳት ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ግን ፡ ብር ፡ ካንዱ ፡ እጅ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡ ይዘገያል ። በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አገር ፡ ደገና ፡ መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ስለሌለ ፡ ሕዝቡ ፡ በቶሎ ፡ እየተገናኘ ፡ ለመለዋወጥ ፡ አይችልም ። ቢገናኝም ፡ አይለዋወጥም ። ሥራው ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ የሆነ ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ ምን ፡ ሊለዋወጥ ፡ ይችላል ። ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ መለዋወጥ ፡ የሚችል ፡ በያይነቱ ፡ ሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ ሥራው ፡ የተከፋፈለ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ያለውም ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሠለጠነበት ፡ ሥራ ፡ ልዩነት ፡ ሲበዛ ፡ ሕዝቡ ፡ የሚለዋወጠው ፡ ለውጥ ፡ ይበዛል ። በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ያለውም ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ካንዱ ፡ ወዳንዱ ፡ እጅ ፡ በፍጥነት ፡ ይተላለፋል ።

ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ግን ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡
 የፈለገውን ፡ ነገር ፡ በፍጥነት ፡ አያገኝምና ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡
 ሸጦ ፡ የተቀበለው ፡ ብር ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ እጅ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡
 ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ይሄድበታል ። እስቲ ፡ አሁን ፡ አንድ ፡ የመን
 ዝ ፡ ባላገር ፡ አንዲት ፡ ላም ፡ ሸጦ ፡ ብር ፡ ካገኘ ፡ በኋላ ፡ ለራሱና ፡
 ለልጆቹ ፡ ልብስ ፡ የሚሆነውን ፡ አቡጀዲድ ፡ እስኪገዛበት ፡
 ድረስ ፡ ብሩ ፡ በርሱ ፡ እጅ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ የሚቀመጥበት ፡
 ጊዜ ፡ ጥቂት ፡ ነውን ፤ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነበት ፡ አገር ፡
 ብር ፡ ቢበዛ ፡ እንደ ፡ ብዛቱ ፡ አይጠቅምም ። ብሩ ፡ ከሚሠራበት ፡
 ቀን ፡ ይልቅ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ በየቤቱ ፡ የሚቀበርበት ፡ ጊዜ ፡ ይበ
 ልጣል ።

በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ጥቂት ፡ አይደለም ።
 እስከ ፡ ፩ ፡ መቶ ፡ ሚሊዮን ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።
 የሚሠራበት ፡ ብር ፡ ግን ፡ ከግድ ፡ ሚሊዮን ፡ አይበልጥም ። ስለ
 ዚህም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ የተቀመጠው ፡
 ብር ፡ ፹ ፡ ሚሊዮን ፡ ይሆናል ። ይህም ፡ ፹ ፡ ሚሊዮን ፡ ብር ፡
 ግማሹ ፡ ጌጥ ፡ ሁኖ ፡ ይሆናል ። ግማሹም ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡
 ተቀብሮ ፡ መልኩን ፡ እያበላሸ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ተቀምጦ ፡ ይሆ
 ናል ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያለ ፡
 አይመስልም ። የሚበዛው ፡ ብር ፡ ተቀብሮ ፡ ስለ ፡ ተቀመጠው ወደ ፡
 ገበያ ፡ የሚወጣው ፡ ብር ፡ ጥቂት ፡ ነው ። በኢትዮጵያ ፡ ብር ፡
 የሚበደር ፡ ሰው ፡ ወለድ ፡ ይበዛበታል ። ሌላው ፡ ባለገንዘብስ ፡
 ይቅርና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ያለው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ሲያበድ
 ር ፡ የሚቀበለው ፡ ወለድ ፡ በመቶው ፡ ዐሥራ ፡ ሁለት ፡ ይሆናል ።
 የኤሮፓ ፡ ነገሥታት ፡ ግን ፡ ባገራቸው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡
 ሲበደር ፡ ሥርዐቱ ፡ የሚያስከፍለው ፡ ወለድ ፡ ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
 ለይተው ፡ ወስነውታል ። ይህም ፡ በደንብ ፡ የተወሰነው ፡ ወለድ ፡
 እንደያገሩ ፡ ሁኔታ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ይላል ። ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ በማ
 ናቸውም ፡ መንግሥት ፡ በመቶው ፡ ከስድስት ፡ ብር ፡ አያልፍም ።

ይህንን ፡ መናገራችን ፡ ግን ፡ ምናልባት ፡ የኢትዮጵያ ፡
 መንግሥት ፡ እንደዚሁ ፡ ወለድ ፡ ከመቶው ፡ ስድስት ፡ እንዳይ
 በልጥ ፡ ደንብ ፡ ያድርግ ፡ ማለታችን ፡ አይደለም ። ስለ ፡ ሆነ ፡

ወሰኑ ፡ እንኳ ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ ዝቅ ፡ ባይል ፡ ሕዝቡ ፡ እንበለ ፡ መጠን ፡ እንዳይጐዳ ፡ አንድ ፡ ወሰን ፡ መደንገግ ፡ ነው ። መንግሥት ፡ ባገሩ ፡ ወለድ ፡ ዝቅ ፡ እንዲል ፡ ከፈለገ ፡ ግን ፡ ሕዝቡን ፡ በየሥራው ፡ ያሠልጥን ። መንገድና ፡ የምድር ፡ ባቡርም ፡ ያሠራ ። በየወረዳውም ፡ የባንክ ፡ ቤት ፡ እንዲቆም ፡ ይጣር ፤ ባገሩም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዳይገባ ፡ ሥርዐት ፡ ይደረግ ። ይህም ፡ ሁሉ ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሚፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በፍጥነት ፡ ሲያገኝ ፡ የተቀበለውን ፡ ብር ፡ ቀብሮ ፡ አያስቀምጥም ፤ ወዲያው ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ያወጣዋል ፡ እንጂ ። የፈለገውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ገዝቶ ፡ ብር ፡ ቢያተርፈው ፡ ብሩ ፡ ሥራ ፡ ሲፈታበት ፡ አይወድም ። ወይም ፡ ራሱ ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ያሠራበታል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ወለድ ፡ የምትሰጠውን ፡ ባንክ ፡ ባጠገቡ ፡ ሲያገኝ ፡ ብሩን ፡ በዚያው ፡ ያስቀምጣል ። ባንኩም ፡ ለሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ብሩን ፡ አበድሮ ፡ ያሠራበታል ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ወደ ፡ ገበያው ፡ የሚወጣው ፡ ብር ፡ ይበዛል ። ተበዳሪው ፡ የሚከፍለው ፡ ወለድ ፡ ምንም ፡ ቢሆን ፡ ማነሱ ፡ አይቀርም ።

የማናቸውም ፡ መንግሥት ፡ ሀብትና ፡ ኀይል ፡ የሚያድግ ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ የሠለጠነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ማናቸውም ፡ ሕዝብ ፡ በሥራ ፡ መሠልጠኑንና ፡ ያለመሠልጠኑን ፡ ለማወቅ ፡ ስንፈልግ ፡ ባገሩ ፡ የሚከፍለውን ፡ ወለድ ፡ ማየት ፡ ነው ። ባንድ ፡ አገር ፡ ወለድ ፡ ከፍ ፡ ሲል ፡ የዚያ ፡ አገር ፡ መንግሥት ፡ ሀብትና ፡ ኀይል ፡ እንዳነሰ ፤ ሕዝቡም ፡ በሥራ ፡ እንዳልሠለጠነ ፡ ይመስክርልናል ። ባገሩ ፡ ልማድ ፡ የሆነውም ፡ ወለድ ፡ ዝቅ ፡ ሲል ፡ መንግሥቱ ፡ እንደ ፡ በረታና ፡ ሀብቱ ፡ እንዳደገ ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ እንደ ፡ ሠለጠነለት ፡ ያስታውቃል ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ካልሠለጠነ ፡ ዘንድ ፡ በባንክ ፡ አማካይነት ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ሆኖ ፡ ሊያለዋውጠን ፡ ይችላል ። ይህም ፡ የሚሆነው ፡ እንዴት ፡ ባለ ፡ መንገድ ፡ እንደ ሆነ ፡ መልሰን ፡ እናሳይ ።

ባንድ ፡ አገር ፡ ባንክ ፡ የቆመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የባንኩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የያዙትን ፡ ሥራ ፡ ማኅበረተኛ ፡ መሆናቸውን ፡ የሚያስታውቅ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሸጠው ፡ የፈለጉትን ፡ ነገር ፡ ለማግኘት ፡

ኘት ፡ ይችላሉ ። በባንኩ ፡ የገባው ፡ ገንዘብ ፡ ግን ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ተበድረውት ፡ ይሠራበታል ። የባንክ ፡ ሥራ ፡ የሠለጠነውን ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠቅምበት ፡ መንገድ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። ገንዘብ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ገንዘቡን ፡ በባንክ ፡ ቢያስቀምጥ ፡ በፈለገው ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ፈለገው ፡ መጠን ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በየጥቂቱ ፡ ያስቀመጠውን ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ ሊወስድ ፡ ይችላል ። ወዲያውም ፡ ጥቂት ፡ የጠባቂ ፡ ዋጋ ፡ መክፈል ፡ አያስፈልገውም ። ባለገንዘቡ ፡ በባንክ ፡ ያስቀመጠውን ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ እስኪወስድ ፡ ድረስ ፡ ግን ፡ ገንዘቡ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ አይቀመጥም ፤ ባንክ ፡ እያበደረ ፡ ይሠራበታል ፡ እንጂ ። በዚህም ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ እየሆነ ፡ ይሠራል ። ባንክም ፡ የሠለጠነውን ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠቅምበት ፡ ደግሞ ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ አለ ። ገንዘቡን ፡ በባንክ ፡ ያስቀመጠ ፡ ሰው ፡ ከገንዘቡ ፡ ክፍሎ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ እሰጣለሁ ፡ ቢል ፡ ከቤቱ ፡ መነቃነቅ ፡ አያስፈልገውም ። ቼክ ፡ በሚባለው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ይህንን ፡ ያክል ፡ ገንዘብ ፡ ከኔ ፡ ሒሳብ ፡ ለአገሌ ፡ ስጡ ፡ ብሎ ፡ ሲያዝ ፡ የሚበቃ ፡ ይሆናል ።

ስለዚህም ፡ ገንዘብ ፡ በመቅጠር ፡ በከንቱ ፡ የሚደክመው ፡ ድካም ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ይቀርላታል ። ባንድ ፡ ከተማ ፡ ውስጥ ፡ ባንክ ፡ ከቆመ ፡ በኋላ ፡ ገንዘብ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የገንዘብ ፡ ጠባቂ ፡ እንዲሆነው ፡ ሲል ፡ ሠራተኛ ፡ መቅጠር ፡ አያስፈልገውም ። የገንዘብ ፡ ጠባቂችም ፡ ሆነው ፡ በየቤቱ ፡ ሲቀጠሩ ፡ የነበሩ ፡ ሰዎች ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ ይዘው ፡ አገራቸውን ፡ ይጠቅማሉ ። መቶ ፡ የገንዘብ ፡ ጠባቂዎችም ፡ ሆነው ፡ በየቤቱ ፡ ሲሠሩት ፡ የነበረ ፡ ሥራ ፡ ገንዘቡ ፡ ሁሉ ፡ በባንክ ፡ ሲገባ ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ይሠራል ። ባንክም ፡ በሥራ ፡ የሠለጠነውን ፡ ሕዝብ ፡ የሚጠቅምበት ፡ መንገድ ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በባንክ ፡ ያስቀመጠውን ፡ ብር ፡ ለአገሌ ፡ ስጡልኝ ፡ ብሎ ፡ ከጻፈ ፡ በኋላ ፡ ያ ፡ ገንዘቡን ፡ ሊቀበል ፡ ቼክ ፡ የተጻፈለት ፡ ሰው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ መስጠት ፡ ሲፈልግ ፡ በወረቀቱ ፡ ዝርዝር ፡ ላይ ፡ ስሙን ፡ ከመጻፍ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ድካም ፡ የለበትም ። ቼኩ ፡ በሁለት ፡ እጅ ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ያስቸግራልና ፤ ቼኩ ፡ ካልተለወጠ ፡ አይሆንም ። ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ሌላ ፡

ብልጎት ፡ ተበጅ ። ባንኩ ፡ ራሱ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ የሚባል ፡ የታተመ ፡ ወረቀት ፡ አወጣ ። ይህም ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ የሚባለው ፡ ወረቀት ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲገለጽልን ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ እንመልከት ። የሰው ፡ ኑሮ ፡ መሠረት ፡ እምነት ፡ ነው ። ሰው ፡ እጽድቃለሁ ፡ ብሎ ፡ ከማመኑ ፡ የተነሣ ፡ በጎ ፡ ሥራ ፡ ይሠራል ። ዳኛም ፡ የምስክርን ፡ ቃል ፡ አምኖ ፡ ይፈርዳል ። ሴትም ፡ ባሏን ፡ አምና ፡ ወላጅቷን ፡ ትታ ፡ ትሄዳለች ። ተማሪውም ፡ መምህሩ ፡ የነገረውን ፡ ቃል ፡ አምኖ ፡ የተማረውን ፡ ትምርት ፡ መሠረት ፡ ያደርጋል ። አስተማሪው ፡ የነገረውን ፡ ቃል ፡ ተጠራጥሮ ፡ የተማረው ፡ ነገር ፡ እውነት ፡ መሆኑንና ፡ አለመሆኑን ፡ የሚመራመር ፡ ተማሪ ፡ ከሸሕ ፡ አንድ ፡ አይገኝም ። በዚህ ፡ ዓለም ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ የሚበዛው ፡ በእምነት ፡ ነው ። ከሰው ፡ ልብ ፡ እምነት ፡ ቢጠፋ ፡ አንዳችም ፡ ሥራ ፡ አይሠራም ። ነበር ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ አይተማመንም ። ስለዚህም ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ ዕውቀት ፡ ሲጨምር ፡ ግን ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ መተማመኑ ፡ ይበዛል ። ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ቼክ ፡ ሰጥተው ፡ ከባንክ ፡ ብር ፡ ተቀበል ፡ ቢሉት ፡ አያምንም ፤ አታለው ፡ ከቤት ፡ ሊያስወጡት ፡ ያሰቡ ፡ ይመስለዋል ። ብሬን ፡ ቈጥራችሁ ፡ በእጄ ፡ ካልሰጣችሁኝ ፡ አለቃችሁም ፡ ይላል ። በዚህም ፡ ራሱ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ገንዘብ ፡ የሚሰጠውንም ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ያስፈታል ። የተማረ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ብሩን ፡ ቈጥረው ፡ በእጁ ፡ ከሚሰጡት ፡ ቼክ ፡ ጽፈው ፡ ወደ ፡ ባንክ ፡ ቢዳርጉት ፡ ይወዳል ። በቼኩም ፡ ዠርባ ፡ ፊርማውን ፡ አድርጎ ፡ ገንዘቡን ፡ ወደ ፡ ሒሳቤ ፡ ጨምራችሁ ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ ላኩልኝ ፡ ብሎ ፡ ለባንኩ ፡ ይጽፋል ። ባንኩም ፡ ቼኩን ፡ ተቀብሎ ፡ ብሩን ፡ ሲቈጥር ፡ ጊዜ ፡ በከንቱ ፡ ሳይባክንበት ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የተመለከተውን ፡ ገንዘብ ፡ ከከፋዩ ፡ ሒሳብ ፡ ወደ ፡ ተቀባዩ ፡ ሒሳብ ፡ ያሸጋግራል ። ከዚህም ፡ መተማመን ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ዕውቀት ፡ ባላቸው ፡ ሕዝቦች ፡ መካከል ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ገንዘብ ፡ ሲሰጥም ፡ ሲረከብም ፡ ጊዜውን ፡ በከንቱ ፡ አያባክንም ፤ ሌላ ፡ የሚጠቅም ፡ ሥራ ፡ ይሠራበታል ። በመንግሥትም ፡ ታምኖ ፡ የቆመ ፡ ባንክ ፡ መታመኑንም ፡ መንግሥት ፡ ከመሰከረለት ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ መንግሥት ፡ ከተዋሰው ፡ ሕዝ

ቡም ፡ እንዲያምነው ፡ የተገባ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ነገሥታት ፡ የተዋሷቸው ፡ ባንኮች ፡ ይህንን ፡ ወረቀት ፡ ይዞ ፡ ወደኛ ፡ የመጣ ፡ ሰው ፡ ይህንን ፡ ያኸል ፡ ገንዘብ ፡ እንሰጠዋለን ፡ እያሉ ፡ ወረቀቶች ፡ እያተሙ ፡ ያወጣሉ ። እነዚህንም ፡ ወረቀቶች ፡ ሕዝቡ ፡ እየተቀበላቸው ፡ እንደ ፡ ብርና ፡ እንደ ፡ ወርቅ ፡ ይገበያይባቸዋል ። ወረቀቶቹንም ፡ የሚቀበል ፡ ሰው ፡ ምናልባት ፡ ወረቀቱ ፡ ራሱ ፡ ብር ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ አይደለም ። ነገር ፡ ግን ፡ ብር ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፡ ወረቀቱን ፡ ሲያሳይ ፡ ባንኩ ፡ በወረቀቱ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ ወዲያው ፡ እንዲሰጠው ፡ እያመነ ፡ ነው ፡ እንጂ ። ባንክ ፡ ኖትም ፡ የሚባል ፡ እንደዚሁ ፡ ያለው ፡ ወረቀት ፡ ነው ። በኢትዮጵያም ፡ የቆመው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ እንደዚሁ ፡ እንደ ፡ ተናገርነው ፡ ያለ ፡ የብር ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ አውጥቷል ። አንባቢው ፡ ግን ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ። ባንክ ፡ ይህንን ፡ ያኸል ፡ ገንዘብ ፡ እስጣችኋለሁ ፡ እያለ ፡ ብዙ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ በመላው ፡ አገር ፡ ዘርቶ ፡ ሕዝቡን ፡ አታሎ ፡ በኋላ ፡ የሚከፍለው ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕዝብ ፡ አይጎዳምን ፤ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ወረቀት ፡ ባገር ፡ ቢለመድ ፡ ምን ፡ ይረባል ።

ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ግን ፡ እኛ ፡ ብንመልስ ፡ አንባቢው ፡ አይጠቀምም ። ባንክ ፡ ኖት ፡ የሚታተም ፡ እንዴት ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ አንብቦ ፡ ይረዳ ፤ ከዚያም ፡ በኋላ ፡ እሱው ፡ ራሱ ፡ ይፍረድ ። ባንክ ፡ ሲቆም ፡ ባንኩን ፡ ያቆሙ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ያገቡትን ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የሚያሳዩ ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ይቀበላሉ ። እነዚህም ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ አክሲዮን ፡ ይባላሉ ።

እንሆም ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ሲቆም ፡ ፻ ሺሕ ፡ አክሲዮን ፡ ታተመ ። ለባንኩ ፡ ማቆሚያ ፡ የሚሆነውንም ፡ ገንዘብ ፡ እናገባለን ፡ ያሉትም ፡ ማኅበረተኞች ፡ ሊያገቡት ፡ እንደ ፡ ፈለጉ ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ለ፶ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ አክሲዮን ፡ ለ፶ ፡ ብር ፡ አንድ ፡ አክሲዮን ፡ ተቀበለ ። ማለት ፡ መቶ ፡ ብር ፡ አገባለሁ ፡ ያለ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ሁለት ፡ አክሲዮን ፡ አምስት ፡ መቶ ፡ ብር ፡ አገባለሁ ፡ ያለ ፡ ዐሥር ፡ አክሲዮን ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ አገባለሁ ፡ ያለ ፡ ፳ ፡ አክሲዮን ፡ ተቀበለ ። ስለዚህም ፡ በ፻ ፡ ሺሕ ፡ አክሲዮን ፡ ይገባ

ል ፡ የተባለው ፡ ገንዘብ ፡ ፭ ፡ ሚሊዮን ፡ ብር ፡ ሆነ ። ነገር ፡ ግን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ገና ፡ ሥራ ፡ አልሰፋምና ፡ ይህ ፡ አምስት ፡ ሚሊዮን ፡ በሙሉ ፡ ገና ፡ አልተሰበሰበም ። አምስቱ ፡ ሚሊዮን ፡ በሙሉው ፡ ጨርሶ ፡ ከማሳበረተኞቹ ፡ በሰበሰብ ፡ ሥራ ፡ ይፈታል ፡ ተብሎ ፡ እንዳንዱ ፡ ማሳበረተኛ ፡ በመዝናኛው ፡ የሚከፍለው ፡ አገባለሁ ፡ ካለው ፡ ገንዘብ ፡ ሩብ ፡ ይሁን ፡ ተባለ ። የቀረውንም ፡ ፫ ፡ ሩብ ፡ ያግባ ፡ በተባለ ፡ ጊዜ ፡ እንዲመላ ፡ እያንዳንዱ ፡ ማሳበረተኛ ፡ የሚበቃ ፡ ዋስ ፡ ሰጠ ።

ስለዚህም ፡ ዛሬ ፡ ባንክ ፡ እፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ የሚሠራበት ፡ ገንዘብ ፡ ልኩ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ነው ። የቀረው ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፶፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ግን ፡ እንደሚያስፈልግ ፡ እየታየ ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ ይሰበሰብ ፡ ይሆናል ። እንግዲህ ፡ ባንኩ ፡ ዛሬ ፡ የሚሠራበት ፡ ገንዘብ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ከ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ ባንክ፡ኖት ፡ ሲያወጣ ፡ በያንስ ፡ ቢያንስ ፡ በዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ያትማል ። ባንክ፡ኖትንም ፡ ሁሉ ፡ ሕዝብ ፡ የተቀበለለት ፡ እንደሆነ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ እንደ ፡ ውስትና ፡ በባንክ ፡ ውስጥ ፡ ተቀምጦ ፡ ያ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ባንክ፡ኖት ፡ ሕዝቡ ፡ ይገባደይበታል ። ነገር ፡ ግን ፡ ባንክ ፡ ኖትን ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ተሰብስበው ፡ ባንድነት ፡ ወደ ፡ ባንክ ፡ መጥተው ፡ በባንክ ፡ ኖት ፡ ፈንታ ፡ ብር ፡ ስጡን ፡ እንዳይሉ ፡ የታወቀ ፡ ነውና ፤ በባንኩ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ውስትና ፡ ከተቀመጠው ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ እጅግ ፡ በብዛ ፡ እኩሌታው ፡ ያክል ፡ ለመጠባበቂያ ፡ ቀርቶ ፡ እኩሌታውን ፡ ሰው ፡ ተበድሮት ፡ ይሠራበታል ። ይህም ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ማሳበረተኞቹ ፡ ያገቡት ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ሆኖ ፡ መሥራቱ ፡ ነው ። ይህንንም ፡ ያክል ፡ የሚሆንበትን ፡ ምክንያት ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ ያሳየናል ። በእጃቸው ፡ አክሲዮን ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ አክሲዮኑን ፡ በከፈሉት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፈው ፡ ሸጠው ፡ በዋጋው ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገር ፡ ሊገዙበት ፡ ይችላሉ ። መቶው ፡ ሺሕ ፡ አክሲዮንም ፡ የተከፈለበት ፡ ዋጋው ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ የታተመው ፡ ባንክ፡ኖትም ፡ ስለ ፡

፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፤ ባንኩም ፡ የሚያበድረው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ፯፻፳፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፤ አንድ ፡ ላይ ፡ ድምሩ ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፻፳፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ነው ።

እንሆ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ የሚታተም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሒሳብ ፡ ነው ። ከታኅሣሥ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ እስከ ፡ ፲፱፻፭ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ድረስ ፡ ባንኩ ፡ አደራ ፡ ለማስቀመጥ ፡ የተቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ ወደ ፡ ፳፻፲፫ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። ዛሬም ፡ ቢሆን ፡ ይበዛል ፡ እንጂ ፡ አያንስም ። የታመነ ፡ ተበዳሪም ፡ ከተገኘ ፡ ከዚህ ፡ ገንዘብ ፡ በያንስ ፡ በያንስ ፡ እኩሌታውን ፡ ያክል ፡ ከፍሎ ፡ ባንኩ ፡ ያተርፍበት ፡ ይሆናል ። ስለዚህም ፡ እላይ ፡ ከደመርነው ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፻፳፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ፬፻፮ ፡ ሺሕ ፡ ፭፻ ፡ መጨመሩ ፡ ነውና ፤ ባንኩ ፡ የራሱ ፡ ገንዘብ ፡ ፪ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ ባንኩ ፡ የሚሠራበት ፡ ገንዘብ ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፭፻፴፩ ፡ ሺሕ ፡ ፭፻ ፡ ብር ፡ ሊሆን ፡ ነው ። ይኸንንም ፡ ያክል ፡ እንዲሆን ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ ሒሳብ ፡ ያስረዳናል ።

የአክሲዮን ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ።

የባንክ ፡ ኖት ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ።

ባንክ ፡ የሚያበድረው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ከራሱ ፡ ፯፻፳፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ አደራ ፡ ከተቀመጠው ፡ ገንዘብ ፡ ከፍሎ ፡ ፬፻፮ ፡ ሺሕ ፡ ፭፻ ፡ ብር ።

አንድ ፡ ላይ ፡ ድምሩ ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፭፻፴፩ ፡ ሺሕ ፡ ፭፻ ፡ ብር ።

እንሆ ፡ በሥራ ፡ በሠለጠኑ ፡ ሕዝቦች ፡ አገር ፡ እንኳ ፡ ብዙው ፡ ገንዘብ ፡ ሥራ ፡ ሊፈታ ፡ ጥቂቱም ፡ ብር ፡ ቢሆን ፡ ስለ ፡ ብዙ ፡ ሆኖ ፡ በሁለትና ፡ በሦስት ፡ ወገን ፡ ሊሠራ ፡ ይችላል ። በዚህም ፡ ሒሳብ ፡ እንደምናየው ፡ ብር ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ብልኅት ፡ የለውም ። በተፈለገ ፡ ጊዜ ፡ የታመነ ፡ ባንክ ፡ ከመሰከረ ፡ ዘንድ ፡ ሰው ፡ በምስክሩ ፡ ወረቀት ፡ ሊገበያይ ፡ ይችላል ። ከዚህም ፡ እምነት ፡ የተነሣ ፡ ጥቂቱ ፡ ብር ፡ እንደ ፡ ብዙ ፡ ብር ፡ እየሆነ ፡ ያገሩን ፡ ሕዝብ ፡ ሲያገለግል ፡ መንግሥት ፡ ካወቀበት ፡ ለሕዝቡ ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ነው ። በሥራ ፡ የሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ባገሩ ፡ ቼክና ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ሌላውም ፡ የባንክ ፡ ሥራ ፡

ሁሉ ፡ ሲታወቅ ፡ ይጠቀምበታል ። ባንድ ፡ አገርም ፡ የምድር ፡ ባቡር ፡ ወይም ፡ ዐረብያ ፡ ሲበዛ ፡ ለሕዝቡ ፡ ሀብት ፡ ማስፈያ ፡ እንዲሆን ፤ እንዲሁም ፡ ብር ፡ የሚያገለግልበት ፡ መንገድ ፡ ሲበዛ ፡ የሕዝቡም ፡ ሀብት ፡ ያድጋል ። ለተበዳሪውም ፡ ወለድ ፡ ያንስልታል ። ያልሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ባገሩ ፡ ምንም ፡ እጅግ ፡ ያማረ ፡ የባንክ ፡ ደንብ ፡ ቢቆምለት ፡ አንዳችም ፡ ጥቅም ፡ አያገኝበትም ። ጥቅሙ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚገበያዩ ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ ሕዝቦች ፡ ነው ።

፲፫ኛ ፡ ምዕራፍ ።

እንሆ ፡ ከላይ ፡ እንዳየነው ፡ የባንኩ ፡ ገንዘብ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ነው ። ባንክ፡ኖት ፡ ከተለመደ ፡ በኋላ ፡ ግን ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ ስለ ፡ ፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፭፻፵፩ ፡ ሺሕ ፡ ፭፻ ፡ ብር ፡ ሆኖ ፡ ያገለግላል ። ባለአክሲዮን ፡ የሆኑትም ፡ ማኅበረተኞች ፡ መቼም ፡ አክሲዮኑን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ሸጠው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ሊያገኙ ፡ እንደሆነ፡ነው ፡ እንጂ ፤ እንዲሠራበት ፡ ብለው ፡ ለባንክ ፡ የሰጡትን ፡ ብር ፡ ከባንክ ፡ መልሰው ፡ ለመውሰድ ፡ አይቻላቸውም ። ማኅበሩም ፡ ሲቆም ፡ ለ፶ ፡ ዓመት ፡ ይሠራል ፡ ተብሎ ፡ ነውና ። ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ተሰብስበው ፡ ከማናቸውም ፡ አንድ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ የባንኩ ፡ ሥራ ፡ ይቅር ፡ ካላሉ ፡ በቀር ፤ ፶ው ፡ ዓመት ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ ማኅበረተኛው ፡ ለባንኩ ፡ ሥራ ፡ ያገባውን ፡ ገንዘብ ፡ መልሱልኝ ፡ ቢል ፡ አይሆንለትም ። ችግር ፡ ያገኘው እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ማኅበረተኛ ፡ መሆኑን ፡ የሚያስታውቅ ፡ በእጁ ፡ የያዘውን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ ሊሸጥ ፡ ይችላል ። ስለዚህም ፡ ምክንያት ፡ ሸያጩ ፡ ማኅበረተኛ ፡ መሆኑ ፡ ይቀራል ። አክሲዮኑንም ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ደግሞ ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ካስፈለገው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይሸጣል ፡ እንጂ ፡ ማኅበሩ ፡ የመደበው ፡ ኅምሳ ፡ ዓመት ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ በአክሲዮኑ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ ከባንኩ ፡ ሊቀበል ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፡ አክሲዮኑን ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ የሰጠናችሁን ፡ ገንዘብ ፡ መልሱልን ፡ ብለው ፡ ያለጊዜም ፡ ያስቸግሩናል ፡ ብለው ፡ የባንኩም ፡ አለቆች ፡ አይሠ

ጉበትም ። ስለዚህም ፡ ባንኩ ፡ ይሠራበታል ፡ ከተባለው ፡
፫ ፡ ሚሊዮን ፡ ፳፻፴፩ ፡ ሺሕ ፡ ፳፻ ፡ ብር ፡ የአክሲዮኑ ፡ ዋጋ ፡ የሆነ
ውን ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ገዜው ፡ ሳይደርስ ፡ መልሱ ፡
እንባላለን ፡ ብለው ፡ የባንኩ ፡ አለቆች ፡ አይሠጉበትም ፡
ካልነው ፡ ገንዘብ ፡ ስጡን ፡ እንባላለን ፡ ብለው ፡ የሚሠጉበት ፡
ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

የባንክ ፡ ኖት ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡
አደራ ፡ ካስቀመጡት ፡ ገንዘብ ፡

ከፍለው ፡ ያበደሩት ፡ ፴፻፮ ፡ ሺሕ ፡ ፳፻ ፡ ብር ።

ድምሩ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፮፻፶፮ ፡ ሺሕ ፡ ፳፻ ፡ ብር ።

ለዚህም ፡ መክፈያ ፡ በባንክ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ውስትና ፡ የሚቀመጠው ፡
ወደ ፡ ፮፻፳፭ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ይሆናል ። ስለዚህም ፡ ባንኩ ፡
ከሚሠራበት ፡ ገንዘብ ፡ ፩ ፡ ሚሊዮን ፡ ፴፩ ፡ ሺሕ ፡ ፳፻ ፡ ብር ፡
ሕዝቡ ፡ በእምነት ፡ ሊሠራበት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ዋስ ፡ የለውም ።

በሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡
የሚሠራ ፡ ሕዝብ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ ይጠቀምበታል ፡
እንጂ ፡ አይጎዳበትም ። ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲለዋወጥ ፡ መሣሪያ ፡
ሆኖ ፡ የሚረዳው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ እንዳያንስ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡
ብልኅት ፡ ያወጣበታል ። በዚህም ፡ ብልኅት ፡ ጥቂቱ ፡ ብር ፡
እንደ ፡ ብዙ ፡ ሆኖ ፡ ያገለግለዋል ። በሥራ ፡ ያልሠለጠነ ፡ ሁኖ ፡
የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ራሱ ፡ ለመሥራት ፡ የማይችል ፡
ሕዝብ ፡ ግን ፡ ባገሩ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ቢለመድ ፡ የሚጠቅመው ፡
መሆኑን ፡ ያስጠረጥራል ። የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡
ለመሥራት ፡ የማይችል ፡ ሕዝብ ፡ መቼም ፡ ልብሱና ፡ የቤቱ ፡
መሣሪያ ፡ የሚመጣለት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ነው ። ደግሞ ፡
ልብሱንና ፡ የቤቱን ፡ መሣሪያ ፡ የሚሸጡለት ፡ ሕዝቦች ፡ ግን ፡
የሚቀበሉት ፡ ዋጋቸው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ ባንክ ፡ ኖት ፡
አይቀበሉም ። ባገራቸው ፡ ዋጋ ፡ ሳይጎድል ፡ በገበያ ፡ የሚሄደው ፡
ያገራቸው ፡ ባንክ ፡ ያተመው ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ብቻ ፡ ነው ።
ጥሬው ፡ ብር ፡ ግን ፡ የትም ፡ ቢሄዱ ፡ ከዋጋው ፡ የሚያጎድለው ፡
ብዙ ፡ አይደለም ።

አንግዲህም ፡ ባንድ ፡ አገር ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ሲለመድ ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ሊሠራ ፡ ነው ። አንድ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ሸጦ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ሲቀበል ፡ አንዱ ፡ ሰው ፡ በባንክ ፡ ኖቱ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ይቀበላል ። ባንክ ፡ ኖቱን ፡ የሚቀበል ፡ ሰው ፡ መቼም ፡ ብሩን ፡ በፈለግሁ ፡ ጊዜ ፡ በባንክ ፡ ተቀምጧልና ፡ እወስዳለሁ ፡ ብሎ ፡ ከማመኑ ፡ የተነሣ ፡ ነው ። ባንኩ ፡ ግን ፡ ብሩን ፡ አያስቀምጥም ፤ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ያበድረዋል ፡ እንጂ ። ስለዚህም ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሁለት ፡ ብር ፡ ሆኖ ፡ ስለ ፡ ሠራ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነ ፡ ይመስላል ፤ ሕዝቡም ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ራሱ ፡ የሚሠራ ፡ ከሆነ ፡ በሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ልብስና ፡ የቤት ፡ መሣሪያ ፡ ለማስመጣት ፡ የሚያስቡ ፡ ሰዎች ፡ ዕጥፍ ፡ ሊሆኑ ፡ ነው ። ጥሬ ፡ ብር ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ መቼም ፡ ለሚያስመጡት ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ጥሬውን ፡ ብር ፡ ይሰጣሉ ። ባንክ ፡ ኖት ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ ግን ፡ ባንክ ፡ ኖቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ አይሄዱላቸውምና ፤ ወደ ፡ ባንኩ ፡ አገር ፡ ሄደው ፡ በብር ፡ ሊለውጡት ፡ ነው ።

በመዝናኛው ሪፑብሊክ ፡ ባንኩ ፡ አይቸገርም ፡ ይሆናልና ፤ ባንክ ፡ ኖቱን ፡ እየተቀበለ ፡ ባንክ ፡ ኖቱን ፡ ለሚያመጡ ፡ ሰዎች ፡ ጥሬውን ፡ ብር ፡ ይሰጣል ። ችግር ፡ የሚያገኛቸው ፡ ግን ፡ በመዝናኛው ፡ ብቻ ፡ ነው ። ባንክ ፡ ኖት ፡ የያዘው ፡ ሰው ፡ ሲበዛ ፡ ግን ፡ ሳይቸገሩ ፡ አይቀሩም ። መቼም ፡ ባንክ ፡ ኖቱን ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ካልገዛበት ፡ ባንክ ፡ ኖቱ ፡ አይጠቅመውም ። የሚያስፈልገውም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ባገሩ ፡ የሚሠራ ፡ ቢሆን ፡ ወደ ፡ ባንክ ፡ ቤት ፡ ሄዶ ፡ በባንክ ፡ ኖቱ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ብር ፡ በጥሬው ፡ ስጦት ፡ ሳይል ፡ ባንክ ፡ ኖቱ ፡ ብቻ ፡ ሁሉንም ፡ ነገር ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ። በሥራ ፡ ያልሠለጠነ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡ ባገሩ ፡ አይሠራም ። ሁሉም ፡ ነገር ፡ የሚመጣለት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ የተቀበለውን ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣውን ፡ ዕቃ ፡ ሊገዛበት ፡ ሲፈልግ ፡ ወደ ፡ ባንክ ፡ ሄዶ ፡ በብር ፡ ያለውጠዋል ። ባንኩም ፡ የራሱ ፡ ብር ፡ ቢያንሰው ፡ አደራ ፡ ከተቀመጠው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ከፍሎ ፡ ይሰጣል ። ገንዘቡን ፡ አደራ ፡ ያስቀመጠ ፡ ሰውም ፡ ገንዘቤን ፡

ስጡኝ ፡ ሲል ፡ ቢመጣም ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ይሰጡታል ። ሰውዬው
ም ፡ ገንዘብ ፡ ያስፈለገው ፡ ባገር ፡ ውስጥ ፡ ለሚፈጸም ፡ ጉዳይ ፡
ከሆነ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ በገበያ ፡ እንዲሄድ ፡ ያውቃልና ፤ ሸክመ ፡
ስለ ፡ ቀለለለት፡ከጥሬ ፡ ብር ፡ ባንክ፡ኖት ፡ ሊቀበል ፡ ይወዳል ።
በጊዜም ፡ ብዛት ፡ ባገር ፡ ባንክ፡ኖት፡እየበዛ ፡ ይሄዳል ። ጥሬው ፡
ብር ፡ ግን ፡ ለተሠራ ፡ ዕቃ ፡ መግዣ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ይሄ
ዳል ። ይህም ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ባንክ፡ኖት፡በእጁ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡
ከባንክ ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ እንዳይፈልግ ፡ ብልኅት ፡ ካልተደረገ ፡
በቀር ፡ ባንኩ ፡ በጣም ፡ ሳይቸገር ፡ አይቀርም ። ባንኩ ፡ መቼም ፡
ራሱ ፡ ወደ ፡ ጭንቅ ፡ እንዳይገባ ፡ ይፈልግ ፡ ይሆናል ። ስለ
ዚህም ፡ ከርሱ ፡ የተበደሩትን ፡ ሰዎች ፡ አስጨንቆ ፡ ይይዛል ።
ተበዳሪዎቹም ፡ የሚከፍሉትን ፡ ገንዘብ ፡ ሳያገኙ ፡ በያዙ ፡ ነጋዴ
ዎች ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ በእጃቸው ፡ ያለውን ፡ ቆዳና ፡ ቡና ፡ ባላገሮችም ፡
እንደ ፡ ሆኑ ፡ መሬታቸውን ፡ በርካሽ ፡ ለመሸጥ ፡ የግድ ፡ ይሆንባቸ
ዋል ። ቆዳውና ፡ ቡናው ፡ ሌላውም ፡ ካገሩ ፡ የሚገኘው ፡ ዕቃ ፡
በርካሽ ፡ ሲሸጥ ፡ የሕዝቡ ፡ ድካም ፡ በከንቱ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ ሕዝቡ ፡
መክሰሩ ፡ ነውና ፤ መንግሥት ፡ ይጎዳል ። ባላገሩም ፡ መሬቱን ፡
በርካሽ ፡ ለመሸጥ ፡ የግድ ፡ ሲሆንበት ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡
መሬት ፡ በጥቂቶች ፡ ሀብታሞች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ሊጠቀለል ፡
ነውና ፤ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚያርፍበት ፡ ቦታ ፡ ያጣ ፡ ድካ ፡ ሊበ
ዛ ፡ መሆኑን ፡ ያሳየናል ። ከዚህ ፡ ቀደምም ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡
ባገሩ ፡ ድካ ፡ ሲበዛ ፡ ለመንግሥት ፡ ጉዳት ፡ ነው ፤ መሠረቱ ፡
ይነቃነቃል ።

ስለዚህም ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ባንክ ፡
ኖት ፡ ሲለመድ ፡ ባገሩ ፡ ላይ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ሊያወርድ ፡ ይች
ላል ። ባገሩ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ሲለመድ ፡ መንግሥት ፡ ወዲያው ፡
ሕዝቡን ፡ በሥራ ፡ ለማሠልጠን ፡ ታጥቆ ፡ ከተነሣ ፡ ግን ፡ ባንክ ፡
ኖት ፡ ቢለመድ ፡ ጉዳት ፡ የለበትም ፤ ይልቁንም ፡ ትልቅ ፡ ጥቅ
ም ፡ ይገኝበታል ። ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚበቃ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡
የሌለው ፡ ሕዝብ ፡ ብዙ ፡ ሀብት ፡ እንዳያገኝ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡
ተረድተነዋል ። ስለዚህም ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ ስለ ፡ ሀላት ፡ ስለ ፡
ሦስት ፡ እየሆነ ፡ እንዲያገለግል ፡ የሚያደርግ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ነው

ና ፡ ሁሉንም ፡ ነገር ፡ ራሱ ፡ ሊሠራ ፡ የሚችል ፡ ሕዝብ ፡ ይጠቀምበታል ።

የሚያስፈልገውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚያስመጣ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ጥሬው ፡ ብር ፡ በባንክ ፡ የተቀመጠ ፡ መስሎት ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ በባንክ ፡ ኖት ፡ ሲለዋወጥ ፡ ባገሩ ፡ ያለ ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ ሁሉ ፡ ለዕቃ ፡ መግዣ ፡ ተብሎ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ይሄዳል ። በዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ሕዝቡ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባንክ ፡ ኖት ፡ ሲለመድ ፡ ካላወቁበት ፡ ጉዳት ፡ ያመጣል ።

፲፱ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የቆመው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ከቆመበት ፡ ቀን ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ኅምሳ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሌላ ፡ ባንክ ፡ እንዳይቆም ፡ ውል ፡ ተቀብሏል ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡ ግን ፡ ማናቸውም ፡ ነገር ፡ በጥቂቶች ፡ ሰዎች ፡ እጅ ፡ ገብቶ ፡ ሞኖፖል ፡ ሲሆን ፡ ለሕዝብም ፡ ለመንግሥትም ፡ ጉዳት ፡ ነው ። ለዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ መጥቶ ፡ ባገርዎ ፡ ከኔ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ እንዳያርስ ፡ ወይም ፡ በቅሎ ፡ ገዝቶ ፡ እያከራየ ፡ እንዳይነግድ ፡ ወይም ፡ እኔን ፡ ሳይጠይቅ ፡ በየቤቱ ፡ ማንም ፡ ወጥ ፡ እየሠራ ፡ እንዳይበላ ፡ ፈቃድ ፡ ይስጡኝ ፡ ብሎ ፡ ለምኗቸው ፡ ቢሆን ፡ የሚናገራቸው ፡ ቃል ፡ ምንም ፡ ቢያምር ፡ የሚሰጣቸው ፡ ተስፋ ፡ ምንም ፡ ትልቅ ፡ ቢሆን ፡ ያለጥርጥር ፡ ይቈጡት ፡ ነበር ።

አማላጅ ፡ ሆኖ ፡ ይህንን ፡ ቃል ፡ የነገራቸውንም ፡ ሹማቸውን ፡ ጉቦ ፡ በልተኸ ፡ መንግሥቱን ፡ ልትሸጥ ፡ አስበኻል ፡ ብለው ፡ ሳይቈጡት ፡ አይቀሩም ፡ ነበር ። የባንክ ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል ፡ እንዲሆን ፡ ግን ፡ የዕውቀት ፡ ባሕሪ ፡ በሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ቃል ፡ ተታለው ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ፈቃድ ፡ ሰጡ ። ያውም ፡ ለጥቂት ፡ ጊዜ ፡ ነው ፡ አይባል ፡ ለኅምሳ ፡ ዓመት ፡ ነው ። ሕዝቡም ፡ በሥራ ፡ ከሠለጠነ ፡ ዘንድ ፡ ያለባንክ ፡ እንዳይሆንለት ፡ ተመልክተዋል ። ደጉን ፡ ንጉሥ ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክን ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ ሁሉ ፡ ነገር ፡ ያስረዳቸው ፡ ሰው ፡ የለም ። የባንክ ፡ ሥራ ፡ የገንዘብ ፡ ሥራ ፡

ነውና ፤ የሕዝብ ፡ ትዳር ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።
ብር ፡ የማይገባበት ፡ ጉዳይ ፡ የለም ፤ ማንኛውንም ፡ ለኑሯችን ፡
የሚያስፈልገንን ፡ ሁሉ ፡ በሩብ ፡ ባላድ ፡ በተሙን ፡ በብር ፡
ገዝተን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ይህ ፡ ተሙን ፡ ሩብ ፡ አላድ ፡ ብር ፡
እስኪገኝ ፡ ድረስ ፡ የሚደክመው ፡ ድካም ፡ ጥቂት ፡ ወይም ፡
ብዙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንድ ፡ ባንክ ፡ እንዳወቀ ፡ እንዲለየው ፡ መን
ግሥት ፡ በውል ፡ መፍቀዱ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ በ
መላው ፡ ብሩን ፡ የሚያስቀምጥበት ፡ ቦታ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ እንዲሆን ፡
ቢደነባ ፡ ደግ ፡ ይሆናልን ፤ ባገሩም ፡ ውስጥ ፡ ካንዱ ፡ ወረዳ ፡ ወዳ
ንዱ ፡ ወረዳ ፡ ብር ፡ ሲላክ ፡ መልክተኛው ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ እንዲ
ሆን ፡ ቢደነገግ ፡ ይበጃልን ። የዚህንም ፡ መልስ ፡ በምሳሌ ፡ እናስ
ረዳለን ።

ባንድ ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ባላንጣ ፡ ተፎካካሪ ፡ የሌለው ፡
አንዳች ፡ ነገር ፡ ሲቆም ፡ ሕዝቡ ፡ ይጎዳበታል ፡ እንጂ ፡ አይጠቀ
ምበትም ። ስለዚህም ፡ የጥይትንና ፡ የባሩድን ፡ ምስጢር ፡ የሚ
ያውቁ ፡ ሰዎች ፡ ጥቂቶች ፡ ብቻ ፡ ቢሆኑ ፡ የቀረውን ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡
ፈጅተው ፡ የዓለምን ፡ ሀብት ፡ ሁሉ ፡ ቀምተው ፡ ለብቻቸው ፡
ለመኖር ፡ ማሰባቸው ፡ አይቀርም ፡ ነበር ። በሌላውም ፡ ነገር ፡
ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። በያዘው ፡ ሥራ ፡ ባላንጣ ፡ እንዳይነሣ
በት ፡ ርግጡን ፡ ያወቀ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ደስ ፡
የሚያስኝበት ፡ ወይም ፡ የሚጠቅምበትን ፡ መንገድ ፡ አይፈልግ
ም ። ሐሳቡም ፡ ሕልሙም ፡ ለጥቅሙ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ሚዛን ፡ የማይዘ
ናበለው ፡ በሁለቱም ፡ ጫፍ ፡ እኩል ፡ የሚከብድ ፡ ነገር ፡ ሲደረ
ግበት ፡ ነው ። የሰው ፡ ባሕሪው ፡ ሁለት ፡ ነው ። አንዱ ፡ መልአ
ካዊ ፤ ሁለተኛው ፡ ግን ፡ እንስሳዊ ፡ ይባላል ። ቀስቃሽ ፡ ካላገኘ ፡
ግን ፡ ሰው ፡ መልአካዊ ፡ ባሕሪውን ፡ አይከተልም ። ወደ ፡ እንስ
ሳዊ ፡ ባሕሪው ፡ ያደላል ፤ ለሰው ፡ አውራ ፡ ቀስቃሽ ፡ ግን ፡
ባላንጣ ፡ ነው ። ተፎካካሪ ፡ ባላንጣ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ክፉ ፡ ሥራ ፡
ለመሥራት ፡ አይችልም ። ለባለጋራውም ፡ በሆነ ፡ እንዳይሳነው ፡
ያውቃልና ፤ በደግነት ፡ ለማሸነፍ ፡ ይጣጣራል ። ገንዘብ ፡ ያለው ፡
ሰው ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡ ገንዘቡን ፡ ሲያበድር ፡ የፈለገውን ፡
ያክል ፡ ወለድ ፡ አምጡ ፡ ቢል ፡ ይሆንለታል ። የተጨነቀውም ፡

ሰው ፡ አበድረኝ ፡ ሊል ፡ ቢመጣበት ፡ አይራራለትም ። ይልቁን
ም ፡ የሰው-ዬውን ፡ መጨነቅ ፡ አይቶ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወለድ ፡
ይፈልጋል ። ገንዘብ ፡ የሚያበድር ፡ ሌላ ፡ ባላንጣ ፡ ሲነሣበት ፡
ግን ፡ ተበዳሪዎቹ ፡ ወደባላንጣው ፡ እንዳይሄዱበት ፡ ርኅሩኅ ፡
ነው ፡ እንዲባል ፡ ይጣጣራል ። በተቸገሩትም ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡
መጨከኑን ፡ ይተዋል ። ባለጋራውም ፡ የሚቀበለው ፡ ወለድ ፡
ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እየጠየቀ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ርሱ ፡ እንዲመጣለት ፡
የሚቀበለውን ፡ ወለድ ፡ ያሳንሳል ፤ ዝቅ ፡ ያደርጋልም ። ገንዘብ ፡
የሚያበድሩት ፡ ባላንጣዎችም ፡ በብዙ ፡ ቍጥር ፡ የያንዳንዱ ፡
ባላንጣ ፡ ባሕሪ ፡ እየተሻለ ፡ ይሄዳል ፤ ወለዱም ፡ ሁሉ ፡ በጣም ፡
ዝቅ ፡ ይላል ። ወለድም ፡ ዝቅ ፡ እያለ ፡ ሲሄድ ፡ ተበዳሪም ፡
ይበዛል ። ተበዳሪም ፡ ሲበዛ ፡ ባገርም ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ሁሉ ፡
ሥራ ፡ አይፈታምና ፡ ሕዝብ ፡ ይጠቀምበታል ። ሕዝብም ፡ ሲጠ
ቀም ፡ የመንግሥትም ፡ ኀይል ፡ እያደገ ፡ ይሄዳል ። ነገሩንም ፡
እንድንረዳው ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ የሒሳብ ፡ መንገድ ፡ ሰንጠ
ረዥን ፡ እንመልከት ፤ እሱም ፡ አበዳሪው ፡ ሲበዛ ፡ የተበዳሪው
ም ፡ ቍጥር ፡ መብዛቱንና ፡ የወለዱን ፡ እያነሰ ፡ መሄድ ፡ ይገል
ጽልናል ።

ያበዳሪዎቹ ፡ ቍጥር ፡	ከሺው ፡ ብር ፡ ወለድ ፡ የሚያገድሉት ፡ ብር ፡ ቍጥር ፡	ከሺው ፡ ብር ፡ የሚ ቀበሉት ፡ ብር ፡ የድ ርሻው ፡ ቍጥር ፡	የተበዳሪች ፡ ሰዎ ች ፡ ቍጥር ፡
፩ ፪ ፫ ፬ ፭ ፮ ፯ ፰ ፱ ፲	፲ ፳ ፴ ፵ ፶ ፷ ፸ ፹ ፻	፩ ፪ ፫ ፬ ፭ ፮ ፯ ፰ ፱ ፲	፪ ፫ ፬ ፭ ፮ ፯ ፪፻፳፭ ፪፻፶፯ ፮፻፲፪ ፲፻፳፱

ይኸው ፡ በላይኛው ፡ የሒሳብ ፡ አካሄድ ፡ እንደምናየው ፡
 ያበዳሪዎቹ ፡ ባሕሪ ፡ እየተሻለ ፡ የሚሄድ ፡ ወለድም ፡ ዝቅ ፡
 የሚል ፡ ተበዳሪም ፡ የሚበዛ ፡ አበዳሪዎች ፡ ሲበዙ ፡ ነው ። ከዚህ
 ም ፡ የተነሣ ፡ ባገር ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ሥራ ፡ አይፈታም ። አበዳሪ ፡
 አንድ ፡ ሲሆን ፡ ግን ፡ ወለዱ ፡ ብዙ ፡ ስለሆነ ፡ ተበዳሪም ፡ እያነ
 ሰ ፡ ይሄዳል ። ባገሩም ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ሥራ ፡ የሚፈታ ፡ ስለሆነ ፡
 መንግሥትንም ፡ ይጎዳዋል ። በሌላውም ፡ የሕዝብን ፡ ትዳር ፡
 የሚነካ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ሞኖፖል ፡ ለመንግሥት
 ም ፡ ለሕዝብም ፡ ጉዳት ፡ ነው ። በያዘው ፡ ሥራ ፡ ባላንጣ ፡ እንዳ
 ይነሣበት ፡ ርግጡን ፡ ያወቀ ፡ ሰው ፡ ከጥቅሙ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡
 አያስብም ። ለሕዝቡም ፡ ክፉ ፡ መንገድ ፡ ሆኖ ፡ ሕዝቡ ፡ ርስ ፡
 በርሱ ፡ እንዳይራራና ፡ እንዳይረዳዳ ፡ ያደርጋል ። ስለዚህም ፡
 ሞኖፖል ፡ የበዛበት ፡ አገር ፡ ቀጣፊና ፡ ሌባ ፡ ወንበዴም ፡ ይበዛበ
 ታል ። ሞኖፖልም ፡ ሁሉ ፡ የሚጎዳ ፡ ከሆነ ፡ ዘንድ ፡ ይልቁንም ፡
 የባንክ ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል ፡ ሲሆን ፡ እጅግ ፡ ክፉ ፡ ነው ። ዐረቂና ፡ ጠጅ ፡
 ሞኖፖል ፡ ሆኖ ፡ ያረቁውና ፡ የጠጁ ፡ ዐይነት ፡ ለጤና ፡ የሚጎ
 ዳ ፡ ሲሆን ፡ በመላው ፡ ሕዝብ ፡ አይጎዳበትም ፤ የሚጎዳው ፡ ጠጭ
 ው ፡ ብቻ ፡ ነው ። የሐር ፡ ሞኖፖል ፡ ሲሆን ፡ የሚጎዳው ፡ ሐር ፡
 ለባሹ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ትንባኽም ፡ ሞኖፖል ፡ ሲሆን ፡ የሚጎዳው ፡
 የትንባኽ ፡ ልማድ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ። እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡
 ትልቅም ፡ በሆን ፡ ትንሽም ፡ በሆን ፡ ሀብታምም ፡ በሆን ፡ ድኻ
 ም ፡ በሆን ፡ ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሞኖፖል ፡
 ማድረግ ፡ ግን ፤ በሕዝብ ፡ ድኸነት ፡ በመንግሥትም ፡ ጉዳት ፡
 እንዲወርድ ፡ እንደ መፈለግ ፡ ያኸል ፡ ነው ። እንግዲህ ፡ በማናቸ
 ውም ፡ አገር ፡ ከብር ፡ አብልጦ ፡ የሚፈለግ ፡ ነገር ፡ የለም ። ብር ፡
 የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ነው ። ገበሬ ፡ ቢያርስ ፡ ሽማግሌም ፡ ቢሠራ ፡
 ጸሓፊ ፡ ቢጽፍ ፡ ፈራጅ ፡ ሲፈርድ ፡ ቢውል ፡ ነጋዴም ፡ ቢነግድ ፡
 ሁሉም ፡ የፈለጉትን ፡ ነገር ፡ የሚያገኙ ፡ ስለ ፡ ድካማቸው ፡ ዋጋ ፡
 አስቀድመው ፡ ብር ፡ ከተቀበሉ ፡ በኋላ ፡ ነው ። ብር ፡ እስኪገኝ ፡
 ድረስ ፡ ድካሙ ፡ ጥቂት ፡ የሚሆን ፡ ግን ፡ ወለዱ ፡ ሲያንስ ፡ ነው ።
 ወለድም ፡ የሚያንስ ፡ አበዳሪዎቹ ፡ ብዙ ፡ ሲሆኑ ፡ ነው ።
 አበዳሪዎቹም ፡ የሚበዙ ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ሲሠሉትን ፡ ነው ።
 ሕዝብም ፡ በሥራ ፡ የሚሠሉትን ፡ በሥርዐት ፡ ፊት ፡ ርስ ፡

በርሱ ፡ እኩል ፡ ሆኖ ፡ የሚበቃ ፡ ዐቅም ፡ ካገኘ ፡ ዘንድ ፡ ልቡ ፡ የመረጠውን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ሲችል ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ በኢትዮጵያ ፡ የባንኩ ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል ፡ በመሆኑ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ነው ።

ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የቆመው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ የውጭ ፡ ሰዎች ፡ ናቸውና ፤ የባንኩ ፡ ውል ፡ የተሰጠው ፡ በማይገባ ፡ እንደሆነ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ተረድቶት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ባንኩን ፡ ከልብ ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ የለም ። ስለዚህም ፡ የባንኩ ፡ አለቆች ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሹማምት ፡ የሚበቃ ፡ ርዳታ ፡ እንዳያገኙ ፡ ዐውቀውት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ሲያበድሩ ፡ እጅግ ፡ ተጠንቅቀው ፡ ነው ፤ የሚበዛውን ፡ ገንዘባቸውን ፡ እየተበደሩ ፡ የሚጠቀሙበት ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ። እነዚህም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ በተበደሩት ፡ ገንዘብ ፡ ነግደው ፡ ያገኙትን ፡ ትርፍ ፡ ገንዘብ ፡ ወዳገራቸው ፡ ይሰዳሉ ፡ እንጂ ፤ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆን ፡ ሥራ ፡ አይሠሩበትም ። የባንኩም ፡ ጌቶች ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ፡ ስለሆኑ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝቦች ፡ ባንኩን ፡ አያምኑትም ። ስለዚህም ፡ ገንዘቡን ፡ በባንክ ፡ የሚያስቀምጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ገንዘቡን ፡ አደራ ፡ የሚያስቀምጥበት ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ ስላጣ ፡ የሚበዛው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ብሩን ፡ በማሰሮ ፡ እየከተተ ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡ ይቀብረዋል ። ባለገንዘቦችም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ ተባብረው ፡ አንድ ፡ የረባ ፡ ባንክ ፡ አቁመው ፡ በገንዘባቸው ፡ እንዳይሠሩበት ፡ የባንኩ ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል ፡ ሆኗልና ፡ ፈቃድ ፡ አያገኙም ። በያገኙም ፡ በማናቸውም ፡ ትንንሽ ፡ ምክንያት ፡ እንዳይወረሱ ፡ እየፈሩ ፡ ገንዘብ ፡ እንዳላቸው ፡ ቢገለጽ ፡ አይወዱም ።

ከጥቂት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ ያገራችን ፡ ሹማምት ፡ በመንግሥት ፡ ትእዛዝ ፡ ተሰብስበው ፡ አንድ ፡ የባንክ ፡ ዐይነት ፡ ማኅበር ፡ አቆሙ ። ማኅበሩ ፡ ግን ፡ እስከዛሬ ፡ ድረስ ፡ የረባ ፡ ሥራ ፡ አልሠራም ። የረባ ፡ ሥራም ፡ አለመሥራቱ ፡ ምናልባት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ለባንክ ፡ ሥራ ፡ የሚበቃ ፡ አእምሮ ፡ ስላጣ ፡ አይደለም ። ነገር ፡ ግን ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሆኑት ፡ ሹማምቶች ፡

ማኅበሩን ፡ ያቆሙት ፡ ስለ ሹመታቸው ፡ እንዳልሆነ ፡ ባይገባቸው ፡ በመንግሥት ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ ባለጋራቸውን ፡ ለማጥቃት ፡ እንደሚጥሩ ፤ እንዲሁም ፡ ለባንኩ ፡ ጉዳይ ፡ ለምክር ፡ በተሰበሰቡ ፡ ቍጥር ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ከመነቃቀፍ ፡ አንዱ ፡ ያንዱን ፡ ሥራ ፡ ከማስነወር ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ የረባ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አልሆነ ላቸውም ። ይልቁንም ፡ የባንኩ ፡ ጉዳይ ፡ ሲመከር ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ልዑል ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ አብረው ፡ ስለ ተቀመጡ ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ብልህ ፡ ተብሎ ፡ እንዲመሰገንና ፡ ባለጋራውን ፡ እንዲያጠቃ ፡ ከሙግት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ የሚበጅ ፡ እውነተኛ ፡ ምክር ፡ አላመጣም ። ስለዚህም ፡ የባንኩ ፡ ሥራ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝብ ፡ ሳይጠቅም ፡ መቅረቱ ፡ የሚገርም ፡ ነገር ፡ አይደለም ። ለወደ ፡ ፊትም ፡ ሳይጠቅም ፡ ቢቀር ፡ አያስደንቅም ። ማናቸውም ፡ ማኅበር ፡ ለያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛና ፡ ለመላው ፡ ሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆን ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ወደው ፡ ሲተባበሩ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ የገቡበት ፡ ማኅበር ፡ ነውና ፡ ሳንገባ ፡ ብንቀር ፡ እንነቀፋለን ፡ እያሉ ፡ ለግብር ፡ ይውጣ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ሲተባበሩ ፡ አይደለም ። እንደዚህ ፡ ያሉትም ፡ ማኅበረተኞች ፡ ተስማምተው ፡ አንዳች ፡ የረባ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አይችሉም ፤ አይሳካላቸውም ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትም ፡ ሕዝቡ ፡ እየተባበረ ፡ የባንክ ፡ ሥራ ፡ እንዲያቆም ፡ ከፈለገ ፡ ዘንድ ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ማኅበር ፡ ማቆሙን ፡ ትቶ ፡ ሕዝቡን ፡ በሥራ ፡ ቢያሠለጥን ፡ ይሻላል ። የሰውም ፡ ገንዘብ ፡ እንዲታፈር ፡ የተደላደለ ፡ ሥርዐት ፡ ያውጣ ። እሱ ፡ ራሱም ፡ ማኅበረተኛ ፡ እየሆነ ፡ በያንዳንዱ ፡ ማኅበር ፡ መግባቱን ፡ ትቶ ፡ ማኅበር ፡ ሲቆም ፡ እንዴት ፡ ባለ ፡ ደንብ ፡ እንዲያድር ፡ በፍትሐ ፡ ነገሥት ፡ ለይቶ ፡ ዐውቆ ፡ ዜጎቹ ፡ የወደዱትን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ እንዲተባበሩ ፡ ሙሉ ፡ ፈቃድ ፡ ቢሰጥ ፡ ይሻላል ። ይህንንም ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ከሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ አንድም ፡ ሰው ፡ ገንዘቡን ፡ ከመሬት ፡ በታች ፡ ሊቀብር ፡ አይወድም ። ወደ ፡ ባንክ ፡ አግብቶ ፡ እንዲወልድለት ፡ ወይም ፡ የተሻለ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራለት ፡ ይፈልጋል ፡ እንጂ ፤ ሕዝቡም ፡ በሥራ ፡ ሠልጥኖ ፡ አርነት ፡ ሲያገኝ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ሥራ ፡ ይይዛልና ፤ መንግሥት ፡ የሚያገኘው ፡ ግብር ፡ ይበዛል ። በእንደዚህ ፡ ያለ

ውም ፡ መንገድ ፡ የሚያገኘው ፡ ግብር ፡ ማኅበረተኛ ፡ እየሆነ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ማኅበር ፡ ከሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ሳይበልጥ ፡ አይቀርም ። መንግሥት ፡ ከሁሉ ፡ በላይ ፡ ነው ፤ ይህንን ፡ በላይነቱን ፡ ትቶ ፡ ከዜጎቹ ፡ ጋራ ፡ በማኅበረተኛነት ፡ መተባበር ፡ አይገባውም ፤ እንደዚህም ፡ ቢያደርግ ፡ አይጠቀምም ።

ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ደኅና ፡ ባንክ ፡ ከላይም ፡ የተጠራው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ይህም ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ማበደር ፡ የሚሠጋ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ የኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ ገንዘባቸውን ፡ እየሸሸጉት ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ስለ ፡ ተቀበረ ፡ ዛሬ ፡ ባገራችን ፡ ብር ፡ ውድ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ብር ፡ የሚበደር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ወለድ ፡ ይበዛበታል ። ጭንቅ ፡ ካላገኘው ፡ በቀር ፡ ሠርቼ ፡ አተርፋለሁ ፡ ሲል ፡ አይበደርም ። የኢትዮጵያም ፡ ሰው ፡ የሚበደረው ፡ ሲጨነቅ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ብዙ ፡ የታመነ ፡ ተበዳሪ ፡ የለምና ፡ ገንዘባቸውን ፡ ሊያበድሩ ፡ የሚፈልጉ ፡ ሰዎች ፡ ቢኖሩ ፡ የሚያገኙት ፡ ጥቅም ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ገንዘብ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ መቼም ፡ የታመነ ፡ ዋስ ፡ ለሌለው ፡ ሰው ፡ አያበድርም ። ገንዘብ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ደግሞ ፡ በቶሎ ፡ ዋስ ፡ አያገኝም ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ በሥራ ፡ ስላልሠለጠነ ፡ አበዳሪዎችም ፡ የሚፈልጉት ፡ ወለድ ፡ ብዙ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ድንገተኛ ፡ ችግር ፡ ካላገኘው ፡ በቀር ፡ ሠርቼ ፡ አተርፍበታለሁ ፡ ሲል ፡ የሚበደር ፡ ሰው ፡ በኢትዮጵያ ፡ የለም ። ይልቁንም ፡ ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ብር ፡ የሚበልጠው ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ በመሬት ፡ ውስጥ ፡ ተቀብሯል ። እንዲሁ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ የሚወጣው ፡ ብር ፡ ግን ፡ ጥቂት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የሚገኝበትም ፡ ጥቅም ፡ እነሰ ።

ከዚህም ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የቆመው ፡ ባንክ ፡ አፍ ፡ አቢሲኒያ ፡ ከቆመ፡ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ያገኘው ፡ ትርፍ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ለወደፊት ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ማግኘቱን ፡ ያጠራጥራል ። ባንክ ፡ የሚጠቀም ፡ የታመነ ፡ ተበዳሪ ፡ ሲበዛለት ፡ ነው ። የታመነም ፡ ተበዳሪ ፡ የሚበዛ ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ሲሠለጥን ፡ ነው ። ሕዝብም ፡ በሥራ ፡ የሚሠለጥን ፡ ባገሩ ፡ ያለው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሥራ ፡ ያልፈታ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ። ባገርም ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ሥራ ፡ የማይፈታ ፡ መላው ፡ ሕዝብ ፡ በሥርዐት ፡ ፊት ፡

እኩል ፡ ሆኖ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ዐቅም ፡ አግኝቶ ፡ ልቡ ፡ የመ
 ረጠውን ፡ ሥራ ፡ ሲሠራ ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብት ፡ ያድጋል ። የሕዝ
 ቡም ፡ ሀብት ፡ ካደገ ፡ ዘንድ ፡ ባንክ ፡ ይጠቀማል ። ስለዚህ
 ህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባንክ ፡ የሚፈልገው ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅም ፡
 ብቻ ፡ እንደሆነ ፡ ከሁሉ ፡ በፊት ፡ የባንኩን ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል
 ነት ፡ ለቆ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በሥራ ፡ እንዲሠለጥን ፡ እን
 ደ ፡ ተቻለው ፡ መጠን ፡ መርዳት ፡ አለበት ። ይህን ፡ ካላደረገ ፡
 ግን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ድኸነት ፡ ላይለየው ፡ ነውና ፤ ባንኩ
 ም ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ አይበዛም ። ባንክ ፡ አፍ ፡
 አቢሲኒያ ፡ ከቆመ ፡ ወዲህ ፡ ይኸው ፡ ፲ ፡ ዓመት ፡ ሊሆን ፡ ተቃ
 ርቧል ። የባንኩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ግን ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ለባ
 ንኩ ፡ ሥራ ፡ ካገቡት ፡ ገንዘብ ፡ አንድም ፡ ወለድ ፡ አልተቀበሉ
 ም ። የማኅበሩም ፡ አማካሪዎች ፡ ባመት ፡ ባመት ፡ ለመቀበል ፡
 በማኅበሩ ፡ ደንብ ፡ የተፈቀደላቸውን ፡ ደመወዝ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
 ድረስ ፡ አልተቀበሉም ። ነገሩም ፡ እንዲህ ፡ መሆኑ ፡ አያስገርምም ።
 ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ባንክም ፡ ቢቆም ፡ ትርፍ ፡
 አያገኝም ። የባንኩም ፡ ሥራ ፡ ራጽሞ ፡ ሞኖፖል ፡ በሆነበት ፡
 አገር ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ አይሠለጥንም ።

የኢትዮጵያን ፡ አገር ፡ የመሰለ ፡ ሀብታም ፡ መሬት ፡ የትም ፡
 ብንሄድ ፡ ብዙ ፡ አናገኝም ። ያገሩ ፡ ሕዝብ ፡ ሠልጥኖ ፡ እንደ
 ሚገባ ፡ ቢሠራ ፡ እንኳን ፡ አንድ ፡ ባንክ ፡ ሺሕ ፡ ባንኮችም ፡ ቢሆኑ ፡
 ብዙ ፡ ትርፍ ፡ ያገኙበት ፡ ነበር ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ካልሠለጠነ ፡
 ግን ፡ እንኳን ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ እንዲያገባ ፡ ተብሎ ፡ የቆመው ፡
 ባንክና ፡ ትንሽ ፡ ትርፍ ፡ ይበቃኛል ፡ የሚለው ፡ አንድ ፡ አጣሪ
 ም ፡ ሐሳቡ ፡ አይሳካለትም ።

፲፭ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ የዝግግን ፡ ቁመትና ፡ መብረቅ ፡
 ሲያይ ፡ የትልቅም ፡ ነጐድጓድ ፡ ጩኸት ፡ ሲሰማ ፡ የፈጣሪው
 ን ፡ ሥራ ፡ ያደንቀዋል ። አስተዋይ ፡ የሆነ ፡ ሃይማኖተኛው ፡
 ግን ፡ የንብንና ፡ የጉንዳንን ፡ ትጋት ፡ የሥራቸውንም ፡ ትክክልነት ፡
 የሥርዐታቸውን ፡ ማማር ፡ አይቶ ፡ በዚህ ፡ ዓለም ፡ ፍጥረት ፡

እኩል ፡ ሆኖ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ዐቅም ፡ አግኝቶ ፡ ልቡ ፡ የመ
 ረጠውን ፡ ሥራ ፡ ሲሠራ ፡ የሕዝቡ ፡ ሀብት ፡ ያድጋል ። የሕዝ
 ቡም ፡ ሀብት ፡ ካደገ ፡ ዘንድ ፡ ባንክ ፡ ይጠቀማል ። ስለዚህ
 ህም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባንክ ፡ የሚፈልገው ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅም ፡
 ብቻ ፡ እንደሆነ ፡ ከሁሉ ፡ በፊት ፡ የባንኩን ፡ ሥራ ፡ ሞኖፖል
 ነት ፡ ለቆ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በሥራ ፡ እንዲሠለጥን ፡ እን
 ደ ፡ ተቻለው ፡ መጠን ፡ መርዳት ፡ አለበት ። ይህን ፡ ካላደረገ ፡
 ግን ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ድኸነት ፡ ላይለየው ፡ ነውና ፤ ባንኩ
 ም ፡ ለወደ ፡ ፊት ፡ የሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ አይበዛም ። ባንክ ፡ አፍ ፡
 አቢሲኒያ ፡ ከቆመ ፡ ወዲህ ፡ ይኸው ፡ ፲ ፡ ዓመት ፡ ሊሆን ፡ ተቃ
 ርቧል ። የባንኩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ግን ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ ለባ
 ንኩ ፡ ሥራ ፡ ካገቡት ፡ ገንዘብ ፡ አንድም ፡ ወለድ ፡ አልተቀበሉ
 ም ። የማኅበሩም ፡ አማካሪዎች ፡ ባመት ፡ ባመት ፡ ለመቀበል ፡
 በማኅበሩ ፡ ደንብ ፡ የተፈቀደላቸውን ፡ ደመወዝ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
 ድረስ ፡ አልተቀበሉም ። ነገሩም ፡ እንዲህ ፡ መሆኑ ፡ አያስገርምም ።
 ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ባልሠለጠነ ፡ አገር ፡ ባንክም ፡ ቢቆም ፡ ትርፍ ፡
 አያገኝም ። የባንኩም ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ ሞኖፖል ፡ በሆነበት ፡
 አገር ፡ ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ አይሠለጥንም ።

የኢትዮጵያን ፡ አገር ፡ የመሰለ ፡ ሀብታም ፡ መሬት ፡ የትም ፡
 ብንሄድ ፡ ብዙ ፡ አናገኝም ። ያገሩ ፡ ሕዝብ ፡ ሠልጥኖ ፡ እንደ
 ሚገባ ፡ ቢሠራ ፡ እንኳን ፡ አንድ ፡ ባንክ ፡ ሺሕ ፡ ባንኮችም ፡ ቢሆኑ ፡
 ብዙ ፡ ትርፍ ፡ ያገኙበት ፡ ነበር ። ሕዝቡ ፡ በሥራ ፡ ካልሠለጠነ ፡
 ግን ፡ እንኳን ፡ ብዙ ፡ ትርፍ ፡ እንዲያገባ ፡ ተብሎ ፡ የቆመው ፡
 ባንክና ፡ ትንሽ ፡ ትርፍ ፡ ይበቃኛል ፡ የሚለው ፡ አንድ ፡ አጣሪ
 ም ፡ ሐሳቡ ፡ አይሳካለትም ።

፲፭ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ የዝግግን ፡ ቁመትና ፡ መብረቅ ፡
 ሲያይ ፡ የትልቅም ፡ ነጐድጓድ ፡ ጨኸት ፡ ሲሰማ ፡ የፈጣሪው
 ን ፡ ሥራ ፡ ያደንቀዋል ። አስተዋይ ፡ የሆነ ፡ ሃይማኖተኛው ፡
 ግን ፡ የንብንና ፡ የጉንዳንን ፡ ትጋት ፡ የሥራቸውንም ፡ ትክክልነት ፡
 የሥርዐታቸውን ፡ ማማር ፡ አይቶ ፡ በቢህ ፡ ዓለም ፡ ፍጥረት ፡

ይገረማል ። ከመብረቅና ፡ ከነጐድንድ ፡ ጎይልም ፡ ይልቅ ፡ የንብ
ና ፡ የጉንዳን ፡ ተአምር ፡ ለፈጣሪው ፡ የበለጠ ፡ ምስጋና ፡ ሁኖ ፡
ይታየዋል ።

እንሆ ፡ ሰሎሞንም ፡ በመጽሐፈ ፡ ምሳሌው ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡
ያደንቃቸዋል ፡ ምሳሌ ፡ (ምዕራፍ ፡ ፮ ፡ ቀ፡ ፮ ፡ ም ፡ ፴ ፡ ቀ፡
፳፮) ። እንዲሁም ፡ ዕውቀት ፡ የሌለው ፡ ሹም ፡ የመንግሥቱ ፡
ሀብት ፡ ከሐርና ፡ ከሻምታኝ ፡ የሚነሣው ፡ ግብር ፡ ሲበዛ ፡ በደይ
ብዙ ፡ ሀብት ፡ የሚሰበሱበ ፡ ይመስለዋል ። አስተዋይ ፡ የሆነ ፡
ሰው ፡ ግን ፡ መንግሥቱን ፡ ለመጥቀም ፡ ዐይኑን ፡ በሐርና ፡ በሻ
ምታኝ ፡ ላይ ፡ አይጥልም ። ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ የሚገዛውን ፡
ዕቃ ፡ አይቶ ፡ በዚያው ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ ትንሽ ፡ ግብር ፡ ይጨምራል ።
በዚሁም ፡ ለመንግሥት ፡ ትልቅ ፡ ጥቅም ፡ ይገኝበታል ።

አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ በያመቱ ፡
ከሐርና ፡ ከስጋጃ ፡ የሚያገኘው ፡ ቀረጥ ፡ ጥቂት ፡ ነው ። ካቡ
ጀዲድና ፡ ከብርድ ፡ ልብስ ፡ የሚገባለት ፡ ቀረጥ ፡ ግን ፡ ብዙ ፡
ነው ። መንግሥታት ፡ ሁሉ ፡ ጥቅማቸውን ፡ የሚፈልጉ ፡ ውድ ፡
ከሆነ ፡ ነገር ፡ አይደለም ። ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ ከሚፈልገው ፡ ከትንንሹ ፡
ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ እንጂ ፤ ስለዚህም ፡ ሐርንና ፡ የኤሌክትሪክን ፡
ማብሪያ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ ሲሸጥ ፡ ሲለውጥ ፡
ጨውና ፡ ክብሪት ፡ ትንባኸም ፡ በብዙ ፡ መንግሥታት ፡ አገር ፡ ሞኖ
ፖል ፡ ሆነው ፡ እናያለን ። እነዚህም ፡ ዕቃዎች ፡ ከሌላው ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡
ተመርጠው ፡ ሞኖፖል ፡ የሚሆኑበት ፡ ከሚገዟቸው ፡ ሰዎች ፡ በዛት ፡
የተነሣ ፡ ለመንግሥት ፡ የሚገኝባቸው ፡ ጥቅም ፡ ተጠራቅሞ ፡
ብዙ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ከብርና ፡ ከወርቅ ፡ አብልጦ ፡ የሚፈለግ ፡
ግን ፡ በማናቸውም ፡ አገር ፡ አይገኝም ። እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ለኑ
ሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በተሙን ፡ በሩብ ፡ ባላድ ፡
በብር ፡ ገዝቶ ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ብዙ ፡ ነገሥታት ፡ መጥፎ ፡
ብር ፡ እያተሙ ፡ እያወጡ ፡ ባገራቸውም ፡ ከርሱ ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡
ብር ፡ ሕዝባቸው ፡ እንዳይገበያይ ፡ እያወጁ ፡ ደኅና ፡ ብር ፡ የያዘ ፡
ሰው ፡ ሁሉ ፡ ብሩ ፡ በገበያ ፡ እንዳይሄድለት ፡ እያየ ፡ እንዲሸጥ
ላቸው ፡ ሲያደርጉ ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡ የዓለም ፡ ታሪክ ፡ ይመስክርል
ናል ። ውብ ፡ ፊልጶስ ፡ የሚባል ፡ አንድ ፡ የፈረንሳዊ ፡ ንጉሥማ ፡

ከነከታቱው ፡ ከነገሠ ፡ ገጥሞሮ ፡ እስኪሞት ፡ ድረስ ፡ ሕዝቡ ፡ የሚገበያይበትን ፡ የብር ፡ ዐይነት ፡ የለወጠ ፡ ከመቶ ፡ ጊዜ ፡ ይበልጣል ፡ ይላሉ ።

የብር ፡ ዐይነትም ፡ ከመለዋወጡ የተነሣ ፡ ሕዝቡ ፡ የሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ እንዲረዳ ፡ አንባቢው ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ አስተውሎ ፡ ይመልከት ። ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ያለው ፡ ብር ፡ የነምሳውና ፡ ያሄ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ ነው ።

እንሆን ፡ የነምሳውም ፡ ብር ፡ ክብደቱ ፡ ፳፰ ፡ ግራም ፡ ከ፪፻፳፰ ፡ ፳ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። በውስጡ ፡ ያለው ፡ ንጹሕ ፡ ብር ፡ ግን ፡ ፳፫ ፡ ግራም ፡ ከ፫፻፹፱ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ በነምሳው ፡ ብር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ያልሆነ ፡ ነገር ፡ ፬ ፡ ግራም ፡ ፪ ፡ ሺሕ ፡ ፪፻፸፰ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። ያሄ ፡ ምኒልክም ፡ ብር ፡ እንደዚህ ፡ ብር ፡ ትክክል ፡ ነው ፡ ይባላል ። ሁለቱም ፡ የብር ፡ ዐይነት ፡ በገበያ ፡ አይበላለጡም ።

እንግዲህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ለወደፊት ፡ እነዚህን ፡ ሁለቶቹን ፡ የብር ፡ ዐይነት ፡ ሕዝቡ ፡ እንዳይገበያይባቸው ፡ ከልክሎ ፡ በውስጡ ፡ ፳፩ ፡ ግራም ፡ ፭፻፩ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ያለበት ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ የብር ፡ ዐይነት ፡ በያወጣ ፤ ብር ፡ የያዘክ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ካሥር ፡ ብር ፡ እንድ ፡ ብር ፡ ፈሰሰ ፡ ጥዬብካለሁ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ያኽል ፡ ነው ። ስለ ፡ ምን ፡ ቢሉ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ ቃል ፡ ያስረዳል ።

እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ዐዋጅ ፡ ተነግሮ ፡ የዱሮው ፡ ብር ፡ በገበያ ፡ መሄዱ ፡ ሲቀር ፡ የዱሮውን ፡ ብር ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ መቼም ፡ ብሩን ፡ የሰበሰበው ፡ ዕቃ ፡ ሊገዛበት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሊቈረጥመው ፡ አይደለምና ፤ የያዘውን ፡ ብር ፡ በገበያ ፡ ሰው ፡ የማይቀበልለት ፡ ሲሆን ፡ ላዲሱ ፡ ብር ፡ ሊለውጠው ፡ ነው ። በዚሁም ፡ ምክንያት ፡ የዱሮው ፡ ብር ፡ ሁሉ ፡ ወደ ፡ መንግሥት ፡ ጓዳ ፡ ሊገባ ፡ ነው ። ይህም ፡ ሲሆንለት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ዐሥር ፡ ብር ፡ ፳፩ ፡ ግራም ፡ ፭፻፩ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ የሚከብድ ፡ ብር ፡ ሰጥቶ ። ዐሥር ፡ ብር ፡ ፳፫ ፡ ግራም ፡ ፫፻፹፱ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ የሚከብድ ፡ ብር ፡ ሲገባለት ፤ ባሥሩ ፡ ብር ፡ እንድ ፡ ብር ፡ ትርፍ ፡ ሊያተርፍበት ፡ ነው ።

ከውጭ ፡ አገር ፡ የሚመጣው ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ግን ፡ የሚገዛው ፡ በኤሮፓ ፡ ነገሥታት ፡ ብር ፡ ሒሳብ ፡ ነውና ፤ የኤሮፓ ፡ ነጋዶች ፡ ባዲሱ ፡ ብር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ በዱሮው ፡ ብር ፡ ውስጥ ፡ የነበረውን ፡ እንደማያክል ፡ ይገምቱታልና ፤ የዕቃቸውን ፡ ዋጋ ፡ ከፍ ፡ ሊያደርጉ ፡ ነው ። የዱሮውን ፡ ዐሥር ፡ ብር ፡ ሲቀበሉበት ፡ የነበረውን ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ላዲሱ ፡ ብር ፡ ሲሸጡት ፡ ዐሥራ ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ሊፈልጉ ፡ ነው ። እኸልና ፡ ሌላውም ፡ ባገራችን ፡ የሚገኘው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ የሚሸጠውም ፡ ባላገር ፡ ብር ፡ የሚፈልገው ፡ መቼም ፡ አቡጃዲድ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ተሠርቶ ፡ የመጣውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲገዛበት ፡ ነውና ፤ የሚፈልገው ፡ ዕቃ ፡ መወያዱን ፡ ሲያይ ፡ ርሱም ፡ ከመሬቱ ፡ ያገኘውን ፡ እኸልና ፡ ሌላውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ዋጋውን ፡ ካሥር ፡ አንድ ፡ ከፍ ፡ ሊያደርግ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ብር ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ዱሮ ፡ ዐሥር ፡ ብር ፡ ሲሰጥበት ፡ የነበረውን ፡ ዕቃ ፡ ለመግዛት ፡ ሲፈልግ ፡ ዐሥራ ፡ አንድ ፡ ለመስጠት ፡ የግድ ፡ ሊሆንበት ፡ ነው ። ከባሕር ፡ ማዶ ፡ ነጋዴ ፡ የሚያመጣው ፡ ዕቃ ፡ ግን ፡ ስለ ፡ ተወደደ ፡ ትርፍ ፡ ብር ፡ አያገኝበትም ። አዲሱ ፡ ብር ፡ እንደ ፡ ዱሮ ፡ ብር ፡ ጥሩ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቶ ፡ ለሚያመጣው ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ ተወደደበት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከባሕር ፡ ማዶ ፡ የመጣው ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ ተወደደበት ፡ ከዱሮ ፡ የበለጠ ፡ ዋጋ ፡ መስጠት ፡ የግድ ፡ ስለ ፡ ሆነበት ፡ አይደለም ። ባላገሩም ፡ ቢሆን ፡ እኸሉ ፡ ስለ ፡ ተወደደለት ፡ አንዳች ፡ ትርፍ ፡ አያገኝም ። ትርፉን ፡ ያገኘ ፡ መንግሥት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ደግሞም ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ ተጨመረባቸው ፡ ብሩ ፡ መጥፎ ፡ በመሆኑ ፡ እንደሆነ ፡ ዕቃ ፡ የያዙ ፡ ነጋዴና ፡ ባላገር ፡ አይጐዱም ። የሚጐዱ ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ ተወደደ ፡ ብር ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

በኢትዮጵያ ፡ ያለው ፡ ብር ፡ ሕዝቡ ፡ የሚገበያይበት ፡ ኻያ ፡ ሚሊዮን ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ ስለ ፡ ተገመተ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ድንገት ፡ ከላይ ፡ ባሳየነው ፡ ሒሳብ ፡ አዲስ ፡ ብር ፡ አውጥቶ ፡ በዱሮው ፡ ብር ፡ ሰው ፡ እንዳይገበያይ ፡ ቢከለክል ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ሁለት ፡ ሚሊዮን ፡ የሚሆን ፡ ብር ፡ ያገኘ ፡ ነበር ። ማለት ፡ እንደ ፡ ፈረንሳዊው ፡ ንጉሥ ፡ ውቡ ፡ ፊልጶስ ፡ እየደጋገመ ፡ በያመቱ ፡ ቢለዋውጥ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትም ፡ ቢሆን ፡

ማድረጉ ፡ ይቻላው ፡ ነበር ። ሕዝቡ ፡ ግን ፡ በጣም ፡ ይጎዳበታል ። ነገር ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ የቅጥፈት ፡ ሥራ ፡ ነውና ፤ ከላይ ፡ የተጠራው ፡ የፈረንሳዊ ፡ ጉጉሥም ፡ ቢሆን ፡ ሥራው ፡ መሰደቢያ ፡ ሆኖ ፡ በዓለም ፡ ታሪክ ፡ ላይ ፡ ተጻፈበት ፡ እንጂ ፤ አልተመሰገነበትም ። ስለዚህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ሥራ ፡ እንኳን ፡ መሥራት ፡ ማሰብም ፡ አይገባውም ። ገንዘብ ፡ ካስፈለገው ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ የቅጥፈት ፡ መንገድ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ አውጥቶ ፡ ብር ፡ የያዙት ፡ ዜጎችን ፡ ሁሉ ፡ ከመጉዳት ፡ በግልጽ ፡ እገሌ ፡ ይህንን ፡ ያክል ፡ ገንዘብ ፡ አግባ ፡ ወይም ፡ አለው ፡ ተብሎ ፡ በያንዳንዱ ፡ ዜጋው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሀብቱ ፡ መጠን ፡ ፈሰስ ፡ ቢጥልበት ፡ ይሻላል ። እያንዳንዱ ፡ ዜጋ ፡ የሚከፍለው ፡ ግብር ፡ እንደ ፡ ገንዘቡ ፡ ብዛት ፡ እንደ ፡ ሀብቱ ፡ መጠን ፡ ቢሆን ፡ ፍርድ ፡ ጎደለብኝ ፡ ብሎ ፡ የሚያዝን ፡ ሰው ፡ ከሕዝቡ ፡ ውስጥ ፡ ባልተገኘም ፡ ነበር ። አሁንም ፡ ለምሳሌ ፡ ዛሬ ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ አቡጂዲድ ፡ እገዛለሁ ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ ጋሻ ፡ መሬት ፡ ለወልደ ፡ ማርያም ፡ ሸጠለት ። በመንግሥቱ ፡ አዲስ ፡ ብር ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ስለ ፡ መሬቱ ፡ ዋጋ ፡ የተቀበለው ፡ ብር ፡ በገበያ ፡ የማይሄድለት ፡ ሆኖ ፡ ላዲሱ ፡ ብር ፡ መለወጥ ፡ የግድ ፡ ይሆንበታል ። ገብረ ፡ ማርያም ፡ ሊገዛው ፡ የፈለገው ፡ አቡጂዲድ ፡ ግን ፡ አዲሱ ፡ ብር ፡ መጥፎ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ዋጋው ፡ ሊወደድበት ፡ ነው ። ነገሩ ፡ እንደዚህ ፡ ሲሆን ፡ ቀላዱን ፡ የገዛ ፡ ወልደ ፡ ማርያም ፡ ሳይነካ ፡ ቀላዱን ፡ የሸጠ ፡ ገብረ ፡ ማርያም ፡ ይጎዳል ። ስለዚህ ፡ ባንድ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ እንደዚህ ፡ ሆኖ ፡ አንዱ ፡ ዜጋ ፡ ሲጎዳ ፡ ሌላው ፡ ሳይነካ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍትሕ ፡ ጎደለ ፡ ይባላል ።

ጸሐፊው ፡ የግድ ፡ ባይሆንበት ፡ ይህ ፡ ከላይ ፡ የተጻፈው ፡ የቅጥፈት ፡ ሥራ ፡ በዚህ ፡ መጻፉ ፡ አይገባም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ የሚባለውን ፡ መጽሐፍ ፡ ሲጽፍ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ማስረጃ ፡ በውስጡ ፡ ሳያሳይ ፡ ቢቀር ፡ መጽሐፉ ፡ ጎደሎ ፡ ይሆንበታል ። ደግሞም ፡ ጸሐፊው ፡ እንደ ፡ ሰማው ፡ ወሬ ፡ አንድ ፡ የውጭ ፡ ሰው ፡ ዛሬ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ያለውን ፡ ብር ፡ እየከ

ፈሉ ፡ ሁለት ፡ ብር ፡ ቢያደርጉት ፡ ይቻላል ፡ ብሎ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ መክራል ፡ አሉ ። እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ምክር ፡ ሰምቶ ፡ ፊት ፡ ባሳየነው ፡ ሒሳብ ፡ እንዳይሆንበት ፡ መጠንቀቅ ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያንድ ፡ ቀጣፊ ፡ ምክር ፡ ሰምቶ ፡ ከላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ስሕተት ፡ ቢያደርግ ፡ በቀሩት ፡ ነገሥታት ፡ ፊት ፡ ውርደት ፡ ይሆንበታልና ፤ ስለዚህ ፡ ከንደ ዚህ ፡ ያለው ፡ ምክር ፡ ይጠንቀቅበት ። በዛሬው ፡ አላድ ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ ሲሸረፍ ፡ የሚያገኘው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብና ፡ መንግሥት ፡ ጉዳት ፡ ይበቀዋል ። የዛሬው ፡ አላድ ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ ሲታተም ፡ ላንድ ፡ ብር ፡ ሁለት ፡ አላድ ፡ አራት ፡ ሩብ ፡ ፲፯ ፡ ተሙን ፡ እየታሰበ ፡ ነበር ። ይህ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ ፡ መሣሪያዎች ፡ ላገራችን ፡ ገበያ ፡ እንደሚበቁ ፡ ሆነው ፡ አልተገኙም ። ደግሞም ፡ ብሩ ፡ ለሁለት ፡ አላድ ፡ ላራት ፡ ሩብ ፡ ላ፲፯ ፡ ተሙን ፡ እንዲሸረፍ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ምንም ፡ ለሥርዐቱ ፡ ቢያውጅ ፡ ዐዋጁ ፡ አረጋም ፤ እንደ ፡ ሥርዐቱ ፡ ፩ ፡ ብር ፡ ፲፮ ፡ ተሙን ፡ ብቻ ፡ ሊሸረፍ ፡ አይገባውም ።

ነገር፡ግን፡፳፡ተሙን፡ያንድ፡ብር፡ካያኛ፡ነውና፤የኢትዮጵያ፡መንግሥት፡፩፡ብር፡፲፮፡ተሙን፡ይሸረፍ፡ብሎ፡ሲያውጅ፡ብርከን፡ለተሙን፡የምትለውጥ፡ሰው፡ሁሉ፡በያንዳንዱ፡ብር፡አራት፡ተሙን፡ገብርልኝ፡እንደ፡ማለት፡ነው።ግን፡ይመስገነው፤መንግሥታችን፡ይህነኑ፡ዐዋጅ፡አላጠነከረምና፤ሕዝቡም፡የተሙንን፡ርካሽነት፡ዱሮ፡ተረድቶት፡ብሩን፡ባ፲፲፮፡ተሙን፡እስከ፡፲፰፡ድረስ፡ሲለዋወጥ፡ይኖራል።ተሙኑም፡ያገራችን፡ገበያ፡እንደሚፈልገው፡መጠን፡በብዙ፡ታትሞ፡ቢሆን፡ያለጥርጥር፡አንድ፡ብር፡ለካያ፡ተሙን፡ይሸረፍ፡ነበር።ነገር፡ግን፡እንደ፡አላዱና፡እንደ፡ሩቡ፡የታተመው፡ተሙን፡ጥቂት፡ነውና፤ያውም፡የሚበዛው፡አላድ፡ተሙን፡ሩብ፡ታትሞ፡የሚመጣልን፡ከፈረንሳይ፡አገር፡ነውና፤ይህም፡ሳይቀር፡ቀጥሎ፡የተጻፈውን፡እንደሚያሳየን፡ላገራችን፡ትልቅ፡ጉዳት፡ነው።የኢትዮጵያ፡ሕዝብ፡የትንንሾቹ፡የለውጥ፡መሣሪያዎችን፡ጣዕም፡ለምዶ፡ወደቸዋልና፤ሕዝቡም፡በጣም፡ድኻ፡ስለ፡ሆነ፡ባገሩ፡

ውስጥ ፡ ከትልቁ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ይልቅ ፡ ትንንሹ ፡
 የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ይፈለጋል ። ዛሬ ፡ በድሬ ፡ ዳዋና ፡ በሐረር ፡
 ባዲስ ፡ አበባም ፡ ገበያዎች ፡ አስተውለን ፡ ብንመለከት ፡ ሕዝቡ ፡
 ርስ ፡ በርሱ ፡ ሲገበያይ ፡ ወይም ፡ ሲገዛዝዛ ፡ የሚበልጠው ፡
 ግዢው ፡ በተሙን ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ቀጥሎ ፡ በሩብ ፡
 ባላድ ፡ ነው ፤ ከፍ ፡ ያለውም ፡ በብር ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡
 ያገሩ ፡ ሀብት ፡ ጥቂት ፡ ስለ ሆነ ፡ ሙሉ ብር ፡ በቶሎ ፡ ለማግኘት ፡
 አይሆንላትም ። ለኑሮው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡
 የሚገዛበት ፡ ገበያ ፡ ሩቅ ፡ የሆነበት ፡ ሕዝብ ፡ ጉልበቱ ፡ ሁል ፡
 ጊዜ ፡ ርካሽ ፡ ነው ፤ እንደዚህ ፡ ባለ ፡ አገርም ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ብር ፡
 ይወደዳል ።

አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ጉራጌ ፡ ሠርቶ ፡
 አንድ ፡ ሙሉ ፡ ብር ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ያራት ፡ ቀን ፡ ሥራ ፡
 ይውልበታል ። አላድም ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡
 ሩብም ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ተሙን ፡ እስኪያገኝ
 ም ፡ ድረስ ፡ የሚሠራው ፡ ሁለት ፡ ሰዓት ፡ ያክል ፡ ነው ። እንግዲህ ፡
 ከሙሉ ፡ ብር ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ባይኖር ፡ ሙሉ
 ውን ፡ ብር ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ጉራጌ ፡ አራት ፡ ቀን ፡ ሙሉ ፡
 በሩብ ፡ ይቸገር ፡ ነበር ። ሙሉውን ፡ ብር ፡ ካገኘ ፡ በኋላ ፡ ሊከፍለ
 ው ፡ አይችልም ፡ ነበርና ፤ በሙሉው ፡ ብር ፡ ሽንብራ ፡ እንዲገዛበ
 ት ፡ የግድ ፡ ይሆንበታል ። በሙሉው ፡ የሚገዛው ፡ ሽንብራም ፡
 በዝቶበት ፡ በልቶም ፡ በቶሎ ፡ የማይጨርሰው ፡ ነውና ፤ የሚ
 ጠብቅለት ፡ እያጣ ፡ ሽንብራውን ፡ ታቅፎ ፡ ሥራውን ፡ ትቶ ፡ ወይ
 ም ፡ አስታጉሎ ፡ ይቀራል ። ወይም ፡ ደግሞ ፡ ሥራ ፡ እንዳይታ
 ገባል ፡ ከፈለገም ፡ ሽንብራውን ፡ የምትጠብቅ ፡ ሚስት ፡ ማግባት ፡
 የግድ ፡ ይሆንበታል ። ከዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ በላተኞቹ ፡
 በዝተው ፡ ያ ፡ በብር ፡ የተሸመተ ፡ ሽንብራ ፡ በጥቂቱ ፡ ቀን ፡
 ያልቃል ። ጉራጌም ፡ ልፋቱና ፡ ሥራው ፡ ለሁለቱ ፡ ሆድ ፡ ብቻ ፡
 ሆኖ ፡ ይቀር ፡ ነበር ።

ጉራጌም ፡ ትርፍ ፡ አልባ ፡ ሆኖ ፡ ይቀር ፡ ነበር ። ተሙን ፡
 ሳለ ፡ ግን ፡ ጉራጌም ፡ ከላይ ፡ እንዳየነው ፡ የመሳሰለ ፡ ችግር ፡ አያገኘ
 ውም ። ሽንብራውን ፡ የምትጠብቅለት ፡ ሚስትም ፡ ማግባት ፡

አያስፈልገውም ። ለዕለት ፡ ምግብ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ያክል ፡ ሽንብራ ፡ በእኩል ፡ ቀን ፡ ከሥራው ፡ ሲያርፍ ፡ በተሙን ፡ ሽምቶ ፡ ለምሳው ፡ የሚበቃውን ፡ ያክል ፡ በልቶ ፡ የተረፈውን ፡ በጨርቁ ፡ ቋጥሮ ፡ በወገቡ ፡ ታጥቆት ፡ ወደ ፡ ሥራው ፡ ይመለሳል ። ከሥራው ፡ የማይተንግል ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ በዕለት ፡ በዕለቱ ፡ እየሠራ ፡ በጊዜ ፡ ብዛት ፡ ጥቂት ፡ ብር ፡ አጠራቅሞ ፡ ወዳገሩ ፡ ይመለሳል ። በሌላውም ፡ ነገር ፡ ቢሆን ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ሕዝቡ ፡ ድኻ ፡ በሆነበት ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ ትልቁን ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ከሚፈልገው ፡ ይልቅ ፡ ትንሹን ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ የሚፈልገው ፡ ይበዛል ። ያንድ ፡ ድኻ ፡ ወታደር ፡ ሚስት ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ብትሄድ ፡ ብሩን ፡ በተሙን ፡ ሸርፋ ፡ በተሙን ፡ ሽንኩርት ፡ በተሙን ፡ ጨው ፡ በተሙን ፡ ቀኝዶ ፡ በርበሬ ፡ በተሙን ፡ ጋዝ ፡ በቀለሕ ፡ ክብሪት ፡ ገዝታ ፡ ለመመለስ ፡ ትችላለች ። አንድ ፡ ብር ፡ ሙሉ ፡ ይዛ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ የምትሄድ ፡ ምናልባት ፡ እክል ፡ ለመሸመት ፡ ነው ። በድኻ ፡ ቤት ፡ እክል ፡ የሚሸመተው ፡ ግን ፡ በበዛ ፡ በወር ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ነው ። ማለት ፡ ነገሩ ፡ ሁሉ ፡ አጥብቀን ፡ ከመረመርነው ፡ ባዲስ ፡ አበባና ፡ ባውራጃው ፡ ሁሉ ፡ በሐረርጌ ፡ አውራጃም ፡ ያሉት ፡ ገበያዎች ፡ ሁሉ ፡ ከለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተሙን ፡ ዘወትር ፡ የሚፈለግ ፡ የለም ። ይህም ፡ ምክንያቱ ፡ ከሕዝቡ ፡ የሚበዛው ፡ ድኻ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ያንድ ፡ ድኻ ፡ ባላገር ፡ ሚስት ፡ የሚሸጥ ፡ ዕቃ ፡ ይዛ ፡ ወደ ፡ ገበያ ፡ ብትወጣ ፡ የያዘችውም ፡ ዕቃ ፡ ምናልባት ፡ የተሙን ፡ ጎመን ፡ ወይም ፡ ሽንኩርት ፡ ወይም ፡ ዶሮ ፡ ወይም ፡ የተሙን ፡ ዳቦ ፡ ወይም ፡ ቈሎ ፡ እንደዚሁ ፡ የመሰለ ፡ ትንንሽ ፡ ነገር ፡ ይሆናል ። አንዲት ፡ ላም ፡ ብትኖራት ፡ ያንድ ፡ ብር ፡ ቅቤ ፡ እስቲጠራቀምላት ፡ ድረስ ፡ ብዙ ፡ ቀን ፡ የሚያስፈልጋት ፡ ነውና ፤ ለዕለት ፡ የሚሆነውን ፡ ትንንሹን ፡ ጉዳይዋን ፡ ለተሙን ፡ ትሸጣለች ። ተሙን ፡ ወደሌለባቸው ፡ የኢትዮጵያ ፡ አውራጃዎች ፡ በተሙን ፡ ፈንታ ፡ በጨው ፡ ወይም ፡ የጨው ፡ ገሚስ ፡ ወይም ፡ የጨው ፡ ኹርማን ፡ በጥይት ፡ በቀለሕ ፡ ከፍ ፡ ያለውም ፡ በሸማ ፡ ከብሩ ፡ ይልቅ ፡ በእንደዚህ ፡ ያሉት ፡ ትንንሾች ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ሲገበያዩ ፡ እናገኛቸዋለን ። እውነትም ፡ የዛሬውን ፡ ብር ፡ የሚያክል ፡ ትልቅ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ እንደ ፡ ኢትዮጵ

ያ ፡ ላለ ፡ አገር ፡ አይመችም ። አንባቢው ፡ ይህነኑ ፡ በጣም ፡ እንዲ
 ረዳው ፡ ባገራችንም ፡ ቢሆን ፡ የሀብታምንና ፡ የድኻሚን ፡ ኑሮ ፡
 ይመልከት ። አንድ ፡ ራስ ፡ ወይም ፡ ደጃዝማች ፡ አንዳች ፡ ነገር ፡
 መግዛት ፡ ሲፈልግ ፡ በብዙ ፡ ብር ፡ እንጂ ፡ እንደ ፡ ድኻሙ ፡ ባላድ ፡
 በሩብ ፡ በተሙን ፡ አይገዛም ። በሌሎች ፡ ሕዝቦችም ፡ ትዳር ፡
 እንደዚሁ ፡ ነው ። ሀብታም ፡ የሆነ ፡ ሕዝብ ፡ የሚፈልገው ፡
 የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ትልቅ ፡ ነገር ፡ ነው ። ድኻ ፡ የሆነው ፡ ሕዝብ ፡
 አገር ፡ ግን ፡ ትንሹን ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ይፈልጋል ። ከእንደዚህ
 ህ ፡ ያለው ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ይኸው ፡ ባገራችን ፡ እንደምናየው ፡
 ሕዝቡ ፡ ከሙሉ ፡ ብር ፡ ይልቅ ፡ አላድ ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡
 ስላስፈለገው ፡ በገበያም ፡ በብዙ ፡ ስለ ፡ ተወደደና ፡ ስላስፈለገ ፡
 የማይበቃም ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ብሩን ፡ ሲሸርፍ ፡ ከሚገባው ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡
 ይሰጥበታል ። ተሙንና ፡ ሩብ ፡ አላድ ፡ ስለ ፡ ተወደዱ ፡ ግን ፡
 ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ እጅግ ፡ ትልቅ ፡ ጉዳት ፡ ነው ። ስለ ፡ ምን ፡
 ቢሉ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ አስተውለን ፡ ብናነበው ፡ ያስረዳናል ።
 ፊት ፡ እንደ ፡ ተናገርነው ፡ ባገራችን ፡ ያለው ፡ አላድ ፡ ሩብ ፡
 ተሙን ፡ ወደ ፡ አገራችን ፡ የሚመጣው ፡ በነጋዶች ፡ በኩል ፡
 ከውጭ ፡ አገር ፡ ነውና ። እንደዚሁ ፡ እነዚህ ፡ ነጋዶች ፡ ይህንን ፡
 ትንንሽ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ባገራችን ፡ መወደዱን ፡ አይተው ፡
 ሉብር ፡ ሲለውጡት ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ይቀበሉበታል ። አንድ ፡
 ነጋዴ ፡ በሺ ፡ ብር ፡ ተሙን ፡ ገዝቶ ፡ ወዳገራችን ፡ ቢያመጣውና ፡
 ፲፮ቱን ፡ ተሙን ፡ ላ፩ ፡ ብር ፡ ቢሸርፈው ፡ ፬ ፡ ሺ ፡ ተሙን ፡ ያተርፍ
 በታል ። በብር ፡ ቤትም ፡ ፪፻፶ ፡ ብር ፡ ያገኝበታል ። ማለት ፡
 እንደ ፡ ሥርዐቱና ፡ እንደ ፡ ሚዛኑ ፡ ፩ ፡ ብር ፡ ፳ ፡ ተሙን ፡ መሸረፍ ፡
 ይገባው ፡ ነበር ። ይኸው ፡ ነጋዴም ፡ ተሙኑን ፡ የገዛው ፡ ባ፩ ፡ ብር ፡
 ፳ ፡ ተሙን ፡ ሒሳብ ፡ ነበርና ፤ ስለዚህ ፡ ወዳገራችን ፡ አም
 ጥቶ ፡ ፲፮ቱን ፡ ተሙን ፡ ላ፩ ፡ ብር ፡ ሲሸርፈው ፡ በያንዳንዱ ፡
 ብር ፡ ፬ ፡ ተሙን ፡ ያተርፍበታል ። እያንዳንዱ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰ
 ውም ፡ ፬ ፡ ፬ ፡ ተሙን ፡ ይገብርለታል ። የብሩ ፡ ትርፍም ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡
 አገር ፡ ይመለሳል ። ነጋዴው ፡ ብሩን ፡ በጥሬው ፡ ወዳገሩ ፡
 ባይመልሰው ፡ ቆዳና ፡ ቡና ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ባገራችን ፡
 የሚገኘውን ፡ ዕቃ ፡ ይገዛበታል ፤ ማለት ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ሌላ ፡
 ብር ፡ ሳያመጣ ፡ በሸረፋ ፡ ባገኘው ፡ ትርፍ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሕዝ

ብ ፡ ድካም ፡ ወይም ፡ ጉልበት ፡ ይገዛበታል ። ይህንኑም ፡ ነገር ፡ አጥብቀን ፡ ከተመለከትነው ፡ ያገራችን ፡ ሕዝብ ፡ አላድና ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ ለሚያመጡለት ፡ ሰዎች ፡ እንደ ፡ ሸርፉ ፡ ከፍታና ፡ ዝቅታ ፡ ከመቶው ፡ ብር ፡ ፲ና ፡ ፳ ፡ ብር ፡ ይገብርላቸዋል ። አላዲና ፡ ሩቡ ፡ ተሙኑ ፡ ሁሉ ፡ ባገራችን ፡ የሚሠራ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ግብር ፡ ለመንግሥታችን ፡ በገባለት ። መንግሥቱም ፡ ለሠራተኞቹ ፡ በደመወዝ ፡ ምክንያት ፡ ሲያካፍላቸው ፡ ጥቅሙ ፡ ና ፡ ትርፉ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ መንግሥት ፡ አንድ ፡ ጊዜም ፡ ወደ ፡ ሕዝቡ ፡ እየተመላለሰ ፡ ብሩ ፡ ካገራችን ፡ ሳይወጣ ፡ በሕዝቡ ፡ እጅ ፡ ይቀር ፡ ነበር ። ጉዳትም ፡ ባልሆነበትም ፡ ነበር ።

መንግሥትም ፡ ሕዝቡ ፡ የሚለዋወጥበትን ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ቢያትም ፡ ፊት ፡ እንዳሰብነው ፡ ይህን ፡ ያክል ፡ የሸረፋ ፡ ግብር ፡ ሊወስድ ፡ አይገባውም ። እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ብር ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ ግን ፡ የሚሸርፈው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ። መንግሥትም ፡ ግብሩን ፡ በሕዝቡ ፡ ላይ ፡ ሲጥል ፡ ፍርዱን ፡ አላጎደለም ፡ የሚባለው ፡ በያንዳንዱ ፡ ገባሩ ፡ እንደየሀብቱ ፡ መጠን ፡ ሲያስከፍለው ፡ ነበር ። መንግሥት ፡ አንድ ፡ ብር ፡ ፲፮ ፡ ተሙን ፡ ይሸረፍ ፡ ብሎ ፡ ማወጁ ፡ ደግ ፡ ሥራ ፡ እንዳልሠራ ፡ ይህንን ፡ ፊት ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ የተጸፈውን ፡ አንብቦ ፡ ነገሩን ፡ ከተረዳው ፡ ወዲያ ፡ ዐዋጁ ፡ ባለመርጋቱ ፡ ደስ ፡ ሳይለው ፡ አይቀርም ። አእምሮ ፡ ያላቸው ፡ ነገሥታት ፡ ገንዘብ ፡ አትመው ፡ ሲያወጡ ፡ ከየሥራቸው ፡ ዋጋና ፡ ከሕዝቡ ፡ ግብር ፡ የሚወስዱት ፡ ባንድነት ፡ ታስቦ ፡ ቢሆን ፡ ያንሳል ፡ እንጂ ፡ ከመቶ ፡ ፭ ፡ በላይ ፡ አይበልጥም ። እንግዲህ ፡ ይህ ፡ ከላይ ፡ ያነበብነውና ፡ ያየነው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። ማለት ፡ ጉዳቱ ፡ ብሩ ፡ ባ፲፮ ፡ ተሙን ፡ ይሸረፍ ፡ ተብሎ ፡ የታወጀው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ። ሌላ ፡ ጉዳት ፡ ደግሞ ፡ አለበት ፡ እንጂ ፡ ማለት ፡ ዛሬ ፡ ያዋጁን ፡ ቃል ፡ የተከተሉት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ግምጃ ፡ ቤትና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ባንክ ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። በገበያው ፡ ግን ፡ ተሙኑ ፡ እንደ ፡ ተፈለገ ፡ መጠንና ፡ እንደ ፡ ጊዜው ፡ መወደድ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ይላል ። እንግዲህ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳቱ ፡ ያገራችን ፡ መንግሥት ፡ ሠራተኛ ፡ ደመወዙን ፡ በብር ፡ ፈንታ ፡ ተሙን ፡ ባ፲፮ ፡ ሸረፋ ፡

ሒሳብ ፡ ሲቀበል ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ በገበያው ፡ ሸረፋው ፡ ፲፯ና ፡ ፲፰ ፡ ሆኖ ፡ ያገኘዋል ። ሠራተኛው ፡ እንደዚሁ ፡ ሁኖ ፡ ሲያገኘው ፡ ደመወዙን ፡ የሚቀበል ፡ ከመንግሥት ፡ ሲሆን ፡ ከሌላው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በተለየ ፡ ከደመወዙ ፡ ከመቶ ፡ ፭ና ፡ ከመቶ ፡ ፲፩ ፡ መገበሩ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ነገርና ፡ ምክንያት ፡ ሁሉ ፡ እንዳየነውና ፡ እንዳስተዋልነው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሕዝቡ ፡ በሸረፋ ፡ እንዳይገቡበት ፡ በመላው ፡ ሥልጣኑ ፡ ሊጥርበት ፡ ይገባዋል ። እንዲሁም ፡ ለመጣር ፡ ፈቃዱ ፡ ከሆነ ም ፡ አስቀድሞ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ ሦስት ፡ ነገር ፡ ያስፈልገዋል ።

መዝናኛ ፡ ሕዝቡ ፡ የሚገበያይበት ፡ ትንንሽ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሁሉ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሕዝቡ ፡ የሚፈልገው ፡ ስንት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እየተመረመረ ፡ እንደሚበቃ ፡ ሆኖ ፡ በታተም ፡ መልካም ፡ ነው ። እያንዳንዱም ፡ ትንሹ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ በብር ፡ ስንት ፡ እንዲሸረፍ ፡ መንግሥት ፡ ባለቤቱ ፡ ደንብ ፡ ለይቶ ፡ ሸረፋው ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ እንዳይል ፡ በጠበቅ ፡ መልካም ፡ ነው ።

ሁለተኛ ፡ ከመንግሥት ፡ በቀር ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ አላድና ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ በሐሳቡ ፡ እያሳተመ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ እንዳያስመጣ ፡ ቢከለከል ፡ መልካም ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያቆመውን ፡ የብር ፡ ማተሚያ ፡ ወይም ፡ ፋብሪካ ፡ በያመቱ ፡ ላገሩ ፡ ሕዝብ ፡ የሚበቃ ፡ ትንንሽ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ለማተም ፡ የማይቻለው ፡ እንደሆነ ፡ ፋብሪካውን ፡ ያስፋው ። ያለዚያ ፡ ግን ፡ ላገሩ ፡ ሕዝብ ፡ የሚበቃውን ፡ ያኸል ፡ አላድና ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ እየተዋዋለ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ በብር ፡ ማተሚያ ፡ ፋብሪካች ፡ እያሳተመ ፡ ቢያስመጣ ፡ መልካም ፡ ነው ።

ሦስተኛ ፡ ባንድ ፡ መንግሥት ፡ አገር ፡ ሸረፋው ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ እንዳይል ፡ ዋናው ፡ ነገር ፡ ሕዝቡ ፡ በቶሎ ፡ እንዲገናኝ ፡ በሁሉ ፡ አገር ፡ ደኅና ፡ ደኅና ፡ መንገድ ፡ ማስበጀት ፡ ነው ። ደኅና ፡ መንገድ ፡ በሌለበት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ግን ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የፈለገውን ፡ ነገር ፡ በቶሎ ፡ እንዳይገበያይበት ፡ የመንገዱ ፡ ጎርፍ ፡ እየከለከለው ፡ በእጁ ፡ ያገኘው ፡ ሩብ ፡ ተሙን ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ፈቶ ፡ ይቀመጣል ። የሚበዛው ፡ ትንንሹ ፡

የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ እንደዚህ ፡ በያለበት ፡ ሥራ ፡ ሲፈታ ፡ መንግሥት ፡ ያወጀው ፡ ዐዋጅ ፡ ምንም ፡ ቢጠበቅ ፡ የገበያው ፡ ሸረፋ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ማለቱ ፡ አይቀርም ።

፲፮ኛ ፡ ምዕራፍ ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንዳየነው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ ሳይለመዱ ፡ ሰው ፡ በኩብትና ፡ በጨው ፡ ሲለዋወጥ ፡ ሳለ ፡ ኩብቱ ፡ ሲከሳበት ፡ ወይም ፡ በበሽታ ፡ ሲሞትበት ፡ ጨውም ፡ በውሃና ፡ በዝናም ፡ ሲሸሻሸበት ፤ ልለውጥባቸው ፡ ብሎ ፡ ለገዛቸው ፡ ሰው ፡ ብዙ ፡ ጉዳት ፡ ነበረበት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ቀጥሎ ፡ ብረትና ፡ መዳብ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ሆኑ ። ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህም ፡ ቢሆኑ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ዋጋቸው ፡ ዝቅ ፡ ብሎ ፡ ሸክማቸው ፡ ግን ፡ ከባድና ፡ ባንድ ፡ ሌሊት ፡ ርጥበትም ፡ ሲዝገ ፡ ለዘወትር ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ሆነው ፡ ሊኖሩ ፡ የማይመክኑ ፡ ሆነው ፡ ተገኙ ፤ ከነዚህ ፡ በኋላ ፡ ቀጥለው ፡ ብርና ፡ ወርቅ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያዎች ፡ ሆነው ፡ በዓለም ፡ ሁሉ ፡ የታወቁ ፡ ሆኑ ።

ከምድር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ብር ፡ ከወርቁ ፡ ይበዛል ። ወዲያውም ፡ ብር ፡ ለመልቀም ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ያንሳል ። ስለዚህም ፡ ከወርቁ ፡ ብር ፡ በጣም ፡ ይረክሳልና ፤ በያመቱ ፡ እንደተገኘው ፡ ብር ፡ በዛት ፡ መጠን ፡ የብር ፡ ዋጋ ፡ ዘወትር ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ይላል ። በምድር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ወርቅ ፡ ጥቂት ፡ ስለ ፡ ሆነና ፡ ለመልቀሙም ፡ ቢሆን ፡ የሚደከመው ፡ ድካም ፡ ብዙ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የወርቅ ፡ ዋጋ ፡ እንደ ብሩ ፡ በቶሎ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ አይልም ። የለውጥ ፡ መሣሪያቸው ፡ ብር ፡ የሆነ ፡ ሕዝቦች ፡ ይህ ፡ የብር ፡ ዋጋ ፡ ዘወትር ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ በማለቱ ፡ በብዙ ፡ ይጎዳቸዋል ።

አሁን ፡ ለምሳሌ ፡ አንድ ፡ ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ብር ፡ በተወደደበት ፡ ጊዜ ፡ በእጁ ፡ የነበረውን ፡ ቆዳ ፡ ለሺሕ ፡ ብር ፡ ቢሸጠው ፤ የሚሸጠው ፡ ቆዳ ፡ አቡጃዲ ፡ ለመግዛት ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ገና ፡ አቡጃዲ ፡ ሳይገዛ ፡ ብሩ ፡ ቢረክስ ፡ በሺሕ ፡ ብር ፡ ሊገዛው ፡ አስቦ ፡ የነበረውን ፡ አቡጃዲ ፡ በሺሕ ፡ ላይ ፡ መቶ ፡ ብር ፡ ጨምሮ ፡ ለመግዛት ፡ ግድ ፡ ይሆንበታል ። ስለዚህ ፡ ያ ፡ ነጋዴ ፡

በሺሕ ፡ ብር ፡ ብቻ ፡ ሊገዛው ፡ የነበረ ፡ ዕቃ ፡ የብር ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ ረከሰ ፡ በሺሕ ፡ ላይ ፡ ጨምሮ ፡ ሲገዛው ፡ መቶ ፡ ብር ፡ መክሰሩ ፡ ነው ። በቀሩትም ፡ ሕዝብ ፡ ትዳር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በያመቱ ፡ የሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ግምቱ ፡ ወደ ፡ ጅ ፡ ሚሊዮን ፡ ብር ፡ ይሆናል ። በዚህም ፡ ገንዘብ ፡ በያመቱ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ ይገዛበታል ። እንግዲህ ፡ ባንድ ፡ ድንገተኛ ፡ ምክንያት ፡ የብር ፡ ዋጋ ፡ ከመቶ ፡ ጅ ፡ ዝቅ ፡ ባለ ፡ ቀጥር ፡ ዱሮ ፡ ባጅ ፡ ሚሊዮን ፡ ብር ፡ ሲገዛው ፡ የነበረ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዕቃ ፡ ሁሉ ፡ በብር ፡ ዋጋ ፡ ቢታሰብ ፡ ብሩ ፡ ከመቶ ፡ ጅ ፡ ከፍ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ካጅ ፡ ሚሊዮን ፡ ብር ፡ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ያስጨምራልና ፤ ከዚሁ ፡ ምክንያት ፡ የተነሳ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ባንድ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ወደ ፪፻፶ ፡ ሺሕ ፡ ብር ፡ ያክል ፡ ይከስራል ።

ስለዚህ ፡ ብዙ ፡ ነገሥታት ፡ የብር ፡ ዋጋ ፡ በያመቱ ፡ ከፍ ፡ ዝቅ ፡ ሲል ፡ ሕዝባቸው ፡ እንደሚገቡዳ ፡ ተረድተውት ፡ ባገራቸው ፡ ውስጥ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በወርቅ ፡ ሒሳብ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ ደንብ ፡ ደነቡ ። እንደዚህ ፡ ብለው ፡ በደነቡት ፡ ነገሥታት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ የብር ፡ ወይም ፡ የመዳብ ፡ ገንዘብ ፡ ቢኖር ፡ የወርቁ ፡ ምትክ ፡ እየሆነ ፡ ሥራውን ፡ ይሠራል ። እንጂ ፤ እንደ ፡ ዋጋው ፡ እያወጣ ፡ አይደለም ። ይህንን ፡ ስላልነ ፡ አንባቢው ፡ እንዲረዳ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈውን ፡ አስተውሎ ፡ ያንብብ ።

ባ፲፰፻፲፮ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ በሰኔ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ። የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ እንደ ፡ ዐወጀው ፡ ደንብ ፡ ባገሩ ፡ ውስጥ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሲገበያይ ፡ የዕቃው ፡ ዋጋ ፡ የሚለካበት ፡ የለው ጥ ፡ መሳሪያ ፡ ፓውንድ ፡ እስተርሊንግ ፡ ወይም ፡ ጅኔ ፡ የሚባል ፡ ወርቅ ፡ ነው ። የዚህ ፡ የጅኔ ፡ ሚዛን ፡ ፯ ፡ ግራም ፡ ፯፻ ፡ ሺሕ ፡ ፳፻፳ ፡ መቶ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። በውስጡ ፡ ያለው ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ግን ፡ ፯ ፡ ግራም ፡ ፴፪ ፡ ሺሕ ፡ ፪፻፴፱ ፡ መቶ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ በጅኔው ፡ ውስጥ ፡ እንዲጠነክር ፡ ተብሎ ፡ ከወርቁ ፡ ጋራ ፡ የተደባለቀው ፡ መዳብ ፡ ፳፮ ፡ ሺሕ ፡ ፯፻፳፮ ፡ መቶ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ነው ። እንግዲህ ፡ ባጭሩ ፡ ብናመለክት ፡ በያንዳንዱ ፡ የእንግሊዝ ፡ ጅኔ ፡ ውስጥ ፡ ፲፩ ፡ እጅ ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ፩ ፡ እጅ ፡ መዳብ ፡ አለበት ። ጅኔውም ፡ ሲሠራ ፡ ከፍሉ ፡ ፭ ፡ ጅኔ ፡ ፪ ፡

ጅኔ ፡ ፩ ፡ ጅኔ ፡ እኩሌታ ፡ ጅኔ ፡ እየሆነ ፡ ይታተማል ። ካ፩ ፡
ጅኔ ፡ እኩሌታ ፡ ያነሰ ፡ የወርቅ ፡ ገንዘብ ፡ ለማተም ፡ ግን ፡ ወርቁ ፡
እያነሰ ፡ የማይመች ፡ ስለ ፡ ሆነ ፤ ሌላ ፡ የብርና ፡ የመዳብ ፡ ተበጀ ።

ጅኔው ፡ በካያ ፡ ክፍል ፡ ተከፍሎ ፡ እያንዳንዱም ፡ ካያኛ ፡
ክፍል ፡ ሽሊንግ ፡ ይባላል ። ነገር ፡ ግን ፡ የወርቅ ፡ ሽሊንግ ፡
ከማነሱ ፡ የተነሣ ፡ እንኳን ፡ ለማተም ፡ በእጅም ፡ ለመያዝ ፡ አይመ
ችምና ፤ የዚሁ ፡ ትንሹ ፡ ወርቅ ፡ ምስል ፡ እንዲሆን ፡ ተብሎ ፤
የብር ፡ ሽሊንግ ፡ ታተመ ። ስለዚህ ፡ ዛሬ ፡ በእንግሊዝ ፡ አገር ፡
አንዱ ፡ ጅኔ ፡ ለጿ ፡ የብር ፡ ሽሊንግ ፡ ቢለወጥ ፤ ሽሊንጉ ፡ የወር
ቁ ፡ ወኪል ፡ እንዲሆን ፡ ስለተደነባነው ፡ እንጂ ፤ በጽው ፡ ሽ
ሊንግ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጥሬ ፡ ብር ፡ በእውነት ፡ አንድ ፡ ጅኔ ፡
የሚያወጣ ፡ ሁኖ ፡ አይደለም ። የብሩ ፡ ሽሊንግ ፡ ምልክት ፡
ብቻ ፡ ነው ። ብርም ፡ መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ መዳብ ፡ ወይም ፡ ነሐስ ፡
ሆኖ ፡ ቢሆን ፤ ያው ፡ ነው ። ሰውም ፡ በእነዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ሲለዋ
ወጥ ፡ ካሟ ፡ ሽሊንግ ፡ በላይ ፡ ወርቅ ፡ እንጂ ፡ ብር ፡ እንዳይቀበ
ል ፡ ሥርዐት ፡ ተበጅቶለታልና ፤ ስለዚህ ፡ በእንግሊዝ ፡ አገር ፡
አንዱ ፡ ሰው ፡ ከሌላው ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡
የሚቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ ቢኖረው ፤ በብር ፡ ካሟ ፡ ሽሊንግ ፡ የበ
ለጠ ፡ መቀበል ፡ የግድ ፡ የለበትም ። ሽሊንግም ፡ ሲታተም ፡
፩ ፡ ሽሊንግ ፡ ፪ተኩል ፡ ሽሊንግ ፡ ፪ ፡ ሽሊንግ ፡ ፩ ፡ ሽሊንግ ፡
እኩል ፡ ሽሊንግ ፡ የሽሊንግ ፡ ፫ኛ ፡ የሽሊንግ ፡ ፬ኛ ፡ የሽሊንግ ፡
፮ኛ ፡ የሽሊንግ ፡ ፲፪ኛ ፡ እንደዚሁ ፡ እየተከፋፈለ ፡ ይታተማል ።
ባ፲፪ ፡ የሽሊንግ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ግን ፡
በጣም ፡ አንሶ ፡ ለመያዝ ፡ የማይመች ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ወኪል ፡
እንዲሆነው ፡ ተብሎ ፡ ቁርቁሮ ፡ ዐይነት ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ለም
ስል ፡ ታተመ ። ስሙም ፡ ፔኒ ፡ ይባላል ። ፔኒውም ፡ ፩ ፡ ፔኒ ፡ እኩ
ል ፡ ፔኒ ፡ ሩብ ፡ ፔኒ ፡ እየሆነ ፡ ይታተማል ። ፲፪ ፡ ፔኒ ፡ ባ፩ ፡ ሽሊንግ ፡
ይለወጣልና ፤ ማንም ፡ ሰው ፡ ከዚሁ ፡ ፔኒ ፡ ከተባለው ፡ የቁርቁሮ ፡
ገንዘብ ፡ ካ፩ ፡ ሽሊንግ ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ በግድ ፡ መቀበል ፡ የለበትም ።

በጀርመንም ፡ አገር ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። ሰው ፡ ሁሉ ፡ ዕቃ ፡
ሲገዛዝ ፡ መተሳሰቢያው ፡ በወርቅ ፡ ነው ። በዚያው ፡ አገር ፡
ያለውም ፡ የብርና ፡ የነሐስ ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ለምልክት ፡ ብቻ ፡

ነው ። የጀርመን ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ማርክ ፡ ይባላል ። ከያንዳንዱ ፡ ኪሎ ፡ ግራም ፤ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ፪ ፡ ሺሕ ፡ ፯፻፺ ፡ አንዱ ፡ ማርክ ፡ ይታተማል ። ማርኩም ፡ ሲታተም ፡ ፳ ፡ ማርክ ፡ ፲ ፡ ማርክ ፡ ፭ ፡ ማርክ ፡ እየሆነ ፡ ነው ። ሲታተምም ፡ ፪ ፡ እጅ ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ፩ ፡ እጅ ፡ መዳብ ፡ እየሆነ ፡ ነው ።

ካ፩ ፡ ማርክ ፡ በታች ፡ ግን ፡ ወርቁ ፡ አንሶ ፡ ለማተም ፡ የማይመች ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ምስል ፡ እንዲሆነው ፡ ተብሎ ፡ ከያንዳንዱ ፡ ኪሎ ፡ ግራም ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ሆኖ ፡ ይታተማል ። ይህም ፡ ምስል ፡ የሆነው ፡ የብር ፡ ገንዘብ ፡ ፭ ፡ ማርክ ፡ ፪ ፡ ማርክ ፡ ፩ ፡ ማርክ ፡ እኩል ፡ ማርክ ፡ የማርክ ፡ ፭ያ ፡ ክፍል ፡ እየሆነ ፡ ይታተማል ። ነገር ፡ ግን ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከሌላው ፡ ሰው ፡ የሚቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ ቢኖረው ፡ ከ፳ ፡ ማርክ ፡ በላይ ፡ በወርቅ ፡ እንጂ ፡ በብር ፡ መቀበል ፡ የግድ ፡ የለበትም ። ብር ፡ ለሆነው ፡ ገንዘብ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ወኪል ፡ እንዲሆን ፡ የማርክ ፡ አምስተኛ ፡ ዐሥረኛ ፡ ሻያኛ ፡ ክፍል ፡ ተብሎ ፡ ነሐስ ፤ የማርክ ፡ አምስተኛ ፡ የማርክ ፡ መቶኛ ፡ ተብሎም ፡ የቁርቁሮ ፡ ገንዘብ ፡ ይታተማል ። ነሐስና ፡ ቁርቁሮ ፡ የሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ግን ፡ ሰው ፡ የሚቀበለው ፡ እስካንድ ፡ ማርክ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ በላይ ፡ ግን ፡ በብር ፡ እንጂ ፡ በነሐስና ፡ በቁርቁሮ ፡ የግድ ፡ መቀበል ፡ የለበትም ።

እንሆ ፡ በላይ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ እንደምናየው ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥትና ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ባገራቸው ፡ ውስጥ ፡ ሰው ፡ በገንዘብ ፡ ሲለዋወጥ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ወርቅ እንደ ፡ ሆነ ፡ ደንብተውታል ። ከወርቅ ፡ በቀር ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ የብርና ፡ የነሐስ ፡ የመዳብና ፡ የቁርቁሮም ፡ የወርቅ ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ አስተሳስቦ ፡ ሒሳቡ ፡ ሲሞላ ፡ ወርቅ እንዲያሰጥ ፡ ነው እንጂ ፤ ርሱ ፡ ራሱ እንደ ፡ ወርቅና እንደ ፡ ብር ፡ ሆኖ ፡ ዋጋ ፡ ሊያወጣ ፡ አይደለም ።

እንግዲህ ፡ ፊት ፡ እንዳልነው ፡ እያንዳንዱ ፡ ሺሕ ፡ ግራም ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ፪ ፡ ሺሕ ፡ የብር ፡ ማርክ ፡ ይታተማል ። በያንዳንዱ ፡ የብር ፡ ማርክ ፡ በውስጡ ፡ ያለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ አምስት ፡ ግራም ፡ ብቻ ፡ ነው ። ባዴ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ግን ፡ ከ፳ ፡ ግራም ፡ ይበልጣል ። ስለዚህ ፡ ማርክ ፡ እንደውን

ተኛ ፡ ዋጋው ፡ የሚሸረፍ ፡ ቢሆን ፡ ለያንዳንዱ ፡ ያሄ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ ካ፬ ፡ ማርክ ፡ ተኩል ፡ በላይ ፡ ይደርሰው ፡ ነበር ። ዛሬ ፡ ግን ፡ ያሄ ፡ ምኒልክ ፡ አንዱ ፡ ብር ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ለ፪ ፡ ማርክ ፡ ብቻ ፡ ይሸረፋል ። እንደዚህ ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ያሄ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ በገበያ ፡ ያለው ፡ ዋጋ ፡ የሚያወጣ ፡ በውስጡ ፡ ስላለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ነው ። ማርክ ፡ ግን ፡ የወርቅ ፡ ወኪል ፡ ነውና ፤ ጼ ፡ ሲሞላ ፡ ጿ ፡ ግራም ፡ ሺሕ ፡ ፳፻፵፮ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ለሚከብድ ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ የሚለወጥ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ሽሊንግም ፡ እንደዚህ ፡ ባሄ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ ሲለዋወጥ ፡ ፪ ፡ ሽሊንግ ፡ ላ፩ ፡ ብር ፡ እየሆነ ፡ ነው ። በውስጡ ፡ እንዳለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ሚዛን ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ለያንዳንዱ ፡ ያሄ ፡ ምኒልክ ፡ ብር ፡ ፬ ፡ ሽሊንግ ፡ ተኩል ፡ ሊሰጡበት ፡ ይገባ ፡ ነበር ። ይህንን ፡ ስላልነ ፡ አንባቢው ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ ይጠይቅ ፡ ይሆናል ። በያንዳንዱ ፡ ማርክ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጥሩ ፡ ብር ፡ ጥቂት ፡ ከሆነ ፡ ስለ ፡ ምን ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ይሰጥበታል ። የዚህ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ ግን ፡ እንዲህ ፡ ነው ። የብሩን ፡ ማርክ ፡ እያተመ ፡ የሚያወጣ ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ራሱ ፡ ነው ። ይህም ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ባዋጁ ፡ ፳ ፡ የብር ፡ ማርክ ፡ ይዞ ፡ ለሚመጣ ፡ ሰው ፡ በፈለገው ፡ ጊዜ ፡ ፯ ፡ ግራም ፡ ሺሕ ፡ ፳፻፵፮ ፡ ዐሥር ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ በሚዛኑ ፡ የሚከብድ ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ከመንግሥት ፡ ግምጃ ፡ ቤት ፡ እንዲቀበል ፡ እዋሳለሁ ፡ ብሏል ። ስለዚህ ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ስለ ፡ ተዋሰነ ፡ እያንዳንዱ ፡ የብር ፡ ማርክ ፡ የሚቀበል ፡ ሰው ፡ ፳ ፡ ማርክ ፡ ሲሞላለት ፡ ወርቅ ፡ እንዲቀበል ፡ ያውቃልና ፤ የብር ፡ ማርክ ፡ በገበያ ፡ ዋጋ ፡ ሲያወጣ ፡ ስለ ፡ ወርቅ ፡ እየታሰበ ፡ ነው ። እንደዚሁም ፡ በጀርመን ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የነሐስና ፡ የቈርቄሮ ፡ ገንዘብ ፡ እያተመ ፡ የሚያወጣ ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ነውና ፤ ይህንን ፡ የነሐስና ፡ የቈርቄሮ ፡ ገንዘብ ፡ የሚቀበል ፡ ሰው ፡ ሒሳቡ ፡ ሲሞላለት ፡ የብር ፡ ማርክ ፡ ወይም የወርቅ ፡ እንዲሰጠው ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ተውሷል ። ስለዚህ ፡ በጀርመን ፡ አገር ፡ ያለው ፡ የብርና ፡ የነሐስ ፡ የቈርቄሮ ፡ ም ፡ ያለውን ፡ መዛሪያ ፡ ዕቃ ፡ ሲገዛበት ፡ ዋጋው ፡ ዝቅና ፡ ከፍ ፡ የሚል ፡ ወርቅ ፡ ሲረክስ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ የወርቅ ፡ ዋጋ ፡ ከፍና ፡ ዝቅ ፡ ካላለ ፡ ዋጋው ፡ አይነቃነቅም ። ይህም ፡ የሆነበት ፡

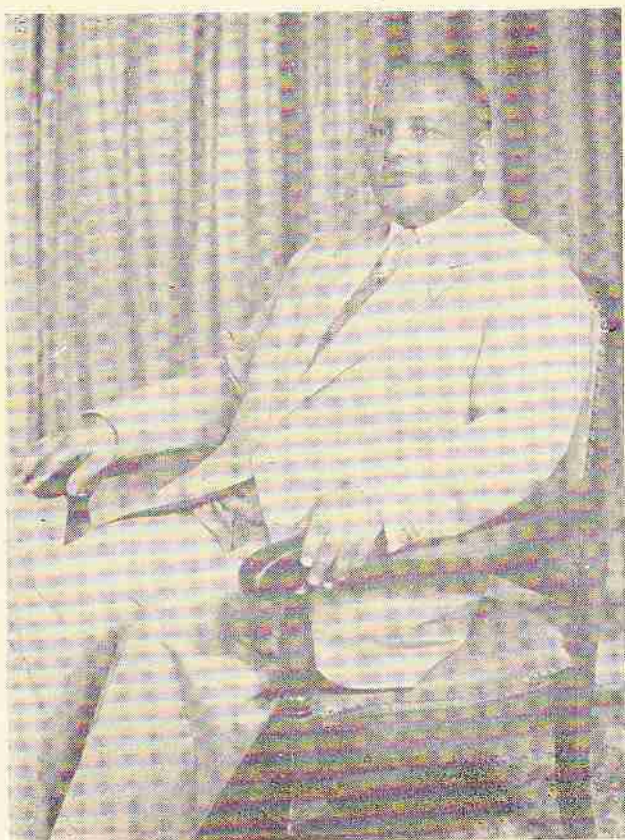
ምክንያቱ ፡ ወርቅ ፡ እሰጣለሁ ፡ ብሎ ፡ የጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ተውሷል ፡ እያለ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ስላመነ ፡ ነው ።

የእንግሊዝ ፡ መንግሥትም ፡ ደንብ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ። መንግሥት ፡ ራሱ ፡ እያተመ ፡ ለሚያወጣው ፡ የብርና ፡ የነሐስ ፡ የቁርቁርም ፡ ገንዘብ ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ተውሷል ። ፳ ፡ የብር ፡ ሽሊንግ ፡ ይዞ ፡ ወደ መንግሥት ፡ ግምጃ ፡ ቤት ፡ የሚሄድ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ጅኔ ፡ የሚባል ፡ ወርቅ ፡ በውስጡ ፡ ፯ ፡ ግራም ፡ ፴፪ ፡ ሺሕ ፡ ፪፻፴፱ ፡ መቶ ፡ ሺሕኛ ፡ ግራም ፡ ሚዛኑ ፡ የሚከበድ ፡ ጥሩ ፡ ወርቅ ፡ ያለውን ፡ ገንዘብ ፡ ይቀበላል ። ፲፪ ፡ የቁርቁር ፡ ፔኒ ፡ ይዞም ፡ ቢሄድ ፡ የመንግሥቱ ፡ ግምጃ ፡ ቤት ፡ እንደ ፡ የብር ፡ ሽሊንግ ፡ ይሰጠዋል ። ስለዚህ ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ከመታመኑ ፡ የተነሣ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የብር ፡ ሽሊንግ ፡ ወይም ፡ ቁርቁር ፡ ፔኒ ፡ ሲቀበል ፡ እንደ ወርቅ ፡ ይቁጥረዋል ።

ስለዚህ ፡ በእንግሊዝና ፡ በጀርመን ፡ አገር ፤ ሁሉ ፡ ሲገዛ ፡ የሚተሳሰብበት ፡ በወርቅ ፡ ነውና ፤ ከምድር ፡ የሚገኘው ፡ ወርቅ ፡ ጥቂት ፡ ሆኖ ፡ የወርቅ ፡ ዋጋ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ስለ ሆነ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የሚለዋወጥበት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ከመርከሱ ፡ የተነሣ ፡ ሕዝቦቻቸው ፡ አይጐዱባቸውም ።

ስለዚህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥትም ፡ ቢሆን ፡ ሕዝቡ ፡ እንዳይጐዱበት ፡ ቢፈልግ ፡ ያገሩን ፡ ሕዝብ ፡ የሚተሳሰብበት ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ ወርቅ ፡ እንዲሆን ፡ ቢጥርበት ፡ መልካም ፡ ነበር ። ይህንኑ ፡ ለመጣር ፡ ፈቃዱ ፡ እንደ ሆነ ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ ደንብ ፡ ለማውጣት ፡ እንደሚገባው ፡ ለይተን ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ለመናገር ፡ ጊዜ ፡ አይሰጠንም ። ደግሞም ፡ የደንብ ፡ አውጮች ፡ ሥራ ፡ ነውና ፤ የሕዝብ ፡ አስተዳደር ፡ በሚባለው ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ቢገባ ፡ ትክክለኛ ፡ ቦታው ፡ አይደለም ። ያገራችን መንግሥት ፡ ባገሩ ፡ የለውጥ ፡ መሣሪያ ፡ መሠረቱ ፡ ወርቅ ፡ እንዲሆን ፡ ቢፈልግ ፡ ካንዳቸው ፡ የኤሮፓ ፡ ነገሥታት ፡ የገንዘብ ፡ ፍትሕ ፡ ነገሥት ፡ አስመጥቶና ፡ አስተርጉሞ ፡ መንገዱን ፡ አይቶ ፡ ላገሩ ፡ የሚመቸውን ፡ የገንዘብ ፡ ደንብ ፡ ማውጣት ፡ ይቻለዋል ።

ላንባቢው ፡ ማስታወሻ ።

ከባላምባራስ ፡ አሸብር ፡ ገብረ ፡ ሕይወት ፡
የተጻፉ ፡

፩ኛ ፤ የኪዳነ ፡ ቃል ፡ ቲያትር ፡ ፲፱፻፵፰ ፡ ዓ ፡ ም ፡
በአርቲስቲክ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

፪ኛ ፤ የንግሥተ ፡ አዜብ ፡ ታሪካዊ ፡ ጉዞ ፡ ፲፱፻፶፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡
በንግድ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

፫ኛ ፤ ፍቅር ፡ አያረጅም ፡ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡
በንግድ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።